ཀུན་བཏུས་པོད། ༦

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་འབྲིང་བའི་སྐད་ཆ།

ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།
2019

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་དྲུག་པ།

6

ཀུན་བཏུས་པོད། ༦

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་འབྲིང་བའི་སྐད་ཆ།

ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།
2019

© Gaden Phodrang Trust
(Office of His Holiness the Dalai Lama)
All rights reserved
Compiled, edited and published under the
auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།
པོད་འབྲིང་བའི་སྐད་ཆ།
ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༥༠༠༠
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

Series title: nang pa’i tshan rig dang lta grub kun btus, Vol. 6
Volume title: phyi nang gi lta grub kyi skor pod bring ba, Part 2

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Philosophy – Systems of Philosophy - Sāṃkhya–
Vaiśeṣika - Ñyāya - Mīmāṃsā - Vedānta - Jaina - Cārvāka -
Buddhist schools - Vaibhāṣika - Sautrāntika - Yogācāra -
Madhyamaka - Two Truths - Self and No-self -
Emptiness - Epistemology -
Philosophy of Language

ISBN 978-93-83091-65-2

Printed in New Delhi

2019

༄༅། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་དྲུག་པ།

པོད་འབྲིང་བའི་སྨད་ཆ།

ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲིབ་ལམ་སྟོན་འོག་
ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
2019

དཀར་ཆག

༄གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང་།

༡ གླེང་བསླང་བ། 1
༢ ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། 2
༣ འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྷ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ། 3
༤ སངས་རྒྱས་པའི་ལྷ་གྲུབ། 5
༥ གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ། 8
༦ མཇུག་བསྡུའི་གཏམ། 11

རྩོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། 15

སྐབས་དང་པོ། ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ། 21
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད། 30
༣ ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས། 32
༤ འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་བཀུས་ཏེ་ སྟོན་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ། 37

སྐབས་གཉིས་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད། 41

དང་པོ། གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 47

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 50

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ། 54

ཁ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། 57

ག ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ། 61

ང ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག 63

ཅ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 65

ཆ ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ། 69

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 75

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། 76

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ རྫས་བཤད་པ། 77

ཁ ཡོན་ཏན་བཤད་པ། 80

ག ལས་བཤད་པ། 81

ང སྤྱི་བཤད་པ 81

ཅ བྱེ་བྲག་བཤད་པ། 82

ཆ འདུ་བ་བཤད་པ། 83

ཇ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག 86

ཉ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ། 87

གསུམ་པ། རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 91

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 94

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ། 95

ཁ ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 97

ག གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 101

བཞི་པ། དཔྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 107

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། 109

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞིའི་རྣམ་གཞག 109

ཁ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 111

༤ དཔྱོད་པ་བའི་ནང་ཚན་ཙ་ར་ཀ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ། 114

ལྔ་པ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 119

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། 122

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 123

ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 125

དྲུག་པ། རྒྱལ་བ་པའམ་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 127

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། 129

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན། 130

ཁ རྫས་དྲུག་གམ་ལྡེའི་རྣམ་གཞག 133

ག ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག 134

བདུན་པ། རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 139

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 140

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ། 142

སྐབས་གསུམ་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད། 149

དང་པོ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 157

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 158

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 163

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 164

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག 171

ཀ) སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། 172

ཁ) གཙོ་བོ་སེམས་དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། 173

ག) ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། 174

ང) འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི། 176

༢) རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

ཀ) རྒྱུ་དྲུག་བཤད་པ། 177

ཁ) རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ། 180

ག) འབྲས་བུ་ལྔ་བཤད་པ། 181

༣) འཇལ་བྱེད་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག 183

གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 187

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 190

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 192

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ། 193

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག 194

༢) འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ། 198

༣) རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ། 203

༤) ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ། 206

༥) འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག 208

ག ཞར་བྱུང་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཚུལ། 214

གསུམ་པ། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 217
༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 219
༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 222
༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག 223
ཁ ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག
༡) སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ། 228
༢) རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི། 232
༣) ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བརྒྱད། 235
༤) བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི། 240
ག ཉོན་ཡིད་བཤད་པ། 247
ང སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ། 250
ཅ རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ། 252
ཆ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 255

བཞི་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 259
༢ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། 263
༣ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 270
༤ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས། 275

ཀ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།
  ༡) སྤྱིར་བཤད་པ། 280
  ༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 281
  ༣) འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ། 282
  ༤) མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། 285
  ༥) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། 287
ཁ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།
  ༡) སྤྱིར་བཤད་པ། 290
  ༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད། 291
  ༣) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ། 291
  ༤) ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་
  གཙོ་བོ་རྣམས་བཤད་པ། 293

ལྔ་པ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མཇུག་བསྡུ་བ།

༡ གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཚུལ། 303
༢ གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐྱས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཚུལ། 304

སྐབས་བཞི་པ། གཞིའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ། 311
༢ རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།
  ཀ བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས། 315
  ཁ མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས། 318
༣ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྡུད་ཚུལ། 320
༤ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

ཀ བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་ངེས། 323
ཁ བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པ། 327
ག རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར། 330
ང ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ། 336
ཅ བདེན་པ་གཉིས་བློས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། 340

སྐབས་ལྔ་པ། བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ། 343
༢ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་པའི་ཚུལ།
ཀ གྲངས་ཅན་པས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་འདོད་ཚུལ། 346
ཁ བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། 349
ག དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ། 354
ང རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། 356
ཅ གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། 359
༣ སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།
ཀ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པའི་ཚུལ། 360
ཁ གནས་མའི་བུས་འདོད་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དགག་པ། 365
ག རང་རྒྱུ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ། 371
༤ བདག་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།
ཀ བདག་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ། 373
ཁ ཐ་སྙད་དུ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཚུལ། 375
ག ཞར་བྱུང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ། 380

སྐབས་དྲུག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ། 387

༢ ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ།

ཀ གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཚུལ། 390

ཁ དགག་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ། 394

ག གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ། 398

༣ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 405

༤ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

ཀ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན། 412

ཁ རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ། 417

ག རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ། 421

སྐབས་བདུན་པ། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 427

ཁ མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ། 431

ག རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ། 441

༢ དབུ་མ་པའི་བདེན་དངོས་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་བཤད་པ།

ཀ སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ། 451

ཁ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ། 455

ག སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ། 469

ང རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། 475
༣ སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གང་ཡིན་བརྟག་པ། 477
༤ དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ། 483
༥ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་དབུ་མ་པ་ལ་
ཐལ་རང་གཉིས་སུ་གནས་ཚུལ། 486
༦ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་གྲུབ་པ།
ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 494
ཁ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དང་གོ་དོན། 495
ག རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། 497
ང བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། 497
ཅ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ། 503

སྐབས་བརྒྱད་པ། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད། 507
༢ ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་པ། 515
༣ མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག
ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 517
ཁ མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། 519
ག མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ། 522
ང ཞར་བྱུང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 531
༤ རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ། 534
༥ ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག 537
༦ ཞར་བྱུང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 546
ཁ ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ། 547
ག རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ། 550
ང རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ། 552

༧ ཞར་བྱུང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐོར།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 555
ཁ ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ། 558
ག ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། 560

སྐབས་དགུ་པ། སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ སྤྱིར་བཤད་པ། 567

༢ སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དགོད་པ། 570

༣ སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ།

ཀ གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་དགག་པ། 574
ཁ རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ། 579

༤ དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་
རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། 583

༥ ཕྱིས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་སེལ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ། 595

༦ སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་བ། 603

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང་།

༡ གླེང་བསློང་བ།

༄༅། །ངོས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་དང་མཁས་དབང་རྣམ་པ་ཚོར་ལོ་བརྒྱད་དགུའི་གོང་ནས། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བསམ་འཆར་ཕུལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བཤད་ན་ནང་པའི་གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཚང་བར་སྟོན་ནུས་པར་མ་ཟད། ཆོས་དད་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཛམ་གླིང་གི་མི་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཙ་ཀུན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་ཕན་རླབས་ཆེ་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཞིག་བསྐྲུན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། སྡེ་ཚན་གསུམ་ནི། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་གམ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག དེ་གཉིས་གཞིར་བྱས་པའི་སྙིང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་རེད། སྡེ་ཚན་དེ་གསུམ་སོ་སོར་དབྱེ་ཚུལ་དང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཅས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཙུང་ཞིབ་ཙམ་ཞིག་ནི། ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་གྱི་སྔོན་གླེང་དུ་བྲིས་ཟིན་པ་ལས་མཁྱེན་འཚལ། སྔོན་གླེང་དེའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ཡང་

རགས་རིམ་ཞིག་སྨྲས་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ད་ལམ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྒྱས་པ་སྟོད་སྨད་གཉིས་རྩོམ་སྒྲིག་ཟིན་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་འདིར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་སྔོན་གླེང་གི་ཚུལ་དུ་དགོས་ཚུལ་གླེང་བ་ལྟར་ཙུང་ཞིག་འབྲི་འདུན་བྱུང་།

༢ ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར།

དེ་ཡང་ཚན་རིག་ཅེས་པར་གོ་དོན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྨྲ་སྲོལ་འདུག་ཀྱང་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། ཆ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་དམིགས་བསལ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན་ཚན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་དངོས་སུ་ཚོད་ལྟ་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་བརྒྱུད་རྗེས་དོན་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གཞི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྙེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྔོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་ལྟར་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པར་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་ཚོད་ཀྱང་ལྟ་གྲུབ་མཁན་པོས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་རྣམས་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཐུབ་པའི་ངེས་པ་མེད། ལྟ་གྲུབ་ནི་དཔྱོད་ལྡན་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་མཚན་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ཡིན་ངེས་སྙམ་པའི་གཏན་འཁེལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་གོ་ཆོག ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་མཐོང་ཆོས་

ཀྱི་དོན་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་མཐོང་ཆོས་སུ་ནམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་མངོན་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མངོན་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་ཕྲོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་མཁན་ཁ་སྟག་ཏུ་མངོན་པས། འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཕྲོག་གྱུར་གྱི་ཤེས་བྱའི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པར་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཆོས་ཤུས་པ་ཆེ་ཤོས་བརྟེན་ཡོད་པར་སྨྲ་ཚོག གང་ལྟར་ཡང་བསམ་བློར་དཔྱད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཚུལ་གྱི་རིགས་སྣ་མང་གནའ་རབས་སུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གིས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་འདིར་ཡང་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ལྟ་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་ཡོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཞུགས་ཆེ་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་བསྙོན་མི་ནུས།

༣ འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ།

བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དེང་རབས་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བྱུང་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས། འཕགས་ཡུལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ནང་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། ཡེ་ཤོའི་དུས་རབས་དང་པོ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བརྩིས་པའི་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་གོང་དུ་གྲངས་ཅན་པ་བྱུང་བར་སྨྲ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་བརླིང་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། གྲངས་ཅན་པར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པོ་ཡོད་ཅིང་། འདི་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་གྲངས་ཉེར་ལྔར་བསྡུས་ཏེ་འཆད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཀུན་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དང་། བདག་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ་ལས་བྱེད་པོ་མིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་བསྒོམས་ཏེ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་རང་བཞིན་མཐོང་ན་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྨྲ་ཞིང་། འདི་ལ་ནང་གསེས་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་འདིས་སྤྱི་གཙོ་བོ་རྟག་པའི་རང་

བཞིན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་སེམས་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོར་མི་རུང་བར་བསམམས་ནས་དབང་ཕྱུག་གི་བློ་ཡི་གཡོ་བ་དང་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བསྐྲུན་པར་བཤད།

རྩ་བའི་ཟླ་བ་པོ་དང་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་གྲངས་ཅན་ལྟར་འདོད་པར་མཚུངས་ཀྱང་བདག་གི་ཁྱད་པར་འདོད་ཚུལ་ལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ལས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁྱད་པར་བྱུང་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འདི་དག་ནང་ཕན་ཚུན་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ལ་རྩོད་གླེང་ཤུགས་ཆེ་གནང་འདུག་དཔེར་ན། རིག་བྱེད་པའི་ཚངས་པའི་མདོའི་ལེའུ་བཞི་པར་ཚངས་པའི་བདག་ཁོ་ན་ལས་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་བདག་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་། མདོ་དེའི་ལེའུ་གཉིས་པར་གྲངས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་སེམས་སོགས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་འཛོག་ཚུལ་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་བྱུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེའུ་གསུམ་པར་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་གཟུགས་ཕུང་ལས་བདག་དོན་གཞན་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་གཞག་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གནའ་དུས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་རྩོད་གླེང་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་པ་དང་མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལས་གསལ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྩོད་གླེང་རྙོ་དངར་ཅན་མང་པོ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་རམ་འདེགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས། གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ། དཔྱོད་པ་བ། གཅེར་བུ་པ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་ཡིན། དེ་

དག་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་སོགས་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད། ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་ཡང་བཀོད་ཡོད་མོད་འདིར་མང་དུ་དོགས་པས་གཙོ་ཆེ་བ་ཁག་ལས་གཞན་མ་སྨྲས། སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱི་གྲས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཁྱོན་ཡོངས་སུ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གི་ནང་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་བརྟེན། རྩ་བའི་ཆ་ནས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་མོད་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྒྱ་གར་གནའ་རབས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་དཔེར་ན་ལས་འབྲས་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། གནའ་རབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་མུ་སྟེགས་པའི་ཚིག་དང་ཀུན་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ཡང་ཐེབས་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ།

༤ སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ།

སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་ལས་མཆེད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་སྔར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་བདག་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་གསུངས་ཤིང་། འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གྱུར་ཡོད། དེ་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་ནས་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་སྔར་གཏན་ནས་གྲགས་མ་མྱོང་བའི་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཞིག་གསར་དུ་གསུང་བར་ཁོང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གནོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཕྲད་དེ། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། །བདུད་རྩི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཤིག་ཁོ་བོས་རྙེད། །སུ་ལ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་ནུས་པས། །མི་སྨྲ་ནགས་ཀྱི་ཚལ་

དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུང་དགོས་བྱུང་ཡོད།

བདག་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ངོས་ནས་རྒྱུན་དུ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པས་འདིར་མང་དུ་ཞུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་ཙུང་གནད་བསྡུས་ནི། བདག་མེད་པ་ཞེས་པ་དེས་སྟོང་རྐྱང་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་མིན་པར་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའི་དོན་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ང་ཚོར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་དོན་ཏེ། སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་ན་སྣང་བའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དངོས་པོ་ལ་རེག་དགོས་པ་ལས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལས་བརྒལ་བའི་འཁྲུལ་བ་འདི་ཡོང་མི་རིགས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་ལས་བརྒལ་བའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་གཞི་ལ་བཞག་ནས་སྐྱེ་བས་ན། ཆོས་རྣམས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྡོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཡིན་ལུགས་དེ་མཐོང་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྐྱེ་བའི་གནས་མི་རྙེད་པ་ཞིག་འོང་། དེས་ན་ལྟོས་མེད་རང་མཚན་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་བདག་མེད་པའི་དོན་ནོ། །བདག་མེད་པའམ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་འདི་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གོ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་རྙེད་ཐབས་མེད་ཅིང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཨཱརྱ་དེ་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པའི་སྒོ་མཆོག་ཏུ་སྒྱུར་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

ནམ་རྒྱུན་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་

པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་ཚུད་མིན་གྱི་ཚད་མཇལ་བྱེད་དེ་ཆགས་ཡོད། ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་དོན་དང་གཙོ་བོར་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ནང་གསེས་བཞིར་གྱེས་ཤིང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་རང་རང་གི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་བཙུགས་པའི་སྲོལ་རིམ་གྱིས་དར་བ་ལས་སྔོན་པ་བྱོན་དུས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར་སྣང་།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་མཛད་པའི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དགག་པ་གསལ་བར་ཐོན་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རྩ་ཤེ་མ་མཛད་པའི་སྔོན་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རང་རྐང་ཚུགས་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གྱེས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་སྔ་ས་ནས་ཡོད་ཚོད། གང་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་གའི་ཐ་སྙད་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་གསལ་མོད། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེ་སྔ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྲོལ་བཏོད་པ་ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོར་འབོད་པའི་སྲོལ་བྱུང་བར་མངོན་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིཡི་ཐ་སྙད་བརྟན་ཚུགས་པར་ཆགས་པ་ནི། དེང་སང་གི་དཔྱད་བརྗོད་པ་འགས་དུས་རབས་ལྔ་པ་ཙམ་ལ་བྱོན་པར་བཤད་པའི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེའི་ཚེ་དར་ཟིན་པའི་ཕྱི་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱང་གསལ་བར་བསྟན་ཡོད་པས། སྐབས་དེ་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་

པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཞེས་པའི་འབོད་སྒྲོལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གྲགས་ཟིན་པ་ཚོད་དཔག་བྱ་ཐུབ། གང་ལྟར་ཡང་། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །བློ་གྲོས་ཐ་དད་བྱུང་བ་བཞིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པས་བློ་གྲོས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་ལྟ་བ་དང་ཐེག་པ་སོ་སོ་དུས་ནམ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པའི་མཐའ་ནི་སྲུས་འགོག་པར་ནུས།

ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དང་། དེར་མ་ཟད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་། ཕྱིས་སུ་ཞི་འཚོའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ལའང་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་རང་རིག་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ལ་རྩོད་གླེང་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཤུགས་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་བསྟོན་དུ་མེད།

༥ གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ།

འཕགས་ཡུལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་བའི་སྔ་ཤོས་ནི། དེང་དོས་འཛིན་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ཡིན་པར་ངེས། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་བྱུང་བའི་མཁན་ཆེན་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཡང་འདོད་ཚུལ་བཀོད་དེ་དགག་གཞག་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་

བཅོས་རྒྱས་ཤོས་ཆགས་ཡོད། གཞན་ཡང་ཆེད་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་དག་དཀྲུས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་དེ་དགག་གཞག་བྱས་པ་མིན་རུང་། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་འགའ་ཞིག་ལ་སྐབས་སོ་སོར་འབྲེལ་ཆགས་ཀྱིས་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པའི་གཞུང་ནི། སྟོན་པའི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་། ཛེ་ཏ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་འབྱེད་ཀྱང་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་འགའ་ལ་དགག་གཞག་གསལ་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཁྱད་པར་གསལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་།

བོད་དུ་ནི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ཁྱབ་ཆེན་པོར་དར་ཞིང་། ཐལ་ཆེར་རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཕྱྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། དབུས་པ་བློ་གསལ་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་སྔ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་སུ་ངེས། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེའང་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་བྱ་དགོས་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ཅེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་ཡོད། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེ་གྲས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་རྗེས་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ། ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་གསུམ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེ་ཁག་གི་ནང་ནས་ངོས་ལ་རྒྱས་ཆེ་བའི་གྲས་ཡིན། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཀུན་མཁྱེན་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སྤྱིའི་སྒྲོམ་མཚུངས་པར་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་སྡོམ་རྒྱག་སྟངས་སོགས་ཁག་ཅིག་ཏ་ལམ་གཅིག་གྱུར་ཆགས་ཡོད། སྟག་ཚང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྟག་ཚང་

གི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་གསལ། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ནང་རྒྱས་ཤོས་ནི་འཇམ་བཞད་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་སྣང་ཞིང་། འདིའི་ནང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་རྩ་གཞུང་ཁག་དང་རྒྱ་གཞུང་རང་ལ་གཏུགས་ནས་འཆད་ཅིང་། བོད་དུ་སུ་སྐྱེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་སྒོར་དེ་ སྤྱ་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་བ་དེ་འབྲུའི་རིགས་འཇམ་བཞད་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་པས་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བར་མངོན། སྟག་ཚང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་འཕངས་པའི་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་ལན་སྤྱི་ར་སྤྱ་ས་ནས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བློ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ་ཡོད་ཀྱང་འཇམ་བཞད་གྲུབ་མཐར་སྟག་ལོའི་ལན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཏབ་ཡོད། སྤྱིར་སྟག་ཚང་བ་ཆེན་པོས་འཕངས་པའི་འགལ་བའི་ཁུར་དེ་དག་མཁས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་པས་རྗེའི་རྗེས་འཇུག་དག་གིས་རྒྱུས་ཡོད་པར་བྱས་ན་རྗེའི་གཞུང་ལ་གོ་བ་སྙེར་ཕྱུལ་ཆེ་བར་མངོན་ཞིང་། སྟག་ཚང་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་གི་མཇུག་ཏུའང་ཐལ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་འཕངས་པའི་དགོས་པ་གསལ་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་ཆགས་སྡང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་རྩོད་པ་ཞིག་མིན་པར་ངེས།

ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལུང་འདྲེན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱས་བསྡུས་འཚམ་ཞིང་། སེམས་ཙམ་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་འཇུག་ཚུལ་སྐབས་བཤད་པ་དམིགས་བསལ་ཐོན་པ་དང་། མཇུག་ཏུ་ལྕང་སྐྱ་རང་གིས་འཕགས་བོད་ཀྱི་གཞུང་གང་དང་གང་ལས་བཏུས་ནས་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་དེ་བརྩམས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གི་མཚན་སྨོས་ནས་བཀོད་ཡོད་པས་འཇུག་པ་བདེ་ལ་གནད་ཆང་བའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཏུ་བརྩིས་ཆོག ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐར་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ས་

དགེ་བཀའ་རྙིང་སྲི་དང་དེ་དག་གི་ནང་གསེས་སོ་སོའི་སྐོར། དེ་བཞིན་བོན། རྒྱ་ནག་གི་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་བཤད་པ་ཐོན་པས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བཞུགས་ཀྱང་ཆ་ཚང་བཀོད་པས་མི་ལང་ཞིང་དེ་ཙམ་གྱིས་འཐུས་པར་བྱས།

༦ མཇུག་བསྡུའི་གཏམ།

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་ཡང་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་དེ་དག་སྨྲ་མ་སྨྲ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་འཇུག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་དགོངས་པར་མཛོད། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ་སོགས་བཀག་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་སྒྲ་དོན་རང་མཚན་དང་རྟག་པ་རྫས་གྲུབ་བཀག་ནས་སྤྱི་མཚན་རྟོག་བཏགས་སུ་འཇོག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་རྟོག་པའི་སྣང་བ་རྟོག་བཏགས་དང་དེའི་མཚན་གཞིར་རང་མཚན་འོང་བའི་ཚུལ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དེ་དབུ་མ་པའི་འཛིན་པའང་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པས། དེ་ལྟན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་མ་སྨྲ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་དགྲི་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བར་མཛོད། གང་ལྟར་ཡང་སྤྱི་ར་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་མཆིས་སོ་ཅོག་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཤེས་ན་སོ་སོའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ལྟ་ཅིག་དམིགས་ངེས་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་སོགས་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་པར་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་སློབ་སྦྱོང་བྱ་ཐུབ་ན། ཚེ་ཕྱི་མར་ཕན་ཐོགས་གང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། མི་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་རང་གི་བློ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ལས་ཕྱོགས་ཡོངས་མི་མཐོང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིགས་ཀྱི་བློ་རྣམས་ལ་ཚོད་འཛིན་རིམ་གྱིས་བྱ་ཐུབ་པ་དང་། དེས་རང་གཞན་ཚང་མའི་སེམས་འཚྭགས་པ་དང་མ་སྐྱིད་པའི་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐུབ་པ་ངེས་པར་ཡོང་བ་ངོས་རང་གི་ཉམས་མྱོང་ཡིན།

གོང་དུ་སྨྲས་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ཡིད་ལ་བཅངས་ཏེ་ཁོ་བོའི་བློ་རེ་ལྟར་ད་ལམ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་པོད་གཉིས་རྩོམ་སྒྲིག་ཆ་ཚང་ཟིན་ཅིང་། པོད་དེ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་ལས། ལྟ་གྲུབ་སྐོར་གྱི་པོད་གཉིས་པོ་དེ་ཆགས་ཡོད། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་ལས་པོད་དང་པོ་དེ་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཆེ་ཁག་ཡོངས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ལ་དམིགས་ཏེ། སྔོན་གྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་གྲས་སོ་སོས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དེ་གཏན་ལ་ཇི་ལྟར་ཕབ་ཡོད་པ་རྣམས། ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་རང་གཞུང་ལ་གཏུགས་ཏེ་བཀོད་ཡོད། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དང་མི་འདྲ་བའི་གནད་གཅིག་ནི། འདིར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ནང་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་གཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཀོད་མེད། དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་དེ་སྔའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཟབ་མོ་དེ་རྣམས་དེང་རབས་ཀྱི་གློག

པ་པོའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པའི་ཐབས་སུ་སྤེལ་བ་ལས། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྗེས་འབྲང་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བསྒྲིགས་པ་མིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།

ལྟ་གྲུབ་པོད་གཉིས་པའི་ནང་སྤྱོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་རྟོན་པོའི་ལམ་ནས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་བརྟག་པ་མཛད་པའི་གནད་ཁག་ཅིག་ཡོགས་སུ་ཁོལ་འདོན་བྱས་ཏེ་སྟོན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྐབས་དང་པོར་གཞིའི་གནས་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་སྐབས་གཉིས་པར་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། སྐབས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཐུན་མིན་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཚུལ་དང་། གྲུབ་མཐའ་དེ་གཉིས་སོ་སོས་རང་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། སྐབས་ལྔ་པར་ཚད་མ་རིག་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། སྐབས་དྲུག་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་དཔྱད་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གནད་ཆེ་བ་སྒྲ་དོན་རིག་པའི་སྐོར་བཅས་སུ་གནས། ཁོ་བོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་རེ་འདུན་ནི། ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་པོད་གཉིས་པོ་འདིའི་སྟེང་ནས། དེང་རབས་བློ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ལ་གཞུང་སྟབས་བདེ་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྤྱོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་དོན་མི་དམན་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཐུབ་ན་སྙམ་པ་དེ་ཡིན།

མཐའ་དོན་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་བཞུགས་པ་འདིས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་

ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྐྱབ། ཧླ་ལའི་ཟླ་མས། བོད་
རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ལ་སྦྱར་བའོ།།

ཆོས་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ནང་གསེས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་འབྲིང་བའི་གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ནོར་~གོང་ས་~སྐྱབས་མགོན་~རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་གསར་དུ་འབྱེད་པར་མཛད་པའི་ཁོངས་ནས་~མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བཞིན་ནང་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་དང་མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་ལས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་ཆོས་སྒྲིག་བགྱིས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་ནང་གི་ལུང་འདྲེན་སོགས་སྤྲོས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་བསྐྱུངས་ཏེ་དོན་གྱི་གནད་རྣམས་ཉུང་ངུར་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལོ་ཤས་གོང་ནས་~མགོན་པོ་མཆོག་གིས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཆོས་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་ན་དོན་གཉེར་ཅན་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་སྐུལ་སྤྱི་བོར་ཕེབས་པ་བཞིན། ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་འབྲིང་བ་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ལས་སྟོད་ཆ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དེ་ཉིད་ཆོས་སྒྲིག་དང་དཔར་སྐྲུན་གྱི་བགྱི་བ་ཟིན་ནས། ད་ལམ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འབྲིང་བ་འདི་ཉིད་ཆོས་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་འང་གླེགས་བམ་རྒྱས་པའི་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་ཐོག་མར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་གཞུང་

ལས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་རྗོད་བྱེད་སྐབས་དགུར་ཕྱེ། བོད་འགྱུར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་བརྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་གནའ་དེང་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གསར་རྙིང་དུ་མ་ལས་ལེགས་པའི་ཆ་བླངས་ཏེ། བརྗོད་གཞི་ཁག་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་དང་རྒྱས་བསྡུས་འཚམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཚགས་བགྱིས་ཡོད། བར་བར་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བྱུང་རིམ་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་དག་གི་རང་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་འགའ་རེ་ངོ་སྤྲོད་དང་། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་དག་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་བགྱིས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་བཀོད་ཡོད།

འདིར་བཀོད་པའི་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་རང་རེའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལས། མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་རང་རྐང་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྔོན་ཆད་མི་སྣང་ཡང་། ཕྱིས་སུ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་ཅུ་པ་དང་། ཕྱར་བུའི་མདོ། ཙ་ར་ཀ་བའི་བསྡུ་བ་བཅས་དང་། དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་མ་ཧྭའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་གནའ་དེང་མཁས་པ་དུ་མའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གསར་

སྙིང་རྣམས་སུ་མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་བླངས་ཏེ། གནའ་བོའི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ཆ་ཚང་བར་བྱས་ཡོད་ལ། དུས་ཕྱིས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་རྣམས་མཐའ་དག་པར་ནི་སུ་ཞིག་གིས་འཆད་པར་ནུས།

སྤྱི་ར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་གཞུང་ལས་ཕན་ཚུན་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དགག་སྒྲུབ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་སྲོལ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཞིང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། གོང་མའི་ལྟ་གྲུབ་རྣམས་གཙོ་ཆེར་འོག་མའི་ལྟ་གྲུབ་རྨང་གཞིར་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོས་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་ཡིན་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཚོན་ནའང་འོག་མའི་ལྟ་གྲུབ་རྣམས་གོང་མའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་འཇུག་པའི་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་སྙེད་ཅིག་མཛད་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང་གཏིང་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པར་གཞུང་འདི་ལས་དཔོག་ནུས་སོ།།

ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྩོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དབུར་བཞུགས་པའི་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ཡང་༧མགོན་པོ་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྔོན་གླེང་སོགས་ལས་མཁྱེན་པར་འགྱུར་བས་བསྐྱར་

བློས་བྱ་དགོས་མ་མཐོང་ལ། ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཉིད་ཚོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲིད་དུ་འང་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཡང་ཡང་ཕེབས་པ་དང་། ཚོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་ལས་རིམ་གང་ཅིར་རྣམ་ཀུན་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་དང་། ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྙིང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་ལགས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་བཅས་ནས་ཀུང་ཐུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ལྷོད་མེད་གནང་བ་དང་། ཚོམ་སྒྲིག་སློབ་སྟོན་པ་སྐུའི་གསུང་སྒྱུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ་ལགས་ཀྱིས་གཞུང་འདིའི་སྒྲོམ་གཞི་དག་སྒྲིག་དང་། དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལས་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་དུ་མ་མཁོ་སྒྲིག་མཛད་པ། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་སྨད་ཆའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་ས་བོན་གསར་སྒྲིག་གནང་བས་མཆོན་དུས་ནས་དུས་སུ་རོགས་འདེགས་མི་དམན་པ་གནང་བ་དང་། དཀའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་གང་ཅིའི་འགྲོ་གྲོན་ཕངས་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། སྐུ་བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གྱུས་ཅག་ཚོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དང་ལས་ཤག་འཚོ་བ་ནར་མ་སྦྱར་བ་བཅས་ནི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ལས་རིམ་འདི་ཉིད་བདེ་བླག་ངང་འགྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ལ། ལྷག་པར་ཡང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་དབུར་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ།

སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད། གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ་སོགས་གསལ་ལ་འདྲིལ་བར་བཀོད་པའི་སྔོན་གླེང་ཆེད་བརྗོད་སྩལ་པ་ནི་འདིར་བཀོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཚེགས་ཆུང་དུས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་འཕྲུལ་རྨད་དུ་བྱུང་བར་འདུག་པས་གླེགས་བམ་འབྲིང་བའི་དབུར་ཡང་རང་སོར་བཀོད་ཡོད།

ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རིམ་པར་བྱོན་པའི་མཁྱེན་དཔྱོད་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་ཟབ་ཅིང་བརླིང་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནུས་མཐུ་ལ་ཚད་ཡོད་པས་གཞུང་འདིར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ནོངས་པའི་རིགས་མཆིས་ཆེ་གཟུར་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྩོལ་སྨོས་ཡོ་བསྲང་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་ཞིང་། རྣམ་པར་དཀར་བའི་བགྱི་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་དགོངས་པའི་རླབས་ཆེན་ཐུགས་བཞེད་ཆ་ཙམ་སྐྱོང་ཐུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གནང་བའི་རིག་གཞུང་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཉེར་འཚོའི་གསོས་སུ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀྱིས་གཏུགས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཟབ་མོས་ཕྱུག་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཀུན་ཞི་བསིལ་ཟླ་བའི་འཛུམ་ཟེར་གྱིས་རྟག་ཏུ་འཁྱུད་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། གུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་

ངག་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ། འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག་བཅས་སྤྱི་མཁྱེན་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཚན་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༥ ལ།

སྐབས་དང་པོ། ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ།

དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་སོ་སོས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་ནང་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ ལེ་ནྡྲའི་ལུགས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་འདོད་ཚུལ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་སྟེང་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་དོན། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་། འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མང་དུ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་རྗེས་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཡོགས་སུ་བཏོན་ཏེ་བརྗོད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་དག་དུས་ཇི་ཙམ་

ནས་བྱུང་བའི་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་
ལྟ་གྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་བྱུང་ཞིང་།
དེ་གཉིས་ལས་ལྟ་གྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་སྔོན་ལ་དར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་བའི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆུ་
མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སོགས་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། རང་རང་གི་རེ་འདུན་མངོན་
དུ་འགྱུར་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་དར་བ་ཞིག་ཡིན་
པར་སྣང་། དེ་རྗེས་རིམ་གྱིས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་དར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་
བཀོད་པ་པོ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་ནང་གསེས་སྐྱེ་བ་
སྔ་ཕྱི་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷར་
བཅས་པ། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་
བུ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པ་ནི། སྔོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གང་ཟག་བྱེ་
བྲག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆེ་འདི་ག་རང་ལ་དཀོན་མཆོག་གིས་ཐད་ཀར་བཀོད་པར་འདོད་
པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་སོ།།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལའང་སྐྱེ་བ་སྔ་
ཕྱི་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་
མཐའ་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། གཅེར་བུ་པ། ནང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཡིན་ལ། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། གཅེར་
བུ་པས་བདེ་སྡུག་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་རྟག་པ་གཅིག་པུ་རང་དབང་བ་ཞིག་
འདོད་ཀྱང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་བདེ་སྡུག་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་རྟག་

གཅིག་རང་དབང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་འདོད་ཅིང་དེ་རིགས་པ་མང་པོས་འགོག་པར་བྱེད་པས། འཕགས་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས།

ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་ཐོག་མར་མིའི་འགྲོ་བ་ཆགས་ནས་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་ལོ་ཏོག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། དེའི་ཚེ་མི་ལེ་ལོ་ཅན་གྱིས་གསོག་འཇོག་བྱས་པས་སོ་ནམ་ཞིང་ལས་སོགས་བྱེད་དགོས་པར་གྱུར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བྱིན་པར་བླངས་པས་ཕན་ཚུན་མ་འཆམས་པར་ཁྲིམས་ཆད་གཅོད་པའི་སྡེ་དཔོན་བསྐོས། དེའི་ཚེ་སྡེ་དཔོན་གྱིས་བྱ་བ་ངན་པ་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ཆད་པས་ཚར་གཅོད་པ་ན། མི་འགའ་ཞིག་གིས་དེ་མཐོང་ནས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་ནགས་གསེབ་དབེན་པར་སོང་ནས་བསྡད་པས་བྲམ་ཟེ་ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་དབེན་པར་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་གཅིག་པུར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཐབས་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཐོབ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པའང་འགའ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་མི་རྣམས་ལ་དྲང་སྲོང་ཞེས་མིང་བཏགས་ཤིང་། དེ་དག་ལས་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་རྟོག་གེ་ལ་བྱང་བ་དུ་མས་རང་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་དཔྱད་དེ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་བར་གསུངས།[1]

ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ལྟར་ན། ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་

1 འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ བཀའ། ཅ། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༡༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༢༧༥

ལོ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཨཱརྱན་ཏེ་འཕགས་པའི་མི་རིགས་ཞེས་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་དར་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ལ། སྐབས་དེར་འཕགས་པའི་མི་རིགས་ཀྱིས་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་གཡོག་ཏུ་བཀོལ་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོན་པོ་དང་གཡོག་པོའི་སྲོལ་དར། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་འཕགས་པའི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུའང་རྣམ་དབྱེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་བྲམ་ཟེ་དང་། ཡུལ་ལུང་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རིགས། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་སོགས་སྤྱི་ར་བཏང་གི་ལས་རིགས་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་རྗེའུ་རིགས། ལྷམ་བཟོ་བ་དང་སྐྲ་འབྲེག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པའི་མིའི་རིགས་རྣམས་དམན་པར་བརྩིས་ཏེ་དམངས་རིགས་སམ་གདོལ་པའི་རིགས་ཞེས་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཞི་བྱུང་བར་བཤད།[2]

བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚངས་པའི་ཁ་ནས་བྲམ་ཟེ་དང་། དཔུང་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས། བརླ་ལས་རྗེའུ་རིགས། རྐང་པའི་མཐིལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཤིང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་རྣམས་རིགས་བཞིའི་མཆོག་ཏུ་བཤད་དེ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་སྣང་།[3]

རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དར་བའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིག་པའི་གནས་རྣམས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། དེ་དག་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཡངས་པའི་བྲམ་ཟེ་མཁས་པ་མང་པོས་ཐོས་བསམ་གྱིས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཏེ། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་དང་། བདེན་རྫུན། བདག་ཡོད་མེད།

2 Indus civilization, Wheeler, Cambridge History of India, p. 76

3 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༣༢

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་མེད། ཚེ་འདིའི་བདེ་སྡུག ཕྱི་མའི་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ཅིང་།ཤེས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དྲངས་ནས་རང་རང་གི་ལྷ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་མང་དུ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྷ་བ་ཐ་དད་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཐོག་མར་བྱུང་བར་གྲགས།

ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ལས་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྔོན་ལ་བྱུང་ཞིང་། མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་གྲངས་ཅན་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བས་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཉིད་བྱུང་བར་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་བཤད་ཅིང་།[4] དེ་ནི་ལྷ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། གྲངས་ཅན་པས་ཁས་བླངས་པའི་རྟག་པའི་བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཙུང་ཟད་སྟོན་འཕྲིའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་།[5] ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་གཅེར་བུ་པའི་གཞུང་ལ་ལར་སྟོན་པ་མཆོད་འོས་ཐོག་མར་བྱུང་བར་སྨྲ་བའང་ཡོད།།[6]

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་གཏོད་མཁན་སྟོན་པ་ཀ་པི་ལའམ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་བྱོན་པའི་དུས་ནི། སྔ་རབས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཚེ་ལོ་དཔག

4 ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༣༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༨

5 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༤༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༨༠ ཤོག ༢༢༦

6 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༢༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༦ ཤོག ༨༢༥

མེད་ཀྱི་དུས་སུ་བྱོན་པར་བཤད་ཀྱང་། ཕྱིས་ཀྱི་གནའ་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཙམ་ན་བྱོན་པར་བཤད་དོ། །ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གྲགས་ཆེ་བ་སོ་སོའི་བྱུང་རིམ་དང་སློབ་དཔོན་གཙོ་བོ་དག་གི་མཚན་དང་། དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མ་བྱོན་པའི་གོང་ནས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྐུ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཟིན་ཅིང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུའང་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད།[7]

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་ནི། འཕགས་ཡུལ་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་དང་། ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྐུ་མཛེས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཡུལ་ལུམྦི་ནི་ཞེས་བྱ་བར་སྐུ་འཁྲུངས་པ། མཚན་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་བམ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་ལྐུ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ལ་སྟོན་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་འགའ་ཙམ་ཡོད་པ་ལས། དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཤྲཱི་ལངྐ་སོགས་ཀྱི་པླཱ་ལིའི་ཆོས་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་ ༦༢༣ ལ་ལུམྦི་ནིའི་ཚལ་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བྱ་གཅིག་བཞེས་པ་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་ ༥༩༣ ལ་རྩ་མཆོག་གྲོང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད།

7 འདུལ་བ་ལུང་གཞི། སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༥༣

དེ་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་ནང་པ་དག་གི་བཞེད་སྲོལ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎ་སཱི་ར་དྭང་སོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ་འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གནས་མཆོག་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། གནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་བཅས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་ཅིང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན།[8]

དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དར་བར་གྲགས་ལ།[9] ལྷག་པར་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲིགས་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་དར་རྒྱས་བྱུང་།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་ནི་གོང་དུ་སྨོས་

8 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད་དུ་འང་གསལ། (ཤོག་གྲངས། ༣༥༡)

9 མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བརྩི་ཚུལ་ལ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་གཞིར་བྱས་པའི་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་སྐོར། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཐེང་། ༢༣ མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་སྔོན་གླེང་ངོ་སྤྲོད་ལ་གཟིགས།

པའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་། མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་དར་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་གྲུབ་དང་སྤེལ་མཛད་མཁན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱཏ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱས་པར་འབྱེད་པའི་གཞུང་ནི། སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་དཔེ་མཛུད་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་ཡིན་པར་གྲགས།[10] བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་རྒྱ་གར་གྱི་དཔེའང་དེང་དུས་མཇལ་དུ་མེད། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་འཛིན་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེས་མཛད་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་དང་། གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད། ཐོས་པ་བརྟག་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ད་ལྟའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ཤིང་། གཞན་ཡང་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་ལྷ་

10 སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ཡང་ཡོད་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །ཏཱ་ར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དུ་(དེབ། ཤོག ༧༡)སློབ་དཔོན་དེ་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནིཥྐ་དང་དུས་མཉམ་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་དཔལ་བོའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པར་མངོན། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ནི། (བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༣༩ ཤོག ༦༡) སློབ་དཔོན་ནི། ཀུ་མ་ར་ཏ་དང་། ཤ་རི་ར་ཏ་དང་། བཙུན་པ་ར་ཏ་ལ་སོགས་ཡིན་པར་སྨྲ་མ་རྣམས་ལ་གྲགས་སོ། །ཞེས་བྱུང་ལ། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་(ཤོག ༧༥)ལས་ལུགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལས་གྱེས་པར་ཡང་བཤད།

གྲུབ་གསལ་བར་སྟོན་ནོ།།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་མཛད་ནས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་[11] སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་མཛད་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དབུ་མ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ལས་རྒྱ་ཆེར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་དུ་མི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མའི་རིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཕྲུལ་ཤུགས་ཀྱི་འདོད་དོན་དང་དེ་དང་མཐུན་པའི་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དུ་མས་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་ཆོས་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་རིམ་གྱིས་གསར་གཏོད་མཛད་ཅིང་། གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་བར་དགག་སྒྲུབ་དང་རྩོད་གླེང་གི་རིགས་ལམ་གྱིས་བརྡར་ཤ་བཅད་དེ། རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

11 སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པར་བཞེད་པའང་ཡོད།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད།

འོ་ན་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཞན་བཟློག་ནས་རང་གི་བློ་ངོར་རིགས་པས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཚུལ་དེ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ།

གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་སིདྡྷཱནྟ་ཞེས་ཡོད་ཅིང་། སིདྡྷ་གྲུབ་པ་དང་། ཨནྟ་མཐའ་ལ་གོ་དགོས་པས་དེ་གཉིས་མཚམས་སྦྱར་བས་སིདྡྷཱནྟ་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་ན་གྲུབ་མཐའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ལུང་རིགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཞན་བཀག་སྟེ། རང་གི་བློ་ངོར་ཡང་དག་པར་འཐད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའམ་དམ་བཅས་པའི་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ་ས་མེད་དོ་སྙམ་ནས་ཐག་བཅད་པའི་ཆ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ།

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་ཞུགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་པས་སྦྱར་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་དགར་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་རང་གི་བློ་ངོར་འཐད་པས་སྦྱར་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་ནས་ཁྲུང་ངོར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ།།

འོ་ན་སྤྱིར་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་པའང་ཡོད་ལ།[12] ཡང་ན་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཧྲཱ་ཥྚི་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དོན་བོད་སྐད་དུ་བློའི་མཐོང་ཚུལ་ལམ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ལྟ་བ་ཞེས་པ་གཙོ་བོར་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་བློས་ལྟ་ཚུལ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དམ་བཅའ་ཞིག་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི། གཞི་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཁས་ལེན་དང་དམ་བཅའ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེས་ན་གཞི་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཞིག་གི་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་ཆོག་གོ།

མདོར་ན་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་སྣ་མང་ཞིག་ལ་བློས་བརྟག་དཔྱད་རིམ་པ་མང་པོ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་བ་གླང་ལྟ་བུའང་གྲང་བའི་སྐབས་སུ་ཉི་འོད་དུ་སྡོད་པ་དང་། ཚ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་གྲིབ་བསིལ་དུ་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཤེས་ཀྱང་། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དཔེར་ན། ཉི་མ་ཞེས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་དྲོད་ཚད་དང་། དེ་བྱུང་ནས་ལོ་ཇི་ཙམ་འགོར་བ་དང་། མ་འོངས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཏེ་དཔྱད་པ་སྣ་ཚོགས་གཏོང་བ་ལྟ་བུས་མཚོན། རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། རྣ་བས་ཐོས་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གཞི་ལ་

12 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐར་ཡང་། (ཤོག ༦) གཞུང་ལུགས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཤེས་བྱའི་འདོད་ཚུལ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའོ། །དེས་ན་ལྟ་བ་དང་། འདོད་པ་དང་། ཐེག་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱུང་།

བཞག་སྟེ། དེའི་སྟེང་དུ་སྨྲ་བྱེད་རིམ་པ་མང་པོ་བཀོད་ནས་མཐའ་མར་ཞེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་བྲ་མོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཡིད་བློས་དཔྱད་དེ་ཐག་གཅོད་ཅིང་། གཞན་གྱིས་བརྟགས་ཀྱང་སྐྱོན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཤིག་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཐོག་ནས་རྣམ་གཞག་སྣ་ཚོགས་ཤིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚོད་དཔག་བྱས་ཏེ། དཔྱད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་མཐར་རང་གི་བློ་ངོར་གྲུབ་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒོ་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛུག་པ་ཡིན་ནོ།།

༣ ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས།

ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དང་། གཞན་སྡེ་དང་། ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་ཡིན་ལ། ཆོས་འདི་པ་དང་། རང་སྡེ་དང་། ནང་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པས་ན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། རང་སྡེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པས་ན་གཞན་སྡེ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འདི་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པས་ན་ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སམ་ལམ་དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འཛིན་པ་དང་སྤྱེལ་བས་ན་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བའམ། ཡང་ན་མུའམ་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འཆང་བས་ན་མུ་སྟེགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་འབོད།

ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་དང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནང་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་གསུང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་མོད། གཙོ་ཆེ་བ་ནི། ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ནི་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པར་བཤད་པ་དེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས།

དང་པོ་སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆོས་འདི་པའམ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པར་འཇོག

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཁྱད་པར་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཚུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་མ་ཟད། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བ་སྟེ། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པའམ། མདོར་ན་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་གཞན་སྡེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་འཇོག དེས་ན་སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ལ། བྱེ་བྲག་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ནི་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་ཡིན་ན་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

འོ་ན་འཕགས་པ་མང་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་པ་ལྟ་བུས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པས་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་མི་འཇོག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེས་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་བདག་མེད་པ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་སྐྱབས་གནས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་པར་འཇོག་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ན་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་གི་བདག་མེད་ཅེས་པ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་ནི་གནས་མ་བུ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། དེས་གང་ཟག་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་བས། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པར་འཇོག་རུང་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡང་ཡོད། གཞུང་འགར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་བཅས་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དུ་མཛད་པའང་ཡོད།

ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པའི་ནང་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པས། རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ལ་འཇོག་ལ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་གསུངས་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་དང་། ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་དང་ལས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད། མྱ་ངན་ལས་

འདས་པ་ཞི་བར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་སྙིང་གི་དྲི་མ་ཟད་པའི་ཞི་བ་ལ་འཇོག

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་མོད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་འདོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་རྩ་བའི་ཆ་ནས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཞིང་། བྱམས་པ་དང་། བརྩེ་བ། བཟོད་པ། ཚོག་ཤེས་སོགས་ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་དུ་བསྒྲུར་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་མཚུངས་སུ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་རྩ་བར་བཞག་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེའོ།།

གལ་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་སྤྱོད་པའི་ཆ་ལ་མཐུན་པའི་ཆ་མང་དུ་ཡོད་ན་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་རྩོད་ལན་དང་། དགག་གཞག་གི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་བྱས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་དད་མོས་ཡོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་རང་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་དེ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་ལས། རང་གི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ལ་སྡང་བའི་དབང་གིས་རྩོད་པ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དགག་གཞག་མཛད་པའི་ཞར་ལ་གཞན་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་རྣམས་བཤིག་པར་འགྱུར་ནའང་སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

བསྟན་བཅོས་ལས་དཔྱད་རྩོད་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར།།
མ་མཛོད་རྣམ་གྲོལ་ཕྱིར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན།།
གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན།།
གཞན་གཞུང་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད།།[13]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆགས་ཤིང་། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྡང་བ་དང་། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཤེས་པའི་ང་རྒྱལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་དག་ནི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན། གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྡང་ངེས་པར་དུ་འདོར་དགོས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས།

གང་ཞིག་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་།།
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད།།
ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པ་ལོག་པ་སྟེ།།
ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་སུ་མྱོང་།།[14]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་དོར་ནས་གཟུ་བོའི་བློས་མ་དཔྱད་ན་གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔྱོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་མ་དུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་ཡང་ཡང་འབྱུང་ངོ་། །ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བལྟས་ན་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ནང་པན་ཚུན་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པའི་ཚེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩོམ་གཞིའི་

13 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༡༨ ཤོག ༢༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༢༥
14 སྡེ་དགེ བཀའ། ད། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༨༢

རྟུལ་ཕྲན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དང་། བདག་གམ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ། འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་གྲངས་དང་མཚན་ཉིད། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་དཀའ་གནད་སོགས་ལ་དགག་བཞག་སྤྲོང་གསུམ་ཞིབ་མོར་མཛད་པ་ལས་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་སྤེལ་རེས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཕྲ་མོ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད།

༩ འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་བཏུས་ཏེ་སྟོན་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ལ་སྤྱིར་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་གཏམ་གྱི་གཞིར་གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་བཅས་ལ་དགག་གཞག་མཛད་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། རྩོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སོགས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་ནས་དགག་གཞག་མཛད་པ་ལྟ་བུ་སྔ་དུས་སུ་འང་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་བཞེད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ནི། དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ཡིན་པར་སྣང་།

དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ན་ལེནྡྲའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དཀའ་འགྲེལ་

གཉིས་སུ་འང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པས། གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདི་གཉིས་ཀ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ནང་པ་ཙམ་མིན་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཀུན་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ། བསྟན་བཅོས་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བའི་བཞེད་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྤྲོལ་བྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་གནས་ནའང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ཚུལ་རྣམས་རྩལ་དུ་བཏོན་པས་དབུ་ཚད་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

ཕྱི་རོལ་པའི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཏུས་ཏེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་བྱོན་པའི་རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སརྦ་དརྴན་སཾ་གྲ་ཧ་སྟེ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་འདུག་ལ།[15] མ་དྷྭ་རང་ཉིད་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་ཡིན་སྟབས་གཞུང་དེར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་ཡང་རྩེར་བྱས་ཏེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་བཞིན་དམའ་རིམ་ནས་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་པ་གསུམ་མེད་སྨྲ་པར་བཞག་སྟེ་སྔོན་དུ་བཀོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷག་མ་རྣམས་བཤད་ཅིང་། གྲངས་ཅན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཉེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ནས་མཇུག་ཏུ་བཀོད་དེ། ཛོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའི་ཡང་རྩེར་རྩི་

15 སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༣༡ ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཀརྣ་ཊ་ཀའི་མངའ་སྡེའི་ཁྲབ་ཁོངས་ཤྲི་རིང་གེ་རིར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཤང་ཀ་རས་བཏབ་པའི་དགོན་པའི་མཁན་པོའི་ཁྲིར་ཕེབས་འདུག་པས་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྨད་ཙམ་ལ་འཁྲུངས་པར་སྣང་།

བ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་གྲུབ་དོན་ལྟ་བུར་ལེ་ཚན་ཐ་མར་བྱས་སོ།།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དཔྱོད་པའི་གཞུང་དང་། དེ་དག་ལ་སློབ་གཉེར་གྱི་སྲོལ་ཤིན་ཏུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐོག་མར་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ལོ་ཙྪ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེས་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལོ་ཙྪ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ཞེས་པ་བརྩམས། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏ་ཆོས་བཟང་གིས་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པའི་བརྗེད་བྱང་མཛད། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱྭ་པ་ཆོས་སེང་གི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བསྡུས་པ། འཆད་ཀ་བའི་གྲུབ་མཐའ། བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཛོད། སྟག་ཚང་ལོ་ཙྪ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་རྩ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྫིངས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྩ་འགྲེལ། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན་དང་། དེ་དུང་དགེ་ལྡན་པའི་ཡིག་ཆ་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཚུང་ཁག་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད།

གླེགས་བམ་འདིར་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ཅིང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཨཱརྱ་དེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པ། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྒྱ་འགྲེལ་སོགས་དང་། ན་ལེནྡྲའི་པཎ་གྲུབ་གཞན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལའང་ཅི་རིགས་པར་ཁུངས་གཏུགས་ཡོད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བདུན་ཅུ་པ་དང་། དྲང་སྲོང་ཕྱུར་བུའི་མདོ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། གོང་དུ་བཤད་པའི་མ་ཧཱའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སོགས་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཡོད་དོ།། །།

སྐབས་གཉིས་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད།

སྤྱིར་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གྲངས་འདི་ཙམ་ཞེས་མཐའ་ཆོད་པར་བཤད་མི་ནུས་ཀྱང་། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གསུངས་པ་ནི་དཔེར་ན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་འོད་སྲུངས་རྫོགས་བྱེད་སོགས་མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་དང་། ཉན་ཐོས་མཆོག་ཟུང་དང་། འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པ་དེ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡང་རགས་ཙམ་འབྱུང་ལ། རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་དེ་དག་གིས་བྱས་པའི་ལྟ་བའི་ཕྲེང་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་པར་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ལས་བཤད་དོ།།[16]

ཡང་ཚངས་པའི་དྲ་བའི་མདོ་ལས་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་སུ་འདུ་བར་གསུངས་ལ།[17] དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་[18] ལྟ་བུས་མཚོན་ནང་པའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྒྱས་པའི་སྐོད་ཆར་གསལ་ལོ།།

16 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐབས། ཤོག ༢༦༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༢༣༨

17 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཨཿ། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༣༨

18 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༩༣

དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ལ། དེ་དག་སྤྱི་ཚན་དུ་བསྡུས་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་གྲངས་འདྲེན་བྱ་ཚུལ་ལ་སྟོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་མཁས་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་གྲགས་ཆེ་བ་རྣམས་སྨོས་ན། ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ བྱེ་བྲག་པ། ༣ རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐར་སྨྲ་བ། ༤ དཔྱོད་པ་བ། ༥ རྒྱང་འཕེན་པ། ༦ གཅེར་བུ་པ་རྣམས་དང་། ༧ ཚངས་པ་བ་དང་། ༨ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༩ དབང་ཕྱུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཡང་མདོར་བསྡུས་རེ་བསྟན་པ་བཅས་སྤྱི་ཚན་དགུར་མཛད།

ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་དྲི་མེད་འོད་ལས་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ ཚངས་པ་བ། ༣ དབང་ཕྱུག་པ། ༤ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༥ རྒྱང་འཕེན་པ། ༦ གཅེར་བུ་པ། ༧ སྟག་གཟིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་སྤྱི་ཚན་བདུན་དུ་མཛད།

ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་ནི་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་ལ། ༡ དབང་ཕྱུག་པ་དང་། ༢ དུས་རྒྱུར་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་པ། ༣ གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ། ༤ རང་ཉིད་ཚངས་པའི་བུར་འདོད་པའི་ཚངས་པ་བ། ༥ ཡང་བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག ༦ སེར་སྐྱ་པ། ༧ ཡུལ་ལ་འཇིགས་པས་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་ཞིང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག ༨ གཅེར་བུ་པ། ༩ རིག་བྱེད་མཐའ་པ། ༡༠ རྒྱང་འཕེན་པ། ༡༡ ཡང་དབང་ཕྱུག་པ་ཁ་ཅིག ༡༢ ཁྱབ་འཇུག་པ་བཅས་སྤྱི་ཚན་བཅུ་གཉིས་བསྟན་ཏོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ། ༡ གཟེགས་ཟན་པ། ༢ རྒྱལ་བ་པ། ༣ རྒྱལ་དཔོག་པ། ༤ ལྷའི་བླ་མ་པ། ༥ སེར་སྐྱ་པ། ༦ ཚངས་པ་བ། ༧ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༨ དབང་ཕྱུག་པ། ༩ གསང་བ་པ་རྣམས་བཤད་ཅིང་། ཡང་སློབ་དཔོན་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ནི། ༡ གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ། ༢ དབང་ཕྱུག་པ། ༣ གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ། ༤ རྒྱང་འཕེན་པ། ༥ ཚངས་པ་བའམ་བརྡ་སྤྱོད་པ། ༦ རིག་བྱེད་པ། ༧ བྱེ་བྲག་པ་དང་། ༨ རིགས་པ་ཅན་པ། ༩ དཔྱོད་པ་བ། ༡༠ གཅེར་བུ་པ། ༡༡ གསང་བ་པ་བཅས་གྲངས་ཅན་ལ་ལྷར་བཅས་ལྷ་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། བསྡོམས་པས་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་བརྟག་པ་མཛད། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་དུ་ལྷའི་བླ་མ་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་པ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཡང་བརྡ་སྤྱོད་པ་ནི་ཚངས་པ་བའི་འདོད་པ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ལ་ཚངས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་དེའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཡོགས་སུ་མ་བགྲངས་པར་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས།[19]

ལ་ལས་ཚངས་པ་བ་དང་གསང་བ་པ་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་ནང་དུ་འདུ་ལ། ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པ་གཉིས་ནི་རིག་པ་ཅན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཞེས་པ་གྲངས་ཅན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བར་ཡང་བཤད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། གསལ་བྱེད་པ། རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་ཞེས་པ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་པའི་ནང་ཚན་དུ་འདུ་བ་དང་།[20] ཚངས་པ་བ་དང་། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་པ། བརྡ་སྤྱོད་པ། ཙ་ར་ཀ་པ། རྒྱལ་དཔོག་པ། གསང་བ་པ་ཞེས་པ་

19 ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཐྲེང་། ༢༤ ཤོག ༡༥
20 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་པོད་བཅུ་པ། ཤོག ༢༥༤

རྣམས་ནི་ཁྱབ་འཇུག་པའི་ནང་ཚན་དུ་འདུ་བར་བཤད་པའང་ཡོད།[21] བསྡུ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་གྲུབ་མཐའི་རིགས་དེ་དག་ལ་དབང་ཕྱུག་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་པ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ནི། ལྷ་དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ནས་དེ་ལ་དད་མོས་བྱེད་པའི་མུ་སྟེགས་པའི་སྡེ་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འདི་རྣམས་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ་སོའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བཤད། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མཛད་པོ་སྔ་མ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔ་སྟེ། ༡ ཆད་པར་སྨྲ་བ་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ༢ རྟག་པར་སྨྲ་བ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༣ དབང་ཕྱུག་པ་དང་། ༤ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༥ གཅེར་བུ་པ་སྟེ། ཆད་སྨྲ་གཅིག་དང་རྟག་སྨྲ་བཞིར་མཛད་ལ།[22] ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་པ་ལ། ཆད་པར་སྨྲ་བ་གཅིག་དང་། རྟག་པར་སྨྲ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་རྣམ་གྲངས་བཞེད་དོ།།[23]

མུ་སྟེགས་པ་རང་གི་གཞུང་ལས་ནི་ཤ་ད་རྴ་ནཱ་ཏེ་ལྟ་བའི་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་མོད། ཚུལ་འདི་ཕལ་ཆེར་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་མཇུག་ཏུ་གཙོ་བོར་རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པའི་མཁས་པས་བྱས་པར་བཤད།[24] དེ་ལྟར་ན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། མེད་པར་

21 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་པོད་བཅུ་པ། ཤོག ༢༥༤

22 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐར་(ཤོག ༢༥༢) མུ་སྟེགས་པ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔ་སྟེ། ཆད་སྨྲ་གཅིག་དང་རྟག་སྨྲ་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་དེ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་བཀོད།

23 ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཐེང་། ༢༤ ཤོག ༡༣

24 ཚུལ་འདི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་ཨེན་ཊྲི་ཨུ་ནི་ཁོལ་སོན་གྱིས་ཧིན་རྡུའི་རིང་ལུགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་དེབ་(Andrew Nicholson (2013), Unifying Hinduism: Philosophy and Identity in Indian Intellectual History (New York: Columbia University Press) ཤོག ༢-༥ བར་ཁུངས་དང་བཅས་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དང་པོ་ལ། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ རྣལ་འབྱོར་པ། ༣ བྱེ་བྲག་པ། ༤ རིགས་པ་ཅན་པ། ༥ དཔྱོད་པ་བ། ༦ རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པ་བཅས་དང་། གཉིས་པ་མེད་སྨྲ་བ་ལ། རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་བ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་དེ་དེང་གི་དུས་སུ་ཁྱབ་ཆེ། དེ་ལ་ཡོད་སྨྲ་བའི་སྡེ་དྲུག་གིས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་བྱེད་པ་དང་། རང་རང་གི་ལྟ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཕྱུ་བ་ནི་ཉི་ཁྲི་ད་ལས་མཆེད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་པའི་བདག་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད། ནང་གསེས་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་བ་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་དང་། བར་བ་བྱེ་རིགས་གཉིས་དང་། མཐའ་མ་དཔྱོད་པ་བ་དང་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་གཉིས་ལྟ་བ་མཐུན་ཤས་ཆེ་བས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་འདིར་སྡེ་ཚན་དྲུག་གི་གོ་རིམ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་སོ། །ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་གཞུང་དུ་ནི། གོང་དུ་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། མེད་སྨྲ་བར་གྲགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་བ་གསུམ་སྔོན་ལ་བཀོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཡོད་སྨྲ་བ་ལ་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་མཇུག་ཏུ་སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། བརྡ་སྤྲོད་པ། གྲངས་ཅན་པ། རྣལ་འབྱོར་པ། མཐར་གྲུབ་མཐའི་ཡང་རྩེའི་ཚུལ་དུ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཏེ་གཏན་འབེབས་བྱས་སོ།།

དང་པོ། གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

ཕྱི་རོལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི་གྲངས་ཅན་པའམ་སེར་སྐྱ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། འདིའི་ལྟ་གྲུབ་བྱུང་བའི་དུས་ཚེས་སྔ་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གནའ་བོའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་དེང་དུས་མཇལ་དུ་མེད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་གྱི་རྩ་བའི་མདོའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་འདི་འཛིན་པའི་བརྒྱུད་པ་ཆད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་གཞི་ནས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་རིམ་དང་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བརྗོད་ཐབས་བྲལ་ཡང་། འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱ་གར་གྱི་སྔོན་བྱོན་ཕྱི་ནང་གི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་མདོ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ།

གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཡོངས་གྲགས་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་སྔོན་གྱི་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་ལ། སྟོན་པ་སེར་སྐྱ་བྱོན་པའི་དུས་སོགས་ནི་གོང་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན།

དེང་རབས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་ནམ་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་འདི་རྩིས་དང་བརྡ་སྤྲོད་སོགས་རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་རུང་བར་བཤད་པ་དང་། ཡང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བེད་སྤྱོད་པའི་

སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྩོམ་གཞིའི་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་གྲངས་སུ་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་གྲོལ་བ་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པ་བཅས་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས། བཤད་ཚུལ་དང་པོ་དེ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ནས་དང་། གཉིས་པ་དེ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་ནས་དང་། གསུམ་པ་དེ་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་དང་པོ་ཡས་མས་ནས་བྱུང་བར་འཛོག་དགོས་པར་བཤད་ལ། ད་ལྷ་ལྷ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱུག་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ནི་དུས་རིམ་གསུམ་པ་དེ་ནས་བྱུང་བར་འཛོག་དགོས་པར་བཤད།[25]

ལྷ་གྲུབ་འདིའི་སྟོན་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་བྱུང་ཚུལ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་བཤད་སྲོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་དངོས་སློབ་ལྷ་མིན་སྐྱེས་དང་། དེའི་དངོས་སློབ་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་ཡིན་ལ། དེས་གྲངས་ཅན་གྱི་གཞུང་མང་དུ་བརྩམས་ཚུལ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱས་བརྩམས་པར་བཤད་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་པར་གསལ།[26]

གཞན་ཡང་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་དངོས་སློབ་ནི་ཨ་སུ་རི་ཡིན་པར་དྲང་སོང་རྒྱས་པ་སྐྱེ་ལྔས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མདོ་སྡེ་ཡོ་ག་སཱུ་ཏྲའི་འགྲེལ་པ་

25 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྡེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༨ གྲངས་ཅན་གྱི་སྐོར། ཞེས་པའི་སྔོན་གླེང་དུ་(ཤོག ༣-(༩)གསལ་བ་ལ་གཞི་བྱས།

26 ལྷར་ཌ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡༥ ཐིག ༢༠ གཞུང་འདི་ཕྱི་ལོ་༡༩༢༨ལོར་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར།

ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ལ།[27] ཨ་སུ་རི་ཞེས་པའི་དངོས་སློབ་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་སྟེ་པཉྩ་ཤི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་སློབ་དཔོན་དེ་ཡིན་པའི་ཚུལ་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་དོ།།

ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི། སྟོན་པ་སེར་སྐྱ་ཐོག་མར་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་དྲང་སྲོང་མཆོད་འོས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། སྟོན་པ་ཚུར་ལྷུང་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་ལུགས་འདིའི་བྱུང་རིམ་རྒྱས་པ་མི་གསལ།

གྲངས་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རྩ་བའི་གཞུང་ད་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། ༡ དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོའམ་སཱཾ་ཁྱ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་སྣང་ལ། ༢ གཞན་ཡང་དབང་ཕྱུག་ནག་པོ་སྟེ་ཨི་ཤྭ་ར་ཀྲིཥྞ་ཞེས་བྱ་བས་མཛད་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟེ། སཱཾ་ཁྱ་ཀཱ་རི་ཀཱ་ཞེས་བྱ་བ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བར་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཕྱི་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ཡས་མས་ཙམ་ལ་ལེགས་སྦྱར་ནས་རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་། ཕྱིས་སུ་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཚུར་བསྒྱུར་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༨ ལོར་གཞི་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། དབང་ཕྱུག་ནག་པོ་ཞེས་པའི་སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་པས་ཕལ་ཆེར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་དུས་མཉམ་པར་མངོན།[28] དེ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོར་གྲགས་པ་དེ་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་མོད། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་གཅེར་བུ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་སོགས་ལ་དགག་པ་བྱས་པ་དུ་མ་སྣང་བས་

27 ཡོ་ག་སཱུ་ཏྲ་བྷཱ་ཥྱ།

28 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། དེབ། ༩ གྲངས་ཅན་གྱི་སྐོར། ཤོག ༡༥

ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པས་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་།།

༣ གོང་གི་གཞུང་དེ་གཉིས་དང་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པའི་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་སྟོན་པ་ཚུར་ལྷུང་སྟེ་པ་ཏཉྫ་ལིས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མདོའམ་ཡོ་ག་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པའང་གྲངས་ཅན་གྱི་རྩ་གཞུང་དུ་བརྩིར་རུང་ལ། དེའི་ནང་གཙོ་བོར་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཞར་ལ་དབང་ཕྱུག་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་སྟོན་པས་ན། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྲོལ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྲ་དོན་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། གྲངས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། དང་པོ་ནི། ལྟ་གྲུབ་འདི་ལ་ཤེས་བྱའི་གཞིའམ་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་སུ་བཅད་ནས་དེ་དག་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་གྲངས་ཅན་པ་ཟེར་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། གཉིས་པ་ནི། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གཏན་དུ་བའི་བདག་ནི་དུས་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ངོ་བོར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཆ་ཕྲ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ས་བོན་གྱི་སྐྱེས་བུའི་ཆ་གྲངས་དུང་ཕྱུར་ཞེ་གསུམ་དང་བྱེ་བ་གཉིས་རེ་(༩༣༢༠༠༠༠༠༠༠༠) ཡོད་ཅིང་། དེ་བསྡོམས་པས་སྐྱེས་བུའི་ཆ་གྲངས་དུང་ཕྱུར་རྒྱ་དྲུག་དང་བྱེ་བ་བཞི་ (༡༨༩༠༠༠༠༠༠༠༠) ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་

པ་ལའང་གྲངས་དེ་ཙམ་དང་ལྡན་པར་སྨྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གྲངས་ཅན་པ་ཞེས་ཟེར།[29] དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཉེར་ལྔའི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་སྐྱེས་བུ་དང་ཤེས་པ་ལ་གོང་གི་གྲངས་དེར་ངེས་པར་འདོད་པས་གྲངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲངས་ཅན་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་ངོ་།།

གྲངས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ༡ རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་པའི་མཁས་པ་སོ་མ་ཏི་ལ་ཀ་སྨྲྟི་ཧྲིའི་ལུགས་ལྟར་ན། སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ནི་ཤཾ་ཁ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ནི་སྐྱེས་བུའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་དེ་ཕོ་ན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ན་མིང་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། །[30] འདི་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་པའི་གྲངས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་བཏགས་པར་བཤད་པ་དང་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་འདྲའོ།།

༢ ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། མ་ཧཱ་བྷཱ་ར་ཏ་དང་། ཨ་ཧི་ར་བུདྷ་ཉུ་སཾ་ཧི་ཏཱ་དང་། ཙ་ར་ཀ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་གྱི་དེ་ཉིད་ཉེར་བཞི་པོ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ལས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ན་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་བྱ། མདོར་ན་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཀུན་ཤེས་པའམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་དེ་རྣམས་སུ་བཤད་པར་སྣང་ངོ་།།[31]

29 ཤྲཱི་ཧ་རི་ཤཾ་ཀར་ཛཻ་ཤཱི་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཱ་ཀྲན་ཀཱ་ཧྲི་ཀེ་ཧྨ་ར། སྟོད་ཆ། ཤོག ༡༣
30 ཤྲཱི་ཧ་རི་ཤཾ་ཀར་ཛཻ་ཤཱི་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཱ་ཀྲན་ཀཱ་ཧྲི་ཀེ་ཧྨ་ར། སྟོད་ཆ། ཤོག ༤༥
31 ཤྲཱི་ཧ་རི་ཤཾ་ཀར་ཛཻ་ཤཱི་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཱ་ཀྲན་ཀཱ་ཧྲི་ཀེ་ཧྨ་ར། སྟོད་ཆ། ཤོག ༤༩

ནང་པའི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "གྲངས་ཀྱི་འཇུག་པའམ་གྲངས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་ཏེ།"[32] ཞེས་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་གྲངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་ན་གྲངས་ཅན་ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས་ནི། "འདི་དག་དངོས་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་གྲངས་ངེས་པར་སྨྲ་བས་ན་གྲངས་ཅན་ཏེ་གྲངས་ཀྱིས་བཅད་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། །"[33] ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་གྲངས་སུ་བཅད་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པས་གྲངས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

གྲུབ་མཐའ་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། སྟོན་པ་སེར་སྐྱས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་སེར་སྐྱ་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་ལ་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པས་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཁས་ལེན་པས་ན་གཙོ་བོ་པ་དང་། རང་རྒྱུ་ཐུབ་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོར་འདོད་པས་ན་ཤེས་རིག་ཅན་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོའམ་རྒྱུར་འདོད་པས་ན་རང་བཞིན་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཞེས་དང་། སྟོན་པ་ཚུར་ལྷུང་དེ་ཉིད་དབང་ཕྱུག་གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་བརྩམས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་སུམ་ཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སུམ་ཅུ་འདོད་པས་ན་སུམ་ཅུ་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་སུ་བཅད་པ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་པས་ན་གྲངས་ཅན་པ་ཞེས་བྱ།

32 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༦༧

33 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༡༧

དེ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞེས་བྱ་ཀུན་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་བསྡུས་ནས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་མུ་སྟེགས་རྟོག་གེ་པའི་གྲུབ་མཐའོ།།

དབྱེ་བ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། ལྷར་བཅས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ལས་དངོས་སུ་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་ཞིང་། རྗེས་སུ་འང་གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ལ་ཐིམ་ནས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ལ་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་ཞེས་བྱ།

གཉིས་པ་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གི་བློས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པར་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་ཞེས་ཟེར། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་འདི་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་ཚུར་ལྷུང་བྱོན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། འདིའི་བཞེད་ཚུལ་ཡང་སྤྱི་གཙོ་བོ་ལ་སེམས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་མེད་ན་སྣོད་བཅུད་སོགས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའམ་སྐྲུན་མི་ནུས་ལ། ནུས་པ་མེད་པའི་རྟག་པས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པས་ན། སྣོད་བཅུད་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུའང་བྱེད་པ་པོར་མི་རུང་བས་དབང་ཕྱུག་ཉིད་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ནི། གཙོ་བོ་ཙམ་ལས་འབྱུང་གི་ལྷ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་ལྟོས་པར་མི་འདོད་པ་དང་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་ལྷར་བཅས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེའོ། །གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལའང་འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་

དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་། ཞོ་དེ་ཉིད་འོ་མའི་དུས་སུ་འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རྐྱེན་གྱིས་ཞོར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཉིས་སུའང་དབྱེའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ།

ལུགས་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། དེ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ༡ བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ། ༢ སྤྱི་གཙོ་བོ། ༣ བློའམ་ཆེན་པོ། ༤ ང་རྒྱལ་བཅས་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ། ༥ གཟུགས། ༦ སྒྲ། ༧ དྲི། ༨ རོ། ༩ རེག་བྱ་བཅས་དང་། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། ༡༠ མིག ༡༡ རྣ་བ། ༡༢ སྣ། ༡༣ ལྕེ། ༡༤ ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་དང་། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། ༡༥ ངག ༡༦ ལག་པ། ༡༧ རྐང་པ། ༡༨ རྐུབ། ༡༩ འདོམས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་དང་། ༢༠ དབང་པོ་དང་ལས་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་ལྔ་སྟེ། ༢༡ ས། ༢༢ ཆུ། ༢༣ མེ། ༢༤ རླུང་། ༢༥ ནམ་མཁའ་བཅས་སོ། །གྲངས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འདོད་ཚུལ་མདོ་སྡུད་འདུས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་།[34]

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་རྣམས་ལས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་བཞི་ནི་བེམ་པོར་འཛོག་ལ། སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ནི་སེམས་མེད་པ་

34 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། ཤོག ༢༧༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༦༩༦

དང་ཡུལ་རྟོགས་པ་མེད་པས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཡུལ་ཁོ་ན་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། མ་སྐྱེས་པས་ན་རྟག་པ་དང་། ཆ་མེད་པས་ན་གཅིག་པུ། རྒྱུ་འབྲས་སོགས་སྔོན་བཤད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། རྫུལ་དང་མུན་པ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་ལ་འདོག་གོ།

དེ་ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་བཞེད་པ་མཐུན་ཡང་། གྲངས་ཅན་པས་ནི། དཔེར་ན། འོ་མའི་དུས་སུ་ཞོ་དང་། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་ལ། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་མི་གསལ་བའི་མྱུ་གུ་དེ། ཆུ་ལུད་དང་དྲོད་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་རྣམས་ཚང་བའི་དབང་གིས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་གསལ་བར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་གཉིས་ཀ་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པར་ཡོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་གཅིག་པར་འདོད་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་གལ་ཏེ་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་སྐྱེ་ན། མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་འབྱུང་བ་དང་། བྱེ་མ་ལས་སྣུམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་གྲངས་ངེས་ཤིང་། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྡེ་ཚན་བཞིར་ཕྱེ་ནས་མུ་བཞི་རྩེ་སྟེ། དེ་ཡང་༡ རང་བཞིན་ནམ་རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ་ནི་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་

ཕུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་རྣམ་འགྱུར་རམ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་འདོད། ༢ རྣམ་འགྱུར་རམ་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྡུ་ནི་ས། ཆུ། མེ། རླུང་། ནམ་མཁའ་སྟེ་འབྱུང་བ་ལྔ་དང་། ངག ལག་པ། རྐང་པ། རྐུབ། འདོམས་ཏེ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ། མིག རྣ་བ། སྣ། ལྕེ། ལུས་ཏེ་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་བཅས་བཅོ་ལྔ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བསྣན་པས་བཅུ་དྲུག་གོ ། ༣ རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་རམ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྡུ་ནི་བློའམ་ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ། གཟུགས་དེ་ཙམ། སྒྲ་དེ་ཙམ། དྲི་དེ་ཙམ། རོ་དེ་ཙམ། རེག་བྱ་དེ་ཙམ་སྟེ་བདུན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་ལས་བྱུང་བས་འབྲས་བུ་དང་། རང་འབྲས་འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རྒྱུའང་ཡིན་ནོ། །༤ རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་རམ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྡུ་ནི། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེ་ཨུར་བྱས་པའམ་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་ལས།

ཙ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ།།
ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར།།
བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཉིད།།
སྐྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན།།[35]

ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་འདི་ཉིད་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མར་གྲངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་སྐབས་ཙ་གཞུང་དུ་དྲངས་ཤིང་། ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུའང་གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་འཆད་པའི་ལེ་ཨུའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་

35 ལྷར་ཞ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༧ ཤློཀ ༣

ལ་སྨུ་རྗེ་ཚུལ་དེ་གཞི་སྟེང་ནས་ལུགས་དེའི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་གཏན་ལ་ཕབ་འདུག་གོ།[36]

ཁ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ལས་ ༡ བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི། ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། ཡུལ་རྟོགས་པས་ན་ཤེས་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་རྩོམ་པ་མེད་པས་ན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་ཉམས་པ་མེད་པས་ན་རྟག་པ་དང་། བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་ཟ་བ་པོ། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་པ། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ། མ་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་ལ་འགྲོ་བ་ལ་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་འཇོག་ཀྱང་འདིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་མེད་པས་ན་བྱ་བ་མེད་པ། ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བས་ན་གཅིག་པུ། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའོ། །བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། བདག་དང་། ཤེས་པ། རིག་པ། སེམས་ཅན། སྐྱེས་བུ་རྣམས་སོ།།

༢ སྤྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་ནི། བདག་གི་འདོད་དོན་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་བྲན་གཡོག་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ལ་ཅི་དགར་དངོས་པོ་རྣམས་མངོན་འདོན་བྱེད་ཅིང་། སེམས་མེད་པ་དང་། ཡུལ་རྟོགས་པ་མེད་པས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཡུལ་ཁོ་ན་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། མ་སྐྱེས་པས་ན་རྟག་པ་དང་། ཆ་མེད་པས་ན་གཅིག་པུ། རྒྱུ་འབྲས་སོགས་སྣོད་བཅུད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། རྡུལ་དང་མུན་པ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་ལ་འདོད།

ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་རྡུལ་ཞེས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་། མུན་པ་ཞེས་པ་

36 ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ། ཨིན་འགྱུར། ཤོག ༢༡-༢༣ བར།

གཏི་མུག་དང་། སྙིང་སྟོབས་ཞེས་པ་བདེ་བ་ལ་བྱེད། ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པར་གནས་པའི་སྐབས་སུ་དེས་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་འགྱུར་གང་ཡང་མི་མངོན་ལ། ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་གང་གི་ཚེ་ཆ་མི་མཉམ་པར་གྱུར་ཏེ། ཡོན་ཏན་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་མངོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཙོ་བོས་རྣམ་འགྱུར་སྤྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་མངར་སྐྱུར་སོགས་ཆ་མཉམ་པར་གནས་ཤིང་། གང་གི་ཚེ་སྐྱུར་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པ་ན་ཞོའི་གཟུགས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱའོ། །སྤྱི་གཙོ་བོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། རང་བཞིན་དང་། གཙོ་བོ། སྤྱི་སོགས་སོ།།

༣ བློ་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའམ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། ཤེལ་དྭངས་པ་ལྟར་ཕྱིའི་ཡུལ་དང་། ནང་གི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཀའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བའི་བེམ་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ལ་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཕྱིའི་དོན་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་ཡང་སྐྱེས་བུ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་ཡང་བྱད་བཞིན་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པར་འདོད།

༤ ང་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི། རིགས་དང་ནོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་སོགས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྙིང་སྟོབས་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། མུན་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། རྡུལ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ།།

༥-༩ མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེ་ཚུར་བྱས་

པ་ལས།

མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ལྗོང་བྱེད། །རེག་བྱེད་རྣམས་ནི་བློ་དབང་ཡིན།།[37]

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་བློའི་དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་རྣམས་རྟོགས་པ་དང་། དེ་དག་རང་ཡུལ་ལ་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

༡༠-༡༩ ངག་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་ལ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚིག་སྨྲ་བ་དང་ཛས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

༡༥ ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། བློའི་དབང་པོ་དང་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཡིད་ནི་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བློའི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་དབང་པོའོ། །"[38] ཞེས་འབྱུང་།

བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བློ་ལ་བརྗོད་དོ། །བློ་ཡང་འདི་བུམ་པའོ། །སྣམ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ང་རྒྱལ་ནི་བདག་ནི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །བདག་ནི་ལྟ་ན་སྡུག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཡིད་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ།

37 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ གློག ༢༨

38 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༥༥༥

དཔེར་ན་བྱིས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གྲོང་གཞན་ན་སྟོན་མོ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཐོས་ཏེ། དེར་བདག་འགྲོ་བར་བྱ་ན་ཅི་དེ་ན་བུ་རམ་དང་ཞོ་ཡོད་དམ། འོན་ཏེ་ཞོ་གཅིག་པུ་ཡོད་ཅེས་དེའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་འདྲུག་པ་ནི་ཡིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་བློ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཡིད་རྣམས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །[39]

ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༡༨-༣༥ དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྔའོ། །འོ་ན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔ་ལ་དེ་ཙམ་ཞེས་བརྗོད་ལ། འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་དེ་ལྟར་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་ནི་ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔའི་ངོ་བོ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་པས་དེ་ཙམ་ཞེས་བརྗོད་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས།[40]

མདོར་ན་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་ལས་དབང་པོ་བཅུ་དང་། འབྱུང་བ་ལྔ། དེ་ཙམ་ལྔ་བཅས་ཉི་ཤུ་ནི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་བཞེད་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲངས་ཅན་པས་ནི་གཙོ་བོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ང་རྒྱལ། བློའམ་ཆེན་པོ་ཡང་བེམ་གཟུགས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་བསྡུ་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པའི་རིགས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཚུལ་ནི། དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཤེས་བྱ་མཆོག་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་

39 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བཏགས་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༨༨

40 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༥༥

གཉིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཉིད་ཉེར་གསུམ་ནི། དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་གྱུར་ཅིང་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་བ་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བམ་རྫུན་པར་འདོད།

ཡང་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་གསལ་བ་དང་། མི་གསལ་བ་གཉིས་སུ་སྡུད་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་དམ་པའི་ཤེས་བྱ་མི་གསལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ།།

ག ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ།

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ཡང་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་དང་། སྐྱེས་བུ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལའང་མི་ལྟོས་པས་རང་བྱུང་ཡིན་ལ། གྲངས་ཅན་ལྟ་མེད་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཚེ། གཙོ་བོ་དང་ཉེ་བར་འདུས་པ་ལས། སྤྱི་གཙོ་བོས་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པས་ནི། སྐྱེས་བུས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་ན། ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་བོས་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གཙོ་བོས་སྐྱེས་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་བློའམ་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་བུས་བལྟས་པ་ན་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་རློམ་པའི་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་བ་ནི། བློའམ་ཆེན་པོ་ལས་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་ལ། ང་རྒྱལ་དེ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སྙིང་སྟོབས་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་མིག་ལ་

སོགས་པའི་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་སྐྱེའོ། །གཉིས་པ་སྲུན་པ་ཞེས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་གཟུགས་དང་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་སྐྱེའོ། །གསུམ་པ་གཡོ་བ་ཞེས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ནི་ང་རྒྱལ་སྔ་མ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དོ། །[41] དེ་གསུམ་གྱི་དཔེ་ནི་རིམ་བཞིན། བྲམ་ཟེ་མོ་ལས་བུ་བཅུ་གཅིག་དང་། དམངས་མོ་ལས་བུ་ལྔ་བཅས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོ་བྲམ་ཟེ་གཅིག་གིས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲ་དེ་ཙམ་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་སྐྱེ་བ་དང་། རེག་བྱ་དེ་ཙམ་ལས་རླུང་དང་། གཟུགས་དེ་ཙམ་ལས་མེ་དང་། རོ་དེ་ཙམ་ལས་ཆུ་དང་། དྲི་དེ་ཙམ་ལས་འབྱུང་བ་ས་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་དེ་ཙམ་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་འབྱུང་བ་རགས་པ་ལྔ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་འཇིག་པའི་རིམ་པ་ནི། ཡོང་བ་ཁང་ཅན་ལྟ་བུའི་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཞ་བོ་མིག་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ་མེད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་གཙོ་བོས་བྱས་པ་ལ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་རློམ་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་སྟེ། དེ་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་གནས་ལུགས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ་གཙོ་བོས་གསལ་བ་རྣམས་མི་སྤྲུལ་ཞིང་། སྐྱེས་བུའི་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་ལ་དེ་དང་འདུ་བར་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་ཐིམ་པ་ནས། བློའམ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོ་ལ་ཐིམ་པའི་བར་དུ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་ལྡོག་ནས་མཐར་གཙོ་བོ་ལ་ཐིམ་ནས་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། སྐྱེས་བུ་ཉག་གཅིག་གནས་པའི་ཚེ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་དོ།།

41 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་སུ་འདི་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་།

ང ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག

ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་ནང་ནས་སྐྱེས་བུ་དང་། བློ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཡིད་དབང་བཅས་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་དག་ལས་བདག་གམ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། བློའམ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། བློ་དེ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། ༡ ཆོས་དང་། ༢ ཤེས་པ་དང་། ༣ ཆགས་བྲལ་དང་། ༤ དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བཅས་སྙིང་སྟོབས་དང་འབྲེལ་བ་བཞི་དང་། དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ ༡ ཆོས་མིན་པ་དང་། ༢ མི་ཤེས་པ་དང་། ༣ ཆགས་ཅན་དང་། ༤ དབང་ཕྱུག་མིན་པ་བཅས་མུན་པ་དང་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའོ།།

༡ དེ་དག་ལས་ཆོས་ནི་མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་བརྟེ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །༢ ཤེས་པ་ནི་ཕྱིའི་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་དང་། ནང་གི་ཤེས་བྱ་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའོ། །༣ ཆགས་བྲལ་ནི་ཕྱིའི་འདོད་ཡོན་སོགས་དང་། ནང་གི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པར་ཞེན་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། །༤ དབང་ཕྱུག་ནི་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དེ། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་ནུས་པས་ཕྲ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་ཁྱབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤིང་བལ་ལྟར་ཡང་བར་སྤྲུལ་ནས་ཡུལ་ལ་སྒྲོད་ནུས་པས་ཡང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། འདོད་པའི་དོན་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གང་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པས་དབང་ཕྱུག་གི་

ཡོན་ཏན་དང་། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བྱེད་ནུས་པས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཆེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནས་ཆུང་བ་རྡུལ་ཕྲན་བར་གང་འདོད་དུ་གནས་ནུས་པས་འདོད་དགུར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཐུན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའོ།།

བློ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐོང་བ། ཞེན་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་ལ་དམིགས་པས་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་པས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་དབང་བཅས་ནང་གི་བྱེད་པ་རྣམས་དུས་གསུམ་གའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།།

ཡུལ་ཅན་དེ་དག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། ནང་གི་བྱེད་པ་བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་གསུམ་དང་། ཕྱིའི་མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་རྣམས་ཡུལ་མཐོང་བ་མངོན་སྒྱུར་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཡང་། ཡུལ་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་དང་། རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མདུན་དུ་སྦྲུལ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ན། ཐོག་མར་ཕྱིའི་མིག་གིས་སྦྲུལ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། ནང་གི་བྱེད་པའི་ཡིད་དབང་གིས་དེ་སྦྲུལ་ཡིན་ནོ་བསམས་པ་དང་། དེ་ནས་ང་རྒྱལ་གྱིས་དེས་ང་ལ་གནོད་པ་བྱས་ཡོང་སྙམ་པ་འབྱུང་ཞིང་། བློའི་དབང་པོས་དེ་ལྟར་ཐག་བཅད་ནས་བྲོས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱ་བ་དེ་དག་བར་མ་ཆད་དུ་འཇུག་པས་ན་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་ན་གོང་བུ་ཞིག་ཐོག་མར་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་དབང་གིས་པ་གི་

མི་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་བྱེད། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཐག་ཉེ་བར་བསླེབས་ནས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་མཐོང་བ་ན་ང་རྒྱལ་གྱིས་ངས་བལྟས་ན་འདི་མི་ཡིན་ངེས་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད། དེ་ནས་བློས་གཞི་དེ་མི་ཡིན་པར་ཐག་བཅད་ནས་དེ་དང་གདམ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ།།

མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་ཡུལ་མངོན་གྱུར་ད་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་། ནང་གི་བྱེད་པ་བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་དབང་གསུམ་ནི་མ་མཐོང་བ་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་ལའང་འཇུག་ལ། དེའང་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ལ་རིམ་གྱིས་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པས། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོས་མཐོང་ཟིན་པ་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཅིང་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་ཅན་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དུ་འདོད་དོ།།

ཅ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་མིན་ལ་རག་ལས་པར་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་བཞེད། དེས་ན་དོན་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་འཇལ་བ་ཞིག་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཛོག་ལ། དབྱེ་ན་གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། ལྐོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་དུ་ངེས་པས་ཚད་མ་ལ། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ༣ སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འདོད།

༡ མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་གང་ཞིག་དང་དབང་པོའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ན། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་འཛིན་ཅིང་འཆར་བའི་བློའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན།

མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་ལ་རྟོག་བཅས་དང་། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པས། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་ནི། དབང་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་དང་ཕྲད་པ་ན། ཡུལ་དེ་དང་དེ་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཚེ་བློའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྲུན་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྙིང་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕེལ་ཞིང་སྟོབས་ཆེར་སོང་སྟེ། ཡུལ་དེ་དང་དེའི་ངེས་པ་བརྟན་པོ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་པའི་རྟོག་བཅས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཤད། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་རྣམས་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།།

༢ རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་བྱ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུས་དོན་དེ་གོ་བ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པའམ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ནི་དཔེར་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་འདུས་བསགས་དང་རྟགས་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། མིག་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་བྱ་འདུས་བསགས་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་ཁྱབ་བྱེད་གཞན་དོན་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའམ་སྐྱེས་བུས་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤྱིར་མཐོང་བ་དང་། ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་སོ། །སྤྱིར་མཐོང་བ་ནི། ཐུར་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་ཙམ་

གྱིས་མི་དཔོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྦྱོར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་པའི་དུ་བ་མཐོང་ནས་མེ་གྲུབ་ཟིན་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཟིན་གྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ནས་རྒྱུ་བྱུང་ཟིན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་ནི་འབྲེལ་པ་སྲིད་ཅིང་ཕྱི་མ་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ནི། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་དུ་བ་དེ་ཁོ་ནས་མེ་དེ་ཁོ་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་དབྱེ་ཚུལ་དེ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བའང་འབྱུང་སྟེ། ༡ སྔོན་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། ༢ ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། ༣ སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཐོང་བ་ལས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྔོན་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཟེར། དཔེར་ན། དབྱར་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་ནག་འཁོར་བའི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ལས། དེའི་འབྲས་བུར་ཆར་པ་འབབ་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། འབྲས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་མཐོང་བ་ལས། དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་མ་ཀུན་ལའང་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཤིང་སྡོང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་དང་། དྲི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཤིང་ཏོག་གཅིག་ཙམ་ཟོས་པས་རོ་མངར་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཤིང་ཏོག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་རོ་མངར་དང་ལྡན་

པར་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ན་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གཞི་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་། གཞན་གང་ལའང་མེད་པར་ཐག་ཆོད་པ་ན་སྔར་གྱི་གཞི་དེའི་ལྷག་མར་ལུས་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོར་འཛིན། དཔེར་ན། དྲི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུས་ཤིག་ལ་བརྟེན་པར་ངེས་ཤིང་། མེ་དང་། རླུང་། ཆུ། ནམ་མཁའི་རྒྱུས་ལ་མ་མཐོང་བས། འབྱུང་བ་ལྷག་མ་ས་ལ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ནི། གཞི་ཆོས་ཅན་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་སྔར་མ་མཐོང་བ་ཞིག་རྟོགས་པ་ལ་བྱ། དཔེར་ན། དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ཁམ་སྡོང་ལ་མེ་ཏོག་ཤར་བ་མིག་གིས་མཐོང་བས། ཡུལ་ལུང་གཞན་དག་གི་ཁམ་བུའི་སྡོང་པོ་ཀུན་ལའང་དཔྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་ཤར་བར་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ།

༣ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ནི། ཡིད་ཆེས་པར་འོས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ དྲང་སྲོང་ལྟ་བུའི་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་དང་། ༢ རྒན་པོའི་ཐ་སྙད་དང་། ༣ ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཚིག་དང་གཞི་མཐུན་པའི་སྒྲ་སྟེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གསུམ་དུ་འཇོག་ལ། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་འང་རིམ་པ་བཞིན་གྲངས་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་མ་འགགས་པས། ༡ འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་དྲང་སྲོང་གི་ངག་ལས་བུམ་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༢ དབྱུག་པ་དཀར་པོ་དེས་བ་ལང་དེད་དེ་ཤོག་ཅེས་པའི་རྒན་པོའི་ངག་ལས། བྱ་བ་དེ་མཐོང་ནས་ཉན་པ་པོ་དེས་སྒྲ་དེ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བ་ལྟ

བུ་དང་། ༣ བྱེ་ཙུས་ཤིང་ཧོག་ཟ་བཞིན་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། ངག་དེ་ལས་ཤིང་ཧོག་ཅེས་པ་དེ་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཞིག་གོ །ཞེས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་དོ།།

ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལ་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱི་སྲོལ་ཡིན་པས། ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ༡ བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ནི་མངོན་གྱུར་དང་། ༢ དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལས་འདས་པའི་ཡིད་སོགས་ནང་གི་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ལ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། ༣ དེ་དག་གིས་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ངག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས། ཚད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

ཆ ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ།

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ་ལ། ལུགས་འདིའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། དབྱེ་བ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། དེ་ཡང་བློའི་རྣམ་འགྱུར་སེམས་མེད་པེམ་པོར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། ༡ ཕྱོགས་ནི། ཆོས་ཅན་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡོད་པའོ། །

༢ རྟགས་ནི། ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའོ། །༣ དཔེ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་མཐུན་དཔེ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་མི་མཐུན་དཔེའོ།།

ལུགས་འདིས་འབྲེལ་པ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བདུན་ཡོད་པར་འདོད་དེ། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས།

གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པ་བདུན་བརྗོད་དོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ༡ བདག་དང་བདག་གིར་འབྲེལ་པ་ནི་ལྷ་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུའོ། །༢ རང་བཞིན་དང་འབྲེལ་པ་ནི་འཛིམ་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། ། ༣ རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་དུ་འབྲེལ་པ་ནི་ཐ་མཁན་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །༤ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ནི་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །༥ ཕ་དང་མ་ལྟ་བུར་འབྲེལ་པ་ནི་ཡལ་ག་དང་ཤིང་ལྗོན་པ་ལྟ་བུའོ། །༦ ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་ངུར་པ་ཁྲོ་ཤུག་ལྟ་བུའོ། །༧ དགྲ་ཟླའི་འབྲེལ་པ་ནི་བྱ་རོག་དང་འུག་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[42]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འབྲེལ་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཡང་དག་ལའང་གོང་དུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དེའི་རྟེན་གྱི་རྟགས་ལའང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ༡ སྔོན་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། དབྱར་དུས་ཆར་ཆུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་ལྟ་བུ་ལ། ད་ལྟ་སྤྲིན་ནག་པོ་ལྡིང་ཞིང་འབྲུག་

42 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ၉༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༦༦

སྒྲ་སྒྲོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གནས་དེར་རིང་མིན་ཆར་པ་འབབ་པར་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

༢ ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། དྲི་འདི་ཉིད་འབྱུང་བའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་གང་ཞིག མེ་དང་། རླུང་དང་། ཆུ་དང་། ནམ་མཁའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་འབྱུང་བ་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

༣ སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། རང་གིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཡངས་པ་ཅན་ལྟ་བུར་དཔྱིད་དུས་སུ་ཤིང་ལ་མེ་ཏོག་ཤར་བ་མཐོང་བ་ན། དཔྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་ཤར་བ་སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་གི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་ལའང་དཔྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་འཆར་བར་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

གཙོ་བོ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཐ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། ཐོག་མར་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སམ་སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་ཐ་མལ་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ནི། རང་བཞིན་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ལས། སྤྱིར་མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་དེའི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་རྟུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསལ་བར་དམིགས་པ་ལས་དཔོག་པར་བྱེད་དེ། འབྲས་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གསལ་བར་ཡོད་ན། དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ལའང་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་དགོས། དེ་ལྟར་ལྡན་པའི་མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྔ་བཤད་པ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་སྟོད་ཆར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

རྒྱུ་གང་ཡིན་རང་གི་དུས་སུ་རང་འབྲས་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལའང་ལྔ་སྟེ། ༡ འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ནའང་རང་གི་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་ན། དེ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་སྐྱེད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས། འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ནའང་རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་ནི། བྱེ་མ་བཙིར་བ་ལས་སྣུམ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

༢ འབྲས་བུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཇི་འདྲ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ནའང་། འབྲས་བུ་དེ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་རང་གི་འབྲས་བུ་གནས་པར་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ཞོ་དོན་དུ་གཉེར་བས་དེའི་རྒྱུར་འོ་མ་ལེན་ཅིང་གཉེར་བ་ལས། གཞན་ས་རྡོ་ལ་སོགས་པ་དོན་གཉེར་གྱིས་མི་ལེན་པ་བཞིན་ནོ།།

༣ རྒྱུ་གང་ཡིན་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་ཀྱང་རང་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཕོན་སྐྱེ་བ་ལས་ཤིང་སྡོང་སོགས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།

༤ རྒྱུ་གང་ཡིན་གྱིས་རང་གིས་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ཕོ་ནའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། གསེར་མགར་གྱིས་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ལས་རྒྱན་ཆ་བཟོ་བའི་ཚེ་གསེར་ཕོ་ན་རྒྱན་ཆའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

༥ འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་རང་བཞིན་འདྲ་བས་ཀྱང་རྒྱུ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། འཇིམ་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྫའི་བུམ་པ་

འབྱུང་བ་ལས་གཞན་ཞིང་ལས་རྫ་བུམ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད།

ཡང་མི་གསལ་བའི་བདག་ཞེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྔ་སྒྲ་བར་བྱེད་དེ་བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །གཙོ་བོ་དང་བདག་ནི་ཡོད་ཀྱང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་ཀྱང་མི་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྒྱད་བཤད་དེ། ༡ ཤིན་ཏུ་ཐག་རིང་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཐམལ་པའི་མིའི་མིག་གིས་ཐག་རིང་གི་རྒྱ་སྐར་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༢ ཤིན་ཏུ་ཉེ་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། མིག་ལ་བྱུགས་པའི་མིག་སྨན་མིག་གིས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༣ དབང་པོ་ཉམས་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། ལོང་བས་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༤ ཡིད་གཡེང་བའི་དབང་གིས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཡིད་སྒྲ་སྙན་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དུས་ཀྱི་མིག་གིས་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། ༥ ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་མིག་གིས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། ༦ བར་དུ་ཆོད་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། རྩིག་པ་དང་ཡོལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཆོད་པས་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༧ ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཉི་འོད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས་ཉིན་མོར་སྐར་ཚོགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༨ རིགས་མཚུངས་པ་འདྲེས་པའི་དབང་གིས་མཐོང་བའི་གོ་སྐབས་ཕྲོགས་ཏེ་མི་མཐོང་བ་ནི། འབྲས་དཀར་པོའི་ཕུང་པོ་སྤུངས་པའི་ཚེ་འབྲས་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་བདག་དང་གཙོ་བོ་གཉིས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷུས་མི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་དབང་གིས་མི་མཐོང་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་འདི་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་

པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་དང་། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་ཕྲ་མོའི་ལམ་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ལྷག་པར་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་པས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་མཁས་པ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལས་ཙུང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྒྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་ནམ་འུག་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་དུ་མས་བཞེད་ལ། གཟེགས་ཟན་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཞན་གྱི་ཞིང་ཁའི་ལོ་ཏོག་བཏྲས་པའི་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་གཟེགས་མ་ཟ་བས་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་བཤད། འུག་པ་ཞེས་ཐོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཉིན་མོར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞིང་། མཚན་མོར་ཟས་འཚོལ་བར་འགྲོ་བ་འུག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང་། དྲང་སྲོང་འུག་པ་ཅན་གྱི་བུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་སྒོམ་ལ་གནས་བཞིན་པའི་སྐབས་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གིས་འུག་པའི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ཏེ་ཚིག་དོན་དྲུག་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་སྣང་། གཟེགས་ཟན་གྱི་སློབ་མ་པེ་ཐར་དང་པེ་ལུ་ཀ་གཉིས་དང་བདེ་བྱེད་བདག་པོ་སོགས་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།[43]

ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ། ད་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་

43 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག་གྲངས། ༡༣༦ (ཡང་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་བྱོན་པའི་དུས་ལ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སླ་བ་མགོན་པོ་ཆོས་དབང་(ཀྲྀ་མེ་ཐྲ་ནཱ་ཐ་ཤཱསྟྲི)གིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ། འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་མཁན་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་ཙེ་ཏ་སན་གྱི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱའི་སྔོན་ཙམ་ལ་བྱུང་བར་བཤད། ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་རབས་སླ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་འགོ་སྟོད་ཙམ་ལ་བྱུང་བར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་།།)

གཞུང་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ནི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་འགྲེལ་པ་ སྔ་ཤོས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཙནྡྲ་མ་ཏིས་བརྩམས་པའི་ད་ཤ་པ་དཱརྠ་ཤཱསྟྲ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་གི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཅེས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་པ་དཱརྠ་རྨ་སཾ་གྲ་ཧ་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ་བྱེ་བྲག་པའི་ལྟ་གྲུབ་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་བར་གྲགས། དུས་རབས་བཅུ་པ་ཡས་མས་ནས་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་བྱུང་བར་བཤད།[44]

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན།

བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། ཤུ་སྐྱེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་ལ་འཇོག

སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟ་གྲུབ་འདིས་ཚིག་དོན་ཁྱད་པར་དུ་འཆད་པས་སམ། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་པར་མང་དུ་སྨྲ་བས་སམ། གཟེགས་ཟན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་གསལ་བའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ན་བྱེ་བྲག་པ་ཞེས་བརྗོད། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་མོད། རྩ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་མ་ཟད། སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་

44 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༢ ཤོག ༢

ནང་དུའང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་ལ་ལེ་ཙུ་ལོགས་སུ་འབྱུང་ཡང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ལེ་ཙུ་ལོགས་སུ་མི་འབྱུང་། བྱེ་བྲག་པ་ནི་གཙོ་བོ་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ རྫས་བཤད་པ།

ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པར་འདོད་ཅིང་། ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ནི། ༡ རྫས་དང་། ༢ ཡོན་ཏན་དང་། ༣ ལས་དང་། ༤ སྤྱི་དང་། ༥ བྱེ་བྲག་དང་། ༦ འདུ་བ་སྟེ་དྲུག་དང་། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྒྱུན་འཛིན་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་དེའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོར་མེད་པ་བསྣན་ནས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན་དུ་བྱས་སོ།།

དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་བཤད་པ་ལ། དང་པོ། རྫས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་འཇོག འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་པ། རྫས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་པ་དག་ལྡན་ཅིག་འདུ་བའི་རྒྱུ་རྫས་ཡིན་པར་འདོད་པའོ། །འོ་ན་དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་རྫས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་རང་རྐྱ་བར་གྲུབ་ཅིང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་

པའི་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ས། ༢ ཆུ། ༣ མེ། ༤ རླུང་། ༥ ནམ་མཁའ། ༦ དུས། ༧ ཕྱོགས། ༨ བདག ༩ ཡིད་བཅས་དགུ་ཡོད། དེ་དག་ལས་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྟག་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་བསགས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད།

༡ སའི་རྡོ་བོ་ནི། དྲི་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་མི་རྟག་པར་འཛོག དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་དྲི་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྣའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་བྲག་ལྟ་བུའོ།།

༢ ཆུའི་རྡོ་བོ་ནི། གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཅན་གྱི་རྫས་ཤིག་ལ་ཆུ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལ་ཆུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་ཚོགས་པ་མི་རྟག་པར་འཛོག དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་ཆུ་ལྷའི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་རོ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ལྕེའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཙང་པོ་དང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

༣ མེའི་རྡོ་བོ་ནི། སྲེག་པའི་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་མེ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་འདུས་པ་རྣམས་མི་རྟག་པར་འཛོག དེར་ཡང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བའི་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་ཉི་མའི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་གཟུགས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་མིག་གི་སྐར་མ་ནག་པོའི་ནང་དུ་གནས་པའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་མེ་ལྕེའི་ཕུང་པོ་དང་། གློག་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

༤ རླུང་གི་ངོ་བོ་ནི། མཐོང་བའི་གཟུགས་མེད་ཅིང་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འཇོག དེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་ཚོགས་པ་ནི་མི་རྟག་པའི་རླུང་ངོ་། །དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་རླུང་ལྷའི་ལུས་ལྟ་བུ། དབང་པོ་ནི་ལུས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་པའི་རེག་བྱ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་པགས་པའི་དབང་པོ་དེའོ། །ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་སྡོང་ལ་སོགས་པ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཕྱིའི་རླུང་དང་། ནང་གི་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་ནང་གི་རླུང་ངམ་སྲོག་ཅེས་པའོ།།

༥ ནམ་མཁའ་ནི། སྒྲའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ཡང་རྫས་དགུ་ལས་སྒྲ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པའི་རྫས་དེ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཞེས་བརྗོད།

༦ དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ལོ་དང་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་ཆུ་ཚོད་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་། འདི་ནི་ཡུན་རིང་བའོ་མྱུར་བའོ་སྙམ་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཡུན་རིང་བ་དང་མྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། བྱ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འདོད་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདས་པ་དང་། ད་ལྟ་བ། མ་འོངས་པ་སྟེ་དུས་གསུམ་མོ།།

༧ ཕྱོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཅིག་པུ་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། རྟག་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་བརྗོད། དཔེར་ན། འདི་ཤར་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞི། ཤར་ལྷོའི་མཚམས་ལ་སོགས་པའི་མཚམས་བཞི། སྟེང་འོག་གཉིས་ཏེ་བཅུའོ།།

༨ བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། བདག་ནི་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་སོགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ། སྤྱར་གྲངས་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཤིག་གོ །སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་ཕྱུག་གི་བདག་ལྟ་བུ་དམ་པའི་བདག་དང་། བ་གླང་གི་བདག་ལྟ་བུ་ཐལ་པའི་བདག་དང་གཉིས་ཡོད་དོ།།

༩ ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དམིགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བེམ་རྫས་རྟག་པ། བྱ་བ་དང་བཅས་པ། རྣ་བའི་སྐོར་ཞུགས་དུས་མིག་གི་སྐོར་མ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པའོ།།

མདོར་ན་རྫས་དགུ་ལས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་། ཡིད་དང་ལྔ་ནི་ཡོངས་སུ་ཆད་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཡིན་ལ། བདག་དང་ཕྱོགས་དང་དུས་དང་ནམ་མཁའ་བཞི་ནི་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པས་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཡིན་ནོ།།

ཁ ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རྫས་ལ་བརྟེན་པ། ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པ། སྤྱར་མ་སྦྲད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་ལ། སྤྱར་སྦྲད་པ་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་རྒྱུའང་མི་བྱེད་པ། རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད་ཚུལ་དང་དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་བཅས་ལྔ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་སྟོད་ཆར་གསལ་ལོ།།

ག ལས་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྐང་གིས་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་གཡོ་འགུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྲུབ་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་ལས། ༡ འདེགས་པ་ནི་འོག་ནས་སྟེང་དུ་འཇིན་པའི་བྱ་བ། གདེག་བྱ་དང་འདེགས་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའོ། །༢ འཇོག་པ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་འབབ་པའི་བྱ་བ། གཞག་བྱ་དང་འཇོག་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའོ། །༣ བསྐུམ་པ་ནི་དྲང་པོ་འཁྱོག་པོར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། བསྐུམ་བྱ་དང་སྐུམ་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའོ། །༤ བརྐྱང་བ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་འཁྱོག་པོར་གནས་པ་དྲང་པོར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ། བརྐྱང་བྱ་དང་རྐྱོང་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའོ། །༥ འགྲོ་བ་ནི་ཡུལ་སོགས་གཞན་དང་གཞན་ལ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ། འགྲོ་ས་དང་འགྲོ་བ་པོ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པའོ།།

ང སྤྱི་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་བཞི་པ་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡང་ཟེར། དང་པོ་ནི། རང་གི་རྟེན་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅིང་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་བྱའོ། །དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་རྟེན་རྫས

དང་ཡོན་ཏན་ལས་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལ་འཇུག་ཅིང་། བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལ་བྱའོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་བུམ་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་སྤྱི་ཡིན་ལ། རང་གི་བྱེ་བྲག་རྣམས་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།

སྤྱི་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་གཅིག་མི་དགོས་ན། བ་ལང་དཀར་ནག་གཉིས་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟར། བ་ལང་དང་ཤིང་སྡོང་གཉིས་ལའང་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློའི་རྒྱུ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་མི་དགོས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་དང་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཅ བྱེ་བྲག་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་ལྡ་པ་བྱེ་བྲག་ནི། ཆོས་གང་གིས་རང་གི་རྟེན་དེ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོར་འདོད། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཅེས་པ་འདི་མེད་ན་ཆོས་གང་ཡང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་མི་ནུས་པར་འདོད།

ཆ འདུ་བ་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་དྲུག་པ་འདུ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་སོ་སོ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ལ་འདི་ཡོད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དཔེར་ན། བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པ། བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཐད་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མེད་ན་བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཐད་ནའང་བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའམ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་མ་ཐད་ནའང་དེ་ལ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་བུམ་པ་འཛིན་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ན། བུམ་པ་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ཤིང་སྡོང་དང་དེའི་སྡོང་གི་བྱ་རོག་ལྟ་བུ་རྟེན་བརྟེན་པ་གོ་ས་ཐ་དད་པའི་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། ༢ བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་གོ་ས་ཐ་མི་དད་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་ལྡན་པ་དང་། འདིའི་འདུ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཐད་པ་གཉིས་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འདུ་བ་ནི་རྟེན་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དང་། འདུ་བ་གསུམ་ནི། རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། དུ་མ་ལ་ཁྱབ་པ། རང་བཞིན་རྟག་པ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ། བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་ག་ལ་བརྟེན་པར་འདོད།

ཚིག་དོན་དེ་དག་ཀུང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མེད། རྫས་ལས་གཞན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མི་བརྟེན། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་གཉིས་པ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ། ལས་ནི་མི་རྟག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་དང་འདུ་བ་ནི་རྟག་པར་འདོད་དོ།།

ཚིག་དོན་བདུན་པ་དངོས་མེད་ནི། ཕྱིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཤེས་བྱ་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་དངོས་མེད་བསྣན་ཏེ་ཚིག་གི་དོན་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད། དེའི་ངོ་བོ་ནི། དངོས་པོར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔར་མེད་པ་དང་། ཞིག་ནས་མེད་པ། གཏན་ནས་མེད་པ། ཕན་ཚུན་མེད་པ་སྟེ་བཞིར་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེ་དག་གི་དང་པོ་ནི་དཔེར་ན། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞོ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཞོའི་གནས་སྐབས་སུ་འོ་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི་རི་བོང་རྭ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བཞི་པ་ནི་རྟ་དང་བ་ལང་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ།།

རྩུལ་ཕྲན་ལས་རགས་པའི་གཟུགས་གྲུབ་ཚུལ།

ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྡུལ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྩོམ་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རགས་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། དེ་ལ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་དག་ཡུལ་འདབས་འབྱར་དུ་ཕྲད་པ་ན། ཐོག་མར་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པའམ་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྡུལ་ཕྲན་དེ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྐྱེད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་དེ་དག་ལས་

དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་སྐྱེ་ན། བུམ་པའི་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་བ་དག་ལ་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་ཡང་། བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པ་ལས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་པའི་མིང་ཅན་སྐྱེའོ། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ན། དེ་ལ་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱའོ། །རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཕྲད་པས་བསྐྱེད་པའམ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་གང་ཡིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ནི་རགས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱའོ། །དེས་ན་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྫས་ཁོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་ནུས་ཀྱི་རྡུལ་གཞན་གྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་མི་ནུས་ལ། ཡན་ལག་ནི་གསུམ་ཡོད་དེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རགས་པའོ།།

དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀའོ། །དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལའང་གསུམ་འདོད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བས་བརྩམས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོས་བརྩམས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲན་ཟླ་མེད་རེ་རེ་བ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་རགས་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བས་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་རགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་ནོ།།

ཛ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག

ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། ལུགས་འདིས་རིགས་པ་ཅན་པ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ༢ རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་། ༣ ལུང་གི་ཚད་མའོ།།

༡ མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། བདག་དང་། དབང་པོ་དང་། ཡིད་དང་། དོན་ཕྲད་པ་ལས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་བེམ་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་གོ །དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། ༡ སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཕྲད་པ་ལྟ་བུ། ༢ སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་བུམ་པ་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཕྲད་པ་ལྟ་བུ། ༣ སྦྱོར་བ་ལ་འདུས་པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྲད་པ་ལྟ་བུ། ༤ སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་ས་ཕྱོགས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ཕྲད་པ་ལྟ་བུ། ༥ དེ་དག་ལས་སྦྱོར་འབྲེལ་གཉིས་པ་ནི་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། ༦ སྦྱོར་འབྲེལ་གསུམ་པ་ནི་འདུས་པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པར་འདོད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་བསྡུ་ན་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་འདུའོ། །དེས་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པར་གང་གིས་བཞག་ཅེས་དྲིས་པ་ན། བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཞག་གོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ།།

༢ རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་དང་། ༣ སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཅས་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་མཚུངས་པས་གཤམ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༦ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།

ཤེས་བྱའི་དོན་ཕྲ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕྱོགས་གྲུར་གྱི་ཡུལ་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱིའི་སྲོལ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གནད་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། དེ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ལྐོག་གྱུར་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གོ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཞིག་ལ་བརྗོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་གཉིས་ལས། རྟགས་ཡང་དག་ནི། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འཇོག་པ་ལྟར་ན། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་དང་། རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ་གསུམ་མམ། ཡང་ན་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ཏེ་གསུམ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་

རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྤྱི་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་དང་། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ལྷག་མ་ཅན་ནམ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཟླ་བ་རིའི་ཕག་ཏུ་ནུབ་པ་ལས་ཉི་མ་ཡང་དེ་ལྟར་ནུབ་པར་འགྱུར་བར་དཔོག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་མཐོང་བས་གཞན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྤྱི་ར་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ་གསུམ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་འདོད་པར་སྣང་བས་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི་གོང་གི་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བྱའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ཏེ་རྟགས་ལྟར་སྣང་གསུམ་དུ་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ལྐོག་གྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ། དཔེར་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་འགའ་ཞིག་འཆད་པར། ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་དབང་ཕྱུག་ཡོད་པ་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་པོའི་བློ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྟོད་ཅིང་སྟོད་ཅིང་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟེའུ་བཞིན། ཞེས་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་སོགས་བཞིན། ཞེས་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགྲ་སྟ་བཞིན་ཞེས་པའི་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཡང་དབང་ཕྱུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

ཡང་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དག་རྟག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་དེ་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་གི་ངོ་བོ་དུས་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དོ།།

ཡང་སྒྲ་ནམ་མཁའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། སྐྱེ་འཇིག་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞི་རྫས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མར་མེའི་འོད་ལ་སོགས་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྒྲ་རྫས་ཤིག་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ལ། ནམ་མཁའ་ལས་གཞན་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པ་ཁེགས་པ་ན། ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ཇི་ལྟར་ཁེགས་ཤེ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་ལ་མི་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ན་རྟེན་ས་སོགས་གར་ཡོད་དུ་སྒྲའང་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་ནི་ས་སོགས་བཞི་ལས་ལོགས་སུ་ཆད་དེ་ཐོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་དང་གཞན་མང་པོས་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་དུས་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཡང་ཡིད་ཡོད་པར་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ལྔ་ཕྲད་པ་དུས་ཅིག་ཅར་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་། ཤེས་པ་ལྔ་ཅིག་ཆར་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལས། དབང་པོ་དང་དོན་གཉིས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལ་ཡིད་ཅེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ཡང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་སྣམ་བུ་དང་དེའི་ཡན་ལག་སྐུད་པ་ལྟ་བུ་ལ་

མཚོན་ན། སྣམ་བུའི་བྱེད་པ་པོ་ཐགས་མཁན་དང་། སྐུད་པའི་བྱེད་པ་པོ་བུད་མེད་ཡིན་པས་བྱེད་པ་པོ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། སྣམ་བུས་གྲང་བ་སེལ་ནུས་ལ་སྐུད་པས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པས་ནུས་པ་སོ་སོ་ཡིན་པ་དང་། སྐུད་པ་སྔར་བྱུང་ལ་སྣམ་བུ་དེ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བས་དུས་ཐ་དད་པ་དང་། སྣམ་བུ་དང་སྐུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞེང་དང་སྲིད་ཀྱི་ཚད་ལ་ཆེ་ཆུང་དང་རིང་ཐུང་ཡོད་པས་ཚད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་བཅས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

གསུམ་པ། རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་ནི་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །[45] སྔོན་གྱི་མུ་སྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་སློབ་དཔོན་གནས་མའི་ལམ་པ་དང་། གསལ་བྱེད་པ། ངག་བདག་བསྲེས་པོ་སོགས་ཀྱིས་གོ་ཏམ་དང་ཀཎཱད་མིག་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་བཞེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཀྱང་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲང་སྲོང་ཀཎཱད་མིག་གིས་བརྩམས་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་པས།[46] གོ་ཏམ་དང་ཀཎཱད་མིག་གཉིས་གང་ཟག་སོ་སོ་བ་མིན་པར་བཞེད། མུ་སྟེགས་པའི་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་གིས་བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་མུ་སྟེགས་པའི་དྲང་སྲོང་རྒྱས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་པདྨ་པུ་རཱ་ཎ་ཞེས་པའི་སྔོན་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྐན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མ་ཧཱ་བྷཱ་ར་ཏ་ཞེས་པར་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་མཚན་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་

45 གོ་ཏམ་དང་ཀཎཱད་མིག་གཉིས་གང་ཟག་སོ་སོ་བར་འདོད་པའང་ཡོད་པ་ཥི་ཊླ་སྟླུ།ཁ་ཆ་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བྱུང་བ་ཞེས་པར་(ཤོག་གྲངས། ༡༢) གསལ། གཞན་ཡང་མ་ཧྭའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་ལེ་ཚན་ཀཎཱད་མིག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་དུ་མང་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་ལ་ཀཎཱད་མིག་གི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཏ་རི་མོ་ཏན་ཧྣའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ལས་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅེས་པར་(སྡེ་ཚན་དང་པོ། ཤོག་གྲངས། ༩) གསལ།

46 དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། (ལྷོར་ཆའི་དཔར་མ། ལེ་ཚན་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༡) "བྲམ་ཟེ་ཀཎཱད་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་གཟེགས་ཟན་པ་དང་། ཚུག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཚུག་ཕྲུག་པ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ལ།" ཞེས་སོགས་གསལ།

ནས། ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་ནི་བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའམ་དེའི་སྔོན་དུ་བྱུང་བར་འདོད།

ཏཱང་མིག་ཅེས་པའི་མཚན་གྱི་དོན་ལ་འང་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་སྟེ། སྔོན་གྱི་བཤད་སྲོལ་གཅིག་ནི་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་ལྷ་ལས་ཕྱུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ལྟར། ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གིས་རང་གི་ཆུང་མ་ཨུ་མ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་དྲང་སྲོང་འདི་བཞག་པ་ན། དྲང་སྲོང་དེས་མིག་རང་གི་ཏཱང་པ་ལ་ཕབ་སྟེ་བརྟུལ་ཞུགས་བསྲུངས་པས། དེ་ལ་དབང་ཕྱུག་མཉེས་ནས་གཞུང་རྩོམ་པ་པོར་དབང་བསྐུར་བས་ན་མཚན་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་གྲགས། ཡང་བཤད་སྲོལ་གཅིག་ལ། དེས་རིགས་པ་ཅན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་སྐབས་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིམས་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་མདུན་དུ་སུ་ཞིག་འོངས་པའང་མི་ཚོར་ལ། ཉིན་ཞིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་དཔྱོད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཁྲིན་པར་ལྷུང་བ་སོགས་བྱུང་བས། དབང་ཕྱུག་གིས་དྲང་སྲོང་དེའི་ཏཱང་པར་མིག་ཅིག་བྲིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏཱང་པར་མིག་ལྡན་ནམ་ཏཱང་མིག་ཅེས་གྲགས་པར་བཤད།

ལུགས་འདིའི་ལྔ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རང་གཞུང་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ནི། དྲང་སྲོང་གཽ་ཏམ་གྱིས་མཛད་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རྩ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པའི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ངོས་འཛིན་མཛད་ནས་དགག་གཞག་མང་དུ་མཛད་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐུ་དུས་དེར་རིགས་པའི་མདོ་ཡི་གེར་བཀོད་ཟིན་པར་མངོན། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་ད་ལྟ་མཛལ་དུ་ཡོད་པའི་རིགས་པའི་མདོའི་ཚན་པ་དང་པོ་ཙམ་ལས་མེད་པར་མངོན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ་རིགས་མདོའི་

གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མཛད་མེད་པ་དང་། ད་ལྟའི་རིགས་མདོའི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་བཞེད་ཚུལ་བཀོད་དེ་དགག་པ་མཛད་པ་ལས་ཤེས་སོ།།[47]

རིགས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལ། དུས་རབས་བཞི་པའམ་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ལུགས་འདིའི་སློབ་དཔོན་གནས་མའི་ལམ་པ་(ཝཱཏ་སྱཱ་ཡ་ན)ཞེས་པ་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་མདོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་(ཉྱཱ་ཡ་བྷཱ་ཥྱ)ཞེས་པ་དེ་འགྲེལ་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་དེར་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་དགག་པ་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱིས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང་གཞུང་དེར་དགག་པ་མང་དུ་མཛད། ཡང་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་གསལ་བྱེད་པ་(ཨུ་དྱོ་ཏ་ཀ་ར) ཞེས་བྱ་བས་རིགས་མདོའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རིགས་པའི་འགྲེལ་པ་(ཉྱཱ་ཡ་ཝཱརྟི་ཀ) ཞེས་བྱ་བ་མཛད། རྐང་མིག་གི་མདོའི་འགྲེལ་པ་མཛད་མཁན་གསལ་བྱེད་པ་ནི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་སྐུ་དུས་མཉམ་པར་མངོན།[48]

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱི་བྱེ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ད་ལྟ་མིང་ཙམ་ལས་ལྷག་མེད་མོད། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་རྣ་བ་མཐུག་པ་དང་། བདེ་བྱེད་བདག་པོ་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་ལས་དུས་རབས་དེའི་ནང་དུའང་བྱེ་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དར་རྒྱས་སུ་གནས་པ་དཔོག་ནུས།

47 ད་ལྟ་ཡོད་པའི་རིགས་པའི་མདོའི་གཞུང་ཚད་ལ། ལེའུ་ལྔ་དང་། ཚན་པ་བཅུ། རབ་བྱེད་གྲུ་བཞི། ཡིག་འབྲུ་བརྒྱད་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་གྲུ་ལྔ་ཡོད་པར་ཨཱ་ཙ་ས་པ་ཏི་མི་ཤྲ་ཞེས་པས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཉྱཱ་ཡ་སཱུ་ཙཱི་ནི་བནྡྷ་ཞེས་པར་(ཤོག ༡༩)གསལ།

48 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ཤོག ༢༠༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༥༡༩

དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་མཁས་པ་ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚ་ཞེས་པས་རིགས་པའི་སྙེ་མ(ནྱཱ་ཡ་མཾ་ཛ་རྀ)ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད། དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་དགེ་བདག་པོ་བསྲེས་པ(ཝཱ་ཙསྤ་ཏི་མི་ཤྲ)ཞེས་པས་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གོ་དོན་ཊཱི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་མཛད། དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་འཆར་བྱེད(ཨུ་ད་ཡ་ནཱ)ཞེས་པས་གོ་དོན་རྣམ་དག་ཅེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་སོགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་རིམ་བྱུང་གིས་རིགས་མདོའི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་དུ་མ་མཛད་ཅིང་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་མངོན་ནོ། །དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་སློབ་དཔོན་གངྒེ་ཤས་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་ཏ་ཏྭ་ཙིནྟཱ་མ་ཎི་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ་སྤེལ་བ་ལས་རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་ཞེས་པའི་རིང་ལུགས་དར་བས། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སྲོལ་བྱུང་།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། དྲང་སྲོང་གཽ་ཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ལ་འཛོག སྒྲ་དོན་ནི། དྲང་སྲོང་གཽ་ཏམ་གྱི་རིགས་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྔ་གྲུབ་སྨྲ་བས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཞེས་བརྗོད།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔོན་གྱི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་གཉིས། དེ་ཡང་གཽ་ཏམ་གྱིས་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་སྨད་དམ་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་ཡན་ཆད་བྱུང་བ་ལ་

སྔོན་གྱི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་དུ་སློབ་དཔོན་གངྒེ་ཤས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ།

ལུགས་འདིས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་སོགས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཐོག་མར་གྲགས་པ་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེར་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཚད་མ་ནས་ཆད་པའི་གནས་ཀྱི་བར་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ནི་རིགས་པའི་མདོ་ཉིད་ཀྱི་དབུར་བསྒོམས་ཏེ་བསྟན་པ་ལྟར།[49] བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། "རིགས་པ་ཅན་ནི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། དགོས་པ་དང་། དཔེ་དང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་། ཆ་ཤས་དང་། རྟོག་གེ་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། རྩོད་པ་དང་། བརྗོད་པ་དང་། སུན་འབྱིན་དུ་གཏོལ་བ་དང་། རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། ཚིག་དོར་དང་། ལྟག་ཆོད་

49 རིགས་པའི་མདོ། སྡེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༡ ཤློཀ ༡

དང་། ཚད་པའི་གནས་སོ། །"[50] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཚིག་གི་དོན་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལས། ༡ ཚད་མ་དང་། ༢ གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ༣ ཐེ་ཚོམ་ནི། ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་ཡོད་མེད་དང་ཡིན་མིན་ལ་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་ལ་བྱེད་ལ། ༤ དགོས་པ་ནི། རྩ་བའམ་གྱི་དོན་དུ་རྩ་མཁན་འཛིམ་པ་བཟོ་བའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་དོན་གང་གི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པས་འཇུག་པ་དང་། ༥ དཔེ་ནི། དོན་གང་ཞིག་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། ༦ གྲུབ་མཐའ་ནི། རྒོལ་བས་འཐད་མི་འཐད་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་དང་། ༧ ཆ་ཤས་ནི། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ༨ རྟོག་གེ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་དོན་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ༩ གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། དཔྱད་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ༡༠ རྩོད་པ་ནི། རྒོལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་དག་གིས་རང་རང་གི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དགག་གཞག་བྱེད་པ་དང་། ༡༡ བརྗོད་པ་ནི། དོན་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་དང་། ༡༢ སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བའམ་སུན་འབྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ནི། རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་མེད་པར་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཙམ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ༡༣ རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ་ནི། སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༡༤ ཚིག་དོར་ནི། བསྟན་འདིང་བའམ་གཡོ་བྱེད་པ་དང་། ༡༥ ལྟག་ཆོད་ནི། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅིག་བཀོད་པ་ལ། ཕྱི་རྒོལ་སོགས་གཞན་གྱིས་གང་བཀོད་པའི་རྟགས་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། བསྒྲུབ་བྱ། དཔེ་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བྱེད་པའི་ལན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ༡༦ ཚད་པའི་གནས་ནི། གཞན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བརྗོད་པའམ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་སྐྱོན་ཇི་ལྟ

50 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣༠༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༡༨༧༣

བ་བཞིན་མ་བརྗོད་པས་རིགས་པས་ཐམ་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའམ་ཚར་གཅད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལ་བྱའོ།།

གཞལ་བྱ་བཤད་པ་ནི། ཚད་མའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གཞལ་བྱའི་ངོ་བོར་འཇོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདག་དང་། ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། དོན་དང་། བློ་དང་། ཡིད་དང་། འཇུག་པ་དང་། སྐྱོན་དང་། སྲིད་པ་ཕྱི་མ་དང་། འབྲས་བུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། བྱང་གྲོལ་བཅས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད།[51] ལུགས་འདིའི་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད་ལ། ལུས་ལ་སོགས་པ་གཞལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་ངོ་།།

ཁ ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཚད་མ་ནི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དོན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། གཞི་དེར་བུམ་པ་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་དང་། གཞི་དེར་བུམ་པ་མེད་ན་དེར་བུམ་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ༣ ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ། ༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་སྟེ་བཞིར་འདོད་དོ།།

༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཡུལ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཉེ་བར་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་

51 ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༠༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧༨

ངོ་བོར་འཛོག དཔེར་ན། མིག་གི་དབང་པོ་དང་། ཡུལ་ཁ་དོག་གཉིས་ཉེ་བར་ཐད་ནས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟག་པའི་ངོ་བོར་གྲུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། མི་རྟག་པའི་ངོ་བོར་གྲུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས་ཏེ། དཔེར་ན། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུར་འདོད་པས་དེའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀུང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟག་པར་འདོད་ལ། མི་ཕལ་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བས་ན་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དེ་ལ་རྟོག་མེད་དང་། རྟོག་བཅས་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་འཛོག འདིའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་ཞེས་པའང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་མི་འཛིན་པར་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའམ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་རྟོག་བཅས་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་བཅས་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅིང་། འདིའི་རྣམ་དབྱེ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའམ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་འདི་ནི་ཤིང་ངོ་། །དེ་ནི་ཡལ་ག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་ཤིང་མིན་ནོ། །ཞེས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པའི་སྐབས་དབང་དོན་ཐད་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་ཕྱི་དོན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུས་པ་སྟེ། ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཚོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ།།

༢ རྗེས་དཔག་ནི། སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཙམ་གྱིས་དབྱེ་ན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལས། དང་པོའི་ངོ་བོ་ནི། རྟགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྗོད། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་གཞི་གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ངེས་པར་དུ་རྒྱུ་མེ་ཞིག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཐབ་ཚང་ལྟ་བུའི་གཞི་ལས་ཤེས་ཤིང་། དེ་ནས་རང་དང་ཐག་མི་རིང་བའི་རི་ལ་མེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན། རི་དེར་དུ་བ་མིག་གིས་མཐོང་སྟེ། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་དྲན་མ་ཐག་ཏུ། འདིར་ནི་མེའི་ཁྱབ་བྱ་དུ་བ་དང་ལྡན་ནོ་སྙམ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་དང་། རྗེས་འགྲོ་ཀྲུང་པ་ཅན། ལྡོག་འགྲོ་ཀྲུང་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་མམ། ཡང་ན་སྔ་མ་ཅན་དང་། ལྷག་མ་ཅན། སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི། སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ངག་གི་སྦྱོར་བ་ལ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འདོད་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ནི། ༡ དམ་བཅའ་དང་། ༢ རྟགས་དང་། ༣ དཔེ་དང་། ༤ ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ ཉེ་བར་རྟོགས་པ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣྲིན་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་ལྡན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་

དག་ལས་བྱུམ་པ་ནི་མི་རྟག་ཅེས་པ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟགས་བརྗོད་པ་དང་། སྤྲིན་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དཔེ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ཉེ་བར་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ།།

༣ ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི། འདྲ་བའི་དཔེ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་ཅན་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཞིག་སྟེ།

དཔེར་ན། བ་མེན་མི་ཤེས་པའི་ཞིང་པ་ཞིག་གིས་བ་མེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་འབྲོག་པའི་མི་ཞིག་ལ། བ་མེན་ཇི་ལྟར་ཡིན་དྲིས་པ་ན། འབྲོག་པ་དེས་བ་ལང་དང་ཆ་འདྲ་བའི་དུད་འགྲོ་ཞིག་ལ་བ་མེན་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པས་ཞིང་པ་དེས་དཔེ་བ་ལང་གི་གཟུགས་དབྱིབས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་ཅན་བ་མེན་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོར་ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་གི་ཚིག་བཞག་ཡོད་ཅིང་།[52] དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཐོང་བའི་ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། མི་མཐོང་བའི་ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་བཤད་དེ། དང་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ངག་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དྲང་སྲོང་གི་ངག་རྟའི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་ལས་མཐོ་རིས་སྒྲུབ་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་གི་དོན་གོ་བའི་རྒྱུ་ཡང་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། ཉན་པ་པོ་ལ་ཤེས་འདོད་ཤུགས་དྲག་ཡོད་པ་དང་། སྒྲ་དེ་ལ་དོན་དེ་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཚིག་སྔ་ཕྱི་ཡུལ་དུས་ཐག་མི་

52 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། སྡེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༡ ཤློཀ ༢-༨

རིང་བར་ཉེ་བར་གནས་པ་སྟེ་རྒྱུ་དེ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་དོ།།

ག གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཤེས་འདོད་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཟེར། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ལ་མཐུན་དཔེ་ཟེར། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་གྱི་ལར་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཚང་མང་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་གཞི་ལ་མི་མཐུན་དཔེ་ཟེར། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཆུ་ཀླུང་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་དང་། ༢ རྗེས་འགྲོ་ རྐྱང་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ། ༣ ལྡོག་འགྲོ་རྐྱང་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ་གསུམ་མོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བཤད་ན། ༡ རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་ནི། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ། མེ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ནི་གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་གྱི་ཐབ་ཚང་བཞིན། ཞེས་པས་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་དང་། གང་དུ་མེ་ལྡོག་ན་གཞི་དེར་དུ་བའང་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་བཞིན། ཞེས་བཀོད་

པས་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་གྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

༢ རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་ནི། བུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀ་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གང་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའང་མ་ཡིན། གཞལ་བྱའང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཤིག་གཞི་གང་དུའང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་འདི་ནི་རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༣ ལྡོག་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་ནི། གསོན་པོའི་ལུས་འདི་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྲོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། འདིའི་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་སྐབས་དེའི་གྲོལ་བས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་དཔེ་མི་སྲིད་པས་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་། གང་བདག་དང་བཅས་པ་ལྡོག་ན་སྲོག་ལྡན་ལྡོག་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པས་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཐ་སྙད་འདོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་སྔ་མ་ཅན་དང་། ༢ འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་ལྷག་མ་ཅན་དང་། ༣ ཆོས་གཅིག་མཐོང་བས་གཞན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཤེས་པ་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ཏེ་གསུམ་དུ་འདོད།

རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི། ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་དང་། འགལ་བ་ཅན་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པ་དང་། མ་གྲུབ་

པ་དང་། གནོད་པ་ཅན་ཏེ་ལྔར་འདོད་དོ། །[53] དང་པོ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་བརྗོད། དེ་ལའང་དབྱེ་ན། ༡ཐུན་མོང་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ༣ ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གསུམ་སྟེ། ༡ ཐུན་མོང་བ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། རི་བོ་འདི་ནི་ཤིང་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ནི་ཤིང་མེད་པའི་ས་སྟོང་སོགས་ལའང་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་མ་ངེས་པའོ།།

༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལའང་མི་འཇུག་ཅིང་། རྩོད་གཞི་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གང་རུང་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གང་ཟག་དེས་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་ཡོད་པར་མ་ངེས་ཤིང་། སྒྲ་ཙམ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པས་སོ།།

༣ ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་དཔེས་སྟོང་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པས། དེ་ལ་མ་འདུས་པའི་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་སའི་གཞི་མེད་པས། གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་དུའང་ཉེ་བར་མ་འདུས་པས་ན་ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཞེས་ཟེར་རོ།།

53 གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་ལྔར་འདོད་པ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་ལས་(སྡེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༢ ཤློཀ ༥) གསུངས་ཤིང་། དེར་ལྟར་སྣང་ལྔ་པ་ལ་ཀཱ་ལཱ་ཏཱི་ཏ་སྟེ་དུས་མ་རན་པའམ་དུས་འཚོལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་འབྱུང་། ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དཔེར་བརྗོད་དང་བཅས་པ་རྣམས་རིགས་མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཝཱཏ་སྱཱ་ཡ་ནའི་རིགས་པའི་བཤད་པར་བྱུང་ངོ༎

གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྟགས་ནི། རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མེད་ངེས་ཡིན་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་ན་རྟག་པས་སྟོང་ཞིང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པའི་རྟགས་ནི། རྟགས་གང་ཞིག་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ཅིང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

བཞི་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པས་མ་གྲུབ་པའོ།།

༡ གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡིན་ཏེ། རྭ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིའི་གཞི་རི་བོང་གི་རྭ་གཏན་མེད་ཡིན་པས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཟེར་རོ། །༢ རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཟེར་རོ། །༣ ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དུ་བས་ཁྱབ་པའི་གཞི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེ་དང་མི་ལྡན་པ་ཡོད་པས་ན་ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ལྔ་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི། དཔེར་ན། མེའི་ཕྲུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ཚ་བའི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པས་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་ལྟར་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། །།

བཞི་པ། དཔྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

དཔྱོད་པ་བའམ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ནི་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པས་སྤྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཐོག་མའི་གཞུང་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཙུག་ལག་དང་རིག་གནས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོར་གྲགས་པའི་རིག་ཤེ་ད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཡིན་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་སྤྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱིས་སུ་མི་རྣམས་འཇུག་པར་དཀའ་བས་ན། བརྗོད་བྱ་སྤྲས་པ་རྣམས་ཁ་གསལ་བར་བྱ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་དུ་མས་སྒྲུབ་པ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མ་གཟིགས་ནས། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའམ་ཛེ་མི་ནི་ཞེས་པ་དེས་དཔྱོད་པ་བའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་དཔྱོད་པ་བའི་མདོའམ་ཛེ་མི་ནི་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པའི་གཞུང་ཕྱི་མོ་དེ་བརྩམས་ཏེ། དཔྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ།

དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་པའི་ནང་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་རི་བྲག་གམ་རི་ཁྲོད་བདག་པོ་(ཤ་ཀ་ར་སྭཱ་མི)ཞེས་བྱ་བས་དཔྱོད་པ་བའི་མདོ་ཡོངས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དམ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་རི་བྲག་པའི་རྣམ་བཤད་(ཤ་ནྟ་ར་ཀྵ་ཏི)ཅེས་བྱ་བ་བརྩམས། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ལྟ་གྲུབ་འདིའི་སྲོལ་རྒྱུན་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་(ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷཊྚ)ཞེས་བྱ་བས་རི་བྲག་པའི་རྣམ་བཤད་ཅེས་པ་ལ་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་སྟེ། ཚིགས་

སྒྲ་བཅད་པའི་འགྲེལ་པ་(ཤློཀ་ཝརྟི་ཀ)ཞེས་བྱ་བ་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། རྒྱུད་འགྲེལ་(ཏནྟྲ་ཝརྟི་ཀ)ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་ལྷུག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དང་། ཊུཔྟཱི་ཀ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འགྲེལ་པ་དུ་མ་མཛད། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་རྒྱན་བྱེད་བསྲེས་པོ་(མཎྜན་མི་ཤྲ)ཞེས་བྱ་བས་དཔྱོད་པ་བའི་མདོ་རིམ་ཅན་(མཱི་མཱཾ་སཱ་སཱུ་ཏྲཱ་ནུ་ཀྲ་མ་ཎི)ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱུང་བ་སློབ་དཔོན་ཁྱབ་འཇུག་ཅེས་པས་དབང་ཕྱུག་ལ་དཔྱོད་པ་(ཨཱི་ཤྭར་མཱི་མཱཾ་སཱ)ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས། དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཁ་ལོ་བསྲེས་པས་(པྲབྷ་ཀཱ་ར་ཨི་མི་ཤྲ)རྒྱུད་རིན་ཆེན་(ཏནྟྲ་རཏྣ)ཞེས་བྱ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་སྒྲོན་མེ་(ཤཱསྟྲ་དཱི་པི་ཀཱ)ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས་ནས་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་རྣམས་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་གྲགས།

གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་སློབ་མ་གསལ་བྱེད་པ(པྲ་བྷཱ་ཀ་ར)དང་། དེའི་དངོས་སློབ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་ནང་བྱུང་བ་ལམ་བྱེད་མགོན་པོ་(ཤཱ་ལི་ཀ་ནཱ་ཐ)དང་། ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་(ཛྷ་ཕ་ནཱ་ཐ)སོགས་ཀྱིས་ཀུང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བརྩམས་ནས་བླ་མའི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་པ་སྤེལ། ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཙམ་ལ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོ་(མུ་རཱ་རཱི་མི་ཤྲ) ཞེས་པས་རབ་བྱེད་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་མིག་(ཏྲི་པཱ་ཏྲཱི་ནཱི་ཏི་ན་ཡ་ན)ཅེས་པ་དང་། རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་པ་ཅན་(ཨེ་ཀཱ་ད་ཤཱ་ཛྙཱ་ཡཱ་ཀྵེ་ཀ་ར་ཎ)ཞེས་པ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱོད་པ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་རྙིང་པ་དང་བཤད་སྲོལ་མི་མཐུན་པའི་འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་དམ་དཔྱོད་པ་བ་གསར་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དར་བར་གྲགས་སོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཏུ་བཞེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་བདག་བློའི་ངོ་བོ་སེམས་པ་ཅན་དང་། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྟག་པ། ཡན་གར་བའི་རྫས་ཡོད་སོགས་སུ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གོ།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། དཔྱོད་པ་བ། རྒྱལ་དཔོག་པ། སྤྱོད་པ་བ་སོགས་ཏེ། རྣམ་དཔྱོད་ཟབ་པ་དང་རྟོག་དཔྱོད་དམ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པས་དཔྱོད་པ་བ་དང་། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་པས་རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་དང་སྦྱིན་སྲེག་སོགས་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིའི་སྤྱོད་པའི་ཚོ་ག་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པས་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་དང་། བླ་མའི་ཚོས་བརྒྱུད། འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོའི་ཚོས་བརྒྱུད་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་དཔྱོད་པ་བ་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞིའི་རྣམ་གཞག

གནས་སྐབས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་གཏན་ནས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་དང་སངས་རྒྱས་མི་འདོད་ཅིང་། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ནི་བྱེ་རིགས་གཉིས་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་ལ། སྟོང་

བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཆགས་རིམ་གྱི་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་སྟོང་པ་མུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ། འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་ཕྲད་པར་སོ་སོར་ཟླ་མེད་ཡན་གར་དུ་གནས་ཤིང་། མ་འོངས་པར་འཇིག་རྟེན་འདིར་ལོངས་སྤྱོད་པར་ངེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་དུས་སུ་བབ་པའི་ཚེ། ལས་དེའི་ནུས་པས་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་འབྱུར་བ་ནས་བཟུང་། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་འབྱུར་ཞིང་ཚོགས་ནས་རིམ་བཞིན་འོག་གཞི་རླུང་དཀྱིལ་རྫོམ་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་དཀྱིལ་གྲུབ་ཅིང་དེའི་དབུས་སུ་ཚངས་པའི་སྒྲོང་གསེར་འོད་འབར་བ་ཞིག་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་ཆུ་དཀྱིལ་གྲུབ་པ་དང་དེའི་དབུས་སུ་ཁྲབ་འཇུག་ཀླུ་ལྕགས་མ་ཅན་གྱི་གདན་ལ་ཉལ་ནས་གནས་པ་དང་། དེའི་ལྟེ་བ་ནས་མེ་ཏོག་པདྨའི་སྙིང་པོ་ག་སར་ལ་སྒྲོང་གསེར་འོད་འབར་བ་ཞིག་བྱུང་། རེ་ཞིག་གི་ཚེ་སྒྲོང་དེ་སྨིན་ཅིང་བརྡོལ་བ་ལས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མེས་པོ་ཚངས་པ་གདོང་བཞི་པ་པདྨའི་གདན་དང་བཅས་པ་ཞིག་འཁྲུངས། དེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཚང་མ་སྤྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར།

བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲུལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཚངས་པས་ཉི་མའི་མ་དང་། སྤྲིན་བྱེད་མའི་མ། ཀླུའི་མ། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་མ། ཚངས་པའི་ཁ་དང་། དཔུང་པ། བརླ། རྐང་མཐིལ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་བརྒྱད་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲུལ་བར་གྲགས་ཤིང་། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མི་རིགས་བཞི་པོ་དང་པོར་ཚངས་པའི་ལུས་ལས་སྐྱེས་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

ཁ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཚད་མ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིས་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ཡུལ་དང་། དེ་འཇལ་བ་པོ་དང་། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དེ་དག་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སྔ་རེས་ཤིང་སོགས་གཅོད་པའི་ཚེ་དེའི་འབྲས་བུ་ཤིང་སོགས་ཆད་པ་ནི་སྔ་རེ་ལས་ལོགས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་ལྟར། ཡུལ་འཇལ་བ་པོ་དང་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་དང་འཇལ་བའི་འབྲས་བུ་སོགས་ནི་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་དང་པོར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ལས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བློ་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ མངོན་སུམ་དང་། ༢ རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། ༣ དཔེ་ཉེར་བར་འཇལ་བ་དང་། ༤ སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ༥ དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། ༦ དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དྲུག་འདོད་དོ།།

༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། སྐྱེས་བུའི་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་ལ་དང་པོར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་དང་། དེ་ལས་གཞན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་སྟེ་གཉིས་སུ་འདོད།

༢ རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། དཔེར་ན། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་རི་ལ་དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་

བ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཡང་གང་ཟག་གཞན་འགྲོ་བ་མཐོང་བས་ཉེ་ཟླ་སོགས་འགྲོ་བར་དཔོག་པའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་གོ།

༣ དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་གོང་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་དང་མཚུངས།

༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ནི། སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱའི་དོན་འཛིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་གིས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད།

༥ དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ནི། རང་གིས་མ་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་དྲངས་ཏེ་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དཔེར་ན། མི་དེ་མ་ཤི་བར་གསོན་པོར་ཡོད་ལ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་མཐོང་བས་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༦ དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ནི། གོང་གི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་གཞན་ལྔ་པོ་གང་རུང་གིས་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཇོག དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་པ་ལས། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྔ་ན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། ཞོའི་གནས་སྐབས་ལ་འོ་མ་ཞིག་ནས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཞིག་ནས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྟ་ལ་བ་ལང་དང་བ་ལང་ལ་རྟ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། རི་བོང་ལ་རྭ་མེད་

པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མའོ།།

དཔྱོད་པ་བས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མཚོན་ཙམ་བཤད་ན། རིག་བྱེད་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཚིག་རྣམས་དོན་ལོག་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་དང་བརྩེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་རིག་བྱེད་ནི་བྱེད་པ་པོ་མི་དྲན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་དང་། རིག་བྱེད་འདོན་པ་པོ་སྔོན་གྱི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་ནས་ཡོད་པའི་རིག་བྱེད་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འདོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གིས་གསར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པས་ན། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ངེས་པ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་སོགས། འདི་དག་གི་རྩོད་པ་རྩོད་ལན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས། རྟོག་གེ་འབར་བ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྒྲུབ་ཅིང་ཚད་མ་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་དུ་མ་དམ་འཆའ་བའི་རྒྱལ་དཔོག་པའམ་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། །།

༤ དཔྱོད་པ་བའི་ནང་ཚན་ཙ་ར་ཀ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ།

ཙ་ར་ཀ་པའམ་སྨན་དཔྱད་པའི་འདོད་ཚུལ་ཉུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྨན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཙ་ར་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་དེས་དྲང་སྲོང་མེ་བཞིན་འཇུག་གིས་བརྩམས་པའི་སྨན་གཞུང་དག་པར་བྱས་པ་དེ་ལ་ཙ་ར་ཀའི་བསྡུ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། སྨན་གཞུང་དེར་ནད་བརྟག་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁུངས་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དུས་མཉམ་པར་དེང་དུས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་བཤད་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་སྨན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཁྲབ་འཇུག་ཉའི་ཚུལ་བཟུང་ནས་རིག་བྱེད་ཉམས་གསོ་མཛད་པའི་དུས་དེར་ཀླུ་ལྷག་མ་ཅན་གྱིས་མིའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནད་སྣ་ཚོགས་ཞི་བའི་ཕྱིར་དྲང་སྲོང་ཞིག་གི་བུར་སྐྱེ་བ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཙ་ར་ཀ་པ་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཀྱང་འབྱུང་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པར་སྣང་།

ལུགས་འདིའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ནི་དཔྱོད་པ་བ་དང་འདྲ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་བློ་ཡིས་དཔྱོད་པའི་གཞི་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱི་དང་འདྲ་ཞིང་། ཡུལ་ལ་དཔྱོད་ཚུལ་ལ་ཡང་། ༡ མངོན་སུམ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་དང་། ༣ ཡིད་ཆེས་པ་དང་། ༤ རིགས་པ་སྟེ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དཔྱོད་ཚུལ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

༡ དེ་ལ་མངོན་སུམ་ནི། རྟེན་བདག་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད། བདག་

རྐྱེན་དབང་པོ། དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་རྣམས་ཐུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚེ་རང་ཡུལ་ལ་གསལ་བར་འཇུག་པའི་བློ་དེ་ནི། མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད།

༢ རྗེས་དཔག་ནི། གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དུ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ནི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལའང་དབྱེ་ན། འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། བུ་ཆགས་པ་ལས་སྔོན་ཕོ་མོ་གཉིས་སྦྱོར་བྱས་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུའི་རྟགས་ལས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ས་བོན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ད་ལྟར་མཐོང་བའི་དོན་གྱི་རྟགས་ལས་ད་ལྟའི་དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་གཞན་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་དུ་བ་སྔོ་འཕྱུར་རེ་ཡོད་པ་མཐོང་བ་ལས་ལ་ཕར་རྒྱབ་ཀྱི་མི་སྣང་བའི་མེ་ད་ལྟར་བ་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད།

༣ ཡིད་ཆེས་པ་ནི། རྟུལ་ཤུགས་བརྩོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ཡིན་ལ། དམ་པ་མིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་རྟུལ་ཤུགས་མ་བརྩོམ་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེས་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚིག་དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་ནི། སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༤ རིགས་པ་ནི། སྔོན་ཀའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོང་བ་ནི་ཆུ་ལུད་དང་རྫིད་གཡེར་དང་རྨོ་ལས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་དང་། མངལ་དུ་སྦྲུ་གུ་འཁོར་བ་

ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ་ནི། རིགས་པ་ཡིན་པར་འདོད།

ཡང་ལུགས་འདིར་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་འདོད་ཚུལ་ནི། རིགས་པའི་ཚད་མ་དང་། མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་དང་། སྲིད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དང་། ཞེས་གྲགས་པའི་ཚད་མ་དང་། སྙམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་བཅས་འདོད་དོ།།

དེ་དག་ལས། ༡ རིགས་པའི་ཚད་མ་ནི། ཆོས་དེ་དང་ཡོད་མེད་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་འབྲས་བུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱའོ། །འདི་རྟོག་བཅས་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་མིན་ལ། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ལ་དཔེ་མི་རྙེད་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མིན་ཟེར། དཔེ་མི་རྙེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་དེ་ཡོད་ན་དེ་ཡང་ཡོད་དགོས་པའི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་ལ། ནང་ཚན་དེ་ཉིད་དེའི་དཔེར་བསྟན་ན། དེ་ལའང་དེའི་ནང་ཚན་གཞན་ཞིག་དཔེར་བསྟན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ།།

༢ མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ནི། གཞི་དེ་དམིགས་པ་མེད་པས་དེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་དེ་ཡུལ་དུས་གང་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀའི་གང་ཡང་མིན་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ་བར་འདོད་དོ།།

༣ སྲིད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ནི། ཚོགས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ན། ཚོགས་པ་ཅན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟོང་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན་བརྒྱ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་མིན་ལ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཡང་མིན་པར་འདོད་དོ།།

༤ ཞེས་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ནི། སྨྲ་བ་པོ་སྔ་མ་དག་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་གྲགས་པའི་ངག་རྒྱུན་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སྨྲ་བ་པོས་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་ལ་གནོད་སྦྱིན་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་གྲགས་པ་བརྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་གནས་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ།

༥ སྣམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་གིས་ད་ལྟ་བདག་གི་མིང་པོ་འོང་ངོ་སྙམ་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འོང་བ་ལྟ་བུའོ།།

ལུགས་འདིར་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཕ་མ་གཅིག་ལས་གཉིས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། འགྲོ་བ་རིགས་མཐུན་ནའང་མདོག་དང་དབྱིབས་སོགས་མི་འདྲ་བ་དང་། ཚེ་འདིར་རྒྱུ་མ་བསྒྲུབས་པར་དོན་གྲུབ་པ་དང་། ཚེ་འདིར་གཞན་གྱིས་མ་བསླབས་ཀྱང་ནུ་ཞོ་འཐུང་བ་སོགས་ཤེས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རྟགས་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་། ཚེ་སྟོད་ལ་ལས་འདྲ་བར་བྱས་ཀྱང་ཚེ་སྨད་ལ་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་འབྱིན་པ་དང་། བྱ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡིད་གསལ་ལ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་གསལ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པ་སོགས་ལ་རྒྱུ་ཞིག་ནི་ཡོད་དགོས་ལ་རྒྱུ་དེ་ཡང་ད་ལྟ་འཕྲལ་མ་ཉིད་དུ་ཆ་ཚང་བར་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པས་སྔོན་གྱི་དུས་ཤིག་ལ་རྒྱུ་དེའི་ཆ་ཤས་རེ་སྒྲུབ་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད་པས། ད་ལྟ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་འདི་དག་གི་རྟགས་ལས་རྒྱུ་ལས་དང་དེ་གསོག་པའི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔོག་ཐུབ་པར་ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་དོ།།[54]

དེ་ལྟར་སྨད་དཔྱད་ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་ཡུལ་

54 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། བོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༨༧ ཚན་པ། ༣༠

གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་ལ་ཁུངས་བཙོལ་ཏེ་ཙ་ར་ཀ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ལྔ་པ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

རིག་བྱེད་མཐའ་པ་རྣམས་ནི་སྔོན་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཪིག་ཕེ་ད་སོགས་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དཔྱོད་པ་བ་དང་མཐུན་མོད། ཁྱད་པར་ནི་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཆེས་སྔ་བ་རྣམས་ལས་བསྟན་པའི་སྤྱད་པའི་ཆོ་ག་རྣམས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་བ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་རྣམས་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མཐའ་མ་གསང་བ་པའི་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)དོན་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པས། སྐབས་འགར་དཔྱོད་པ་བ་ལ་དཔྱོད་པ་བ་སྔ་མ་དང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ལ་དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

རིག་བྱེད་ལ་སྤྱགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ལྷ་དང་ལྷ་མོ་ཁྱད་པར་བ་ལ་བསྟོད་པའི་ཚིག་དང་དེ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་ངག་རྣམས་ནི་སྔགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། སྦྱིན་སྲེག་གི་ཆོ་ག་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་དེ་བྲམ་ཟེ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ། རིག་བྱེད་དེ་གཉིས་ལས་སྔགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལ། དྲང་སྲོང་རྒྱས་པས་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་སྲིད་སྐྱུང་། མཆོད་སྦྱིན། སྙན་ཚིག ངེས་བརྗོད་ཀྱི་རིག་བྱེད་བཅས་སྡེ་ཚན་བཞིར་ཕྱེ་བར་གྲགས་སོ། །རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་

གཉིས་པ་བྲམ་ཟེ་ལས་བྱུང་བ་(བྲཱ་ཧྨ་ཎ)ཞེས་པའི་གཞུང་རྣམས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། གཞུང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་གསང་བ་པ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)ཞེས་པ་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མཐའ་མའི་གཞུང་རྣམས་བྱུང་ལ། འདིའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གི་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་མོ་ཆེའི་སྤྱི་གཞུང་ལྟ་བུར་ཡང་གྲགས།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཁུངས་ཙམ་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་ནི། རིག་བྱེད་མཐའ་མ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)དང་། དཔལ་ནག་པོའི་གླུའམ་(བྷ་ག་བད་གཱི་ཏཱ)ཁྱབ་འཇུག་གི་གླུ་ཞེས་པ་དང་། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མདོ་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཅན་གྱི་གཞུང་དྲང་སྲོང་རྒྱས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཚངས་པའི་མདོའམ་བྲ་ཧྨ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གསུམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གསུམ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་ཡུལ་གསུམ་(པྲ་སྠཱ་ན་ཏྲ་ཡཱི)ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ།།

གཞུང་དེ་གསུམ་ལས་ཀྱང་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དངོས་ནི་ཚངས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་མ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཡིན་ཡང་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པས། དེའི་རྗེས་འབྲང་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་དེའི་འགྲེལ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་ཏེ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་དར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཧི་ནྡུའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱང་གཙོ་བོ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བྱུང་བར་བཤད།

རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ལ་འང་ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཡིན་མོད། སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་ཚངས་པའི་མདོའི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་བརྒྱུད་པ་འང་ཐ་དད་པ་འགའ་ཤས་བྱུང་ངོ་།།

གཉིས་མེད་ཀྱི་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་ཤཾ་ཀ་རྐ་ཙརྱས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་མོད། གྲུབ་མཐའི་དངོས་གཞི་དེའི་གོང་ནས་ཡོད་པ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་ལེའུ་ལོགས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་དཔོག་ནུས་ཤིང་། དེར་ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་གསུང་རབ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་གོ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་གཞུང་ཡང་དངོས་སུ་དྲངས།[55] ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ལོགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསང་བ་པའི་འདོད་པ་བཤད་སྐབས་གོ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་གཞུང་ཤློ་ཀ་ཁག་ཅིག་བཀོད་པ་སོགས་ལ་དཔགས་ན། སློབ་དཔོན་གོ་ཊ་པ་ད་འདི་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་འཛིན་དགོས་པར་མངོན། གོ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཅིང་། ཤཾ་ཀ་རྐ་ཙརྱས་ཁོང་ལ་བླ་མའི་བླ་མ་ཞེས་ཀྱང་འབོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་ཙམ་དུ་བྱོན་པར་དེང་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཚོད་དཔག་བྱེད་པར་སྣང་།

55 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༧ན་གསལ། ཇི་ལྟར་བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་གཅིག །རྡུལ་དང་དུ་བས་བསྒྲིབས་པ་ན། །ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་མ་ཡིན་ལྟར། །བདེ་སོགས་དེ་བཞིན་བདག་ལ་མིན། །ཞེས་པ་དེ་གོ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློཀ ༥ པ་དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྣང་།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

དེ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་གྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པར་སྨྲ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་གོ །སྤྱིར་རིག་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚངས་པ་རིག་བྱེད་འཆད་པ་པོར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་འདིས་ཀྱང་ཚངས་པ་སོགས་རིག་བྱེད་སྟོན་པ་པོར་འདོད་ཅིང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེ་ཚད་མར་འདོད་དོ།།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། གསང་བ་པ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད་)དང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ་(ཨུཏྟ་ར་མཱི་མཱཾ་སཱ)དང་། ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྨྲ་བ་དང་། བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྨྲ་དང་། སྐྱེས་བུ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་གསང་བ་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ན་གསང་བ་པ། རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་སྨྲ་བས་ན་རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ། དཔྱོད་པ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཡིན་པས་ན་དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྨྲ་བས་ན་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་བས་ན་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྨྲ་བ་དང་། བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁོ་བོ་མཆོག་ཅེས་སྨྲ་བས་ན་བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྨྲ་བ་དང་། རིག་བྱེད་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་སྟོང་བཙུད་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུར་སྨྲ་བས་སྐྱེས་བུ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། འདིར་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་ན། དེ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་ལུགས་ལྟར་གཞི་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་མོད། དོན་དམ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་གཅིག་པུ་བདེན་པ་ལས། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་བཞི་སྟེ། སད་པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། གཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་བཞིའི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། འདི་ནི་བདག་དམ་པ། ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་པའི་སྐབས་ཞེས་བྱ་ལ། གནས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ། གཉིས་མེད་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ལ་བདག་གམ་ཚངས་པ་དང་།

སྐྱེས་བུ། དབང་ཕྱུག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ལ། ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་གསུང་རབ་ཏུ་ཚངས་པ་དེ་བདེན་པ་དང་། ཤེས་པ། བདེ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་བཤད་ཅིང་། བདག་དེ་ཡང་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པ། བློའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་བཤད།

ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་བློ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་དང་། མ་རིག་པས་བཅོས་པའི་སྒྱུ་མ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བར་འདོད། ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་དག་པ་བའི་དངོས་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་སྡེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། གཟུང་བའི་དངོས་པོ་དང་དམིགས་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གཉིས་དང་བཅས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བདེན་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཟུང་བའི་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་དམིགས་བྱེད་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་དག་པ་བའི་དངོས་པོ་ཞེས་ཟེར། གཟུང་བའི་དངོས་པོ་དང་ཡུལ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ཐུབ་ཅིང་མེད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་ཟེར།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ལུགས་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམ་རིག་པ་དང་མཐུན་མོད། རྣམ་རིག་པ་དང་མི་འདྲ་བར་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། ཆ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་

པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུང་འཛིན་ཏེ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པར་སྣང་ངོ༎

ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེར་དང་མཐུན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ལུགས་འདིས་རྟོག་མེད་ཅེས་པ་དོན་དངོས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཚངས་པ་ལ་འཛོག་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་དག་པ། བྱ་བ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་མེད་པ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཙུག་མའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད།

དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ཏེ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ་དཔྱོད་པ་བ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་དྲུག་ཏུ་འཛོག་སྟེ། ༡ མངོན་སུམ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག ༣ དཔེ་ཉེར་འཇལ། ༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ། ༥ དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། ༦ དངོས་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཅས་སོ། །[56] དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིས་ལུང་ངམ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་གཙོ་བོར་བྱེད་དེ། དཔྱོད་པ་བ་བཞིན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རྣམས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཚད་མར་འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དག་པ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟེ་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་

56 གོང་དུ་དཔྱོད་པ་བའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་དྲུག་གི་ངོས་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གཟིགས།

ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གང་གིས་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གནས་སྐབས་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལའང་ཤེས་རབ་གསུམ་ལས་ཕྱིའི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་ཤེས་རབ་དང་། ནང་གི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་ཅིང་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པར་རྟོག་པའི་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་སྦུག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀའི་སྣང་བ་ནུབ་ཅིང་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་དང་གཞི་དང་བདག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་རང་རིག་པ་ཞེས་པ་རང་གིས་རང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བ་ལ་མི་བྱ་ཞིང་། རང་ཉིད་རིག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་གོ་དགོས།

དེ་ལྟར་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་བྱུང་བ་དང་དེའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

དྲུག་པ། རྒྱལ་བ་པའམ་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

རྒྱལ་བ་པའམ་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་ཚད་མར་མི་འཛིན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་འདྲ། དེ་ཡང་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་ཐོག་མར་སྲོལ་འབྱེད་པའི་སྟོན་པ་ནི་གཅེར་བུ་པ་རང་གི་གཞུང་དུ་ཐུབ་པ་ཁྱུ་མཆོག་ལྷ་(ཪྵ་ཧྣ་དེ་ཤ)ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་པར་བཤད། སྟོན་པ་འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གསུང་སྲོལ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་ཚེ་ལོ་མར་འགྲིབ་ལ་སྔོ་ཚན་དྲུག་ཡོད་པའི་བཞི་པའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བྱོན་པར་གྲགས་པའི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་པར་བཞེད། སྟོན་པ་ཉེར་བཞི་པ་ནི་རྒྱལ་བའམ་དཔའ་བོ་ཆེན་པོ་(མ་ཧཱ་ཝཱི་ར)ཡིན་པར་འདོད།[57]

རྒྱལ་བ་པའི་གསུང་རབ་ནི། ཐོག་མར་སྟོད་ལྡན་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྣན་ནས་སྣན་དུ་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་(ཨཱ་ག་མ)ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཕྱིས་སུ་དེ་ལས་གྱེས་པའི་ཡན་ལག་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ་གཞུང་ཚན་གཉིས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་དམ་པས་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་སྣར་ཡང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ལས་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན་དང་། གོས་དཀར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དུ་

57 སུ་ནི་ཤྲཱི་བྲ་མ་ཊ་ས་གར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་དང་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༩༠ ཡང་ཛ་ག་དྷི་ཤ་ཙནྡྲ་མི་ཤྲ་གྱི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༢༡༠ དཔེ་བསྐྱར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༦༩

མ་དར་བར་སྣང་། དེ་ལས་ཡན་ལག་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྟོན་པ་ཐུབ་མཆོག་ལྷས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་སྟོན་པ་དེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད།

དེ་ཡང་དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་མཐའ་དུ་ཡོད་པའི་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོའམ་གཉིས་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཀུནྡ་ཞེས་བྱ་བས་བཙྪ་ཨསྟི་ཀཱ་ཡ་ས་ར་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕུང་པོའི་ཆོས་ལྔའི་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་གཞུང་བརྩམས་ལ། དེའི་རྗེས་ཙམ་དུ་སློབ་དཔོན་ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏི་ས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བདུན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་དེ་བརྩམས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་ཐེབས་པའི་སློབ་དཔོན་པུཛྫ་པ་དས་བརྩམས་པ་སརྦ་ཨརྠ་སིདྡྷི་ཞེས་པར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། བསྟན་བཅོས་འདི་ལེ་ཚན་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ཡོད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱི་གཅེར་བུ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་འཛིན་པར་སྣང་། གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་སློབ་དཔོན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་ལུགས་འདིའི་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཨཔྟ་མི་མཱཾ་སཱ་ཞེས་པ་བརྩམས། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ལུགས་འདིའི་ཚད་མ་པ་ཨེ་ཀ་ལང་ཀས་ཚད་མ་བསྡུས་པ་དང་། རིགས་པ་རྣམ་ངེས་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་སིདྡྷ་སེ་ན་དི་ཝ་ཀཱ་རས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སནྨ་ཏི་སྟུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་བརྩམས་པ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་། ཕྱིས་སུ་ལུགས་འདིའི་ཚད་མ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་མལླ་ཝ་དི་ན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེས་རིགས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཤིང་དེར་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་

ཚད་མའི་གཞུང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་དཔྱད་པ་བྱས་ཡོད་པར་གྲགས།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན།

གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་དེ་ཉིད་བདུན་དང་རྣམ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་གོ །གཅེར་བུ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། གཅེར་བུ་པ་དང་། གོས་མེད་པ། ཐལ་བ་པ། རྒྱལ་བ་པ། ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན། མཆོད་འོས་པ། འཇེམ་མེད་པ། ཟད་བྱེད་པ། དཀའ་ཐུབ་པ། འཚོ་བ་པ། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་རྣམས་སོ།།

དེ་དག་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེར་བུར་དཀའ་ཐུབ་སྤྱད་ན་གྲོལ་བར་འདོད་པས་གཅེར་བུ་པ་དང་། གོས་དང་བྲལ་བས་གོས་མེད་པ། ལུས་ལ་ཐལ་བ་བྱུགས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པས་ཐལ་བ་པ། རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་རྒྱལ་བ་པ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་གོས་སུ་སྒྲུབས་ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན། དྲང་སྲོང་མཆོད་འོས་སྟོན་པར་འཛིན་པས་མཆོད་འོས་པ། གཅེར་བུ་ལ་ངོ་ཚར་མི་འཛིན་པས་འཇེམ་མེད་པ། ཉིན་རེར་རང་གི་སྐྲ་བྱི་བར་བྱས་པ་དང་ལས་ཟད་པར་བྱས་པ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་ཟད་བྱེད་པ། ཟས་བཅད་པ་དང་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་དཀའ་ཐུབ་པ། ལུས་འཚོ་བ་ཙམ་ལས་ཡོ་བྱད་གཞན་མི་འཛིན་པས་འཚོ་བ་པ། ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་བསོད་སྙོམས་བྱེད་པར་འགྲོ་བས་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ནི། ལུགས་འདིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་འདོད་དེ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གསུམ་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་ལུགས་འདིའི་སློབ་དཔོན་ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏིས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར།[58] ༡ སྲོག་དང་། ༢ སྲོག་མིན། ༣ ཟག་པ། ༤ འཆིང་བ། ༥ སྡོམ་པ། ༦ ངེས་པར་ཟད་པའམ་ཏྲ་བ། ༧ ཐར་པ་སྟེ་བདུན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐར་པ་དེ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་ཟེར་བར་འདོད་དོ།།

ཡང་ན་གཅེར་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དགུའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་བྱ་རུང་སྟེ། སྔར་གྱི་ཚིག་དོན་བདུན་གྱི་སྟེང་། སྡིག་པ་དང་། བསོད་ནམས་གཉིས་བསྣན་ལ། བདུན་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་སྡིག་པ་དང་བསོད་ནམས་གཉིས་ཟག་པ་དང་འཆིང་བ་གང་རུང་གི་ནང་དུ་འདུ་བས། ཚིག་དོན་གྱི་གྲངས་དགུ་དང་བདུན་གཉིས་ནི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་ལས། ༡ སྲོག་ཅེས་པ་ནི། ལས་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་བདག་ཅེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་དང་

58 ལེའུ་དང་པོ། མདོ་གྲངས ༤ ཤོག ༡༡༡

མཐོང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོ་རྟག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མི་རྟག་པས་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུའང་བཤད། སྲོག་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ནི། ས་དང་། ཆུ་དང་། ཤིང་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། སྲིན་བུ་དང་། གྲོག་མ་དང་། བུང་བ་དང་། མི་སྟེ་སྡེ་ཚན་དགུ་བཤད་དོ།།[59]

༢ སྲོག་མིན་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྫས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གང་ཟག་དང་། འཆིང་བ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མིན་དང་། དུས་ཏེ་ལྔ་ཡོད། དེ་རྣམས་ལ་སྲོག་མིན་གྱི་རྫས་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བསྟད་དེ། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་སྲོག་བསྣན་པས་གཅེར་བུ་པས་འདོད་པའི་རྫས་དྲུག་ཅེས་པར་འགྱུར་བས། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྣམས་གཤམ་དུ་རྫས་དྲུག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

༣ ཟག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྲོག་དང་སྲོག་མེད་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའམ་དེ་དག་གི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱོན་དང་། ཉོན་མོངས་དང་། འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པས་ན་ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་ལས་བཅུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་བཅུ་ཡོད།

༤ འཆིང་བ་ཞེས་པ་ནི། བདག་དང་ཟག་པའི་ལས་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདྲེས་ཏེ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྫས་སམ། ཡང་ན་ཉེས་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ལས་ཀྱི་ནང་དུ་ཚུད་ནས་སོ་སོར་དབྱེ་མི་ནུས་པས་ན་འཆིང་བ་ཞེས་

59 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༢༣

བརྗོད་པར་འདོད་ལ། དེའི་དབྱེ་བ་བཞི་ལས། ༡ རང་བཞིན་གྱི་འཆིང་བ་ནི། ལས་སོ་སོར་རང་བཞིན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས། ལས་འགའ་ཞིག་གིས་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་འགོག་པ་དང་འགའ་ཞིག་གིས་ཡོན་ཏན་འགོག་པ་ལྟ་བུའོ། །༢ གནས་པའི་འཆིང་བ་ནི། ལས་དེ་རྣམས་དུས་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོན་ཏན་སོགས་འགོག་པའོ། །༣ ཉེ་བའི་དབྱེ་བས་འཆིང་བ་ནི། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བས་འཆིང་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དེའོ། །༤ ཡུལ་ཕྱོགས་རེ་བས་འཆིང་བ་ནི། འཆིང་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་གོ་རིམ་ལ་བྱའོ།།

༥ སྡོམ་པ་ཞེས་པ་ནི། དགེ་མི་དགེ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་པ་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་ཟག་པ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་དྲུག་ལས། ༡ སྲུང་བས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ངན་པ་ལས་སྲུང་བར་བྱེད་པའོ། །༢ ལེགས་པར་སྤྱོད་པས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་ལམ་ཚུལ་མཐུན་དུ་སྤྱོད་པའོ། །༣ ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ཚུལ་ནི། བཟོད་པ་དང་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་དྲང་བདེན་སོགས་ཆོས་བཅུ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའོ། །༤ རྗེས་སུ་ལྟ་བས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བར་ལྟ་བ་དང་ཡང་ཡང་སེམས་པ་སོགས་སུ་རྗེས་སུ་ལྟ་བའོ། །༥ ཡོངས་སུ་གདུང་བ་སྐྱེད་པས་འགོག་ཚུལ་ནི། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ལྟོགས་པ་དང་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཉེར་གཉིས་སོགས་བསྟེན་པའོ། །༦ སྤྱོད་ལམ་གྱིས་འགོག་ཚུལ་ནི། བདག་དེ་དག་པའི་ཞིང་ལ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་སོགས་བསྟེན་པའོ།།

༦ ངེས་པར་ཟད་པའམ་ཐ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཟས་མི་ཟ་བ་དང་སྐོམ་མི་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ལམ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དང་ལས་

ཀྱི་འབྲེལ་པའམ་སྡོན་བསགས་པའི་ལས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཟད་པ་ཞིག་གོ །འདི་ལ་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བར་འདོད་དོ།།

༧ ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི། སྡོམ་པ་དང་། ངེས་པར་ཟད་པ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པ། ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་དང་འཆིང་བ་སོགས་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཁ རྫས་དྲུག་གམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིས་གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཚིག་གི་དོན་བདུན་པོ་དེ་དག་རྫས་དྲུག་ཏུའང་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ༡ དེ་ཡང་སྲོག་གི་རྫས་དང་། ༢ སྲོག་མེད་ཀྱི་རྫས་གང་ཟག་གམ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་དང་། ༣ འགྲོ་འོང་གི་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྫས་དང་། ༤ གནས་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་དང་། ༥ ནམ་མཁའ་དང་། ༦ དུས་བཅས་སོ། །དེ་ལ་སྲོག་གི་ངོ་བོ་ནི་གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ལ། གང་ཟག་གི་རྫས་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་སྟེ། གཟུགས་སམ་བེམ་པོའི་རྫས་ལ་ཟེར་གྱི། སྐྱེས་བུ་ལ་གང་ཟག་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་གོ་དོན་དེ་མིན། སྒྲ་བཤད་ནི། གང་བ་དང་ཟག་པ་སྟེ་ཉམས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ། དེས་ན་ལུགས་འདིར་གང་ཟག་སེམས་ཅན་དུ་མི་འདོད། འདིའི་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་གཡོ་བ་དང་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་རྫས་ལ་གོ་དགོས། ནམ་མཁའི་རྫས་ཞེས་པ་ནི། གཞན་ལ་གོ་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཤིག་སྟེ། ནམ་མཁའ་དེ་ཡང་སྲོག་དང་གང་ཟག་སོགས་ལ་གནས་སྦྱིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་འདོགས་པས་འདུས་མ་བྱས་མིན་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་གོ །དུས་ཀྱི་རྫས་ཞེས་པ་ནི།

འདུག་པ་དང་། རྣམ་འགྱུར་དང་། བྱ་བ་དང་། གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད་དེ། དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་འདུག་པ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་འགྱུར་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དུས་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དུས་ལ་བརྟེན་ནས་ན་ཚོད་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་འབྱུང་བར་འདོད་དོ།།

རྫས་དེ་དག་ལས་གང་ཟག་གི་རྫས་ནི་གཟུགས་ཅན་བེམ་པོ་དང་། ལྷག་མ་ལྔ་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། སྲོག་དང་གང་ཟག་གཉིས་ནི་བྱ་བ་ཅན་གྱི་རྫས་དང་། གཞན་རྣམས་བྱ་བ་མེད་པའི་རྫས་སུ་བཤད་པས། ལུགས་འདིས་མུ་སྟེགས་པ་གཞན་ལྟར་བདག་ཅེས་པ་བྱ་བ་མེད་པ་ཞིག་ལ་མི་འདོད་པར་ཤེས་ནུས། གཞན་ཡང་རྫས་དྲུག་ལས་དུས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ཕུང་པོའི་ཆོས་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བཤད།

ག ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱ་ཚིག་དོན་བདུན་ནམ་དགུ་ནི་ཚད་མ་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བཤད་ལ།[60] དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་དབང་ཤེས་དང་། ལུང་ཚད་མ། མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བཅས་ལྔར་ཡོད་པ་ཚད་མ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་རང་ཡུལ་བརྒྱུད་ནས་སམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། མཐའ་མ་གསུམ་རང་ཡུལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པ་སོགས། ཡུལ་ཅན་བློ་དང་

60 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༧

འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་འདིར་ཤེས་པ་
ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྫས་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་རིག་པ་དེ། ཤེས་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་པ་ཡིན།
　　　ཡང་དེ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྔ་ལས། ༡ བློ་གྲོས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི།
དུས་ད་ལྟ་བའི་དངོས་པོ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད། འདི་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་
ནས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཡོད།
༢ ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བྱེད། ༣
གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྲིད་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་
པར་འདོད། ༤ ཡིད་ཀྱི་རྣམས་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་
དུས་གསུམ་གྱི་བསམ་པ་སྤྱོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་འདོད། ༥ འབའ་
ཞིག་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད། དེ་དག་ལས་
གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ། འབའ་
ཞིག་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་ནི་ཡུལ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་།
བློ་གྲོས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་སྨྲོ།།
　　　དེ་ལ་བདག་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དང་ཡིད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་
མི་ལྟོས་པར་རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་
ལའང་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་ཉེ་ཚེ་བ་དང་། མངོན་སུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་
གཉིས་ཡོད་པར་འདོད། གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་ཡུལ་རེས་འགའ་བ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་

པས་མངོན་སུམ་ཉེ་ཚེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། འབའ་ཞིག་པའི་ཤེས་པ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། །ཡང་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱི་འཛལ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་དང་། བྱེ་བྲག་འཛལ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད། ཚུལ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ལ། ལུང་ཚད་མ་ནི་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་དག་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་ཚིག་ལ་བྱེད་དོ།།

རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་སྔོ་བསངས་སུ་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བས་ཚུལ་གསུམ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་འཐད་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དེ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་ཅིང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཀྱང་མེད་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་པོ་དེའི་ནང་དུ་འདུ་བར་གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་སྣོད་ཀྱི་རྗེ་སྨྲོས།།

ལྐོག་གྱུར་གྱི་རིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། ལྗོན་ཤིང་ལ་སེམས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ། ལྗོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། མཐུན་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྟ་ལས་རྟ་སྐྱེ་ལ་བ་ལང་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། རིམ་གྱིས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྟེའུ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། རྒས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟར། ལྗོན་ཤིང་ཡང་སྨྱུ་གུ་དང་སྡོང་པོ་སོགས་ལས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། དུག་ཤིང་ཆོས་ཅན། གཞན་

ལ་སྟོང་བའི་སེམས་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་སྲོག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། དུས་དང་ལྡན་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཧ་སོགས་དཔྱིད་དུས་སུ་སྐྱེ་བ་དང་ཁྱི་སོགས་སྟོན་ཀར་སྐྱེ་བ་བཞིན། ལྗོན་ཤིང་ཡང་དཔྱིད་དང་དབྱར་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། དགུན་གཉིད་ལོག་ཅིང་དབྱར་སློ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྐང་ལ་སོགས་པ་མཚན་མོར་གཉིད་ལོག་ཅིང་ཉིན་མོར་སློ་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ལུགས་འདིའི་ལྗོན་ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་བཤད་ལ།[61] ཡང་ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་ལྡན་དུ་འདོད་པར་བཤད།[62]

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དགུའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་དང་རྫས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྨྲ་བའི་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

61 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། རྟོག་གེ་འབར་བ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༧༦༣
62 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། རྟོག་གེ་འབར་བ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༧༥༧

བདུན་པ། རྒྱུད་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཀོད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་ཚུལ་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་སྙིང་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགོད་པ་ལྟར་ན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཐོག་མར་ལྷའི་བླ་མ་བྲང་སྤོང་ཕུར་བུ་ཞེས་བྱ་བས་སྤྲོལ་བཏོད་པར་གྲགས་ཤིང་། ལྷོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདི་བྲང་སྤོང་འཛིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱ་བས་སྤོད་བཏོད་པར་གསུངས་ལ། བྲང་སྤོང་འཛིག་རྟེན་མིག་ཅེས་པ་དེ་བྲང་སྤོང་ཕུར་བུའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སམ་ཡང་ན་དེའི་སློབ་མ་གང་ཡིན་བརྟག གང་ལྟར་འཛིག་རྟེན་མིག་གི་སློབ་མ་བྲང་སོང་འཇུག་སྟོབས་ཅན་ཡིན་ཞིང་དེས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྤྲོལ་རྒྱས་པར་བྱས་ལ། དེའི་སློབ་མ་ལྦ་བ་ཅན་དང་། རྟ་མཆོག་གཉིས་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཛ་ཡ་རྣ་ཤི་ཛྙཱ་ལ་སོགས་པས་དེའི་སྤྲོལ་བཟུང་བར་གྲགས་སོ།།

གྲུབ་མཐའ་འདི་བྱུང་བའི་དུས་ནི། སྤྱིར་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་སོགས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྔོན་ནས་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མ་འཁྲུངས་པའི་སྐབས་ནས་མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བཞུགས་པར་གསུངས་ལ། འོད་སྲུངས་རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་འཕེན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ལྷོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས། དེ་ལྟ་ནའང་རྒྱུད་འཕེན་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་བརྩམས་ཏེ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་སྤེལ་བ་ནི་ཕྱི་ལོའི་ལྷོན་གྱི་དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས་ཏེ་སྟོན་པའི་སྐུ་དུས་

དང་ཉེ་བའི་སྐབས་ནས་ཡིན་པར་ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་རྣམས་སྨྲོ།།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། དྲང་སྲོང་ལྟའི་བླ་མ་ཕུར་བུས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ལྟ་རྣམས་ལྟ་མིན་གྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་། དགེ་སྡིག་མེད་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ། རིམ་བཞིན་མི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་བཤད་ཚུལ་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ། གང་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི་མདོ་དེའི་གཞུང་ཚིག་འགའ་ཞིག་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས་དཔོག་ཐུབ། དེ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་མིག་གི་སློབ་མ་དྲང་སྲོང་འཇུག་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་གཞུང་བརྩམས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་། དེ་རྗེས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་རྒྱང་འཕེན་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྲི་ཛ་ཡ་རཱ་ཤི་ཛྙཱ་ཞེས་པས་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་དཀྲུག་པའི་སེ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བརྩམས་པ་ད་ལྟའང་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཡོད་དོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བའི་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ལ་འཇོག ལྟ་གྲུབ་འདིས་ལས་བཟང་པོ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཡོང་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ལས་ངན་པ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་ངན་པ་སྨིན་རྒྱུ་མེད་པར་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། ལས་བཟང་ངན་ལ་གཞིགས་ཏེ་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་སྨིན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཁས་མི་ལེན་པའམ་རྒྱང་རིང་པོར་དོར་བས་རྒྱང་

འཕེན་པ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ཡང་རྒྱང་འཕེན་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ལོ་ཀཱ་ཡ་ཏི་ཀ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ལོ་ཀ་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་། ཨ་པ་ཡཱ་ཏ་ཞེས་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་དོན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ།།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ལྷ་ཡི་བླ་མ་པའམ་ཕུར་བུ་པ། ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ། རྒྱང་འཕེན་པ། ཆད་པར་སྨྲ་བ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ། མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། ། དེ་དག་གི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་ལྷ་ཡི་བླ་མའམ་ཕུར་བུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ལྷ་ཡི་བླ་མའམ་ཕུར་བུ་པ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་སྨྲ་བས་ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ། ལས་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་འབྱུང་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་སོང་བས་རྒྱང་འཕེན་པ། ཤི་ཚེ་བདག་རྒྱུན་འཆད་པར་སྨྲ་བས་ཆད་སྨྲ་བ། ཚེ་འདི་ལ་གང་ལེགས་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པར་སྨྲ་བས་ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་དང་འབྲས་བུ་སོགས་མེད་པར་སྨྲ་བས་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཡང་རྒྱང་འཕེན་པ་ལ་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལྟར་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་དབང་ཕྱུག་དང་ལས་ལ་སོགས་པའི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་འབའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བར་སྨྲ་བས་སོ།།[63]

དབྱེ་བ་ལ། བསམ་གཏན་པ་དང་། རྟོག་གེ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་ཀྱང་ལས་འབྲས་མི་འདོད་པའི་ཆད་སྨྲ་གཅིག་

63 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ཤོག ༡༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༧༣

དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་གཉིས་ཀ་གཏན་མི་འདོད་པའི་ཆད་སྨྲ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་སྣང༌།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ལུགས་འདིས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་ལུས་དབང་དང་སེམས་སོགས་ལྡན་པ་དང༌། དེ་ལས་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སེམས་ཅན་བྱུང་ཞིང༌། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་སེམས་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་གློ་བུར་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང༌། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ལས། ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་མེ་ཏོག་པདྨའི་ལོ་འདབ་དང་སྤྱོང་བུའི་འཇམ་རྩུབ་དང་ཚེར་མ་རྣོ་བ་དང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་དག་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དཔེར་བཀོད་དེ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལྟོས་པ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད། སྤྱིར་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་སོགས་འཕྲུལ་གྱི་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཞིག་འཇོག་ཀྱང༌། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པས་ལས་འབྲས་ཁས་མི་ལེན་པར་འཇོག

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་བྲང

སྲོང་འཇིག་རྟེན་མིག་གིས་གྲངས་ཅན་པས་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ནམ་སྤྱི་གཙོ་བོ་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་འབྱུང་བཞིའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བར་གསུངས།[64]

དེ་ཡང་རྒྱུད་འཕེན་པ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་མི་ལེན་པ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པའི་བདག་གམ་གང་ཟག་མེད་དེ། ཚེ་འདིའི་ལུས་ནི་འབྱུང་བཞི་འདུས་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་ཞིང་། གང་ཟག་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་བྱས་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པར་མ་ཟད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ད་ལྟའི་སྐྱེས་བུའི་རིག་པ་ནི་ལུས་ཙམ་ལས་སྐྱེས་ལ། ལུས་ཀྱང་ད་ལྟའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་འདུས་པ་ཙམ་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་པ་དང་། ཡང་འཆི་བའི་ཚེ་ལུས་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིར་ཐིམ། དབང་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་ཞིང་འཇིག་པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའང་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའང་འགོག་པར་བྱེད། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལས་གཏན་དུ་ཐར་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་ན་རྒྱུད་འཕེན་པ་ནི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་མངོན་གྱུར་གཅིག་པུ་ལས། སྤྱི་མཚན་དང་ལྐོག་གྱུར་ཁས་མི་ལེན་ལ། མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་སྒྲ་མ་དང་གཟུགས་བརྙན་སོགས་རྫུན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཀ་བུམ་དང་རྣམ་ཤེས་སོགས་འཕྲལ་གྱི་རྐྱེན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་དང་། འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་

64 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༣༤༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༥༨

བཞི་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བྱུང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཞིག་འདོད།

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་དང་། འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་སོགས་འདོད་ཀྱང་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ལས་ལྐོག་གྱུར་མཐལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་ལ། ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་གཞལ་བྱ་དངོས་པོ་མི་འཛིན་པས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་ལ། གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མཐོང་བར་བཤད་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འདོད་པར་གསལ་ལ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཀྱང་འདོད་པར་བཤད།[65]

རྒྱང་འཕེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སྔོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཀུན་དང་ཆེས་མི་འདྲ་བར་མ་ཟད། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཆད་ལྟ་བ་ཞེས་དགག་པ་ནན་ཏན་མཛད་པའི་ཡུལ་ཡིན་མོད། ལྟ་བ་དེའི་སློལ་འཛིན་པ་རྣམས་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དེ་འཐད་ལྡན་དུ་སྨྲ་བས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཤེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གནད་ཤེས་པ་ལ་ཕན་པས་འདིར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་འགོད་དོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་། དགག་པའི་དམ་བཅའ་ལྔ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡོད་ལ། དང་པོ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ལས། ༡ ལུས་དབང་སོགས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་མཐོང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱུའི་གནས་

65 ལང་གཤེགས་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། པི། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༦༣༢

སྐབས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་སྲོག་ཆགས་ཙམ་དང་། མའི་མངལ་དུ་ནུར་ནུར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཕྲ་མོ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཆེར་སྲོག་ཆགས་དང་། འབྱུང་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་དབང་པོ་སོགས་ལེགས་པར་སྨིན་ནས་དབང་ཤེས་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྲོག་ཆགས་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོད་པར་འདོད། ༢ འབྱུང་བཞིའི་ལུས་ལ་རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་གསལ་བའི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

༣ རྒྱུད་འཕེན་པ་ཁ་ཅིག་མི་གསལ་བ་འབྱུང་བཞིའི་འགྲོ་བ་དང་།གསལ་བ་མི་དང་། དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་སྟེ་འགྲོ་བ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དུད་འགྲོ་དང་། མི་བཅས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་འདོད་དོ།།

༤ འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ལས་འདས་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འདོད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གམ་གཏན་ཚིགས་ཙམ་ཞིག་འདོད་པར་གསལ།[66]

གཉིས་པ་དགག་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ལྔ་ལས། ༡ སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འགོག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་མེད་དེ། ཚེ་འདིར་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པའི་ལུས་ལ་རྣམ་ཤེས་གསར་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བ་གླང་གི་ཤའི་ཕུང་པོ་ལ་རྐྱེན་དང་ཚོགས་པ་ན་སྲིན་བུ་དུ་མའི་ལུས་སེམས་

66 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༣༥

གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག་གོ།

༢ ལས་དང་འབྲས་བུ་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ལས་བཟང་ངན་འགོག་པ་ནི། ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སྔོན་གྱི་ལས་བཟང་བ་དང་ངན་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལའང་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚེར་མའི་རྣོ་བ་དང་སྨྲན་མའི་དབྱིབས་བཀོད་ལྷུམ་པོ་སོགས་ལྟོས་མེད་ངང་གིས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག

འབྲས་བུ་འགོག་པ་ནི། ཕྱི་མའི་བདེ་སྡུག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཆེ་འདིར་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། རྟོག་གེ་པས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཆེ་འདི་ག་རང་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཁ་ཅིག་དབུལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་སྤྱོང་བ་ཁ་ཅིག་ཆེ་ཐུང་བ་དང་། ཡང་སེར་སྣ་ཅན་འགའ་ཞིག་ནོར་ཕྱུག་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཆེ་རིང་བར་མཐོང་བ་དང་། བསམ་གཏན་པས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཆེ་འདིར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་དབུལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་ཆེ་ཐུང་བ་དང་། ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཆེ་འདིར་སེར་སྣ་ཅན་དང་སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཆེ་རིང་བར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་རྒྱུད་འཕེན་པ་རང་གི་གཞུང་ལས་ཀྱང་། མུ་སྟེགས་པའི་ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་སོགས་ནི་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མེད་དེ། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཆེད་དུ་དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་དུད་འགྲོ་དེ་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་པོས་རང་གི་ཕ་དེ་ཡང་གསོད་རིགས་པར་འགྱུར་བར་

བཤད།[67]

༣ སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་སོགས་འགོག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་ལས་ཉེས་པ་ཟད་པའི་སྐྱེས་བུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ནི་ལུས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ལ། ལུས་ཞིག་པ་ན་དེ་ཡང་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་ལ་འོད་ལྟར་རོ། །ཞེས་སྨྲ།

༤ མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་འགོག་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་ནི་ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཙམ་ཡིན་པས། ཚེ་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དང་ངན་སོང་ལ་སོགས་པ་མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་དོ། །ཞེས་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

༥ ཚད་མ་གཞན་འགོག་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། རྗེས་དཔག་གིས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་སྦྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་སུ་དཔོག་པ་བཞིན། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

མདོར་ན་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

སང་གི་རྨ་བྱ་དེ་ལས་ནི། །དེང་གི་ཕུག་རོན་ཡོད་པ་བླའི།།

ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་གསེར་ཏམ་ལས། །ཐེ་ཚོམ་མི་ལྡན་དངུལ་ཏམ་བླའི།།[68]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་སོགས་ཐག་རིང་པོའི་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་

67 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༡

68 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༡༣-༡༩

པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྣ་ཚོགས་བཤད་པ་ལས་རང་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་འདི་ཙམ་གལ་ཆེ་བར་འདོད་ཅིང་། གོང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ལ་སོགས་པས་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་པར་བརྒྱལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱང་འཕེན་པའམ་ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ལས་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

སྐབས་གསུམ་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་གི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་ཐུག་ཅིང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་སོགས་ནི་གོང་དུ་ལྟ་གྲུབ་སྤྱིའི་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ལ། སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཐུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོར་སྐུ་ནར་སོན་རྗེས། བཟོ་ཡི་གནས་སོགས་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྟུན་པའི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་ལོ་དྲུག་ཏུ་དཀའ་བ་སྤྱད། མཐར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་ཏེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནས། ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བརྗོད་བྱ་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྐོར་བ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་རྩྭ་མཆོག་གྲོང་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་མ་བསྟན་པའི་བར། ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་། འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཚེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བགྲང་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་དུས་དང་གནས་དང་འཁོར་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་

གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས། ཕྱིས་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་སོ།།

ཡང་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བསྡུ་ཚུལ་ཡང་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་། གདུལ་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ས་བཅུ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་། གདུལ་བྱ་ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལྟ་བུ་ལས་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་དབང་པོའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་བར་གསུངས་ཏེ། དུས་དང་པོར་ཡུལ་ལྷ་རྣ་ཊ་སྣི་ར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་། དེ་རྗེས་གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། དུས་ཐ་མར་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད།

དེ་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ལས་ཐེག་པ་འོག་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། ཐེག་པ་གོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པས་གཙོ་བོར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། སེམས་ཙམ་པས་གཙོ་བོར་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དང་བསྟུན་ནས་གསུངས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚད་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བར། གསེར་ལ་བསྲེག་བཅད་བརྡར་གསུམ་གྱིས་བརྟག་པ་ལྟར། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་ལམ་ནས་བརྟགས་ཏེ་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་འབྱེད་དགོས་པར་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས། སྦྱར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།[69]

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ལ་ནང་གསེས་རིགས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ནི། སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུང་བ་ན། གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་དང་བསྟུན་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་རྒྱུད་ཚོད་དང་མི་འཚམ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ནན་གྱིས་སྟོན་པར་མཛད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་སོགས་དང་བསྟུན་ཏེ་སྟོམ་

69 ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས། སྟོད་ཆ། དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩༥

ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་བསྡུས་ན། སྤྱོད་པའི་ཆ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། བྱང་སེམས་སམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་དང་། ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དང་པོ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོའི་གནས་དག་མི་སྟོན་པར་རགས་རིམ་ནས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཡང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་རགས་པ་རྣམས་དང་པོར་བཟློག་པ་དང་། དེ་ནས་བར་དུ་རང་རྒྱ་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་བཀག་སྟེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རགས་པ་བཟློག་པ་དང་། ཐ་མར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བཟློག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།[70]

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་གནས་བརྟན་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ཅིང་། འཕགས་པ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་དང་། དེས་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ལ། དེས་ཉེར་སྦས་ལ། དེས་དྷི་ཏི་ཀ་ལ། དེས་ནག་པོ་ལ། དེས་ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ཅིང་དེ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ཞེས་གྲགས་སོ།།[71]

སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ནས། སྟོན་པས་གནས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ལ་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་དང་པོ་ཞེས་ཡོངས་

70 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཆ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༥ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༠༡

71 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ད། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༢༤༡

སུ་གྲགས། དེ་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དེ་གའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཆེན་མའི་ཕུག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་སྦྱིན་བདག་བྱས་ཤིང་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བཀས་བསྐུལ་ཏེ། གནས་བརྟན་འོད་སྲུངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་བསྐྱར་ཟློས་ཀྱིས། དེ་དག་གི་དབུར་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི་དང་། བར་དུ་འབྲེལ་དང་མཚམས་སྦྱོར། མཐར་འཁོར་འདུས་ཚུལ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། །ཞེས་མཇུག་སྡུད་སྦྱར་ཏེ། བཀའ་ཐམས་ཅད་བཛོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཤིང་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད།

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་པོ་ཧྨ་ཨ་ཤྭ་ཀས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ནས་ཡངས་པ་ཅན་དུ། དགྲ་བཅོམ་པ་གྲགས་པ་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་བརྒྱ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཅུ་སྤྱད་པ་སུན་ཕྱུང་བ་ལ་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པར་གྲགས། ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞི་བར་གཤེགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ན་གྲོང་ཁྱེར་མེ་ཏོག་གིས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་བརྟན་བཞིས་ལེགས་སྦྱར་དང་། ཟུར་ཆག ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པ། ཤ་ཟའི་སྐད་བཅས་ཀྱིས་ལུང་སོ་སོར་བཏོན་པ་ན་སློབ་མ་རྣམས་མ་མཐུན་པས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞིར་གྱེས། དེ་དག་ཀྱང་ནང་གསེས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་ཏེ་ཕན་ཚུན་རྩོད་པར་གྱུར། ནམ་ཞིག་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་རྨི་ལྟས་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་རྟེན་ནས་བལྟས་པས་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཏེ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར

གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པར་གྲགས། བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པ་འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གཙོ་བོར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྡུད་པ་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ། གསང་བའི་བདག་པོ། བྱམས་པ་སོགས་ཡིན་པ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་སྡུད་པ་པོ་ནི་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་། མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཡིན་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་དེ་དག་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང་དུས་རྣམས་མདོ་སྡེའི་ཕྱོགས་དང་མི་འདྲ་བར་གསུངས་སོ།།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་གཅིག་གམ། གཉིས་སམ། གསུམ་མམ། བཞི་སོགས་ཡོད་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་ཚུལ་སོགས། སྔོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་དག་ལས་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་བ་རྣམས་ལས་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་སྐོར་ཆར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ལས་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གྲགས་ཆེ་བ་བཞི་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྡེ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་པ་ལ། ཚུལ་འདི་མདོའི་ནང་དུ་དངོས་སུ་མི་འབྱུང་མོད་ནང་པའི་རྒྱུད་དང་[72]རྒྱུད་འགྲེལ་[73]

72 དཔེར་ན་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད། རྡོ་རྗེ་ཨ་ར་ལིའི་རྒྱུད་སོགས་སུ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་གསལ་བར་འབྱུང་།

73 དཔེར་ན་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེའི་བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་(སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ཀ ཡོངས་བཅད་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༢༨༩)ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་།

རྣམས་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་།

གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་པར་འདུ་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྟེན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའམ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཁས་བླངས་ནས་དེར་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་སྨྲ་བས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ལྟ་ན་རང་སྡེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ་དང་། དབུ་མ་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཙོ་བོ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལྟ་བའི་སྟེང་ནས་འབྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་མ་རིག་པས་བྱས་ཤིང་། དེ་གཉན་ནས་འགོག་ཆེད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་དང་། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་འཇོག་དགོས་ལ། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལས་གོང་མས་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཟབ་པ་ཡོད་དོ། །དེ་ལས་ལྡོག་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ནི་གཙོ་བོར་ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ།། །།

དང་པོ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སྡེ་བདུན་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བསྒྲིགས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བར་གྲགས་ལ། ལྷག་པར་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲིགས་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་སྣང་། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འདི་ཐོག་མར་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སྟོན་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་སྡེ་པ་སོ་སོར་གྱེས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དར་བར་ཞལ་མཐུན་མོད། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྱེས་ཚུལ་ལ་གསུང་སྒྲོས་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཕལ་ཆེན་པ། གནས་བརྟན་པ། མང་བཀུར་བ་བཅས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་ལས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱེས་ཚུལ་ལ་བཞེད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་བ་རྣམས་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་སྟོད་ཆར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།།

ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་དེ་ནི་སྔོན་འཕགས་ཡུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་སྣང་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདི་རྒྱ་གར་དབུས་པཱ་ཊ་ལ་པུ་ཏྲ་ནས་རྒྱ་གར་ས་

གནས་གཞན་དུ་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་ནས་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བཙོམ་བརླག་གི་ཡུལ་དུ་དར་ལ་དེར་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཆེད་དུ་སྤེལ་བ་དང་།[74] དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཁྱབ་སྟེ་མཐར་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་དར་བས། ཕྱིས་ཁ་ཆེའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་གྲགས།[75] འགའ་ཞིག་གིས་མདོ་སྡེ་པའང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་དེ་ལས་ཕྱིས་སུ་གྱེས་པར་ཡང་བཤད།[76]

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་ནི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། མདོ་སྡེ་གདམས་ངག་བརྒྱ་པ། སྤྱིལ་མ་གསུམ་པའི་ཕྲེང་བ། ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་མདོ། ཚངས་པའི་དྲ་བའི་མདོ་སོགས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ།[77] བསྟན་བཅོས་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལས་འདས་རྗེས་འཕགས་པ་ཉེར

74 བཙོམ་བརླག་ནས་རྟེན་པའི་དུས་རབས་དང་པོའི་ནང་གི་སེང་གེའི་མགོ་ཅན་གྱི་རྡོ་རིང་སྟེང་སྐབས་དེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་དགོན་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་ས་ཆ་དང་རྒྱུ་ནོར་ཕུལ་བའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད་པ་སོགས། ཕྱིས་ཀྱི་འཛར་མན་མཁས་པ་ལྷཱུཌས་རྗེ་ནེ་རར་བྱ་བས་བརྩམས་པའི་བཙོམ་བརླག་གི་རྫོར་བཀོད་ཡི་གེ་ཞེས་པའི་དེབ་དེར་གསལ། རང་རེའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྱེ་སྨྲ་ལ་ནང་གསེས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་སྨྲ་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའང་བཤད་ཆེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གྲུབ་མཐའ་ཡུལ་དབུས་ནས་རིམ་གྱིས་ཁྱབ་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་སྙམ།

75 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༧ ཤོག ༡༠༠

76 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༣༨༣ རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༨ ཤོག ༢༥

77 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། བོད་ཀྱི་བཙུ་བྲག་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ། པོད་བཙུ་པ། ཤོག ༢༥༧

སྦྲས་ལ་སོགས་པས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་ཡིན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་བསྡུས་ཏེ་བསྒྲིགས་པར་འདོད། སྡེ་བདུན་པོ་རྣམས་སུས་བསྒྲིགས་མིན་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

> འདི་ལྟ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀཱ་ཏྱཱའི་བུས་བྱས། རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་གཞི་ནི་གནས་བརྟན་དབྱིག་གི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ནི་བཙུན་པ་ལྷ་སྐྱིད་ཀྱིས་བྱས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་བྱས། བཏགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་འཕགས་པ་མོང་གལ་གྱི་བུས་བྱས། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་བྱས། ཡང་དག་པར་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ནི་གསུས་པོ་ཆེས་བྱས་པར་གྲགས་སོ།།[78] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་སྨྲ་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་གཙོ་བོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དྲུག་འཁོར་ཏེ་ཡན་ལག་ལྟ་བུར་འདོད།[79] དེ་ཡང་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་བུས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཆ་ཚང་བར་མཛད་ནས། གཞུང་དོན་དངོས་ལ་ཐད་ཀར་འགྲེལ་བཤད་དང་། བསྟན་བཅོས་དེའི་ནང་མངོན་པ་སྡེ་རབས་

78 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༣༡

79 མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༢

པའི་བཤད་ཚུལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལེགས་སྒྲིག་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐབས་དེར་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གསར་པ་མང་པོའང་བླངས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་གསར་གཏོད་མཛད་པ་དེ་ཉིད། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གྱུར་པར་གྲགས།

མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་བྱུང་རིམ་ལ་དེང་རབས་མཁས་པས་དཔྱད་ཞིབ་རྒྱས་པར་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་དཔྱད་པའི་གྲུབ་དོན་ལྟར་ན། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་སྔ་ཤོས་དང་། དེ་རྗེས་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་རྣམས་དུས་གཉིས་པ་དང་། མཐར་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་བྱུང་བར་བཤད།[80] ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ཆ་ཚང་དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་མཇལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། བོད་འགྱུར་དུ་ནི་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་དང་། རྒྱུ་གདགས་པ། ལས་གདགས་པ་པ་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་སྔོན་ཆད་མ་བསྒྱུར་བས་རང་རེའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་སུ་མི་བཞུགས་མོད། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐུབ་ཙུན་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཆ་ཚང་བར་རྒྱའི་ཡི་གེ་ལས་བསྒྱུར་བས་དེང་བོད་འགྱུར་ནང་མཇལ་དུ་ཡོད།[81] བོད་འགྱུར་

80 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༢ ཤོག ༡༠༣

81 གཞུང་དེ་དུས་ཕྱིས་རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐུབ་ཙུན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་(༡༩༣༨-༡༩༨༩)བར་ཆ་ཚང་བ་རྒྱའི་ཡི་གེ་ལས་བསྒྱུར་ཅིང་། བོད་འགྱུར་གྱི་དཔེ་དེ་ཉིད་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་ཐེང་སྐབས་གཞུང་གི་ཆ་ཁ་ཤས་ཁ་འཐོར་དུ་སོང་བའི་འཕྲོས་རྣམས་༄དགོངས་༄སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་སོན་པ་ལས་དཔར་བཞུས་བྱས་པ་ད་ལྟ་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀར་བཞུགས་ལ། གཞུང་གི་ཆ་ཤས་མ་ཚང་བ་རྣམས་༄དགོངས་༄སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་ཐའེ་ཝན་དུ་བོད་སྒྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་འདུག

དེར་བརྟགས་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་གཞིའི་རྩ་བར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལ་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་དང༌། ལེའུའམ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕུང་པོ་བརྒྱད། ནང་གསེས་སྡེ་ཚན་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་བཞུགས་པས་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས།

གཞུང་ཆེན་དེའི་ནང་ཆོས་མངོན་པའི་བརྗོད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཆེ་བ་བཞི་སྟེ། ཆོས་སྐྱོབ་དང༌། དབྱངས་སྒྲོགས། དབྱིག་བཤེས། སངས་རྒྱས་ལྷ་བཅས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་ཅིང༌། དཀའ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་མཛད་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་རང་ལུགས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་གཞུང་དེར་ཤཱ་རིའི་བུའི་མངོན་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་འབྲང་གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་ལ་མངོན་པ་སྨྲ་རབས་པ་ཞེས་བཤད་དེ་དེ་དག་གི་ལུགས་བཀག་ཅིང༌། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་དང༌། ཐལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལྟ་བ་ཡང་དགག་པར་མཛད། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྨྲ་གྲས་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང༌། སློབ་དཔོན་དབྱངས་སྒྲོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་བདུད་རྩི་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡང་ཡོད་ལ། གཞུང་དེ་གཉིས་དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་མ་གཏོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ནང་མཇལ་དུ་མེད། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་མཛད་པ་ནས་བཟུང༌། མངོན་པ་མཛོད་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གཞུང་མཛད་འཕྲིན་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར་ཅིང༌། རང་རེའི་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཆེ་བ་རྣམས་སུའང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཞུང་དེ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར

འཛིན་ཅིང་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་སྒྲོལ་རྒྱ་ཆེར་དར་བ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་མཐའ་དཔྱོད་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ།།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱི་ར་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྲགས་ཆེ་མོད། དེའི་གསུང་རབ་དེང་སྐབས་པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཨ་བྷི་དྷམྨ་ནི་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་བརྟགས་ན། སྡེ་བདུན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། གནས་བརྟན་པའི་ལྟར་ན་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ནི། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་དྷམྨ་སངྒ་ཎི་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བི་བྷངྒ་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ་དྷཱ་ཏུ་ཀ་ཐཱ་བཅས་གསུམ་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལྟར་ལ། དེའི་སྟེང་གང་ཟག་བཏགས་པ་སྟེ་པུགྒ་ལ་པཉྙ་ཏི་དང་། གཏམ་གྱི་གཞི་སྟེ་ཀ་ཐཱ་ཝ་ཏུ་དང་། ཡ་མ་ཀ་དང་། པཊྛཱན་བཅས་བདུན་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད། དེ་རྣམས་ལས་ལྷུ་པ་བསྟན་བཅོས་དང་གཞན་རྣམས་སྟོན་པའི་བཀར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། གནས་བརྟན་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་ཁྱབ་ཆེ་བ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།[82] སློབ་དཔོན་བུདྡྷ་གྷོ་ཥའི་བི་ཤུདྡྷི་མགྒ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་ཞེས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ་།།

82 གནས་བརྟན་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པར་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་རགས་ཙམ་ཞིག་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་པོད་གཉིས་པར་བཀོད་ཡོད།

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དང་རང་རིག་མེད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ།

སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་སམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "ནུབ་ཕྱོགས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གཞུང་དུ་བཤད་དེ། འདི་དག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་ཅིང་དུས་གསུམ་དག་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའམ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བས་ན་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །"[83] ཞེས་སོ།།

དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་ཚུལ་ཡང་། དུས་གསུམ་ནི་རང་ཉིད་གཞི་གང་ལ་འཇོག་པའི་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ལ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དུས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། སྨྱུ་གུ་ནི་ཕྱི་དང་དེར་གྱུར་པའི་དུས་གསུམ་ནི་སྨྱུ་གུའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུའོ།།

དབྱེ་བ་ལ། ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ་གཉིས་སམ། དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ཡང་། ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་། ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ། ནུབ་

83 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༧

ཕྱོགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་སྣང་ངོ་།།

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པའི་མདོན་པ་སྡེ་བདུན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་རྒྱབ་རྟེན་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་ཞིབ་པར་འབྱུང་བས། འདིར་ཁུངས་དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་ཚུལ་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེག་བམ་དུའང་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་མོད། ལུགས་འདིའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚང་བར་བཀོད་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་དཀྱུས་གཅིག་ལ་ཤེས་ནུས་ཤིང་། འཇུག་པ་བདེ་བར་བསམས་ཏེ། འདིར་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང་། སྔར་མ་བཤད་པ་དག་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དུ་འགོད་པར་བྱ་ལ། ཚུལ་འདི་འོག་ཏུ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་འཆད་པའི་སྐབས་ལའང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས།

བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྔ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། ༣ འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ༥ འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་བཅས་སུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་

ལ་འབེབས་པར་མཛད། ཤེས་བྱའི་གཞི་ལྔ་གཞང་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་དང་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད། དེ་ལྟ་ན་འདུས་བྱས་ལ་གཟུགས་ཅན་དང་། མཚུངས་ལྡན་དང་། མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་གསུམ་དང་། མཚུངས་ལྡན་ལའང་ནང་གསེས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས། འདུས་མ་བྱས་ལ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བཅས་གསུམ་མམ། དེའི་སྟེང་དུ་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་བསྣན་ནས་བཞིར་ཡང་འདོད།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་བཞི་པོ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་པར་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་སོགས་ལ་འདོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོར་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་དེ་ནས་གནས་པ་དང་དེ་ནས་རྒ་བ་དང་དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་འདོད། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལས་གཞན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་ཁས་ལེན་པས། སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། རྟག་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དུས་སྔ་མ་ན་ཡོད་ཚད་གང་ཡིན་དུས་ཕྱི་མ་ནའང་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་སྡེ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྟག་པའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་འདོད།

རྒྱུ་དྲུག་དང་འབྲས་བུ་ལྔ་དང་རྐྱེན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟེང་ནས་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་བཤད་ལ། ཞིང་ཁར་ས་བོན་བཏབ་ནས་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་། སྐྱེས་ནས་མ་ཞིག་པའི་

བར་སྨྱུ་གུ་ད་ལྟ་བ་དང་། ཞིག་པའི་ཚེ་སྨྱུ་གུ་འདས་པ་སྟེ་དུས་གསུམ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་དང་།[84] དུས་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་རྟག་པར་མི་འདོད་ཅིང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ད་ལྟ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡོད་པ་དང་། སྨྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་སྨྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་སུའང་སྨྱུ་གུ་ཡོད་པས། དུས་གསུམ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ལས་གཞན་གྱིས་འདོད་ཅིང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པས་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྨིན་པའི་འདས་པ་རྣམས་རྫས་གྲུབ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་ཁྱད་པར་བྱེ་སྟེ་སྨྲའོ།།[85]

བུམ་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པའི་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་ཚུལ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་བུམ་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་བུམ་པ་ལ་ལྟ་བར་རྩོམ་པའི་ཚེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་དང་། བུམ་པ་དེ་མཐོང་བཞིན་པའི་དུས་སུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་

84 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། (དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་བདུན་པ། ཤོག ༨༩༣) ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞི་པོས་དུས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ནི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ནི་གཞན་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདོད་ཚུལ་ཞིབ་པར་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཟིན།

85 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་ལྔ་པ། ཤོག ༡༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༦༨ ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།

ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་དུ་ལྟ་བ་དང་། མཐོང་ནས་རྒྱབ་ཏུ་ཕྱོགས་མ་ཐག་ཏུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་འདས་པར་འཇོག་པས། བུམ་པ་བུམ་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་བུམ་པར་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟའི་བུམ་པ་དང་རིགས་མཐུན་པས་བུམ་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། ནགས་ཚལ་དུ་ཡོད་པའི་ཤིང་འགའ་ཞིག་བུད་ཤིང་དུ་བྱས་མ་ཟིན་ཀྱང་བུད་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུད་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ནུ་མ་ལས་བཞོས་ཟིན་པའི་འོ་མ་དང་རིགས་མཐུན་པས་བཞོས་མ་ཟིན་པ་བཞོན་མའི་ལུས་ལ་གནས་པ་ལའང་འོ་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་འདོད། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཟུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཆོས་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་འཇོག་མི་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

ལུགས་འདིར་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཡིན་ནོ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རང་གི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཉིས་ཀྱང་གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ཏེ་མི་འགལ་ཞིང་། ཁྱད་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདུ་བ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱད་ཆོས་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཁྱད་གཞི་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་གཞི་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་ཐུན་མོང་བའི་

ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཁྱད་ཆོས་སྲ་བ་དང་། གཤེར་བ། དྲོ་བ། གཡོ་བ་སོགས་ནི། རིམ་བཞིན་ཁྱད་གཞི་ས་དང་། ཆུ། མེ། རླུང་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་། སྟོང་པ་སོགས་ནི། ཁྱད་གཞི་ས་དང་ཆུ་སོགས་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ལུགས་འདིས་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་སོགས་དཔྱད་མཐར་རྟེན་དགོས་པར་བཟུང་ཞིང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང་། རྒྱུན་གྱི་ཐུང་མཐའ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཅིག་ཡོད་དགོས་པར་མཐོང་ནས་རགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྫོམ་གཞིར་རྡུལ་ཆ་མེད་དང་། རྒྱུན་གྱི་རྫོམ་གཞིར་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁས་བླངས་ཤིང་། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་གྲུབ་པས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད། འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་གའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བཞེད།

ལས་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམས་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། སེམས་པའི་ལས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་དང་། ལུས་ངག་གི་ལས་སྐྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཞེས་kཀྱང་བྱ། བསམས་པའི་ལས་ནི་སེམས་པའི་ལས་དེས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ངག་གི་ལས་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལའང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་མི་འདོད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད།

ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་ཡང་དགེ་

མི་དགེའི་ལས་ལས་རང་འབྲས་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མ་འཆོལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ནི། སྔར་ལས་བསགས་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་མ་སྨིན་པའི་བར་དེར་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ། ལས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གིས་ལས་དང་འབྲས་བུ་མཐུད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཞན་ལ་བུ་ལོན་གཡར་བའི་དཔང་ཡིག་ཡོད་ན། བུ་ལོན་དེ་ཉིད་སྐྱིད་ཀ་དང་བཅས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་བཞིན་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ནི། ལས་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ལས་དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅིག་གིས་ལས་འབྲས་གཉིས་མཐུད་པར་བྱེད་པར་འདོད།

ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིའི་བདག་གི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་མང་པོས་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་ས་སྒྲོག་གི་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚར་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་སྲུང་བ་པས་སེམས་གཅིག་པུ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་གནས་མའི་བུ་པའི་སྡེ་པས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དང་།[86] ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད། ཕུང་པོ་ལྔ་ཚར་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་མི་ཟེར་བར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་

86 ས་སྒྲོག་རི་ལ་གནས་པ་དང་། ས་སྲུང་བ། གནས་མའི་བུ་གསུམ་མང་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བར་དེ་ལས་གཞན་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་བཅས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཚུལ་སྐབས་བཤད་ཟིན།

འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་པོ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འགྲོ་བ་པོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་གོ།

གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་ལ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཛོག་ཅིང་། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད།

འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཅས་གསུམ་མ་གཏོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛིན་ཅིང་། མིག་གི་དབང་པོས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་སོགས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ། ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ༢ ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། ༣ འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ༤ འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ༥ རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་བཅས་ཕུང་པོ་ལྔར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ལ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ཅིང་། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཆོས་བཅས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་བཅས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ།།

གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞིར་འདུ་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་སྡེ་ཚན་གཉིས་

སུ་འདུ་ཞིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་སོགས་དང་། དུས་གསུམ་སོགས་གཟུགས་ཤེས་གང་གིའང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིར་བསྡུས་ཏེ། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྡེ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲོལ་བཏོད།

ཀ) སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི།

སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ཕྱིའི་གཟུགས་ལྔ་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ནང་གི་གཟུགས་དབང་པོ་ལྔ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའང་། ༡ གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་འབྱུང་བ་དང་། ༢ དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་ཡིན་པ། ༣ རྒྱུན་སྤྱི་ཕྱི་ཅི་རིགས་དང་བཅས་པ། ༤ ནང་གི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིས་རྒྱུ་བྱས་པ་དང་། ༥ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ལ་འཛོག

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་ནང་གི་གཟུགས་དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་ལུགས་འདིས་བཞེད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྫས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱིའི་

ཆར་ཕྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་གསིལ་དུ་མེད་པས་ཆ་མེད་དུ་སྨྲོ།།

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པར་འདྲ་ཡང་། བྱེ་སྨྲས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་གའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པའི་ཚུའི་རྫས་ལྟ་བུ་ཚུའི་ཁམས་སམ་ནུས་པ་ཡིན་གྱི་ཆུ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།[87]

ཁ) གཙོ་བོ་སེམས་དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི།

གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཡོད། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་ལ། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། སེམས་བྱུང་ལ་རྫས་བཏགས་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་ལྔ་དང་། མ་ངེས་པ་བརྒྱད་བཅས་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་གཞུང་གཞན་གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ནས་བཤད་པའི་ཉི་ཤུ་

87 ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས། དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ། སྟོད་ཆ། ཤོག-༢༣༨

རྩ་བཞི་སྟེ་བདུན་ཅུ་རྫས་ཡོད་དང་། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཆོས་མངོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། བརྗེད་ངས། རྣམ་པར་གཡེང་བ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ལོག་པར་མོས་པ་བཅས་ལྔ་སྟེ་བདུན་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ལ་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ལྟ་བ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བརྗེད་ངས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྣམ་གཡེང་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ལོག་པར་མོས་པ་ཞེས་བཏགས་པར་བཤད་དོ།།

ག) ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི།

ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ལ། ༡ ཐོབ་པ་དང་། ༢ མ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ སྐལ་མཉམ་དང་། ༤ འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་། ༥ འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ༦ འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ༧ སྲོག་དང་། ༨-༡༡ འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་བཞི་དང་། ༡༢ མིང་གི་ཚོགས་དང་། ༡༣ ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ༡༤ ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་བཅས་བཅུ་བཞིར་འཇོག་ལ། དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་སོགས་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆ་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྟོད་ཆར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མང་སྟོན་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲ་དང་བྱེ་སྨྲ་སྤྱི་ས་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང་། གནས་མའི་བུ་པའི་སྡེ་པས་ནི། འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་

ཡིན་མིན་གཉིས་ལས། སེམས་སེམས་བྱུང་དང་སྒྲ་དང་མེ་ལྕེ་དང་གློག་དང་འབབ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་གྱི། འབྱུང་བ་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། འཇིག་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་ཤིང་འཇིག་རྒྱུ་དང་ཕྲད་ནས་མི་རྟག་པར་འདོད།

གནས་མའི་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལ་བྱེ་སྨྲ་གཞན་གྱིས་འདི་ལྟར། འཇིག་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ན་བློ་དང་སྒྲ་དང་མེ་ལྕེ་དང་གློག་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་གཞན་མེད་པ་རྣམས་ལ་འཇིག་པ་འགའ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ངང་གིས་འཇིག་པར་འདོད་ན་ཕྱི་ར་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནོད་པ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ།།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གནས་མའི་བུ་པ་ན་རེ། འདུས་བྱས་རྣམས་ངེས་པར་དུ་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདུས་བྱས་འཇིག་པ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པས། འདུས་བྱས་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི་ངེས་པར་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་རྣམས་འཇིག་པ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ནའང་། དེ་ནི་མི་འཐད་པས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་ཕྱིས་སུའང་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད།

ཕྱི་རོལ་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་འཇིག་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་མི་དགོས་ཤིང་། སྟོད་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟོད་སྟོང་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལྷ་སྦྱིན་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་

པ་ལྷ་བུ་ལྷ་སྤྱིན་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ཡོད་པར་ལུགས་འདིས་བཤད།

ང) འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི།

འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བཅས་གསུམ་འདོད་ཀྱང་། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་སྨྲས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བཞིར་འདོད་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནི་གོ་འབྱེད་ཅིང་རླུང་གི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་གཞན་ལ་ཕར་མི་སྒྲིབ་པར་མ་ཟད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་ཚུར་མི་སྒྲིབ་པའི་རྟག་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁམས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སྣང་མུན་གང་རུང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད།

བརྟགས་འགོག་གིས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་ཟག་བཅས་འགོག་པ་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པས། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་དེ་བྱེ་སྨྲས་འདུས་མ་བྱས་རྫས་གྲུབ་ཁྱད་པར་བར་འདོད། དེ་བཞིན་ཉིད་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་འདུས་མ་བྱས་མེད་དགག་ལ་འཇོག་མི་ཤེས་པས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ལ་བཅུ་གཅིག་དང་། སེམས་ལ་དྲུག སེམས་བྱུང་ལ་ཞེ་དྲུག ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་བཅུ་བཞི། འདུས་མ་བྱས་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་ཅུར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་དང་། སེམས་དང་

སེམས་བྱུང་གི་གཞི་རྣམས་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་གཉིས་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༣) རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

ཀ) རྒྱུ་དྲུག་བཤད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་ལས་དང་པོ་བཞི་འདུས་བྱས་དང་མཐའ་མ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས་ལུགས་འདིའི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་མངོན་པ་མཛོད་སོགས་ལས་བྱུང་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་མི་འདོད་པས་ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་དང་། ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་མི་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་གཉིས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་འདོད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང་དྲུག་ཡོད།

རྒྱུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་བཤད་ན། དང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་ནི། ཆོས་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་ཅིང་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་དེ། བྱེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པས་ཀ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པས་བུམ་པ་དེ་ཀ་བའི་བྱེད་རྒྱུར་བཞག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་མ་ཚང་བས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཡང་ན་

ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཚང་ཡང་གེགས་བྱེད་པ་ཡོད་པས་མི་སྐྱེ་བའོ། ། ཕྱི་མ་ནི་དཔེར་ན། ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་སོགས་ཚང་བའི་ཞིང་ལ་ས་བོན་བཏབ་པའི་ཚེ་རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ཚང་ཡང་། བྱ་རོག་གིས་ས་བོན་ཐོས་ཏེ་གེགས་བྱས་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་ལའང་རྒྱུ་གཉིས་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་བ་དང་། གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀུང་དེའི་རྒྱུར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི། དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་ཀུང་ཡིན་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རང་དང་འདྲ་བར་སྐྱེད་བྱེད་དེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

བཞི་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ནི། ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀུང་ཡིན། ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་གཉིས་ལྟ་བུ་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུར་འཇོག་གོ།

སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཚུལ་ནི། ༡ རྟེན་མཚུངས་པ། ༢ དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ༣ རྣམ་པ་མཚུངས་པ། ༤

དུས་མཚུངས་པ། ༥ རྫས་མཚུངས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་བརྟེན་པའོ། །དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་དམིགས་པའོ། །རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ་སྟེ། སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་རྣམ་པའམ་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པའོ། །དུས་མཚུངས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མཉམ་པ་ནི་དུས་མཚུངས་པའོ། །རྫས་མཚུངས་པ་ནི། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྫས་རེ་རེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ནི་རྫས་མཚུངས་པ་སྟེ། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གཅིག་དང་། འདུ་ཤེས་གཅིག་ལས་མེད་པ་སོགས་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་རྫས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པའོ།།

ལྔ་པ་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུ་འདི་ངེས་པར་དགོས་པས་ན་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་བུ།

དྲུག་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་དེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལྟ་བུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་

རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་སྨྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ས་བོན་རུལ་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་སྟོབས་མེད་པས་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ།།

(ཁ) རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ།

བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱིར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཉེར་ལེན་དང་། རྐྱེན་ཅེས་པ་རྒྱུ་དེས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད།

རྐྱེན་བཞི་ནི། ༡ རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། ༢ དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དང་། ༣ དམིགས་པའི་རྐྱེན་དང་། ༤ བདག་པོའི་རྐྱེན་དང་བཞི་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་ལྔ་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་། རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་པའོ། །བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག རང་གི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། ། རྒྱུན་འཆད་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རུང་བའོ། །ལུགས་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག བདག་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་རྐྱེན་དུ་རུང་བའོ། །བྱེད་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ནོ།།

འདུས་བྱས་རྣམས་རྐྱེན་དུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་དམིགས་རྐྱེན་མ་གཏོགས་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་རྐྱེན་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། མཚུངས་ལྡན་ཐམས་ཅད་ལ་རྐྱེན་བཞི་ག་ཡོད་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ག) འབྲས་བུ་ལྔ་བཤད་པ།

འབྲས་བུ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལྔ་ཡོད་དེ། ༡ རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། ༢ བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་། ༣ རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། ༤ སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་། ༥ བྲལ་བའི་འབྲས་བུའོ། །དེ་ཡང་འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་རྣམ་སྨིན་དང་། རྒྱུ་མཐུན་དང་། བདག་པོ་དང་། སྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་བཞི་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་བཅས་ཅི་རིགས་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་འབྲས་གཉིས་ཡོད།

དེ་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་བྱེད་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ།།

དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་

དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་འཛོག དཔེར་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱུ་དེའི་ སྔར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ། རྒྱུ་དེའི་བདག་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐུན་མོང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རང་གི་རྒྱུ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་བྱ་དེ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རང་རྒྱུ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྔོན་གཞན་གྱི་སྲོག་བཅད་པ་ལས་ད་ལྟ་ཚེ་ཐུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྔོན་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ད་ལྟའང་སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུའོ།།

སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལས་དུད་འགྲོ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ངན་འགྲོ་ནས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་། ཚེ་ཐུང་བ་དང་། སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ། བདག་པོའམ་དབང་གི་འབྲས་བུ་ནི། ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་དང་འབྲས་བུ་མཐུ་ཆུང་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

བཞི་པ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི། རྒྱུ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའམ་འཐོབ་པར་བྱ་བ་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཇ་མཁན་

གྱིས་བཟློས་པའི་ཛྫ་བུམ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ཛྫ་བུམ་དེ་སྐྱེས་བུས་བཟློའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་གྲུབ་པས་ན་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བྱ།

ལྷུ་པ་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི། རང་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དེ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རྟག་འཛིན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་འཛོག་གོ།

༣) འཇལ་བྱེད་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག

འོན་ལུགས་འདིའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་ཤེས་པའམ་ཡུལ་འཛིན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་བློ་ཞེས་པ་སྐབས་རེ་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པའང་ཡོད།

འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་སོགས་ཡོད་ཅིང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་ཡོད། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མར་འདོད་ལ། དབང་མངོན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཡིད་མངོན་མེད་པར་གནས་མའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པར་སྣང་།

རང་རིག་མི་འདོད་པ་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་ཡང་། ཡུལ་གཟུགས་དང་དེ་སྣང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་

པའི་དེའི་བར་ན་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བློ་ལ་འཆར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་གཏན་མི་འདོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི་རང་ཉིད་གཅོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཏན་ནས་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་ན། རིགས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[88] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[89] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཤེས་པས་ཡུལ་འཛལ་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་སྔོན་པོས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ནས་རང་ཉིད་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་དུས་སུ་འགགས་ནས་མེད་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་འདྲ་རྣམ་བརྒྱུད་ནས་རིག་པར་འདོད་ཀྱང་། ལུགས་འདིར་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་དབང་པོ་ལ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤར་བ་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མི་འདོད། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛིན་པའི་

88 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གཉིས་པ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༦༡

89 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༣༥༩

སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་འདི་དོན་དངོས་གནས་མ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ལ། རགས་པར་སྣང་བ་འདི་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ནའང་། རགས་པ་དེ་ཉིད་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

མིག་དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ལ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གང་གིས་གཟུགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད། བྱེ་སྨྲས། གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་ཁོ་ནས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས། རྩིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མིག་ཤེས་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་བསགས་པ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཅིང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་མ་རྟོགས་ཀྱང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་རགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འདོད་དེ། དཔེར་ན། ཐག་རིང་ནས་སྐྲ་དང་བྱེ་མ་ལ་སོགས་པའི་ཉག་མ་རེ་རེ་ནས་ཡན་གར་དུ་གནས་པའི་ཚེ་མི་མཐོང་ཡང་། མང་པོ་ཚོགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་རང་རིག་མི་འདོད་པ། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་

པོའི་ལུགས་རྒྱལ་དུ་འཛིན་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་གྲགས་ཅན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་
གྲུབ་མཐའ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་ཆོད་པའི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་སྔོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་མ་བྱུང་མོད། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔག་འདས་པའི་རྗེས་སུ་དར་བར་མངོན། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལས་གྱེས་པར་བཤད་ལ།[90] ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་ཆེའི་གནས་བརྟན་བཙུན་པ་དང་། བཙུན་པ་དཔལ་ལེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་མི་འཐད་པའི་ཆ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མཛད་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་འདི་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པས་ལུགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལས་གྱེས་པར་བཤད།[91]

ལོ་རྒྱུས་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཐོག་མར་དར་སྤེལ་མཛད་མཁན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏ་སྟེ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་འདི་དཔེ་སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་མ་ཟད། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་གཉིས་ཀའི་གསུང་དུ་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་ཡོད་པར་ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་འགས་བཤད། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་

90 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། པོད་བཅུ་པ། ཤོག ༣༤༣

91 བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༩༢-ན།

པ་ཞེས་པ་གཉིས་མེད་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་དུའང་གསལ།[92] མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏའི་ལོ་རྒྱུས་གཞུང་གཞན་དུ་མི་གསལ་མོད། ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ཏུ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟར།

སློབ་དཔོན་ནི་ཡུལ་ཏཀྵི་ལ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆུང་ངུ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སད་ཅིང་། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ཞིབ་ཏུ་གསན་ནས། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར། ཉིན་རེར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཁྲི་ཕྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་ཁ་ཏོན་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཤོ་ལོ་ཀ་ཁྲི་ཕྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་ཀློག་ཅིང་འབྲི་བར་ནུས། དེས་ན་དུས་དེའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་ནས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་འཛིག་རྟེན་དུ་གསལ་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་། ལྟ་བ་ངན་པའི་ཚོགས་འཇོམས་པ། རྣམ་བཤད་ཡང་དག་པ་ལེགས་པར་བསྟན་ནས། ཅི་ཞིག་དྲིས་ཀྱང་ལན་ལྡོན་མི་ནུས་པ་མེད། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་ལྔའི་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་ཅིང་། ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་བཅུ་ཕྲག་འགའ་ལོངས་པ་ཁྱབ་བརྡལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་སྦྲུང་བརྗོད་མི་བྱེད་མཁན་ནི་མེད་དོ། །འདི་ཉིད་མདོ་སྡེ་པའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྟ་དབྱངས། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཕགས་པ་ལྷ། ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཀླུ་སྒྲུབ། བྱང་ཕྱོགས་སུ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གསལ་བའི་ཉི་མ་བཞི་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་དབང་གིས་རྒྱལ་པོ་འདིས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ཏེ། དམག་གི་དཔུང་དང་བཅས་ཏེ་ཡུལ་ཏཀྵི་ལ་འཛིགས་

92 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཆ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༣

ཤིང་དངངས་པར་བྱས་ཏེ་སློབ་དཔོན་བཙན་གྱིས་གདན་དྲངས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བརྩིགས་ཏེ། དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མོས་པའི་གནས་སུ་བྱས་པའོ། །[93] ཞེས་བྱུང་།

ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ། དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། གཏི་མུག་ཕྲེང་བ། གསལ་བར་བྱེད་པ། ཉི་མ་ཤར་བ། དགུ་བཅུ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཡོད་པར་བཤད་མོད་དེང་དུས་མཇལ་དུ་མེད།[94]

སློབ་དཔོན་འདིའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གཉིས་ཏེ། ཤྲཱི་ལཱ་ཏ་སྟེ་དཔལ་ལེན་(ཕྱི་ལོ་༣༠༠ ཡས་མས་)དང་། ཧ་རི་ཝརྨན་ཏེ་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆའོ། །སློབ་དཔོན་དཔལ་ལེན་གྱིས་མདོ་སྡེ་པའི་བཤད་མཛོད་ཅེས་པ་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གིས་ཆོས་མངོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་སློབ་དཔོན་འདི་ལ་གནས་བརྟན་ཞེས་བོས་ནས་དགག་གཞག་མཛད་པར་གྲགས། སློབ་དཔོན་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆས་ནི་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་འདིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། དེས་བརྩམས་པའི་གཞུང་དེར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་ཡང་དྲངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་དུ་མ་བཤད་ཡོད་པར་

93 སོག་པོའི་ལོ་ཙཱ་བ་གུང་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱི་བོད་འགྱུར་ཐང་སན་ལམ་ཡིག་ཏུ་འདི་དག་བསྒྱུར་མི་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཐང་སན་ལམ་ཡིག་གློག་རྡུལ་ཡིག་ཆ། བམ་པོ་བཅུ་གཉིས་པར་གསལ། (T.51.2087.942a.10~20)

94 རྒྱ་ཡིག་གློག་རྡུལ་བཀའ་བསྟན། (CBETA) དགེ་སློང་ཅིས་མཛད་པའི་སེམས་ཙམ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། (T.43.1830)"བྱང་གི་ཉི་མ་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏས་དགུ་བཅུ་པ་དང་། དཔེའི་ཕྲེང་བ་མཛད་པ་ཡིན།" ཞེས་དང་། ཅི་ཙང་གི་རྩ་ཤེའི་གླིང་བརྗོད་འགྲེལ་པར། (T.42.1824) ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏས་ཉི་མ་ཤར་བ་མཛད།" ཅེས་དང་། ཧོན་ལིང་གི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། (X.53.0841) ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏས་དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། གཏི་མུག་ཕྲེང་བ། གསལ་བར་བྱེད་པ་རྣམས་མཛད་པར་གསུངས། (དེ་དག་རྒྱ་ཡིག་གློག་རྡུལ་བཀའ་བསྟན་ (CBETA) དུ་ཚུད་མི་འདུག་པས་རྒྱ་སྐད་དུའང་མ་འགྱུར་བར་སྣང་།)

རྒྱའི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་འབྱུང་བར་སྣང་། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་གསལ་བར་བྱེད་པ་པོ་ནི། ཁ་ཆེའི་གནས་བརྟན་བཙུན་པ་དང་། བཙུན་པ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཏེ་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏ། བཙུན་པ་དཔལ་ལེན། བཙུན་པ་དཔེ་ཅན། བཙུན་པ་རྟོགས་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་བཤད།[95]

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གསུང་རབ་ནི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་མདོ་སྡེ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་དེའི་དབང་གིས་ཐོགས། མདོ་སྡེ་པས་གཙོ་བོར་གང་ལ་བརྟེན་པའི་མདོ་ནི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཡིན། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་མ་ཡིན་ཞིང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པར་འདོད་ལ། ཡང་མདོ་སྡེ་པ་ཐལ་མོ་ཆེས་དེ་དག་ལས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་སུ་བཤད་པ་སོགས་མི་འཐད་པ་མང་བས་ན། དགྲ་བཅོམ་པས་བྱས་པའང་མ་ཡིན་པར་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་མདོ་ཚད་མར་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས། འོ་ན་མདོ་ལས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་སློང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་ཏེ། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ནི་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། མདོ་

95 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད་(ཤོག ༢༥༨) དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

སྡེ་པས། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་དག་ཉིད་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ། །[96] ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད།

དེང་དུས་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་སྐབས་མང་པོར་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་རེ་རེ་ནས་དགག་པར་མཛད་དེ་དབྱིག་གཉེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་བརྟག་པ། ཐོས་པ་བརྟག་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་རང་གཞུང་དུ་བྱ་རུང་སྙམ། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེས་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་ཁང་འཛིན་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པར་སྣང་། ལྷག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་པ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་། འབྲིང་བ་རྣམ་ངེས། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཨུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་སོགས་སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས།

གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན།།

96 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༣༡

ཁོ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན།།[97]

ཞེས་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ལྟར་རོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་གཙོ་བོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པས་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ།

མདོ་སྡེ་པའི་དབྱེ་བ་ལ། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་སུ་འཇོག་དགོས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་དཔེར་ན། མངོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡིན། གཉིས་པ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུའོ།།

---

97 ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པར་(ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ༥༩)དྲངས་འདུག་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་མཁས་པ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་དུའང་ཚིག་སྦྱོར་ཅུང་མི་འདྲ་བ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་དྲངས། (ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ༡༡༨)

༩ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

ལུགས་འདིར་བྱེ་སྨྲས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་རིག་པར་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་འདོད་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དངོས་མེད་དུ་འཛོག་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མེད་དགག་ཙམ་ལ་འཛོག་པ་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་ལས་དུས་གསུམ་དུ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཟུགས་དངོས་གནས་པར་མི་བཞེད་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད།

སྤྱིར་ལུགས་འདིས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ནི། ཐལ་ཆེར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་དང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་སོགས་སུ་བྱུང་བ་དང་མཐུན་ལ། སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་ཀུན་གཞི་ཉོན་ཡིད་སོགས་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། གཞན་ཡང་ལུགས་འདིས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཐན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པ་སོགས་བྱེ་སྨྲ

དང་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་ཅིང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་མོད། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་འདོད།

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ ལུགས་འདིས་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེ་ཚུལ་དང་། ༢ འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་དང་། ༣ རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ༤ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛོག་ཚུལ་དང་། ༥ འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ལྔར་ཕྱེ་སྟེ་འཆད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་ རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་བྱས་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ། རང་མཚན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། རང་མཚན་དང་། དངོས་པོ། མི་རྟག་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། འདུས་བྱས། བྱས་པ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་དང་། ཀ་བ། ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་གིས་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྟོག་པས་མ་བཏགས་པའི་སྣང་བ་བྱིན་པས་ན། དེ་

དག་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ།།

རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྤྱིར་ཀ་བ་དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན་ཤར་ནུབ་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་། ཤར་ན་ཡོད་པའི་ཀ་བ་དེ་ཉིད་དེའི་ནུབ་ན་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་མ་འདྲེས་པ་དང་། ཡང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་དེ་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འཇོག་ནུས་མོད། སྔ་དྲོར་ཡོད་པའི་ཀ་བ་དེ་ཉིད་དེའི་ཕྱི་དྲོར་མེད་པ་ལྟ་བུ་དུས་མ་འདྲེས་པ་དང་། སྤྱིར་ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤིང་གི་ཀ་བ་དང་ལྕགས་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་ནུས་མོད། ཤིང་གི་ཀ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ལྕགས་ཀྱི་ཀ་བ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ནི་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་རྣམས་ནི་བློ་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བཤད།

རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། རྟག་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དེ་དག་རྟོག་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་རྟག་པ་ལ་ནམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་བཅས་གསུམ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྟོག་པའི་བློས་བྱས་པའི་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག གཅིག་དང་ཐ་དད། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་སྤྲོ་

བཏགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་ལྡོག་ནས་སྤྱི་མཚན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། གསེར་བུམ་ལྟ་བུ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དང་། གཅིག་ཡིན་ལ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། མེ་དུ་གཉིས་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཚ་གྲང་གཉིས་ལྟ་བུ་འགལ་བ་ཡིན་ལ་རང་མཚན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་རྟོག་པས་འབྱེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་ངོ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དགོས་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ནོ།།

མདོར་ན་རང་མཚན་རྣམས་ནི། ༡ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། ༢ སྣང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དང་། ༣ ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༤ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྤྱི་མཚན་རྣམས་ནི། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང་། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། རང་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ།།

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རང་དོན་ལེའུ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མངོན་སུམ་ལེའུར་

སྤྱི་མཚན་རྣམས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས། བུམ་པའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་བུམ་པ་རང་ཉིད་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ན། བུམ་པ་དེ་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་འང་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལའང་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་འདྲ་བར་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་དགོས་པས། བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་ཉམས་པ་ལའང་མིག་ཤེས་ཡོད་པ་ལྟར་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་སྣང་བ་དང་། བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་མིག་དབང་སོགས་དགོས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པས། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།

དེ་ལྟར་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྒྲ་དོན་དུ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུའང་མི་འཐད་པར་མཚུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བློའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རང་གི་སྤྱི་རྣམ་གཞན་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་བའམ། ཤིང་གསལ་རྣམས་འདྲེས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བ་དང་། ཡང་གལ་ཏེ་ཤིང་གི་སྤྱི་བློ་དེ་ཉིད་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། ཤིང་གི་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པར་མ་ཟད་ཤིང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་ཤིང་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། སྐྱེས་བུ་འགའ་ཡང་ཤིང་གིས་ཐོངས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་སོགས

ལའང་སྦྱར་དགོས། གཞན་ཡང་ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་རྫས་ཐ་དད་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོགས་ཀྱང་ཡོད།

མདོར་ན་རིགས་པ་འདི་དག་གི་གནད་འགག་ནི་རྟོག་ངོའི་ཆོས་དེ་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་དེ་དག་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་འཚོལ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

༢) འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེ་སྨྲ་ལྟར་དུས་རིམ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་མི་འདོད་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་པ་དང་འགག་པའང་བཞེད་པས། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་སྟེ་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེ་ལ་སྤྱིར་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་འཇོག་ནུས་ཤིང་། དང་པོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལྷས་བྱིན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་མི་སྡོད་པ་ནི་གནག་རྫིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། དེ་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ལྷས་བྱིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཕྲ་ཞིང་། དེ་ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཉིད་ནས་འཇིག་པ་ཕྲ་བས། མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་ཤེས་པ་ལ་སྤྱིར་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སྦྱོང་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་དགོས།

འདིར་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། འདུས་

བྱས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ན་གཙོ་བོ་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད།།[98]

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར་རང་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཇིག་པར་ཡང་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། དེའི་དཀའ་འགྲེལ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པའི་བརྟག་པ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་བརྟག་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་བྲམ་ཟེ་ཤུ་ཀྲིག་བུམ་པས་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གནད་ཐྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་ཡོད།

འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་པ་གནད་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འགོད་པ་ལ། དངོས་པོ་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་གཞིག་པ་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད་པ་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྒྱུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་

98 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༩༥ ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༨

པ་ཡིན་ནམ། མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཔྱད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་བརྒྱ་ཕྲག་སླེབས་ཀྱང་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་འདུས་བྱས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་འཕངས་སོ།།

ཡང་གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྐྱེས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་གནས་ཟེར་ན། སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལའང་སྐྱེས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དགོས་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལའང་སྐྱེས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དགོས་པས་ནམ་ཡང་འཇིག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཕངས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད།

ཡང་གལ་ཏེ་བུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་རྟག་པར་གྲུབ་དགོས་ཟེར་ན། དཔེར་ན། སྣུམ་བུ་དཀར་པོ་དམར་པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་ཚོན་དམར་པོ་ལ་ལྟོས་པས་ངེས་པར་དམར་པོར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་ལྟར། བུམ་པའང་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པས་ངེས་པར་འཇིག་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པས་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་པ་སྲིད་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་དང་མ་ཕྲད་པའང་སྲིད་པས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་འོ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན། ངས་ཁ་སང་མཐོང་བའི་ཀ་བ་དེ་འདི་ཡིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་དང་། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟག་འཛིན་གྱིས་

བསྒྲིབས་པས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བས་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ལན་བཏབ།

ཡང་དངོས་པོ་གང་ཡིན་རུང་རང་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་པ་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞེས་བཞེད་དོ།།[99]

འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མའི་བར་དུ་མི་འཇིག་པར་གནས་པར་མཐོང་བས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ངེས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐད་ཅིག་མ་ལྔའི་ཡུན་ཚད་ཙམ་དུ་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་ཉིད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་དོར་རམ་མ་དོར། གལ་ཏེ་དོར་ཟེར་ན། སྐད་ཅིག་ལྔའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་དོར་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མ་གནས་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ། གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་ད་དུང་མ་དོར་ཟེར་ན། སྔར་གནས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ད་དུང་མ་དོར་བས། དངོས་པོ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས། དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ནི་འདུས་བྱས་ལ་ད་ལྟ་བས་ཁྱབ་པ་དང་། དུས་གསུམ་ལས་ད་ལྟ་བ་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་དང་། གཞན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་

99 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༧༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༨༩༥

པ་གཉིས་དངོས་མེད་དུ་འཛོག དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན་སྨྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས། འདས་པ་ནི་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དེ་འགགས་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དངོས་མེད་ཅིག་ལ་འདོད་ལ། མ་འོངས་པའང་ཆོས་གང་ཞིག་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱོག་ཆ་ནས་འཛོག་པས། འདས་པ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་མེད་པས། དངོས་མེད་དུ་འཛོག་དགོས་པར་བཞེད།

དེ་ལྟ་ན་སྐད་ཅིག་མ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་མི་འཇིག་པ་རྟག་པའི་འཛོག་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་གི་རང་བཞིན་འཇིག་མེད་པ།།
དེ་ལ་མཁས་རྣམས་རྟག་ཅེས་བརྗོད།།[100]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འདོད་དོ། །འོ་ན་བུམ་པ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་མ་ཞིག་པའི་ཚེ་མེད་ལ་བུམ་པ་ཞིག་པའི་ཚེ་ཡོད་པས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞིག་པའི་རང་བཞིན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་སྐྱོན་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པའི་ཕྱོག་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་འགགས་པའི་ཚེ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་ཁྲད་གཞི་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱོག་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་ནས་ལོག་པ་མིན་པས་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་གསེར་བུམ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་སྔར་མེད་ལ་ཕྱིས་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་ལ། བུམ་པ་ཞིག་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་མིན་པར་སྔར་གྱི་བུམ་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་བུམ་པ་ཞིག་པ

100 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༢༠༥ ཤོག ༡༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༨

ཞེས་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།

༣) རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ།

གསུམ་པ་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ལུགས་འདིས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་གོང་དུ་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཡང་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བར་བཞེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད།

དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནང་གསེས་དངོས་རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་། འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད། དངོས་རྒྱུ་ནི་འབྲས་བུ་དེའི་ཉེ་བའི་རྒྱུ་དང་། བརྒྱུད་རྒྱུ་ནི་རིང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་ཅིང་། ཉེར་ལེན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པས་ས་བོན་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ཆུ་ལུད་ནི་དེ་གཉི་གའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་ལ། ཡང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སོགས་མྱུ་གུ་གང་ཞིག་སྐྱེ་མིན་གཙོ་བོར་ཉེར་ལེན་གྱིས

བྱེད་པ་དང་། སྨྱུ་གུ་དེ་ཆེ་ཆུང་དང་བཟང་ངན་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཞིག་གཙོ་བོར་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་འབྱུང་ངོ་།།

འབྲས་བུ་ལ་ཡང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་འབྲས་དང་བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་འབྲས་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་གཉིས་སུ་འཇོག་ནུས།

ལུགས་འདིས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་། རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས། རྒྱུ་འགགས་པ་དང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ནི། སྲང་གི་མདའ་གཉིས་ལས་གཅིག་མཐོ་བ་དང་གཅིག་དམའ་བ་དུས་མཉམ་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ཟིན་པར་མཚུངས་དགོས་ལ། གྲུབ་ཟིན་པ་ཞིག་སླར་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དུས་མཉམ་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བར་འདོད་དེ། རྒྱུར་འཇོག་པ་ལ་རང་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དུས་མཉམ་པའི་དངོས་པོ་དག་གཅིག་གིས་གཅིག་སྐྱེད་པའམ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།[101]

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི། ཆོས་དེའི་བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང་། ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ། ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་འདོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། བྱེ་མདོ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ་མངོན་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆའི་མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་བ་ལས་ཤེས་སོ།།

101 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཤློཀ ༡༠༨ ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༣༧༩

འདིར་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བ་དགོས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་མཚོན་ཙམ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཕྱིས་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་ཕྱིར། །

རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྔར་ཡོད་ཡིན། །[102]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མེད་པས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིས་སུའང་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས་ན། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གི་འབྲས་བུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡོད་དགོས། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་འགྲེལ་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། "དེའི་ཚེ་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་རྒྱུ་འགགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཚེ་འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱུ་འགགས་པས་གཉིས་ཚོགས་པ་མེད་དོ། །"[103] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྡེ་པ་འདིས་འབྲས་བུ་དེ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་གང་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་དེ་འགགས་པར་འདོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་ཅིང་། འདིས་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་དང་ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་མི་འདོད་ལ། རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྔོན་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་པས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔ་ཕྱི་བ་དགོས་པར་འགྲུབ་བོ། །

102 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༩༨ ཤོག ༡༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༩༡

103 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༣

༤) ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ།

བཞི་པ་ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཅན་རྫོམ་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་ཚུལ་སོགས་སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས།

མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དགག་པ་བྱས་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བ་ནི་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཤད། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མིན་པར་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི་རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་བློ་བཞིན་འཁྲུལ་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་མ་དམིགས་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་ཡུལ་ལ་བསླུ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ། ཡང་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་སོགས་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚད་མ་དེའི་

ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་གང་ཡིན་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད།[104]

གཞན་ཡང་རྨི་ལམ་ན་རང་གི་ཡན་ལག་བཅད་པ་སོགས་རྨིས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མེད་པ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་བཅད་པ་སོགས་བཞིན་གཏན་ནས་མེད་ན། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་མགོ་བཅད་པ་སོགས་གཏན་ནས་མེད་དགོས་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་དང་ལུས་རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱང་རྨི་ལམ་གྱི་དོན་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ན། རང་གི་མགོ་བོ་དགྲ་བོས་གཅོད་པ་འགོག་པ་དང་། རང་གི་ལུས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་འཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་དོ།།[105]

དེས་ན་ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ལ་ལྟོས་པའི་ཤེས་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཤེས་པ་ནི་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པས། གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱང་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནད་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་ཤེས་པ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་། འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་དེ་དག་མེད་པར་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་རྟོག་བཟོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་འགོག་པར་མཛད།[106]

གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ན་སྐྱེས་བུ་

104 ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༢-༣ ཤོག ༡༤༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༠༩

105 ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༤-༥ ཤོག ༡༤༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༠༩

106 ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༦ ཤོག ༡༤༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༡༠

གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་གཟུགས་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དུ། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གཅིག་འཐད་པ་མིན་པས་ན་གཟུགས་དེ་ཉིད་ནང་གི་བློའི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་གཅིག་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་སུ་གོམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གོམས་པས་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་སྨྲ་བ་ནི་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།[107]

༥) འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག

ལྔ་པ་འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་ནི། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ་འང་ནང་གསེས་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས། གཞན་རིག་ལ་ཡང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དབང་མངོན། བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིད་མངོན། བདག་རྐྱེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་འདོད། མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་རྣམས་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་བཤད་

107 ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཀློག ༡༣༥ ཤོག ༡༩༨ དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༣༠

ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་འཇོག་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་འོག་ཏུ་ཆད་མ་རིག་པའི་ཐད་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་དོ།།

ལུགས་འདིས་དབང་མངོན་རྣམས་རྐྱེན་གསུམ་སྟེ། དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་དང་། བདག་རྐྱེན་རང་གི་རྟེན་དབང་པོ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་གི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡིད་རྣམས་ལས་བྱུང་ཚུལ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འདོད་ཚུལ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལ་བྱེ་སྨྲ་རྣམས་ཤེས་པ་ལ་རང་སྟོང་ངམ་རང་རིག་མི་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པས་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་མར་མེས་རང་ཉིད་དང་ཆོས་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ནང་རྣམ་པར་ཤེས་པའམ་བློས་ཀྱང་ཡུལ་གསལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རང་ཉིད་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་པས། ཤེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་ནང་འཛིན་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བཅས་བློ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་ལ། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་འོག་ཏུ་ཆད་མ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་འགོད་པར་བྱའོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། ལུགས་འདིས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཤིང་། དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞིག་འདོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་མདོ་ལས། “དགེ་སློང་དག གཟུགས་

ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །"[108] ཞེས་པས་བསྟན་པར་འདོད།

སྤྱིར་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མེད་པར་སུ་སྟེགས་རྣ་བ་མ་ཕྱུག་པ་དང་། རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་གནས་མའི་བུའི་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ཡོད་ན་དེས་སྔར་དབང་མངོན་གྱིས་གང་བཟུང་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་ཏམ། དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བ་ཞིག་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དབང་མངོན་གྱིས་སྔར་བཟུང་ཟིན་པ་ཞིག་འཛིན་ན་ཡིད་མངོན་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན་ན་ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་མེད་ཀྱང་ཡིད་མངོན་གྱིས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད། དེ་ལ་ཚད་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དེས་རང་གི་སྔར་བྱུང་བའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་རང་ཡུལ་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་པས་བཅད་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། ཡིད་མངོན་དེ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བས་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྒྲོན་སྟོང་མཛད།[109]

གལ་ཏེ་ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་ནའང་། ཡུལ་དང་དུས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་སོགས་འཛིན་མི་དགོས་པ་ནི། དེས་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་རིགས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི།

108 མདོ་ལུང་འདི་ཚད་མའི་རྒྱ་གཞུང་མང་པོར་དྲངས་མོད། མདོ་ཁུངས་ངོས་འཛིན་གསལ་ཁ་མི་འབྱུང་།

109 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༩༣ ཤོག ༡༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༩༥༢

རྫས་གཞན་དུ་གྲུར་པ་འཛིན་པ་དང་། དབང་མངོན་སྔ་མ་དེ་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་མངོན་དེས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། ཡུལ་དེས་པ་ཅན་མངོན་དུ་གྲུར་པ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་དུས་ཐག་རིང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། ༡ དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། ༢ འགྲོས་གསུམ་པར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། ༣ དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཅས། ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་བྱུང་།[110]

དང་པོ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བར་འདོད་ཚུལ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱན་མཛད་པོ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་ལུགས་ཏེ།[111] དེའི་ལྟར་ན་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་སྟེ། མདོར་ན་དབང་མངོན་གྱིས་ཐོག་དྲངས་ཡིད་མངོན་གྱིས་མཇུག་བསྡུས་ཏེ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་སྤེལ་མར་སྐྱེའོ་ཞེས་བཞེད།

110 ས་པཎ་གྱི་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པར། (པོད་གསུམ་པ། ཤོག ༣༥༡) ལུགས་དང་པོ་རྒྱན་མཁན་པོ་དང་། གཉིས་པ་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ། གསུམ་པ་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་ནས། དེ་གསུམ་ལས་རང་ཉིད་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་ལུགས་དེ་འཐད་པར་གསུངས་ཏེ། "ཤཾ་ཀར་ཨ་ནནྡ་ཏའི་དགོངས་པ་ཁོ་བོའི་མཁན་པོ་ལས་རྟེན་པ་འདི་ཁོ་ན་འཐད་པར་མཐོང་ངོ་།།" ཞེས་སོ། །འདིར་ཁོ་བོའི་མཁན་པོ་གསུངས་པ་པལ་ཆེར་ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲི་ལ་གོ་དགོས།

111 འདོད་ཚུལ་འདི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལ་གྲགས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི། རྒྱན་མཁན་པོའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བར་མཁས་པ་དུ་མས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས་ཀྱང་། (བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༢༡ ཤོག ༡༨༥) "མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས། མཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་དབང་ཡིད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་རྒྱན་མཁན་པོ་བཞེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་མི་གསལ་ལོ།།"ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

གཉིས་པ་འགྲོས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཤཱཾ་ཀར་ཨ་ནནྡའི་ལུགས་ཏེ།[112] དེའི་ལྟར་ན་ཐོག་མར་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེས་དངོས་སུ་དྲངས་ནས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དེ་གཉིས་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་དང་གསུམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་སྟེ། ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་དང་། ཁ་ནང་ལྟའི་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་སྟེ་གསུམ་སྐྱེའོ་ཞེས་བཞེད།

གསུམ་པ་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་སྟེ། དེའི་ལྟར་ན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འགགས་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་པའོ།།[113]

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་གནད་ནི། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐལ་བའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རེ་རེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ད་དུང་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེའི་རྒྱུན་མཐུད་ནས་ད་དུང་བདག་རྐྱེན་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐྱེ་ལ། ཡང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རེ་རེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་མི་ལྡན་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་

112 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས།(བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། བོད་ཁྲིད། ༣༡ ཤོག ༡༥༣) "འདི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མ་དག་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། བྲམ་ཟེའི་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་ཁུངས་མེད་ཅིང་། རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་གསལ་ལ།" ཞེས་འབྱུང་།

113 རིགས་ཐིགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༣༠

མངོན་དེའི་རྒྱུན་མ་ཐུད་ནས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐྱེའོ་ཞེས་དགོངས་སོ།།

དེ་ལ་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། འདོད་ཚུལ་དང་པོ་མི་འཐད་པའི་གནད་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་སྒྲོང་བ། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར།།[114]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ཡིད་མངོན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པས་དབང་མངོན་གྱིས་རང་ཡུལ་བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་འགྲོས་གསུམ་པ་ལྟར་དབང་མངོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བ་མིན་ན་དེས་རང་ཡུལ་རྟོགས་མི་ནུས་ལ། རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་སྐྱོན་འཇུག་པས་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་ཅིང་། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལུགས་གསུམ་པ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བ་ཉིད་འཐད་པར་ཕྱིས་ཀྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚད་མ་སྨྲ་བ་མང་པོས་གསུངས།[115]

114 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༥༨ ཤོག ༡༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༩

115 དཔེར་ན་ཕྱིས་ཀྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བྲིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་དུ། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག (༩༠༥) "ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བ་རྫོགས་པ་ན་ཚད་མར་འདོད་དོ། །" ཞེས་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་འཇོག་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་དུ། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག (༩༩༡) ཡིད་མངོན་དུས་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་དང་ལུང་ལས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཆོས་མཆོག་བཞིན་བཤད་ལ། བོད་དུའང་རྫོག་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་དང་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་པ་ཕལ་ཆེ་བས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་དོ།།

ག ཞར་བྱུང་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཚུལ།

ཤེས་པས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལ། ཕྱི་རོལ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་ལ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང༌། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་སྟེ། འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་ཚུལ་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་ལ། དེ་དག་ནང་ཕན་ཚུན་རྩོད་ཚུལ་ཅུང་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །མདོར་བསྡུས་ན་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོ་དེས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པས། ལུགས་འདིས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད།

དེ་ལ་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་གནད་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་བློས་རྣམ་མེད་དུ་གསལ་བར་རིག་ན་ཡུལ་དེ་རྣམས་གསལ་བའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་དང༌། གལ་ཏེ་དེ་དག་གསལ་བའི་ངོ་བོར་འདོད་ཚེ་སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང༌། དེས་ན་ད་ལྟ་སྔོ་སོགས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་གཞི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་མདོ་སྡེ་པ་དག

འདོད་པར་གསུངས་སོ།།[116]

གང་ལྟར་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་ལ། བྱེ་སྨྲས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་འཛིན་པར་བཤད་མོད། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་དུས་མི་མཉམ་པར་འདོད་ལ། དུས་མི་མཉམ་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཛིན་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཉིད་འགགས་ཀྱང་དེས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྔོང་བས་ན། གཟུང་བྱ་དེ་སྔོང་བར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པའི་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ། འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་དང་། ལྷག་པར་ཕྱི་དོན་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ལུགས་དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲས་རྟོག་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས་རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་ཆེ་ལོང་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

116 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་(ཤོག ༣༡༥) གསལ།

གསུམ་པ། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལུང་གིས་ཟིན་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས།[117] དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་པའི་སྲོལ་བཏོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པར་བཀྲལ་ཅིང་། རང་ལུགས་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྲོལ་བཏོད་པ་ལས་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་དར། སྤྱིར་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་

117 སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལ། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། (སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ན། ཤོག ༣༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༨༨ཤོག-༨༨༠) "ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་བའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོའང་རབ་ཏུ་འབྱེད། །" ཅེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། (སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཇི། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ཤོག-༧༣) "སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན།" ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

པ་ལ་ཡང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་ཚུལ་སོགས་སྤྱོད་པའི་ཆ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་ཀྱང་། བདག་མེད་པ་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ལྟ་བའི་ཆ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད།

དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ སྤྱིའི་ཆ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་མི་བཞེད་པས། ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ལོ་དེ་ནས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བར་བཞེད་ལ། འཁོར་ལོ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་ལ་རྩོད་པས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལྟ་བུ་སོགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྒྲུབ་མཛད།

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་གཙོ་བོར་བཀའ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ། ས་བཅུ་པ། སྡུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ཅིང་།[118] འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་གཞུང་ ༡ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་སའི་དངོས་གཞི་དང་། ༢ རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། ༣ གཞི་བསྡུ་བ། ༤ རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ། ༥ རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བསྡུ་བ་སྟེ་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་ཐེག་བསྡུས་ཏེ་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་མཛད།

ཐེག་བསྡུས་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་འགྲེལ་པ་བརྩམས་ཤིང་། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གནས་དང་པོའི་བཤད་པ་དོན་གསང་བ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ཞེས་པའང་དེའི་དགོངས་དོན་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གསལ།[119] བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཀྱང་ཐེག་བསྡུས་བཤད་སྦྱར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་བརྩམས་པ་རྣམས་ནི་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ནང་དུ་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད།

རྣམ་རིག་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། དབུས་

118 དབུ་མ་སྣང་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༡༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༩༣

119 རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་གཞུང་འདི་བསྒྱུར་འགྱུར་ལུས་པ་ཞིག་ལས་ཆ་ཚང་བ་མི་བཞུགས་ལ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་མ་དཔེའང་དེང་དུས་མཇལ་དུ་མེད།

མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། ཉི་ཤུ་པའི་རབ་བྱེད། སུམ་ཅུ་པའི་རབ་བྱེད་བཅས་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་ལ་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་ཅེས་ཀྱང་བྱ། ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་འགྲེལ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་འགྲེལ། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། རྗེས་དྲན་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མང་དུ་ཡོད། གཞན་ཡང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ཏེ་རྒྱན་རྣམ་གཉིས་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དེ་འབྱེད་རྣམ་གཉིས། དེའི་སྙིང་རྒྱུད་བླ་མ་བསྟན་པས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་དང་།[120] ས་སྡེ་ལྔ། སྡོམ་རྣམ་གཉིས། པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་བཅས་ལ་བྱམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཞེས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་བཤད་སྲོལ་རྒྱ་ཆེར་ཕྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་ནི། གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་བཞིན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། གནས་བརྟན་ཆོས་སྐྱོང་། སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ། པཎ་ཆེན་ཆོས་མཆོག སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་

120 བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔའི་དགོངས་པ་དབུ་སེམས་གང་དུ་གཏོགས་ཚུལ་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། རྗེ་རེད་འདའ་བས་དེ་ལྡ་ཀ་སེམས་ཙམ་དང་། འཇམ་མགོན་ཅོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྒྱུད་བླ་མ་གཉིས་དབུ་མ་དང་། གཞན་གསུམ་སེམས་ཙམ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་པ་སོགས་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་དེ་ལྔ་ཀའི་དགོངས་པ་སེམས་ཙམ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཞེས་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སུ་བཞེད།

བ། གསེར་གླིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་སོགས་མང་དུ་བྱོན་ཅིང་། འདི་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱུ་ཚེའི་སྟོད་ལ་སེམས་ཙམ་པ་དང་སྐྱུ་ཚེའི་སྨད་ལ་དབུ་མ་པར་གྱུར་པའང་ཡོད་པར་སྣང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ལ་རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་དུ་རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་དོན་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་བཏོད་མོད་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ལྟ་བ་དབུ་མར་གནས་པར་ཡང་བཞེད།[121]

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐྱུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་མཛད་རྗེས། དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དང་། དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། རྣམ་ངེས། རིགས་ཐིགས། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་སྟེ་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མཛད་དེ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།།

121 རང་ཅག་ལ་རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཡིན་མིན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་དོགས་གཞིར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བཞུགས་པ་དེ་ལ་ནི་མཛད་པ་པོའི་མཚན་ས་ར་མ་ཏི་ཞེས་ཡོད་པར་བཤད།

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་འདོད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན། སེམས་ཙམ་པ་དང་། རྣམ་རིག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་གསུམ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

སྒྲ་བཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ན་སེམས་ཙམ་པ་དང་། བློ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནང་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ན་རྣམ་རིག་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་མོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་སོགས་གསེར་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ནང་སེམས་ལ་དེར་སྣང་འབྱུང་བར་སྨྲ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་མིང་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་མིང་དུ་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་དབུ་མ་པ་རྣམས་མདོའི་དེའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་ཅིང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པར་གསུངས་པ་སོགས་དབུ་སེམས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

སེམས་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་དང་། ༢ རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་སྡེ་ལྔའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའོ། །ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་

སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། ༢ རྣམ་རྫུན་པ་གཉིས་ཡོད། སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་ལ་ནང་གསེས། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་དུ་འབྱེད་རུང་ལ། སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་ལ་ནང་གསེས་རྣམ་རྫུན་དྲི་བཅས་པ་དང་། རྣམ་རྫུན་དྲི་མེད་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རུང་བར་བཤད། རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འོག་ཏུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྗོད་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག

སྤྱིར་ལུགས་འདིས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཀུང་རྣམ་གཞག་མཛད་མོད། རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྒོ་ནས་རང་ཀང་དུ་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ལ། ༡ རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ༣ གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་བཅས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ལ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་ལུགས་འདིས་འཇོག

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་བཞིན་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་དང་། དབྱེ་བའི་གོ་རིམ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་། གཞན་དབང་ནི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་པོ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་རང་བཞིན་ལ་འཇོག་དགོས་པ་དང་། འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཡང་། དང་པོ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་གཞན་དབང་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ནས་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས།[122] དེ་ལྟར་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི། མི་རྟག་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ཡོད་པས་ན། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཉིད་མཐའ་

122 སྡེ་དགེ སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༢༢-༢༨ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༡

གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།[123]

མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་སྡུད་ཚུལ་ནི། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་གོ།

དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཀུན་བཏགས་བཤད་པ་ལ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་རྟོག་གིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཆ་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བྱ། ཀུན་བཏགས་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དེ་དང་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་དོན་གཅིག དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དཔེར་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཀུན་བཏགས་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ།

123 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ཀློག ༢ ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༢

གཉིས་པ་གཞན་དབང་བཤད་པ་ལ། རང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་དང་། འདུས་བྱས། རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་གནས་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བྱའོ།།

གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་བཤད་པ་ལ། བདག་འཛིན་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་དེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་དང་། སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་དུ་མེད་ཅིང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད།

མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དཔེ་དང་སྦྱར་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་རྫས་དང་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེའུ་ཤིང་གླང་པོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་ཚེ་རྟེའུ་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་གླང་པོའི་རྣམ་པ་སྣང་ཙམ་ལས་གནས་དེར་གླང་པོ་གཏན་ནས་མེད་ལ། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ལ་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་རྟེའུ་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གླང་པོ་དང་འདྲ་ལ། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་ནི་རྟེའུ་ཤིང་གླང་པོར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་དབང་ལ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་བཀག་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྟེའུ་ཤིང་ལ་གླང་པོ་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་

དུ་མཛད་པའི་དབང་གིས། ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་དབུ་མ་པ་དང་མི་འདྲ་བར། མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོར་སྦྱར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི། ཀུན་བཏགས་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དང་། དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས། ཀུན་བཏགས་ལ་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་དང་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་འཛོག་པས། ཀུན་བཏགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ་བར་བཤད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི། གཏན་ནས་མེད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་བའི་ཚེ་ལྟད་མོ་བ་ལ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་དངོས་མ་ཡིན་པ་ལྟར། གཞན་དབང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ།

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཐོགས་རེག་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་ལྟར། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། དགག་བྱ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པས་

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།

མདོར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི་རང་མཚན་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཡིན་ལ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དང་པོ་དང་། ཀུན་བཏགས་ཕྱི་མར་འདོད་དོ། །ལུགས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་སོ་སོའི་སྣང་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། འགོག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་དེ་གཉིས་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དགག་བྱ་དང་། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དགག་བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྐོར་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

ཁ ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ།

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ་ལ་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཉིས་སུ་འདོད་པ་དང་། དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། བདུན་དུ་འདོད་པ་དང་། བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་དང་། དགུར་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས། རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་རྒྱུ་བ་ན་རྣམ་ཤེས་སོ་སོའི་མིང་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྲེའུ་གཅིག་གིས་ཁང་པའི་བུ་ག་སོ་སོ་ནས་ཕྱི་ལོགས་སུ་ལྟ་བ་བཞིན་

ནོ། །འོ་ན་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པ་ཡོད་པས་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བུ་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མར་མེ་གཅིག་སྦར་བ་ན་བུ་ག་སོ་སོ་ནས་འོད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དེའི་ཆ་གཅིག་གིས་གཟུགས་འཛིན་པ་དང་མཉམ་དུ། ཆ་གཅིག་གིས་སྒྲ་འཛིན་པ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་འདི་རྩ་བའི་འདོད་མཁན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་བྱང་སེམས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་པར་གསུངས།

རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་འདོད་པ་འདི་ལ་ཀུན་གཞི་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཀུན་གཞི་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ནང་ཚན་ཞིག་ཡིན་པའང་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལཀྴྨཱིའི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་པར་གསལ་ལ། ཡང་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་ལས་ རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་དེ་ལ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་གཉིས་སུ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བོ་དྷི་ལེ་ཙུ་ཙིའམ་བོ་དྷི་རུ་ཅིས་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལ་དང་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་སེམས་ཞེས་བྱ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ནི། དད་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལ་འདོད་ཚུལ་ཀོ་རི་ཡའི་སློབ་དཔོན་ཕྱེན་ཚེག་གིས་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་འབྱུང་།།[124]

རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། ཚོགས་དྲུག་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དྲུག་གོ།

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལ་མིག་དབང་ནས་ཡིད་དབང་གི་བར་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། དེའི་ཡུལ་ལའང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ལྔ་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེའོ།།

རྣམ་ཤེས་བདུན་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། འཇུག་ཤེས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་བསྣན་ཏེ་བདུན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པར་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལཀྵྨཱིའི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཀུན་གཞི་དང་

124 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཏི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༥༡༠

ཉོན་ཡིད་བསྣན་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བཞག་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་སློབ་དཔོན་རྩུན་ཙང་ངམ་ཐང་སན་ཙང་གིས་཈ང་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་སོགས་དང་།སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་པར་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས་ཤིང་། འགྲེལ་ཆེན་མཁན་པོ་ལྷེན་ཚིག་རང་ཉིད་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་དོ། ། དེ་ཡང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་གདགས་གཞི་ཕྱུང་པོའི་གསེབ་ནས་བཏགས་དོན་བཙལ་ཏེ་རྟེན་ཀྲུའི་གང་ཟག་ཅིག་འཛོག་དགོས་པས་དེ་ལ་རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི་བཞག་ཅིང་། དེའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིར་བཤད་དེ་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

རྣམ་ཤེས་དགུར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་བདུན་པ་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་སམ་ཉོན་ཡིད་དང་། བརྒྱད་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས། དགུ་པ་དྲི་མེད་རྣམ་ཤེས་བཅས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དགུར་འདོད་པར་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད། དགུ་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་ལ་དོན་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཉིས་པ་ནི་དམིགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་ནི་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་཈ང་བྱ་ལ། གཟོད་མ་ནས་རིག་པ་ཞེས་཈ང་ཟེར་བར་འགྲེལ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་སོ།།

༣) རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པའི་གནད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་ལ་ཐུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཆོས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ཐོག་མར་ཤེས་བྱའི་གནས་སམ་རྒྱུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་ཅིང་། ངོ་བོ་དགེ་མི་དགེ་གང་དུའང་མི་གཏོགས་པའི་ལུང་མ་བསྟན། ཕྱི་ནང་གི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་གང་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག སྤྱིར་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཀུན་གཞི་གཉིས་ཡོད་ལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཁ་ཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།

ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ། ངོ་བོ། གྲོགས་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པ་ནི་དབང་དོན་བག་ཆགས་གསུམ་དང་། རྣམ་པ་ནི་ཡུལ་དེ་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པ། ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་བཞེད།

༡ དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། མིག་སོགས་རྟེན་བཅས་

ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། འདི་དང་འདི་འོ་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་སོ། །མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཀུན་གཞི་ལ་སྣང་ནས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་བག་ཆགས་དེའི་དབང་གིས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། དོན་ཡུལ་ལྔའི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་ཀུན་གཞི་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་བས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་འདོགས་པའི་བཀྲ་བར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པར་མི་འཇོག

༢ རྣམ་པ་ནི། སྣོད་བཅུད་དེ་དག་གསལ་བར་སྣང་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་གིས་ཀྱང་ངེས་མི་ནུས་ལ་རྗེས་སུ་ངེས་པའང་འདྲེན་མི་ནུས་པར་བཤད།

༣ ངོ་བོ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་གི་བག་ཆགས་བསྔོ་བའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་། དགེ་མི་དགེའི་སེམས་མངོན་གྱུར་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད།

༤ གྲོགས་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། སེམས་པ་སྟེ་རང་གི་གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་མ་གཏོགས་སེམས་བྱུང་གཞན་མི་འབྱུང་བ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་འཁོར་དུ་དགེ་བ་དང་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཡུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གསལ་བར་གཅོད་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཡུལ་ངེས་ལྔ་ཡང་མི་འབྱུང་

ལ། འདིའི་འཁོར་ལ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་ཞིག་དགོས་པས་གཞན་འགྱུར་བཞི་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་ངོ་།།

དེས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་ཅིང་བག་ཆགས་བསྔོ་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། དབང་དོན་བག་ཆགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ཏེ། རྣམ་པ་དབང་དོན་གཉིས་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པའི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་གོ །སྒྲ་བཤད་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཀུན་བསྔོ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་ཀུན་གཞི་དང་། སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལུས་ལེན་བྱེད་དང་མ་ཤིའི་བར་དུ་ལུས་འཛིན་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཤེས་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གནས་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་དང་། ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ལེན་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས། ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ས་སྟོན་པའི་ལུང་ལས། འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཇུག་པས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ་དང་། གནས་བརྟན་པའི་ལུང་ལས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་། མང་བཀུར་བའི་ལུང་ལས། ཟག་བཅས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་དུ་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་གཞི་བྱེད་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བསྟན་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།

༣) ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བརྒྱད།

སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་། རིགས་པ་གནད་ཆེ་བ་དག་བསྡུས་ན་བརྒྱད་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་མི་སྲིད་པ་ནི། སྤྱིར་ལུས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ལ་རེས་འགའ་འབྱུང་ལ་རེས་འགའ་མི་འབྱུང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་པར་ཧེ་སྲིད་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས་མ་ཤིའི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་ལ། ཚོགས་དྲུག་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་མ་ཚང་བས་ལུས་ལེན་བྱེད་དུ་མི་རུང་ཞིང་། ཀུན་གཞི་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་ཚང་ལ། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་ཡོད་པར་འཇོག་པ་མི་འཐད་ཅིང་ལུས་གསར་དུ་ལེན་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ན། ཀུན་གཞི་ནི་རྒྱུན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཚོགས་དྲུག་ཀྱང་གང་རུང་རེ་སྐབས་འགར་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བས། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ལ། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རང་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་ན། དཔེར་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དབང་པོ་དྲུག་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དྲུག་ཀྱང་མཉམ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལ་ལྟ་བར་འདོད་པ་དང་ཉན་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འཇུག་རུང་དུ་ཡོད་

པའི་ཚེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་དང་པོར་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེ་མི་རུང་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་འོ་ན། མདོ་ལས། "རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་སྐབས་མེད་དོ། །"ཞེས་གསུངས་པས་གནོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པས་མི་གནོད་དོ།།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་ན། དཔེར་ན། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་བཞིན་པའི་ཚེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གསལ་བ་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཤེས་ནི་དམིགས་རྣམ་གསལ་ལ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔར་སྔོང་ཟིན་པའི་འདས་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་བཞི་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ནི། དགེ་བའི་འོག་ཏུ་མི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་འོག་ཏུ་དགེ་བ་འབྱུང་ལ། ཉམས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་བ་ཡང་སྐབས་འགར་འབྱུང་ཞིང་རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་ཀུན་གཞི་ཁོ་ན་བག་ཆགས་བསྔོ་བའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེས་ན་གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་དགེ་མི་དགེ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་བསྔོ་བའི་གཞི་མེད་པས་ས་བོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

རིགས་པ་ལྔ་པ་ནི། གང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འགྲོ་བ་པོ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད་ཚུལ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མེད་ན། དཔེར་ན། ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ་འགྲོ་ལམ་དང་། ཧང་པ་འདེགས་འཇོག་དང་། ངོ་

སྣམ་པ་དང་། ས་རྫ་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བས་འགྲོ་འདུག་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། སྣང་བ་འདི་དག་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་དེ་དག་འཆར་མི་རུང་ངོ༎

རིགས་པ་དྲུག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་ཡུལ་གཞན་ལ་ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ་དང་གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་འཛིན་པའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་བས། དེའི་ཚེ་ལུས་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པས་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ༎

རིགས་པ་བདུན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་འཇུག་ཤེས་དྲུག་པོ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་གང་རུང་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་འགགས་ནས་མེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་ཁས་མ་བླངས་པས། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གི་ལུས་ཤི་བའི་ལུས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལུས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ༎

དེ་ལ་གལ་ཏེ་སྙོམས་འཇུག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་དང་མདོ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་རེག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡོད་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་སྙོམས་འཇུག་དེ་གཉིས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག

ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞི་ཁམས་ བླངས་ནའང་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཡོད་པས་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན། ཚོགས་དྲུག་འཁོར་གྱི་ཚོར་འདུ་ནི་རགས་པ་ཡིན་པས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གེགས་བྱེད་ལ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་གྱི་དེ་གཉིས་ནི་དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གེགས་མི་བྱེད་དོ།།

རིགས་པ་བརྒྱད་པ་ནི། རང་ཅག་ལྟ་བུ་འཆི་བའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་དྲོད་དང་ཚོར་བ་རིམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་དགོས་ཤིང་ཚུལ་དེ་ནི་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བྱེད་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལ་གནས་པས་ཆ་གང་དུ་དེ་དག་མེད་ན་དེར་དྲོད་ཚོར་བསྡུས་པར་ཐལ་བ་དང་། བརྒྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་ཤི་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཡིད་ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་ལྟར་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ལ་གནས་པ་མིན་ཡང་། ཀུན་གཞི་ལྟར་ལུས་ལ་ཁྱབ་པའི་སྒོ་ནས་བརྟན་པར་གནས་པའང་མ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་དྲོད་རིམ་གྱིས་སྡུད་པའི་ལས་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བྱེད་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་དྲོད་སྡུད་པ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པས་སྲོག་མ་ཆད་ཙུན་ཆད་དུ་དྲོད་མི་སྡུད་པར་འགྱུར་ཡང་། དེའི་སྔོན་ནས་ཡིད་ཤེས་གསལ་བར་ཡོད་བཞིན་དུ་དྲོད་སྡུད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཚོར་རིམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་འཕོ་བ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་དང་པོ་མི་རུང་བ་དང་། གསལ་བ་མི་

རྡུང་བ་དང་། ལས་མི་རྡུང་བར་ཐལ་བ་གསུམ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མས་ཀུན་གཞི་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་གི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ལྔ་ནི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་ཡིན་ནོ།།

གང་ལྟར་ཡང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་གནད་འགགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཞིག་ནི་འཇོག་དགོས་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ནི་རགས་ཤིང་རྒྱུན་ཡང་མི་བརྟན་ལ། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུའང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ལེན་བྱེད་དང་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་མི་འཐད་ལ། བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་གཞན་ཡང་མེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ན་དགེ་མི་དགེའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བར་བསམས་ནས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ལོགས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་དང་དགེ་སྡིག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ།།

༩) བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི།

ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ།

སྤྱིར་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ནི། ལས་བསགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱིན་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་བཤད་ན་གོ་བདེ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་ན། ལས་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག རང་རེའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་གཡོ་འགུལ་བཟང་ངན་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་ལས་ཤིག་གསོག་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ལས་དེས་རང་གི་སེམས་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་བཞག་ནས། དེ་དག་གིས་མ་འོངས་པར་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་འབྱིན། དེ་ཡང་སྒྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལས་དེ་བསགས་པ་ན་ལས་དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ན་འབྲས་བུ་ངན་པ་སྨིན་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཞིག་དང་། ལས་འགགས་ནའང་ལས་དེའི་རྗེས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ནུས་པ་ཞིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། གང་ལྟར་བྱ་བ་བཟང་ངན་གྱིས་འཕྲལ་དུ་ཕན་གནོད་འབྱིན་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་། སེམས་སྟེང་དུ་ཤུགས་རྐྱེན་ཞིག་ངེས་པར་སློྡད་བཞིན་ཡོད།

ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ་དེ་ལ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཞིག་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཞིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། ནུས་པ་དེ་ནི་དཔེར་ན། སྟོས་མེད་ནའང་སྟོས་ཐུག་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་སྟོས་ཀྱི་དྲི་ཙམ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན།

བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ནི། སྒོ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་

འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་བཞག་པའི་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་གང་རུང་ཞིག་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་རྟེན་དེ་དང་སྒོ་བ་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེ་འགག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱས་པས་སྒོ་བར་བྱེད་དོ།།

བག་ཆགས་ཇི་ལྟར་བསྒོ་ཚུལ།

བག་ཆགས་དེ་དག་རྟེན་ཀུན་གཞི་ལ་ཇི་ལྟར་བསྒོ་བའི་ཚུལ་ནི། ཆུ་དང་དྲི་ལྡན་མེ་ཏོག་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། ཕྱིས་སུ་མེ་ཏོག་མེད་ཀྱང་ཆུ་ལ་མེ་ཏོག་གི་དྲི་གནས་པ་ལྟར། བསྒོ་བྱ་སྒོ་བྱེད་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཚོགས་ཏེ། ཕྱིས་སྒོ་བྱེད་རང་ཉིད་འགགས་ཀྱང་རང་གི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་བསྒོ་གཞིའི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ཡིན།

བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་འདོད་དེ། ༡ དེ་ཡང་བརྟན་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་བསྒོ་གཞི་ལ་རྡོ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྒྱུན་བརྟན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། སྦྲ་དང་གློག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལྟ་བུའི་མི་བརྟན་པ་ལ་དྲི་དེ་བསྒོས་ཀྱང་མི་འཆགས་པའམ། ཆགས་ཀྱང་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ནི་གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་པ་དང་བརྒྱལ་བ་སོགས་ཤེས་པ་རགས་པ་འགགས་པའི་ཚེ་མེད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ནི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ་མེད་པར་བཤད་པས་རྒྱུན་བརྟན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༢ ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཆུ་ལྟ་བུའི་དྲི་

མཉམ་པ་ཅན་ལ་བསྒོ་བར་ནུས་ཀྱི། སྒོག་སྐྱ་དང་བཙོང་ལྟ་བུའི་དྲི་མི་མཉམ་པ་ཅན་ལ་བསྒོ་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དྲི་མཉམ་པ་ཅན་ལྟ་བུའི་ལུང་མ་བསྟན་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་ནུས་ཀྱི། དྲི་མི་མཉམ་པ་ཅན་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་མི་ནུས་སོ།།

༣ བསྒོ་བར་འོས་པ་ནི། བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་ལ་བརྟན་པ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞིག་དགོས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཤིག་ལ་བསྒོ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་འཛིན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་མི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྒོ་བར་ནུས་ཀྱི། འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པའི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྒོ་བར་མི་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཀྱང་འཆགས་སུ་རུང་བའི་མི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྒོ་བར་ནུས་པ་ལས་འཆགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྒོ་བར་མི་ནུས་སོ།།

༤ སྒོ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་ནི། བསྒོ་གཞི་དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དཔེར་ན། སྣོད་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ལྡན་པའི་མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཆུ་ལ་བསྒོ་བར་ནུས་ཀྱི། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཤར་ན་གནས་པའི་མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཉིད་དེ་དང་ཐག་རིང་བའི་ལྷོ་ཡི་ཆུ་ལ་བསྒོ་བར་མི་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ལྡན་པའི་སྒོ་བྱེད་ཚོགས་བདུན་གྱིས་བསྒོ་གཞི་རྟེན་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་ནུས་ཀྱི། རྒྱུད་མི་གཅིག་པ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཚོགས་བདུན་གྱིས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བར་མི་ནུས་ལ། ཡང་རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཁ་སང་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་རིང་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་མི་ནུས་སོ།།

༥ མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་དུ་གྱུར་པ་ནི། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་ཡུལ་ལུང་བྱེ་བྲག་པའི་དཔོན་པོར་བསྐོས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་དེའི་དཔོན་པོ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སོགས་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་བསྒོ་གཞིར་མི་རུང་ཞིང་། ཀུན་གཞི་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བག་ཆགས་ཀྱི་ངེས་དུ་གྱུར་པར་འདོད་དོ།།

སྤྱིར་བག་ཆགས་འཇོག་ཚུལ་ལ། ༡ སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་བཞག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་སྙིང་པ་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་དང་། ༢ སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དང་། ༣ ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བ་དང་སྔོན་མེད་པ་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཅས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གསུམ་བྱུང་བ་ལས། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ན་ཚེ་འདི་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པ་དང་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལ་སོགས་པས་བག་ཆགས་འཇོག་ཐབས་བྲལ་ཅིང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མི་འཐད་ལ། སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ན་ཡང་སྒོ་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདིར་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིའམ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ། བཞི་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ།།

དང་པོ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། བག་ཆགས་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་དབྱེ་ན། ༡ གྲོ་ནས་སོགས་ཕྱིའི་ས་བོན་དང་། ༢ ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་རྣམས་ནང་གི་ས་བོན་ཏེ་གཉིས་དང་། ༣ དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགེ་མི་དགེ་གང་དུའང་མི་གསལ་བས་ཕྱིའི་མི་གསལ་བའི་ས་བོན་དང་། ༤ ནང་གི་མི་གསལ་བའི་ས་བོན་གཉིས་དང་། ༥ ཡང་དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་སྣང་ཚོད་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ས་བོན་དང་། ༦ ས་བོན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ནང་གི་མི་གསལ་བའི་ས་བོན་དང་། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ས་བོན་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱང་། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་མི་གསལ་བ་གཉིས་དང་། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་སྣང་ཚོད་དང་གྲགས་ཚོད་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནས་དང་འབྲས་སོགས་ལ་ས་བོན་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ནས་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ནང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པས། ལེགས་པར་དཔྱད་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ས་བོན་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ནི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་བག་ཆགས་ལ་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། ༢ བདག་ལྟའི་བག་ཆགས། ༣ སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཏེ་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྟོག་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཉོན་ཡིད་སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་ནོ།།

བག་ཆགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་དཔེའི་སྟེང་ནས་གསལ་བར་བཤད་ན། དཔེར་ན། འདི་ཤིང་རེད། འདི་ཆུ་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་དང་ཆུ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དེ་བྱུང་རྗེས་མིང་དེ་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་བཏགས་པ་མིན་པར། ཕྱི་རོལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་ནི་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་འདྲ་མིན་ལ་འཇུག་ཅིང་ལས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བསགས་པ་དང་། ལས་དེའི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་བདེ་སྡུག་འགྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་བཞི་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོ་ནི། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སྟེ། ༡ ཐུན་མོང་བའི་ས་བོན་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་བོན། ༣ ཚོར་བ་དང་བཅས་པའི་ས་བོན། ༤ ཚོར་བ་མེད་པའི་ས་བོན་བཅས་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐུན་མོང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་གི་

ས་བོན་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་ཚོར་བ་མེད་པ་ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཡང་ཡིན། ཡང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་དྲུག་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་བོན་ཡིན་ཞིང་། འདི་ཉིད་ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཡང་ཡིན་པས་ས་བོན་སྔ་མ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལོགས་སུ་མེད་དོ།།

བཞི་ཚན་གཉིས་པ་ལ། ༡ གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན་ནི། རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ས་བོན་དེ་དག་སྐྱེ་གནས་ངན་པ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པས་སམ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན་ཞེས་ཟེར།

༢ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ས་བོན་ནི། འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པ་དང་བག་ཡོད་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ཡིད་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའམ་གོམས་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་སམ་སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ས་བོན་ཞེས་ཟེར།

༣ སྨྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་རང་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་སྨིན་ཟིན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སླར་ཡང་རྣམ་སྨིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྨིན་པར་མི་འགྱུར་བས་སྨྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་བྱའོ།།

༤ སྨྲིད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ནི། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་འདི་དང་འདི་འོ་ཞེས་བློའི་ཐ་སྙད་མངོན་པར་འདོགས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་སྨྲིད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་གོང་གི་སྨྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་འཇོག་ཚུལ་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ནས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། གཟུང་འཛིན་

གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་པ་མ་ཟད་པར་དུ་སྐྱུད་ནས་འཛད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཚ་ནས་སྐྱུད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་བྱའོ།།

ག ཉོན་ཡིད་བཤད་པ།

ལུགས་འདིས་ཀུན་གཞི་དང་འཇུག་ཤེས་དྲུག་བཅས་བདུན་གྱི་སྟེང་ཉོན་ཡིད་བསྣན་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ཅེས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་ང་དང་ང་ཡི་འོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་ཤིག་ལ་འཇོག དེ་ཡང་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ། ངོ་བོ། གྲོགས་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་དུ་བཞེད། ༡ ཉོན་ཡིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་། ༢ རྣམ་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་ཏུ་ང་དང་ང་ཡི་འོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ༣ ངོ་བོ་ནི་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ༤ འཁོར་ནི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་འདོད་ཆགས། མ་རིག་པ། ང་རྒྱལ། བདག་ལྟ་སྟེ་ཙ་ཉོན་བཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ལྟ་བ་ལ་བརྟགས་པའི་རྣམ་གཡེང་། རྨོངས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་མ་དད་པ། ལེ་ལོ། རྨུགས་པ་གསུམ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་བརྟགས་པའི་རྒོད་པ་དང་། ཆགས་རྨོངས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟགས་པའི་བག་མེད་དེ། ཉེ་ཉོན་དྲུག་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་ལྡན་ཅིག་འགྲོགས་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་དང་པོ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཀུན་གཞི་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མི་རུང་ལ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ནི་རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་ཐལ་པ་རྣམས་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མ་རིག་པ་

འདི་རྟེན་ཉོན་ཡིད་ཁོ་ནའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་རྟེན་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་འདི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་དང་མཚུངས་པར་ནི་ལྡན་དགོས་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ལ། རྫི་སྲིད་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་དང་ཡང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལས་ཉོན་ཡིད་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་པས་གཙོ་བོ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འཁོར་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་ཅེས་པའོ།།

རིགས་པ་གཉིས་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་པོ་དག་དང་འདྲ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་དབང་ཤེས་ལྔ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྟེན་དབང་པོ་རེ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་མེད་པར་འགྱུར་བའོ།།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལ་ཞི་མ་ཞིའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་ཉོན་ཡིད་མེད་པས་ཞི་བ་དང་མཐུན་ལ། འདུ་ཤེས་དྲུག་བཀག་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པས་ཞི་བ་དང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ཐུབ་པར་འགྱུར་བའོ།།

རིགས་པ་བཞི་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པའི་ཕྱིར་ཡིད་དོ་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་འདི་རྣམ་ཤེས་གང་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཀུན་གཞི་དང་དབང་ཤེས་ལ་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་མེད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་ངར་སེམས་པ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་མི་བརྟན་པ་

ཡིན་པས། རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པས་ན་ཡིད་དོ་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་རྣམ་ཤེས་གང་ལའང་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའོ།།

རིགས་པ་ལྔ་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ངར་འཛིན་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་ཏེ་ཚོར་འདུ་རགས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ངར་འཛིན་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའོ།།

རིགས་པ་དྲུག་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ངར་འཛིན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དུས་ཀུན་ཏུ་ངར་འཛིན་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ངས་བྱམས་པ་སྒོམ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བ་དང་། ངས་སྲོག་གཅོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མི་དགེ་བ་དང་། ངས་ཟས་ཟའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངར་འཛིན་དང་ལྡན་པ་ནི་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ངར་འཛིན་དེ་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་དགོས་པས་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ལ། ཉོན་ཡིད་ཡོད་ན་ངར་འཛིན་དེ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་ཚོག་ལ། ཉོན་ཡིད་དེ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་དེ་དག་འཁོར་བཅས་དགེ་མི་དགེའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་མི་འགལ་ཞེས་པའོ།།

ང སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐར་འཛོག་དགོས་ལ། དེའི་གནད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་མམ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ལྟ་བུ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་སོགས་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཉེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བརྟེན་པ་ས་བོན་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གསུངས་ལ།[125] སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ལྟ་བུའི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་དེ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར། གཙོ་བོར་ཤེས་པ་དང་དེའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་

125 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཐེག་བསྡུས། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢

མཛད་དེ།[126] ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བའམ་དེ་འདུས་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་གང་དུའང་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས།

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མདོ་སྡེ་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱེ་ལ་འདྲ་བར་བཤད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་སྟེ། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཀོད་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་། དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པའི་དོན་ཏེ། དུས་གཅིག་ལ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས། དེ་ཡང་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་གཉིས་

126 སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀུན་གཞི་བཞེད་མིན་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་དང་ལྷ་མཛལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་སུ་ནི་དངོས་ཤུགས་གང་དུའང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཤད་པ་མི་འབྱུང་ལ། ལྷག་པར་དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ་དུ་ནུས་པའམ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་བཞེད་ན་ངེས་པར་གསུང་དགོས་ཀྱང་གསུང་ཟིན་ལ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་ཐོན་པས། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་བཞེད་པར་གསུངས་པ་བདེན་པར་ངེས། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་སུ་ཆོས་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་མོད། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་མ་མཛད་པར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་པོ་ནའི་བཤད་པ་རང་ལུགས་གཞིར་བཞག་ཏུ་མཛད་སྣང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་བཞེད་ན་གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པའི་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བར་འབྱུང་དགོས་མོད་དངོས་ཤུགས་གང་དུའང་མི་འབྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར། (ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༥༢༠) "ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་མིན།།" ཞེས་ཀུན་གཞི་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་བྱུང་མོད། དེ་ནི་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བ་ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་མིན་ཡང་དཔྱད་གཞིར་མཛོད།

ལྐན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་རྫས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་བོ། །དུས་ཕྱིས་སུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དེ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་སུའང་རིགས་པ་འདི་ཉིད་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲུབས་པ་སོགས་ལས་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་ཅུང་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

ཙ རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ།

སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་སུ་གནས་པ་ནི་གོང་དུ་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་གྲགས་ཆེ། དེ་ལྟ་ནའང་སྔོན་གྱི་རྣམ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་སུས་རྣམ་བདེན་དང་སུས་རྣམ་རྫུན་རང་ལུགས་སུ་མཛད་མིན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བས་མཐའ་ཆོད་པ་ཞིག་བརྗོད་དཀའ་ལ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་དུ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རྣམ་རྫུན་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་རྣམ་བདེན་པར་ངེས་བཟུང་མོད། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་རྣམས་ལྷ་དབང་བློ་དང་ཤཱཀྱ་བློས་རྣམ་བདེན་དུ་བཀྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་རྫུན་གྱི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཐོགས་མེད

སྐྱ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་འགོག་སྐབས་རྣམ་བདེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་སོགས་ཡོད་པས། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁྱད་མེད་དུ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་བར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་སྣང་།[127]

གང་ལྟར་ཡང་རྣམ་བདེན་རྫུན་ཞེས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་རྩོད་གཞིའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བར་འདོད་པ་འདྲ་ཡང་། རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་པ་དང་། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རྫུན་པས་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་ཡང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་པས་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། མདོར་ན་རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་དེ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་། རྣམ་རྫུན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་དེ་རྫུན་པའམ་འཁྲུལ་པར་ཁས་ལེན། དེ་ཡང་སྔོན་པོ་རགས་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་རགས་པར་སྣང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བར་འདོད་པ་མིན་གྱི། དབང་ཤེས་དེ་ལ་རང་ལས་རྫས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་

127 དཔེར་ན་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་(དེབ། ཤོག ༢༣༨) འབྱུང་བ་ལ་གཟིགས།

རགས་པ་སོགས་སུ་སྣང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་འཁྲུལ་སྣང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་རྫུན་པ་ནི། མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་རགས་པ་གཅིག་པུའི་རྣམ་པར་སྐྱེའམ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མ་བསགས་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ། དེ་གཉིས་གང་ལྟར་ཡང་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པས་མི་འཐད་པར་སྨྲས་པ་ལ། རྣམ་བདེན་པ་ནི། ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་བསགས་པའི་ལུས་ཅན་ནམ་གཟུགས་ཅན་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་ལན་བཏབ་བོ། །དེ་ལ་རྣམ་རྫུན་པ་ནི། ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་ནམ་གཟུགས་ཅན་ཞེས་རྣ་ཟེར་ངེ་བ་ཞིག་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱི། རྡུལ་ཚུང་དུ་མང་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་ས་བཀག་སྟེ་བོངས་ཚོད་ཆགས་པ་དེ་དག་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་དོ། །ཞེས་རྣམ་བདེན་པའི་འདོད་པ་བཀག་གོ།

དེས་ན་རྣམ་བདེན་རྫུན་ཕན་ཚུན་རྩོད་པའི་བདེན་པ་དང་རྫུན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་བདེན་པའི་དོན་དང་། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ནི་རྫུན་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་རྫུན་པའི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད། དེས་ན་འདིར་བཤད་པའི་བདེན་རྫུན་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་དང་། དབུ་སེམས་རྩོད་པའི་བདེན་རྫུན་སོགས་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ།།

སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་ལའང་ནང་གསེས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་

པར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། འོ་ན་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། ཡུལ་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ཡུལ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་རུང་བས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་སྙེད་བྱུང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དེ་སྙེད་འབྱུང་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། ལན་འདེབས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་བཅས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་སོ་སོས་རང་རང་གི་ལུགས་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་ཚུལ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་གསལ་ལོ།།

ཆ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གསུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟགས་ན་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ་བཅས་གསུམ་དུ་འཇོག་པར་སྣང་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནས་བཟུང་རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ཞལ་གཅིག་གྲག་ཏུ་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ལུགས་བསྐྲུངས། མངོན་སུམ་ལ་ནང་གསེས་དབང་མངོན་དང་། ཡིད་མངོན། རང་རིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཅས་བཞིར་འདོད་པ་ཙམ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ། ཁྱད་པར་

གནད་ཆེ་བ་གཅིག་ནི་མངོན་སུམ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་མིན་གྱི་སྐོར་དེ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཛད་མོད། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མེད་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བྱས་པར་འདོད་པས། སྒྲོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཚད་མ་ཡང་རང་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞུགས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེའི་གནད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་རིག་པ་ཞེས་འཇོག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་འབྱུང་།[128]

དེ་ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདིར་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུང་དོན་འགོག་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ན་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པ་དང་མ་བསླད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་མ་བསླད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འཐད་པ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ལ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་འཁྲུལ་པ་ཞུགས་ནའང་ཐ་སྙད་ལ་མི་སླུ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་དེ་ཚད་མར་འཇོག་རུང་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ།།

གཞན་ཡང་ལུགས་འདིས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ངོས་འཛིན་སྐབས། སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་འཇོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། སྔ་མ་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བ་དང་།

128 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༦༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༥༧

ཕྱི་མ་དམིགས་རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པར་འཇོག་པ་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ལ། སྤྱིའི་ཆ་ནས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གཞག་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་མོད། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པའི་གཞུང་གིས་རྣམ་རིག་པའི་རང་ལུགས་ལ་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེས་གཞན་གྱིས་བརྩད་པའི་ལན་དུ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་བྱ་བྱེད་དེ་དག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་ན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་བློ་དེ་རང་གི་གཟུང་བྱའི་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་པས། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་སོགས་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་དཀའ་བའི་གནད་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་དགོས། ལུགས་འདིའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་གཞན་ཞིག་ནི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ལ། དོན་དེ་ཐོག་མར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་སུ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཚུལ་བཅས་ནི་འོག་ཏུ་ཚད་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དང་། ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་

གྲགས་པ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའི་ཡ་གྱལ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་ཁག་ཅིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་བཤད་པ་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

བཞི་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཅེས་སངས་རྒྱས་གཉིས་པར་བསྔགས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པར་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་ཚོགས་ཏེ། ༡ དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། ༢ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ༣ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ༤ རྩོད་པ་བཟློག་པ། ༥ ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཅས་ལྔ་དང་། ༦ དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་བསྣན་ན་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་གྲགས་ཅན་དྲུག་མཛད་ལ། དེ་དག་ལས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། རྩོད་བཟློག ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཅས་ལ་རང་འགྲེལ་ཡང་བརྩམས་པ་[129]སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ལེགས་པར་འབྱེད་པར་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་

129 ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༦༨)རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ga་ལས་འཇིགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་རང་འགྲེལ་ཡིན་པར་གསུངས་མོད། དེ་རང་འགྲེལ་ཡིན་མིན་ལ་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན།

པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་། གྲུབ་མཐའ་འདིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཞེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཕགས་པ་ལངྐར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བར་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས།[130] དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། ཇ་བོ་ཆེའི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ལུང་བསྟན་པའི་ཚིག་འབྱུང་། གང་ལྟར་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་བྱོན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཙམ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་མཛད་ཅིང་། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་དང་། དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་པ་དང་། དེ་དང་མི་

130 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༨༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༩༠༨ ལང་གཤེགས་དང་མདོ་སྡེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་ནས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལུང་བསྟན་པ་གཉིས་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་། ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་གཉིས་ཀར་དྲངས།

མ་ཐུན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་མདོའི་ཁུངས་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རིགས་ཚོགས་དང་མདོ་ཀུན་བཏུས་སོགས་སུ་དངོས་སུ་མི་འབྱུང་མོད། སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོའི་དོན་བཤད་ཚུལ་ལས་དོན་གྱིས་གོ་ནུས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཚིག་གསལ་ལས། “འདི་ནི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །”[131]ཞེས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་བཤད་ལ།[132] སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བར་ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཁུངས་སུ་མཛད་དོ། །[133] དེས་ན་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཁུངས་ཡིན་ལ། མདོ་དེ་ལས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་མི་འཛོག་པར་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འཛོག་པར་གསུངས།[134]

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་

131 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༣༧
132 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཝ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོ། ཤོག ༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༨༧༣
133 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སа། ཤོག ༡༤༩- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༥༣
134 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༠- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༣༧༣

དགོས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་དང་རྫུན་པ་སོགས་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་གང་ཞིག་ནི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དང་། གང་ཞིག་ནི་རྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཞེས་བློ་ཟེ་ཚོམ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་དང་། ཡང་གང་དག་རང་ཉིད་བློ་གྲོས་དམན་པས་དྲང་བའི་དོན་ལ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་འཁྲུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་དོན་ལ་ཅིག་ཤོས་སུ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅན་རྣམས་ལ། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཚིག་གསལ་དུ་གསུངས།[135]

དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གསུང་རབ་གཙོ་བོ་ནི་བཀའ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ལྟར་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གཙོ་བོའི་གྲས་རྣམས་ཤུབ་པ་ལས་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་ཡང་ས་སྟེང་དུ་སྤེལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་གསོས་པར་བཞེད། གཞན་ཡང་། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ། དཀོན་བརྩེགས་འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་མདོ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་སོགས་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་ཁུངས་བཙལ་སའི་མདོ་ཡིན་ནོ།།

135 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༠

༢ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ཀུན་ལས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སློབ་དཔོན་འདིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཉུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། གཞུང་འདིའི་མཆོད་བརྗོད་ཤློ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།[136] རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་ནི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེའང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཏེ། སྟོང་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་དང་། དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་དང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཅིང་། ལྷག་པར་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་རྐྱེན་བཞི་གསུངས་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་བཀག་སྟེ། མཐའ་སྡོམ་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་གཏན་ནས་མི་འཐད་ཅིང་། རང་གི་དངོས་པོ་མི་འཐད་ན་དེའི་ལྟོས་ཟླས་དྲངས་པའི་གཞན་གྱི་དངོས་པོའང་མི་འཐད་པས། བདེན་པའི་དངོས་པོ་གཞིར་བྱས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པ་

136 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩

ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྔོམ་ལྟ་བུར་བརྩི་ཚོག

རབ་བྱེད་དང་པོར་རྐྱེན་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་འགྲོས་རྣམས་རྟོགས་ནུས་ལ། དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་ཅིག་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་མེད་ན་རྐྱེན་གྱི་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྐྱེན་ནི་ནམ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ལ། ཇི་སྲིད་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་རྣམས་རྐྱེན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་འདིས་དེ་སྐྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེད་དམ། མེད་པ་ཞིག་སྐྱེད། ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེད་ན་རྐྱེན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཡོད་ན་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ་རྐྱེན་གྱི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པ་ཞིག་ནི་སྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ། མེད་ན་གང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་སའི་དོན་དེ་མེད་པས་འདི་དེའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་མེད་པ་ཞིག་སྐྱེད་རིགས་ན་རི་བོང་གི་རྭ་ཡང་སྐྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའང་མི་སྐྱེ་སྟེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལྡན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རིགས་པས་བརྟགས་པའི་ཚེ་རྐྱེན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་འདོད་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་གིའང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་བཀོད་དེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལས་བཀྲམས་ཏེ་རྐྱེན་ཅེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།[137]

137 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༨-༩ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

དེ་རྗེས་རབ་བྱེད་གཉིས་པ་འགྲོ་འོང་བརྟག་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དེ་དག་ལ་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བྱེད་དང་། གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་དབང་པོ། གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་ཆོས་ཆགས་སོགས། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ། གཞན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བས་གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དཔེར་ན་འདུ་བྱེད། ཐྲད་པ། བཅིངས་ཐར། ལས། བདག་དང་ཆོས། དུས། ཚོགས་པ། འབྱུང་འཇིག་སོགས་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་གཙོ་ཆེར་བཟུང་བའི་ཡུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དོར་བྱ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི། འབྲས་བུའི་མྱང་འདས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། མཐར་ལྟ་བ་བརྟག་པའི་སྒོ་ནས་གཞུང་མཇུག་སྡུད་པར་མཛད།

མདོར་ན་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པ་དང་། དགུ་པ་ནས་བཅུ་གཉིས་པའི་བར་དང་། བཅོ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་དང་། རབ་བྱེད་དང་པོ་དང་། གསུམ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱིས་གཙོ་བོར་ཆོས་བདག་འགོག་པར་མཛད་ཅིང་། བརྒྱད་པ་འདི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་བར་གསུངས། རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་དངོས་པོ་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་། རབ་བྱེད་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་དང་མ་ཕྱེ་བར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་

རྣམས་འགོག་པར་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བྱེད་ཚད་ལྡན་དག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།[138]

སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ་ཤེས་པ་བདེན་དངོས་རྫས་བྱེད་དུས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་བདེན་དངོས་རྫས་བྱེད་འགོག་པ་ལ་འབྱུང་བཞི་སོ་སོ་བ་དང་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་བརྟག་པ་ལས། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ལ་བརྟག་པ་རིན་ཕྲེང་དང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སུ་མ་བྱུང་མོད། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གསལ་བར་བྱུང་ལ།[139] སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལེ་ཨུ་དགུ་པར་ནི་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ནན་གྱིས་འགོག་པར་མཛད་པའི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་ནི། མདོར་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་གང་ལའང་ལྟོས་མེད་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བཞེད་དོ། །ཆོས་རྣམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་མེད་པས་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་ན་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་སྔོན་བྱུང་བ་ད་ལྟར་མེད་པར་འཛིན་པ་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བས། རང་ལུགས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་ལྟ་བ་ལ་མི་གནས་པར་གསུངས།

དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གྲུབ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའང་རྟེན་

138 དཔེར་ན་རྗེའི་གསུང་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་(ལྷོར་ཁ་དགེ་ལྡན་སྤྱི་ལས་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་པར་སྐྲུན་བྱས་)ཤོག ༩༣ གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

139 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩༡༣

འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པར། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་སྟོང་ཉིད་སྨྲ་བ་ལ་བདེན་བཞི་དང་མཆོག་གསུམ་སོགས་ལ་སྐྱུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་ཞེས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི། དེ་དག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པས་བྱུས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས།[140] དེ་ཡང་ཆོས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ནི། གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ།[141] ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་སྟོན་པ་ན་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།།
དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།
གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།།
དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[142]

ཞེས་གྲུབ་དོན་གྱི་སྒོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་གནད་འགག་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།

140 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨ ཐད་དུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ངོ་བོ། དོན་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གསུངས།
141 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རྩ་ཤེ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤླཽ་ཀ ༡༠ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨
142 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤླཽ་ཀ ༡༤ ཤོག ༡༥-ན། དཔེར་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༢

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གནས་པས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུང་བའི་སྟོན་པ་ཚད་མར་གཟིགས་ཏེ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་མཆོད་བརྗོད་དང་། རྟོད་བཟློག བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བསྟོད་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཅིང་བསྔགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རྩ་འགྲེལ་དུ་སུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་འདོད་པ་བཀག་ཅིང་། ཕ་རོལ་པོས་དབུ་མ་པ་ལ། རང་བཞིན་མེད་ན་དབུ་མ་པ་རང་གི་ཚིག་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་བརྩད་པའི་ལན་དུ། དངོས་སྨྲ་བའི་ཚད་མ་འགོག་པ་ལ་རྟོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ་མཛད་ཅིང་། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བདུན་པར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ་བརྟག་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པར་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མིང་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པས་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་གསུངས་པས། རང་བཞིན་མེད་པའི་ལུགས་ལའང་གྲོལ་ལམ་འཐད་པར་བསྒྲུབས་པས། རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་གནས།[143] ལྷག་པར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བའི་ལམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་ཡང་མི་

143 རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཚུལ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་གྱི་དབུར་བྱུང་བ་ལྟར་བཀོད།

ཉུས་པས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་ན་འང་མཐར་འཛིན་སྤངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་ནོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་ན། དབུ་མ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། དབུ་མ་སྲིད་པ་འཕོ་བ། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྩ་འགྲེལ། ཐེག་ཆེན་ཉི་ཤུ་པ། རང་བཞིན་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་དང་།[144] གཞུང་གཞན་ཡང་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག ཚེ་ལམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏམ་སོགས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟོད་པ་ལྟ་བུའི་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་ཡོད་དོ།།[145]

སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དུ་མ་བྱུང་ཡང་། གྲགས་ཆེ་བ་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དང་། དེ་བ་ཤརྨ་སྐྱེ་ལྷའི་དགེ་སྦྱོང་ངམ་དགེ་བའི་ལྷའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བ། གུ་ཎ་མ་ཏི་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་བློ་

144 རང་བཞིན་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་འདིས་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་སོགས་སྟོན་ཅིང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་རང་བཞིན་གསུམ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་ཆ་འདྲ་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་དུ་འཐད་དཀའ།

145 རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་སྒོ་བཅུ་གཉིས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་ ༡ རྟེན་འབྲེལ་དང་། ༢ བདག་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ། ༣ རྐྱེན། ༤ འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ༥ མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། ༦ གཅིག་དང་ཐ་དད། ༧ ཡོད་པ་དང་མེད་པ། ༨ རང་བཞིན། ༩ རྒྱུ་འབྲས། ༡༠ བྱེད་པ་པོ། ༡༡ དུས་གསུམ། ༡༢ སྐྱེ་བ་བཅས་དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་ལ་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད། ཡང་རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་བསྟན་བཅོས་ཤློ་ཀ་གཅིག་མ་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་ཅེས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པར་བཤད་པ་བོད་ལོངས་པ་གཅིག་བཞུགས་མོད། ཕྱི་མ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཆེ་ཁག་སུས་ཀྱང་ཞལ་འཕངས་མ་མཛད་པས་དཔྱད་གཞིར་གནས། གཞན་ཡང་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་དུ་འཕགས་པའི་གསུང་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རིམ་ལྔ་དང་མདོར་བྱས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་སོགས་ཀྱང་བཞུགས།

གྲོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། གུ་ན་ཤྲཱི་སྟེ་ཡོན་ཏན་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པ། སྠི་ར་མ་ཏི་སྟེ་བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་འགྲེལ་པ། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་སྟེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཐྲཱ་བྷྲ་ག་ར་སྟེ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། ཙནྡྲ་གཱིརྟིའམ་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་བཅས་རྒྱ་འགྲེལ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད། འགྲེལ་པ་འདི་དག་ལས་ག་ལས་འཛིགས་མེད་དང་། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། ཚིག་གསལ་བཅས་བཞི་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བས་བོད་ཀྱི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས།

༣ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ཡིན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་འདིས་འབྲེལ་པ་ཐློག་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ་དང་། དབུ་མ་ལག་པའི་ཚད། འཁྲུལ་བ་འཇོམས་པ། ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྩ་འགྲེལ་དང་། བསྟན་འགྱུར་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་[146] སོགས་ཐོར་བུ་ཁག་མཛད་མོད། དེའི་དབུ་མའི་གཞུང་གཙོ་བོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རབ་བྱེད་བཞུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞུང་དེར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཚུལ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་རྒྱས་པར་བཀྲལ་ཅིང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས

146 ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་གའི་འདོད་ཚུལ་དངོས་སུ་བཀོད་ཅིང་། ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་འདོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐོན་འདུག་པས། གཞུང་འདི་འཕགས་པ་ལྷས་མཛད་མིན་དཔྱད་གཞིར་སྣང་།

ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་བ་བཞིན་བཞི་བརྒྱ་པའི་རབ་བྱེད་དང་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་ཅིང་། རབ་བྱེད་ཕྱི་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པས། གཞུང་འདི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་སྦྱར་ནས་བསླུགས་ན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་དོན་ལེགས་པར་གསལ་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་མཐོང་། འཕགས་པ་ལྷ་ནི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། དཔའ་བོ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཟླ་བ་གྲགས་པ། ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འདྲ་བར་ཚད་མར་འཛིན་པས། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ལ་བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་མཛད་ཅིང་། དབུ་མ་རྩ་བར་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མཛད་དེ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་བཤད་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་བསྟན་བཅོས་གཞན་ཡང་མཛད་པར་གྲགས་ནའང་བོད་དུ་མ་འགྱུར། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོན་བཟུང་ནས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལའང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་

དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པར་མཛད། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་རྐང་དུ་བརྩམས་པ་ནི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལས་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཞིག་གསལ་བར་སྟོན་ཅིང་། དབུ་མ་པའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་གནད་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དང་བོད་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བའི་བཤད་པ་ལན་དུ་མར་མཛད་པར་གྲགས་ལ། ཇོ་བོ་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སློབ་ནག་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་དང་ལྷན་དུ་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་བར་མཛད།

དེའི་འོག་ཏུ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དགག་པ་

ཀྱིས་པར་མཛད་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཕྱེ།[147] དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་དང་། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་བཀོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་རང་མཚན་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ནི་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད། སློབ་དཔོན་འདིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་བཅས་དང་། རང་རྐང་དུ་བརྩམས་པའི་གཞུང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཛད།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད་ལ། འདི་དང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གཉིས་ཐ་

147 དབུ་མ་ཐལ་རང་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་པར་སྣང་ལ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་མཁན་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་གི་མཁས་པ་པ་ཚབ་ལོ་ཙཱ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་འབྱུང་སྟེ། པ་ཚབ་ཀྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་(ཤོག་གྲངས་༣-བ།)ལས། "བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏས་དང་པོར་མཛད་དེ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ།" ཅེས་དང་། "བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཏིང་མ་ཟླ་བ་གྲགས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་མཛད་པས་སུན་ཕྱུང་ནས་རང་རྒྱུད་དུ་བཀྲལ། དེའི་ཕྱིས་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་སུན་ཕྱུང་ནས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཞུང་བསྐྱངས་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་བ་དང་བཞིའོ། །"ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་(ཤོག་གྲངས། ༧-ན།) ལས། "བརྩད་པ་དེའི་ལན་རང་རྒྱུད་དུ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པས་གདབ་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་བསམ་པ་བླངས་ཏེ་ཟླ་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས་སུན་དབྱུང་བ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་ཉིད་དུ་ཟླ་གྲགས་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །"ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་(ཤོག་གྲངས། ༡༠-བ།) ལས། "དོན་བརྒྱད་པ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཟླ་གྲགས་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟོན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།" ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལས་རྟོགས་ནུས། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། (མཚོ་སྔོན་པར་མ་དེབ། ཤོག་གྲངས། ༥༧༣)"གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཕྱི་དར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི་ཚིག་གསལ་དང་མཐུན་པས་རང་བཟོར་མི་བསམ་མོ། །" ཞེས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་མངོན།

སྣད་དུ་ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ལུགས་སུ་གནས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མའི་གཞུང་དབུ་མའི་རྒྱན་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པ་དང་། ཞེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དབུ་མ་སྣང་བ་དང་བསྒོམ་རིམ་གསུམ་མཛད་ཅིང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འབྱེད་པར་མཛད་ལ། བོད་དུ་དབུ་མའི་རྒྱན་དང་། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་གསུམ་ལ་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་དུ་གྲགས་སོ། །སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས། འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་སོགས་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྔོན་དུའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་འདོད་མཁན་འགའ་ཟུང་བྱུང་སྣང་ཡང་། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་དབུ་མ་པའི་གཞུང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་དུ་མ་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་སྤྱོད་འཇུག་གི་དཀའ་འགྲེལ་མཛད། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བདེན་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་དང་། དབུ་མའི་མན་ངག་དང་། ལམ་སྒྲོན་སོགས་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དང་། ཀླུའི་སྡེ་ལ་སོགས་

པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་གནས། དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དབུ་མ་ཐལ་རང་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་འགྲེལ་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ལ། བོད་སྔ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

༩ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས།

དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའོ། །དབུ་མ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཁས་ལེན་པས་ན་དབུ་མ་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་ནི་དབུ་མ་དང་། དེ་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་པོའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཡང་དབུ་མ་ཞེས་པའི་མིང་འཐོབ།

རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡོད་མཐའ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་ཆད་མཐའ་ལ་བྱེད། ཡོད་མཐའ་དང་རྟག་མཐའ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དོན་གཅིག་ཅིང་། མེད་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ །དེས་ན་འདིའི་མཐའ་

ནི་ལྟུང་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་བྲག་གཡང་ལ་མཐའ་དང་། དེ་ལ་ལྟུང་བ་ལ་མཐའ་ལ་ལྟུང་ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རང་སྡེ་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པས་ན། དངོས་པོ་དེ་རྟག་པར་མི་སྨྲ་ཡང་རིགས་པས་འཕྱལ་ན་རྟག་ལྟར་འགྱུར་ལ། དུས་སྔ་མར་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཞིག་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པར་འདོད་ན་དེའི་རྒྱུན་ཆད་པར་ཁས་མི་ལེན་ཡང་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བས། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་ལྟུང་བ་ལས་མི་འདའོ།།

མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི། གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་བའི་དོན་ཅན་དུ་བཞེད་ཅིང་། བདེན་པས་སྟོང་བའི་དོན་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་པས། མཐའ་གཉིས་འགོག་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་སོ་སོ་བ་གཉིས་མི་དགོས་ཤིང་། གང་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

དབུ་མ་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ༡ ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། ༢ ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་སོགས་སོ། །དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ངེས་པའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན། ༡ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ༢ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་

བ་གཉིས། དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན། ༡ སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་པ་དང་། ༢ རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་མཛད་པའང་ཡོད།[148]

དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ནི།[149] སྤྱིར་འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས། གཞིའི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་གང་ལའང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་བཞག་པས་ཆོག་ཅིང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པའི་མེད་མཐའ་དང་། དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོའམ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་རྟག་མཐའ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས། རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་དང་སྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་ལ་འདོད་ཚུལ་མཚུངས། དེ་ལྟར་ནའང་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེ་བར་མཐོང་ཏེ། གཤམ་དུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ

148 རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏ་དང་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་སོགས།

149 བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་རྣམས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་ཞལ་མཐུན་མོད། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚོས་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། མང་པོ་ཞིག་གིས་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། པ་ཚབ་ལོ་ཙཱ་བའི་དངོས་སློབ་རྨ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཧ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་འཐད་པའི་རྒྱན་ལས། "སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐའ་བཞིར་དཔྱད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས་རང་རྒྱུད་པས་བརྟགས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་རྒྱུན་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ།" ཞེས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པས། འདིར་ལུགས་དེ་བཞིན་དུ་བཀོད་ཡོད་པ་མཁྱེན་པར་འཚལ།

བཞིན། ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འདོད་པའི་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་སོ།།

རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་ན་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཐུབ་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། གང་ཟག་ལྟ་བུ་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ན། དེའི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྙེད་པར་འདོད་པས་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འཇོག་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཆོས་གང་ཡང་རྙེད་པར་མི་འདོད། དཔེར་ན། གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་འཚོལ་བ་ན། གང་ཟག་དེ་ཡོད་མེད་ཙམ་འཚོལ་བ་མིན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བློས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དོན་སྟེང་ནས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་འཚོལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཙལ་བའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཡིན་པར་མི་རྙེད་ལ། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡང་གང་ཟག་མི་རྙེད་དོ། །གང་མ་རྙེད་པ་དེ་ནི་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་གི་གཏན་མེད་པའི་དོན་དུ་མ་སོང་ངོ་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་བཙལ་ཚེ་རྙེད་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་නོ།།

དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་གང་ཟག་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་བཞེད་པ་མཐུན་མོད་ཀྱང་། ཅི་ཙམ་ནས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་མི་བཟོད་ཀྱི་མཚམས་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་སུ་སོང་མ་སོང་སོགས་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། ངས་ལས་འདི་བསགས། འབྲས་བུ་འདི་སྤྱོད་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཕུང

ཋོ་རེ་རེ་བ་དང་། ཚོགས་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་འཚོལ་བ་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་དང་། འཚོལ་ལུགས་དེས་བཙལ་ནས་དཔྱད་གཞི་དེ་རྙེད་ཀྱུ་བྱུང་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་བཞེད། རང་རྒྱུད་པས་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་པ་དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མིན་ལ། དེས་བཙལ་ནས་རྙེད་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པའང་མ་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་དང་། དེས་བཙལ་ནས་དཔྱད་གཞི་དེ་རྙེད་ཀྱུ་བྱུང་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་གང་དང་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་རང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དཔྱོད་པར་སོང་མ་སོང་གི་མཚམས་ཟིན་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ།།

ཐལ་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་མེད་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་རྟེན་འབྱུང་གིས་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་འདོད་དེ། དེ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། དེའི་དབང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ལ། འདིའི་མཚམས་ལེགས་པར་མ་ངེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་འབྱེད་དཀའོ།།

མདོར་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཅིང་། ཚུལ་

གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་དངོས་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དང་། གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བདེན་དངོས་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

ཀ) དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བྱ་ཀ་ར་སྙེ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ནི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡ་རར་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས་པར་གྲགས་ཤིང་། མཚན་ལ་སྐལ་ལྡན་བྱེད་དང་། སྣང་བྲལ་དང་། སྣང་བ་ལ་མི་འཇིལ་བ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་འདིས་ནི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སུ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་རང་རྐང་གི་གཞུང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་རྣམས་མཛད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་བཤད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པར་མཛད།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱོགས་སྔང་གི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་གནད་ཀྱིས་

ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ངེས་པར་དུ་དགོས་པར་བཞེད།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལའང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཐད་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གནད་མང་པོར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་མི་མཐུན་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཁས་བླངས་ཙམ་ལ་མ་འཁྲིས་པར་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་འགྲུབ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ཞིག་ལ་རང་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་འཐད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན། རང་རྒྱུད་དང་། རང་དབང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་གནོད་མེད་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་

ཡང་གནོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་གོ །དེས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་རང་གི་ལུགས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་འདི་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ།།

དབྱེ་བ་ལ། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ཕྱི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ན་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ཁས་ལེན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

༣) འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་གསུམ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ། ལུགས་འདིས་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་བཏགས་དེ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་། འདི་གཟུགས་

ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་མིང་གང་རུང་ལ་བྱེད་ན། དེ་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་གསུངས་ལ།[150] དེ་ཉིད་ལུགས་འདིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ཡིན།[151]

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་དེས་ཀྱང་།[152] དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་གསལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་གསུངས་པས་གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཛིན་པར་འགྲུབ་ལ།[153] སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྤྱིར་ལུགས་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་གསལ་ལོ།།[154]

དེས་ན་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་བློ་

150 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤོག ༢༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩༡༠

151 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་འདིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་།

152 སྡེ་དགེ བསྟན།དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༨༩༢

153 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཀློག ༣༣ ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༢༢

154 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ། སa། ཤོག ༡༥༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ༡༡༥༧

ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་གཉིས་ཚོགས་སུ་འདོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བློ་གང་ཡིན་གྱིས་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྣང་ཕྱོགས་ནས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། སྟོང་ཕྱོགས་ནས་བློས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དོན་རང་གི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཉིས་ཚོགས་ཤིག་དགོས་སོ།།

བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཀྱང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་མི་གཅོད་དོ། །འདི་དག་ལེགས་པར་ཤེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དངོས་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ལས་ཁྱབ་པ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལས་རགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ་ཕྱེད་ནུས་སོ།།

ལུགས་འདིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་ལ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་མདོ་ལྟ་བུའི་ནང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་ཚེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལྟ་བུའི་ནང་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད།

༤) མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་སོགས་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་ལ་སོགས་པའི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོན་བཟུང་སྟེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་། རང་རིག་འདོད་པ་སོགས་བཀག་ནས། ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་བཞེད་པའི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ནི། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་ཅིང་ཕྱི་ནང་གི་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ནི། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དུ་ཨོ་ཊི་བི་ཤར་སྐུ་འཁྲུངས། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་གཉིས་མཛད་དེ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་ཞིང་། སློབ་དཔོན་འདི་ཉིད་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོའི་སློབ་དཔོན་ཡིན་པར་ཡང་གྲགས།

མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། ཕྱི་དོན་འདོད་ཀྱང་རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་ཉོན་ཡིད་རྣམས་མི་འདོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་གསལ་པོར་བཤད་པ་མེད་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་མེད་དུ

མི་འཛིན་པར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བར་འདོད།

མདོ་ལས་སྡོད་བཙུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ནི། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་། དོན་དམ་པར་དེ་དག་མེད་པ་ལ་དགོངས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ནི་མདོ་གང་གིའང་དོན་མིན་ལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། མདོ་ལས་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ལུང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་མི་སྐྱེ་བར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དང་ཡང་འགལ་བས་མི་འཐད་པར་བཤད།

རང་རིག་ཀྱང་མི་འདོད་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཆ་དང་རང་སྣང་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་སྔ་མ་གཟུང་རྣམ་དང་ཕྱི་མ་རང་རིག་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཤེལ་ཚོན་དང་ཕྲད་པའི་ཚེ་ཤེལ་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་ཆ་གཅིག་དང་ཚོན་མདོག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ལ། ལུགས་འདིས་རང་རིག་ལ་ཅི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་ཆོས་གཞན་རིག་པ་འདི་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྣང་བ་མི་འཆར་བ

དང་། རང་ཉིད་རང་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐོབ་པ་དང་། ཤེལ་ཚོན་དང་ཕྲད་ཆེ་རང་གི་ངོ་བོ་དྭངས་པ་འགྱུར་ནས་ཚོན་དེའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་ལ། ཚོན་དང་བྲལ་ཆེ་དྭངས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་མོད། ཤེས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཡན་གར་བ་ནམ་ཡང་མི་སྣང་བས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་རང་རིག་བཀག་གོ།

ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ན་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཀྱང་དེ་ནི་མི་འཐད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་ཉོན་ཡིད་མི་བཞེད་དོ།།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་འདོད་ཚུལ་བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲ་ལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པས། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།

༥) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་ལར་ཡབ་ཟ་ཧོར་རྒྱལ་པོ་གཙུག་ལག་འཛིན་གྱི་སྲས་སུ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་པར་བཤད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞི་ལམ་

འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་དབུ་མའི་རྒྱན་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་བརྩམས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ་བརྟག་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྩམས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སློབ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དབུ་མ་སྣང་བ་མཛད་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་ཞིང་། གཞན་ཡང་རང་གཞུང་བསྒོམ་རིམ་གསུམ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ།[155] དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱང་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱན་སྣང་དང་། ཉི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱད་མ་དང་། སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱ་ཀ་རའི་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་དང་། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་རྣམས་སུ་ཡང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་ལུགས་ལྟར་མཛད་དོ།།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ།[156] ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་ཅིང་། རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག

155 བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་གསུང་ཚུལ་འགའ་ཞིག་དབུ་མ་སྣང་བ་དང་མི་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་ཡིན་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད།

156 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། དབུ་མ་རྒྱན། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༧༢

ཅར་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པས། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཉོན་ཡིད་ཀྱང་མི་འདོད།

ལུགས་འདིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པ་མདོའི་དོན་དུ་འདོད་པར་མ་ཟད་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཚུལ་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་ཡང་འདོད་ལ། ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དེ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བློ་དང་བརྩོན་པ་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་གང་ཟག་གིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་བས། མཐའ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་འདོད་ཀྱང་། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་དོ།།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་འདོད་ཚུལ་བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། བདེན་མེད། དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དང་། མིང་བརྡས་ཕར་བཞག་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་ལུགས་ལ་མི་མཛད་པ་སོགས་ནི་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་མོ།།

ཁ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་ཅིང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་མཛད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། “བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །”ཞེས་སོགས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་དོན་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་མི་འཇུག་པར་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་དང་། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ལ། རང་རྐང་གི་གཞུང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་མཛད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་སྔར་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འདིས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ཀྱང་མཛད། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རྗེས་འབྲང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་ཅིང་དེའི་

གཞུང་སྤྱོད་འཇུག་དང་བསླབ་བཏུས་གཉིས་གྲགས་ཆེ་ལ། རང་ལུགས་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དང་། ཀླུའི་སྡེ། ཕྱིས་ཀྱི་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས། མི་ཏྲི་པ། ཇོ་བོ་རྗེ་སོགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འཛོག་དགོས་སོ།།

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད།

ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པར་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ལྟ་བ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ཞིང་། དངོས་སྨྲ་བ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཙོ་བོར་འགོད་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ།

༣) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་གང་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བཞག་ཆོག་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་མདོའི་དྲང་ངེས་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་མི་སྟོན་

གྱིས་འབྱེད་པར་གསུངས་པས།[157] ལུགས་འདིས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དེའི་ནང་ཚན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་ལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་སྒྲུབ་པས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བཏགས་བཅས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་དོ།།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཡིན་མོད། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ལེའུ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་རྣམས་གཞན་དབང་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ཀུན་བཏགས། གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཞེད་པས། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མ་

157 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༩༧ ཤོག ༢༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦༠ ཤོག ༥༧༣

ཡིན་པར་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དོ།།

༥) ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་གཙོ་བོ་རྣམས་བཤད་པ།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཙམ་ཅིང་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་འཇོག་པ་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད། ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མང་དུ་ཡོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་རྟོགས་ནུས། དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་ངོས་འཛིན་པ་ལ། སྟོང་པའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། རང་རིག་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱེད་པ་འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་རེ་ཟུང་སྐབས་འདིར་འཆད་ལ། གཞན་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱིར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀས་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་རྫས་གཞི་བརྟགས་ཤིང་བཙལ་བ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པ་རྙེད་པར་འདོད་ཅིང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཆ་མེད་དེ་དག་གིས་རྫས་གཞི་བྱས་ནས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་དང་ཕྱི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་མཛད་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། སྤྱིར་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བཞེད་ཀྱང་བྱེ་སྨྲ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་དེ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་ཚོས་གང་བཞག་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའི་གནད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང་། མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ནི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་དང་ནགས་ཚལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་འཇོག་པ་ལ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་མཉམ་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་གཉིས་ཀ་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པས། དོན་ཤེས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་འབྱེད་པ་མི་རིགས་པར་འདོད།

དེས་ན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་རང་

འཛིན་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་པས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ཡང་ལུགས་འདིར་ལས་རྣམས་འགགས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཀྱང་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བར་ལ། ཐ་སྙད་དུའང་ཀུན་གཞི་དང་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་པས། ལུགས་འདིའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིར་དགེ་མི་དགེའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་ཡུན་རིང་པོས་ཆོད་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆུད་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་ཀུན་གྱིས་འདོད་ལ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་སྨིན་པའི་དུས་བར་དུ། །གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར།།

གལ་ཏེ་འགགས་ན་འགགས་གྱུར་པ། །ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་འགྱུར།།[158]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཁ་ཅིག་གིས་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་སྔ་རོལ་བར་དུ་ལས་དེ་གནས་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་འབྱིན་མི་ནུས་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་ཅིང་། ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན་ནི། འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྔ་རོལ་བར་དུ་ལས་དེ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཡང་མི་འཐད་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས། ལས་ཞིག་པའི་དུས་སུའང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད་ལ། བག་ཆགས་དེ་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱེད་པའི་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་ཡང་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་།

158 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༡༨ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༣

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས། ལས་ཞིག་ཀྱང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་སའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཁས་བླངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད་དོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ།།

དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ནུས་ཕྱིར།།

ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང་།།

འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས།།[159]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མི་རུང་བས་ཀུན་གཞི་སོགས་མེད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་རུང་ཞིང་། ལས་འགགས་པའི་རྒྱུན་ལས་གང་ཟག་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ལར་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་ནའང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མི་འཆོལ་བར་འབྱུང་བར་འདོད་དོ། །གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་འགྱུར་ལ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགགས་པ་ཡིན་ན། ལས་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡང་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

མདོར་ན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ལས་ཞིག་པ་རང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པར་འཇོག་ནུས་ལ། དེས་ན་ལས་དང་འབྲས་བུའི་བར་ཞིག་པས་རྒྱུན་མ་ཐུད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ང་དེ་གཏན་དུ་བའི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བག་

159 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༣༩ ཤོག ༢༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༣

ཆགས་བསྒོ་གཞིར་འཇོག་པས། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་ཀུན་གཞི་མི་དགོས་ཤིང་། གང་ཟག་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་རྙེད་མི་དགོས་པས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་འདོད་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་དེ་བག་ཆགས་ཀྱི་བསྒོ་གཞིར་འཇོག་ཐུབ་པས་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལ་ལུགས་འདིར་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་ཚུལ་ནི། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་རྙེད་དགོས་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ཞིག་པའི་ཚེ་ན། སྨྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཞིག་པ་དེའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པས། ཞིག་པ་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་འགགས་ཙམ་གྱི་ཆ་མེད་དགག་ཅིག་ལ་འདོད་པས་དངོས་པོར་མི་འདོད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཆོས་གང་ཡང་མི་རྙེད་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། གང་ཟག་དེའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་། ཚོགས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་དེའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་མི་རུང་ཡང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་

ལས། "འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་མ་ཞེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་ཏོ། །"[160] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཉ་ཤིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཉ་ཤི་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅིང་རྟེན་པའོ། །"[161] ཞེས་ཤི་བ་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་དང་ཤི་བས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཤི་བ་ནི་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་ཅན་ཞིག་པ་དེ་ལ་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་སེམས་ཅན་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་བོ། །

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "མར་དང་རས་ཡོངས་སུ་མ་ཟད་པར་མར་མེ་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན་དེ་ཡང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་དོ། །"[162]ཞེས་མར་དང་སྙིང་པོ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པས་མར་མེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འགྲུབ་ལ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་ནུས་སོ། །

གཞན་ཡང་འཇིག་པ་དེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། ཞིག་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་བཅས་དང་སྐྱེས་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཞིག་འཇིག་གཉིས་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ན། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་པ་གཉིས་ལའང་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པས་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

160 སྡེ་དགེ བཀའ། ཐལ་ཆེན། ཁ། ས་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༨༧༣
161 སྡེ་དགེ བཀའ། ཐལ་ཆེན། ཁ། ས་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༨༧༨
162 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༧༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༦༧

ཞིག་པ་ཡང་ལུགས་འདིས་འཇིག་པར་བཞེད་པས། དངོས་པོ་རྣམས་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ཞིག་པར་འཇོག་ནུས་ལ། དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པར་མཚུངས་པས་སོ།།

ལུགས་འདིས་སྨྱུ་གུའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་དངོས་པོར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཡང་། ཞིག་པ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན།།[163]

ཞེས་མར་མེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་དང་། མར་མེ་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་དེའི་ཞིག་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་སུ་གསུངས།

དེས་ན་ལས་ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཏེ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མ་ཞིག་པའི་ལས་ལ་ཡང་མེད་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ནི་ལས་ཞིག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མདོར་ན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་རང་ངོས་ནས་མེད་ཀྱང་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་པས་སྨྱུ་གུའི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་སྨྱུ་གུའི་ངོ་བོ་སྔར་ཡོད་ལོག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་མེད་དགག་དེ་ཉིད་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་མིང་གིས་བར་བཏགས་ནས་བཞག་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྲུབ་པ་ལ། དེ་ཡང་སྨྱུ་གུ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་གང་སོང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་

163 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༡༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༠

དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྲུབ་བོ།།

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་འདས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ལོག་ནས་དེའི་རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོར་སོང་བས་ད་ལྟ་བ་ལོག་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་ཅིང་། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་མ་འོངས་པར་འཇོག དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་དེ་ད་ལྟ་བར་འཇོག་གོ །དེས་ན་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་གསུམ་ཀ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོར་བཞེད་དོ།།

མ་འོངས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟར་མ་འོངས་པའི་རྐྱེན་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན་ནི། གལ་ཏེ་རྐྱེན་མེད་པར་མ་གྱུར་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །"[164] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མར་མེའི་སྡོང་བུ་ཟད་ནས་མར་མེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་དེ་མར་མེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པ་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་མ་ཡིན་ན་མ་འོངས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་པའང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ལུགས་འདིས་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྐྱེལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་མ་ཟད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་

164 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༡༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༨

པ་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེར་འགྲོ་བས་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། དེས་ན་སྟོང་པས་སྣང་ཙམ་གྲུབ། སྣང་ཙམ་ཡིན་པ་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པས་སྣང་སྟོང་འགལ་མེད་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་དང་། དེ་དག་ཚད་མས་གྲུབ་ལུགས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འཐད་པའི་ཚུལ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་རོ།།

རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ནའང་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པས་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྟེ། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པ་ནི། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་དག་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །"[165] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ལ། སྣང་བས་མེད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་ནི་

165 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༧༣

གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་མོད། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནམ་ཤར་བ་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྡང་གིས་འཆར་བའི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་ལམ་མེར་འཆར་བའི་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསལ་བར་ཕྱེ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་ནི། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཞུགས་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞེད་དོ།།[166]

དེ་ལྟར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཀྲལ་བའི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལམ་སྲོལ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ། བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་གྱི་ཡང་རྩེར་བརྩིས་ཏེ། རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་སྲོལ་དུས་ད་ལྟའང་མ་ཉམས་པར་གནས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པའི་སྐབས་རྫོགས་པར་བྱས་སོ།། །།

166 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། འབྲས་བུའི་ས། ཤོག ༣༤༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༠༥

ལྔ་པ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུ་བ།

༡ གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཆེ་ལོང་ཙམ་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་མདོག་བསྡུ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ལ་གཞིར་བྱས་ནས། ཚེ་འདི་འམ་ཕྱི་མ་གང་རུང་གི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་བློས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་མཐར། རང་རང་གི་བློ་ངོར་དོན་དེ་འཐད་མི་འཐད་སོགས་སུ་ཐག་བཅད་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་འཇོག་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་གས་རང་རང་གི་ལུགས་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད། གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས། གང་དུ་བཟུང་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བའི་མཐའི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྟག་ལྟ་ཡིན་ལ། དེ་ཁས

མི་ལེན་པས་རྟག་ལྟ་དང་བྲལ་བ་དང་། ལས་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མ་འཆོལ་བར་འབྱུང་བར་ཁས་མི་ལེན་པ་ཆད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་མ་འཆོལ་བར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་ལྟ་དང་བྲལ་བར་འདོད། འདིར་གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་འགགས་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་ལ། རྒྱུའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་པའི་མཐའ་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན། འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་དག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་པས་རྟག་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞེས་འདོད། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། ཀུན་བརྟགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཞེས་སྨྲ། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པས་ཆད་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བར་བཞེད་དོ།།

༢ གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐབས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་དྲུ་མའི་ལམ་ནས་བརྒལ་བརྟག་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་དོན་ཚད་ལྡན་དུ་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་

དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ནི། དཔྱད་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དང་རིགས་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་རྣམས་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའང་ཡོད་པ་ནི་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་དུ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གང་ལྟར་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོལ་བཏོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་སོ།།

དེ་ཡང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་འདིའི་གོང་འོག་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལྟར་དཔེར་ན། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲུབས་པ་ལ་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་སྨྲ་ཕྱིའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀག་ཅིང་། ཡང་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བའི་མུ་སྟེགས་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱུང་གིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ལྟ་ཚུལ་བཟུང་སྟེ་དགག་གཞག་མང་དུ་མཛད་པ་ལ། ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་ནང་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་རྟོད་པ་རྟོད་ལན་དང་ཡང་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་སེལ་སྨྲ་བའི་ལུགས་དེ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པ་སོགས་དང་། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནང་པན་ཚུན་ལ་མཚོན་ནའང་བྱེ་སྨྲས་འདུས་བྱས་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས

འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་བ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲའི་ནང་ཚན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཀྱིས་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་བཀོད་དེ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛལ་བར་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བརྗོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མི་འདོད་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་དང་། ཡང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྟེང་དུ་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་བཀག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དང་། དབུ་མ་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཡང་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་གཞུང་དུ་ཕྲ་ཞིང་ཞིབ་པའི་རིགས་པ་མང་པོས་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ཕྱི་རོལ་པ་

དང་ནང་པའམ། ནང་པ་ལའང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་སོགས། སྔ་མ་སྔ་མའི་ཁས་ལེན་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གནོད་ན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱས་ཀྱི་གདང་བུ་འོག་མ་འོག་མ་གདང་བུ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་འཛེག་པའི་ཐབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་རོ།།

ཚུལ་དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཀླུ་སྡེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ནི་བདག་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་དཔྱད་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་མ་ཟད། དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་རྨང་གཞི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ཞི་བའི་ཐབས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་ལུགས་སོགས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ།།

མུ་སྟེགས་པས་བདག་རྟག་པར་སྨྲ་ཡང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་བཀག་ནས་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་སྨྲ་ལ། དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་ཞེས་པའི་ཐབས་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་པས་འཇོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཞེས་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་ཞེས་པ་དེ་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཤེས་པའི་ཐབས་དང་།

སེམས་ཙམ་པས་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་དེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་མེད་པ་འཛོག་ཤེས་པའི་ཐབས་དང་། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་འཛོག་ཤེས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འཛོག་ཤེས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་ལ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། གོང་མ་རྣམས་འོག་མའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོས་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་ཞིག་སྟག་ཡིན་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པ་སྐྱས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པའི་ཚུལ་འདིར་དཔེ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གིས་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐྲ་མ་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་ཡང་། སྐྲ་མ་དཔེར་བྱེད་ལུགས་ལ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྐྲ་མའི་ལྟ་སྣང་སོགས་སྐྲ་མ་སྤྲུལ་བའི་སྐབས་དེར་ཡོད་ཀྱང་། སྤྲུལ་བ་བསྡུས་ན་མེད་འགྲོ་བ་བཞིན་ཚེ་འདིའི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་མཐར་འདོར་དགོས་པ་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་རགས་པའི་དཔེར་བྱེད།

མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སྐྲ་མ་སྤྲུལ་བ་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོའི་དཔེར་བྱེད། སེམས་ཙམ་པས་སྤྲུལ་གཞིའི་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་པ་ལྟར། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་པའི་དཔེར་བྱེད། དབུ་མ་པས་ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་སྣང་

བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དཔེར་བྱེད་ལ། འོན་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་ནང་ཚན་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དཔེའི་སྐབས་སུའང་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སྤྲུལ་གཞིའི་ངོས་ནས་སྣང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྣང་ན་སྤྲུལ་གཞི་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུའང་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པ་པོ་ནས་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད།

ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་བའི་སྒྱུ་མ་དེ་རྟ་གླང་གིས་སྟོང་ཡང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་ཡུལ་སྟེང་ནས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཞིག་བཙལ་ནས་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དཔེར་བྱེད་ལ། སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ནི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་བློས་དེ་ལ་རྟ་གླང་དུ་བཏགས་མ་བཏགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པས་རི་བོང་རྭ་འཛིན་ཀྱང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མི་འཛིན་པ་ལྟར་ཡུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་བློས་དེར་བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད། དེར་མ་ཟད་རྫེའུ་ཞིང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ན་མིག་མ་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལའང་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་སྐྱེད་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདིས་མཚོན་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་ཏུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ།།

བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཡང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་དང་། ནང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཆོས་

ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བཞག་ཚོག་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་རྟོགས་སླ་བ་དང་། སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་མདོ་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ལྟ་བ་བསྟན་ནས་རིམ་གྱིས་གོང་མར་ཁྲིད་ན་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ལས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ལྟ་བ་མཐོན་པོ་བསྟན་ན་ཕན་པ་ལས་གནོད་པ་ཆེ་བར་འགྱུར་བའང་ཡོད་པས་ན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་དབྱེད་དང་གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་པས་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྲོལ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཁམས་དང་བསམ་པ་མི་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་འོང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་བོད་འབྲིང་བའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

སྐབས་བཞི་པ། གཞིའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྙིང་བསྡུས་རེ་བཤད་ཟིན་ནས་འདིར་ལྟ་བའི་སྐོར་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བཀོལ་ཏེ་དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཞིའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མཛད་མ་མཛད་ལ་མ་ལྟོས་པར། སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཐ་མལ་པའི་བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་། གཞིའི་གནས་ཚུལ་དོན་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་ཞལ་མཐུན་པར་སྣང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱི་ཚན་ཉེར་ལྔར་བྱས་ཏེ། དེ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོ་སྟེ་རང་བཞིན་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་བདེན་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བར་བཤད་དེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་མངོན་པར་འགྱུར་བར་བཞེད། དེ་བཞིན་དུ་རིག་བྱེད་གསང་བ་པ་རྣམས་བདག་ཆེན་

པོ་འམ་ཚངས་པ་སྟེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟག་པ་འབའ་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་སྟེ། རྫས་དང་ཡོན་ཏན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག ལས་དང་འདུ་བ་རྣམས་དོན་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་པོ་དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་འཇོག་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་བྱུང་། དེ་ལྟ་ན་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཞལ་གཅིག་གྲག་ལྟ་བུར་གཞིའི་གནས་ལུགས་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། གནས་སྐབས་མཐོང་ཚུལ་ཙམ་མམ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞིག་དང་། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཡོད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་བཅས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་མཛད།

དེ་ལྟ་ནའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱལ་དུ་འདོན་ཞིང་། ཚུལ་དེ་གཞིའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒོམ་གཞི་ལྟ་བུར་མཛད་མཁན་ནི་སྔར་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབུ་མ་པ་རྣམས་གཞིའི་གནས་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་པ་ནི། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་དང་།[167] འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་[168]སོགས་ལ་འང་བརྟེན་ཏོ།།

ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་

167 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༥༧
168 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༡༡

གྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ།།
བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་།།
དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་འོ།།

གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ།།
དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས།།
ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས།།
དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།[169]

ཞེས་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་གསུངས་པ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། གང་དག་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པ་རྣམས་སྟོན་པས་བསྟན་པའི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོན་དགོས་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་ན་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་མི་སྲིད་པ་སོགས་གསལ་བར་གསུངས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ལས།

བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག།

169 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༡-༡༠ ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༨

ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་རྫོངས་ཏེ།།
དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས།།
ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད།།[170]

ཅེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་།

ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་།།
དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ།།
དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ།།
དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས།།[171]

ཞེས་སོགས་བྱུང་། དེའི་ཕྱིར་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ། བདེན་པ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་དཔྱད་པ། བློས་རྟོགས་ཚུལ་སོགས་རིགས་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་བྱུང་སྟེ། ཚུལ་འདི་གཤམ་དུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་འཆད་པའི་ཐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

170 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༣ ཤོག ༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༥༥

171 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༢༠༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༡

༢ རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

ཀ བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།

དེ་ལ་ཐོག་མར་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཏེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་ཚུལ་རགས་ཙམ་བརྗོད་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ།།
བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ།།[172]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་ཅིང་། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པའི་ཚེ་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་ཞིང་། བུམ་པའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་བློས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བའི་དོན་ཡང་ཐོ་བ་ལྟ་བུས་བཅོམ་པའམ་བློས་གཞིག་པའི་མཐར་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ཞིག་ནས་གཏན་མེད་པར་སོང་བ་ལ་བྱེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། བུམ་ཆུ་སོགས་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་ལས། དབྱེ་ཚུལ་དང་པོ་བཅོམ་

172 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དྲུག་པ། ཤློཀ ༨ ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༨༣

གཞིག་གི་སྒོ་ནས་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོམ་མི་ནུས་ཀྱང་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་དུ་རུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། ཆུ་ལྟ་བུ་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་ཡང་དེའི་ནང་གི་དྲི་རོ་སོགས་བསལ་མི་ནུས་ལ་བློས་དེའི་ཚོགས་པའི་ནང་གི་དྲི་རྡུལ་སོགས་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་བསལ་ན་ཆུ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

དབྱེ་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི། དབྱིབས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདོད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་བུམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཆུ་ལྟ་བུ་བློས་དྲི་རོ་སོགས་སོ་སོར་བསལ་བ་ཡོད་ཀྱང་བཅོམ་སྟེ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོ་སོར་འབྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་མིན་ནོ།།

དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཅོམ་པས་འཇིག་པ་དང་བློས་འཇིག་པ་གཉིས་ཚོགས་ལྡན་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། བུམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་བུའི་རྫོམ་གཞི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོགས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་ཡང་བཅོམ་པས་འཇིག་མི་ནུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ལ་འཇོག ངེས་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་གཞན་ནི་བུམ་པའི་རྫོམ་གཞིའི་གྲྭ་མོ་ལྟ་བུའི་བུམ་པ་ལས་གཞན་དང་། དེའི་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་བུ་རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་རྫས་གཞན་ནི་བུམ་ཆུ་གང་ལ་བརྟེན་སའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོགས་བུམ་ཆུའི་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་འདོད།

བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་དང་། མཚན་གཞི་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་འདུས་མ་བྱས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ལ་རྒྱུན་དང་ཆ་ཤས་ལྡན་ཡང་བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འདོད་པས། གཟུགས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཁྲ་གང་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། ཚོར་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྫས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་སོགས་ཡུལ་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང་བདེན་པ་ཞེས་བྱ།

དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་

མཁའ་ལྷ་བུ་བོ།།

ཁ མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས།

དེ་ལ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་འཇོག་ཚུལ་ཅམ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མ་ཐུན་ཡང་། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་དབྱིབས་སོགས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་དབྱིབས་ནི་ཁ་དོག་གི་རྡུལ་གྱི་བཀོད་པ་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རིང་པོ་དང་ཐུང་དུ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་རྫས་ཡོད་དུ་མི་འདོད་ཅིང་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཚུལ་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་པ་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།།
> གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱི'ི་མཚན་ཉིད་བཤད།།[173]

ཅེས་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་བཞག་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་དང་། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་དུ་གནས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད། དེ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་

173 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༨

གོང་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ། དོན་དམ་བདེན་པ། དངོས་པོ། རང་མཚན། མི་རྟག་པ། འདུས་བྱས། བྱས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། བློ་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས། སྤྱི་མཚན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས། རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའམ། རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་བདེན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ན་བསམ་ངོའི་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རྟོག་པ་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡུལ་རང་མཚན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བརྗོད།

ལུགས་འདིས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ། གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ན། ས་བོན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་དམ་མི་བསྐྱེད། མི་བསྐྱེད་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་འགྱུར་ལ། བསྐྱེད་ན་རྣམ་གཞག་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་ཅེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་འགོག་གོ།

༣ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྡུད་ཚུལ།

སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་སྟེ་སེམས་ཙམ་པའི་རྩ་གཞུང་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་ནང་ཚན་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལྟ་བུ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་སྐད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བྱུང་མོད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་བཞིན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟེ། གཞན་གྱི་དབང་གི་རང་བཞིན་དང་། ཀུན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་གཞིར་བཞག་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྡུད་པའི་ཚེ། གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་འཇོག མཚན་གཞི་ནི། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལྟ་བུ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་དང་། རྫུན་པ་དང་། བསླུ་བའི་ཆོས་དང་། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ། ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ། བརྗོད་པའི་

ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ངོར་རམ་དེ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་བདེན་པའམ་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ། བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སོགས་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཀུན་བཏགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གསུམ་ལ་འཇོག་གོ །ཡང་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པས་ན་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དུ་རྟོག་པའི་གཞན་དབང་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བརྗོད་པས་ན་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་ཆོས་དང་། གཞན་དབང་གཉིས། ལུགས་འདིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འདོད་པས། གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་པས་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་ལ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ།།

དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག རིགས་ཤེས་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་ལ་འཇོག མཚན་གཞི་ནི། དཔེར་ན་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ། ཡོངས་གྲུབ། སྟོང་པ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་

དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་དག་གི་སྒྲ་བཤད་ནི་འོག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པའི་ཐད་དུ་འཆད་དོ།།

དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་དམ་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པས་བདེན་པ་ཞེས་བྱ།

དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པར་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བགྲངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བཅོ་ལྔ་པའི་ཐད་དུ་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་བགྲངས་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་འོག་ཏུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་གསུང་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་འདྲ་བས་འདིར་མི་འགོད་དོ། །དགག་བྱ་བློ་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཡོད། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཛོག་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པས་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད།

དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ནི། ༡ ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་མཚན་ཉིད། ༣ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། ༤ འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། ༥ རྣམ་པར་དག་པ་དང་རྣམ་པར་དག་

པར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་འང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དུ་གསུངས་ལ།[174] དེ་དག་གི་དོན་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ༡ དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ལ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༢ སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་མིན་ལ་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། ༣ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པ་དང་། ༤ ཀུན་ཉོན་ཟད་པས་ཟད་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་བྱང་འཕེལ་བས་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་། ༥ རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་དག་པས་སླར་འདག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་འདག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟས་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ།།

༤ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

ཀ བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་ངེས།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྟེང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་མཁན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལའང་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཕྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་དུ་མ་ཡོད་

174 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༧༥

མོད། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་དང་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས། འདིར་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་འགོད་པ་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཚད་མ་དེ་རང་ཉིད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའམ། ཡང་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ།།

དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། ༡ གང་ཟག་གཞན་གྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཙམ་ལས་ཤེས་མི་ནུས་པར་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། ༢ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྐྱེ་ཞི་བ་དང་། ༣ རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ་སྟེ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ༤ རྣམ་རྟོག་མེད་པ་སྟེ་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བརྟག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ༥ དོན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པས་དོན་དམ་པར་དོན་སོ་སོར་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་གསུངས།[175]

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་མཐའ་དག་ཏུ་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་ཚུལ་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་པ་ལ་ཞལ་མཐུན། ལྷག་པར་ཡང་གཞུང་དེ་དག་གི་ཁྲོད་ནས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག

175 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཀློག ༤ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༨

གི་གཞུང་ཚིག "དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །"[176] ཞེས་པའི་དོན་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་བརྟག་པ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད།

དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དམ་པ་ཞེས་པ་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱས་ནས། དེའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་དང་། གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ཤིང་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་པས་ན་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད། སྤྱིར་དོན་དམ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ལ། ༡ རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དོན་དང་། དོན་མཆོག་ཡིན་པས་དམ་པ་ཞེས་གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། ༢ ཡང་ན་དམ་པའི་དོན་ཏེ་དོན་དང་དམ་པ་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ། དམ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་འཇོག་པ་དང་། ༣ ཡང་དོན་དམ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་ངོར་ཡོད་པས་ན་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པས་དོན་དམ་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གསུམ་རྟོག་གེ་འབར་བར་གསུངས།[177]

སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དང་། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དབུ་མ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བས་ཡོད་པར་མི་འཐད་དོ།།

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་

176 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༢
177 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༩

རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའམ། ཡང་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དབུ་མའི་གཞུང་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རོ་གཅིག་པ་ལ་ཐེ་ལྟ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཐེ་སྙེད་པ་ཞེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་ཡང་། དོན་ལ་མི་བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད།

གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དོད་སཾ་བྲྀཏི་ཞེས་པ་ལ་གོ་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ་གནས་ལུགས་སྒྲིབ་བྱེད་དམ་འགེབས་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ལ་བྱས་ནས། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་དེའི་ངོར་བདེན་པར་སྣང་བས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཚུལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་གནས་པས་ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ལ་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་དུ་གསུངས་སོ།།[178]

བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཙམ་དང་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་གཉིས་རེ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་བློས་རྙེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་

178 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༡༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༣༥༨

ལ། དེ་ཡང་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། "ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ།"[179] ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན། ཕྱིར་གྲངས་ངེས་ཚུལ་ལ་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས། དགོས་པ་ཅན་གྱི་གྲངས་ངེས་སོགས་ཡོད་པ་ལས་སྐབས་འདིའི་གྲངས་ངེས་ནི་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་པ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་བདེན་པ་གསུམ་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལས་རྟོགས་ནུས།

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ལས་མང་བ་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསླུ་བའི་དོན་ཅན་དང་། མི་བསླུ་བའི་དོན་ཅན་གཉིས་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་དགོས་ལ། གཅིག་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་གཅོད་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཁ བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པ།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་བཞེད་པ་མཐུན་མོད། བདེན་པ་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྫས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་བཏགས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་ནས། བདེན་པ་གཉིས་པོ་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཐ་དད་པ

179 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༡༤༧

གཉིས་སུ་འཇོག་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མཛད། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་སྟེ་རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་སྤྱི་མཚན་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པས། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་འཇོག་པར་སྣང་། ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་ནི། བདེན་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཞག་སྟེ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་འབེབས་པས། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་གཞག་རྩལ་དུ་འདོན་པར་མཛད། ལྷག་པར་དུ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་དེ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་པར་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་སྟོང་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ནི། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་དུ་དཔེ་དང་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།[180]

སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་བློས་རྙེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་བློས་རྙེད་པའི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་བཅས་གཉིས་རེ་ཡོད་པས། བདེན་པ་གཉིས་ནི་གཞི་ཐ་དད་ལ་མི་བྱ་བར་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྫུན་པ་མཐོང་བའི་བློ་དང་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་བློ་གཉིས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས།

180 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ངི། ཤོག ༤༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༥

འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་བརྟག་པའི་ཚེ་ངེས་དགོས་པའི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་ན་གནོད་བྱེད་བཞི་དང་། དེ་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་ནའང་གནོད་བྱེད་བཞི་རེ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། གནོད་བྱེད་དེ་དག་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་ལ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་ན་གནོད་བྱེད་བཞི་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་གཟུགས་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་མི་གནོད་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་འཛལ་བའི་ཚད་མས་མཚོ་ལ་མེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༢ གཟུགས་བདེན་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་སྣམ་བུའི་གནས་ལུགས་མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༣ གཟུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་བཀག་ཙམ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་སྣམ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ དེ་ཉིད་གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གཟིགས་ཤིང་བདེན་སྟོང་ལོགས་སུ་གཟིགས་པར་ཐལ་ཏེ། དེས་གཟུགས་འདུས་བྱས་སུ་གཟིགས་ཤིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་ལོགས་སུ་གཟིགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

བདེན་པ་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བཀོད་པའི་གནོད་བྱེད་བཞི་ནི། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན། ༡ སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་

ཐལ་ཏེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༢ གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཏེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ཆགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༣ རྣལ་འབྱོར་པས་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སོ་སྐྱེས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངང་གིས་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་ལྟར་གཟུགས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

ག རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་འདོན་མཛད་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རོ་གཅིག་པའི་གནས་ལུགས་སུ་བཞེད་པས། སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ནང་གསེས་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་དབྱེ་མི་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ལྟ་ནའང་དབུ་མ་རང་

རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། ཞི་བ་འཚོ་གསུམ་གྱི་གཞུང་དུ་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའམ། དངོས་དང་མཐུན་པའི་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་དུ་ཕྱེ་བའི་དོན་དང་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ལ་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ཏེ། འགྲེལ་བྱེད་འགའ་ཞིག་དོན་དམ་ལ་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་དངོས་མིན་པ་དང་། དོན་དམ་དངོས་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་། ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་བློས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཏེ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་གིས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བཞེད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ན། དོན་དམ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མིན་པར་འཇོག་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་ཤེས་ལྟ་བུ་ནི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་མ་བྲལ་མོད། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པར་འཇོག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པ་དང་། བསམ་བྱུང་སོགས་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་

དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།[181]

ཆོས་ཅན་སྣ་ཚོགས་པའི་སྟེང་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལྟར་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད་ཀྱང་། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་དགག་བྱ་སྤྲ་རགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཙམ་མ་གཏོགས་དབྱེ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་སྣང་བས། འདིར་དཔེ་མཚོན་གྱི་ཆེད་དུ་དབུ་མར་གྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་དབྱེ་ཚུལ་འགོད་པ་ལ། ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀོའུ་ཤི་ཀ་ལས།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མདོར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི།

181 ལམ་རིམ་ཆུང་བར་(སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རྗེའི་གསུང་འབུམ། ཕ། ཤོག ༢༠༩-བ།) གསལ་ལ། སོག་པོ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་མོའི་གླུ་དབྱངས་ལས་ (གསུང་འབུམ། པོད། ཀ ཤོག ༧༩-ན།) ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །[182] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ནང་དང་། ཕྱི་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དང་། སྟོང་པ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུའོ། །[183] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བསྟུས་པ་དང་། རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་དུ་དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་འབྱུང་བ་ལས། ཐོག་མར་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར།།

ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།།[184] ཞེས་གསུངས།

རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་མིག་སོགས་དྲུག་གི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱིའི་ཆོས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་གི་སྟོང་

182 སྡེ་དགེ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཚོགས། ཀ ཤོག ༡༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༢

183 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཇ། སྐབས་དང་པོ། ཤོག ༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༣༦

184 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༢༩ ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༩

ཉིད་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད། དབང་པོས་མ་བསྡུས་པས་ཕྱི་དང་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ནང་དུ་བཞག་པའི་དབང་རྟེན་ཕོག་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཅུའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དོན་ནམ་དགོས་པ་མཆོག་མྱང་འདས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་འཁོར་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཡུལ་དུས་འགར་ཡང་དོར་མི་རུང་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ད་ལྟ་བ་རྣམས་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ཕན་ཆད་དུ་མི་དམིགས་པ་དང་། བྱུང་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་ཞིག་ནས་མི་དམིགས་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་རྣམས་མ་སྐྱེས་ནས་མི་དམིགས་པར་བཞག་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་དངོས་པོ་མེད་པར་བཞག་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་

བཅས་བཅུ་དྲུག་ཡོད།[185]

སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ནང་ཚན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཀའི་སྟོང་གཞི་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་ཀྱང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བས་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔ་མ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་དོན་དམ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དོ།།

འབྲིང་དུ་དབྱེ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུས་ན་སྟོང་ཉིད་བཞིར་འདུ་བས་དེ་བཞི་ནི། དངོས་པོ་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་གསར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་གྱི་སྙིང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྙིང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་སོ།།[186]

འདིར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐྙས་དྲངས་ན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྟོང་ཉིད་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་

185 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༣༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༥

186 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༣༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༨

ཉིད་གཉིས་ཀའི་སྟོང་གཞི་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་པར་འདྲ་ཡང་། སྔ་མ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་སྟེ། དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པས་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།

ང ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྣང་ལ། དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ནི་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་དུ་མཐོང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ།

ཅེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་ཞིང་། དེ་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན།

སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།།
ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས།།[187]

ཞེས་རང་སྣང་བའི་བློ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ནང་གསེས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་སྟེ

187 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༡༢ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༢ ཤོག ༤༥༦

ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུའང་།

ཤེས་པ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདྲ་ཡང་། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་སླུ་བ་དང་མི་སླུ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དངོས་སུ་ན་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ནི་རྣམ་པར་གནས་སོ། །དོན་བྱེད་པ་ལ་སླུ་བ་དང་མི་སླུ་བ་ཡང་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[188]

ཞེས་ཡང་ལོག་གི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་རིམ་བཞིན་ཆུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཆུར་སྣང་བ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལ་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བ་གཉིས་བཞག་ཅིང་། དང་པོ་ནི་བློ་ལ་ཆུར་སྣང་བ་བཞིན་ཆུའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཆུར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཆུའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱ་དགོས་མོད། དོན་དམ་པར་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས།

དེ་ལྟ་ན་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ནི། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲགས་པའི་ཆོས་དེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོའོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཆུ་དང་། མེ་ལྟ་བུའོ། །རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་

188 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣༣ ཤོག ༢༤༩

ལོག་ཏུ་གྲགས་པ་དེ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོའོ། །མཚན་གཞི་ནི། གཟུགས་བརྙན་དང་། སྨིག་རྒྱུ། ཟླ་ཆ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ནི་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང་མཐུན་པར་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། རང་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། ཚུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་བློ་ལ་ཚུ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས། དེ་བློ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་མི་ལེན་པས། ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ། དེ་ལྟ་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲགས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་འཇོག་དགོས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི། རང་ཅག་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཞེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའམ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཡང་དག

དང་ལོག་པའི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆུ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འཛིན་མི་ནུས་པ་དེ། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལ་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་དང་། གཟུགས་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཡང་དག་ཏུ་འཇོག

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འཛིན་ནུས་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལ་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན་གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པ་དང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལོག་པར་འཇོག

དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་མཛད་པ་འདིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་དགོས་ཏེ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་ལོག་གམ་བདེན་རྫུན་འབྱེད་པའི་མཚམས་སམ་ཚད་འཛིན་སའི་བློ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྫུན་པ་མཐོང་བའི་བློའམ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་བློ་དེའི་ངོར་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འགྱུར་མི་དགོས། དཔེར་ན། རྩིག་པའི་ལོགས་རིས་ལ་བྲིས་པའི་གཟུགས་ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་དེ་དོན་ལ་རི་མོ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའམ་ཁྱབ་འཇུག་གང་ཡིན་རྩོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་རྫུན་གྱི་ཚིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་དབུ་མ་པས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆུ་དང་སྨིག་རྒྱུ་གཉིས་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ལ་དབུ་མ་པས་ཆུ་དེ་ཡང་དག་པའམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཐལ་བ་མི་འཇུག་གོ།

མདོར་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པས། སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྟ་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་ལྟོས་ན་མི་བདེན་པར་མཚུངས་པས་བདེན་རྫུན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དུ་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་འབའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བས། ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་ཚུལ་དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོས་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀར་འཇོག་ནུས་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་གཟུགས་བརྙན་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཁོ་ནར་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པར་སྣང་ངོ་།།

ཅ བདེན་པ་གཉིས་བློས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གནས་ན། གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་སྐྱེས་བུས་དེ་གཉིས་ལ་བློས་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞུང་།

ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས།།
དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།[189]

ཞེས་སོགས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་།།
དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ།།[190]

ཞེས་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་མར་བྱུང་བ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པའི་དོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མེད་ཅིང་། ལྷག་པར་ལས་དང་པོ་བས་དཔེར་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་དང་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་དབུ་མའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། སྔོན་དུ་གང་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་ཆོས་འཛིན་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ང་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་ཕྱིའི་ཆོས་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་བློས་བཟུང་སྟེ་དེའི་སྟེང་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་ན་བདེན་པར་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཐར་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་དགོས་པས། ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ཞིག་བློས་མ་བཟུང་བར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ངེས་པའི་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་སྔོན་ལ་དེ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁེགས་དགོས་པས། མྱུ་གུའི་སྟེང་གི་དོན་དམ་

189 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༨
190 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༨༠ ཤོག ༢༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༨

བདེན་པ་ངེས་དགོས་ཏེ། གཞི་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གཞི་དེ་ཤེས་བྱ་རྫུན་པ་སླུ་བའི་དོན་དུ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་མ་ཁེགས་ན་གཞི་དེ་རྫུན་པར་འགྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་ལྟར་ཡང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་སྤྲོ་རྟོག་དང་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་མོད། དམ་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་གྲོལ་བ་འཐོབ་མི་སྲིད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཆིག་ཟིན་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། གཞན་ཡང་བདེན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་རྫུན་པ་མཐོང་བའི་བློའི་རྟེན་དོན་དུ་གྱུར་པས་ལོག་པར་གསུངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྟ་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་ལ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལྟར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས། ཚིག་ཟིན་ལ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་རྣམས་རིགས་པ་ཕྲ་མོས་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་མཐོང་བས། འདིར་དེ་དག་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རགས་རིམ་ཙམ་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཞིབ་པར་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།། །།

སྐབས་ལྔ་པ། བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ།

སྤྱིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཅིག་འཇོག་དགོས་པ་ལ་འདོད་པ་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་ཕུང་པོའི་བདག་ཉིད་ཡིན། ཡང་ན་འཇོག་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་བྱ་དགོས་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། དེ་ཡང་རྟག་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཅེས་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འདོད་དེ། ༡ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པས་རྟག་པ་དང་། ༢ ཆ་ཤས་མེད་པས་གཅིག་པུ་བ། ༣ གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པས་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། ཕུང་པོ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་རྟག་པ་དང་། དུ་མ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་གནས་པས། བདག་ཅེས་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་ལ། སངས་རྒྱས་པས་ནི་དེ་འདྲའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཡོད་པ་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་འགོག་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཇོག་པར་མཛད། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་འདི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གོ།

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་དཔེར་ན་སྔོན་གྱི་གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོས་བདག་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཐུན་མོང་དུ་བདག་ཅེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་གིས་བདག་རྟག་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། ཚེ་སྔ་མའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་ཞིག་ཅིང་། ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོ་ནི་གསར་དུ་སྐྱེས་པས། དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རྟག་པ་ཞིག་མ་བཞག་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་བཤད།[191]

དེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུར་འདོད་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་དང་ཁང་པའི་ནམ་མཁའ་སོགས་རྟེན་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེའི་ནམ་མཁའ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་སོ་སོར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདག་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བདག་སོགས་ཀུང་ཆ་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་མེད་ལ། རང་གི་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པར་འདོད་དོ།།

ཡང་རྟག་པ་ཆ་མེད་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དེ་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འཛིན་སྟེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཁས་མ་བླངས་ན། ལུས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་རྐང་ལག་བསྐུམ་པ་དང་བརྐྱང་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོ་སུ་ཞིག་ཡིན་པ་སྨྲ་དགོས་ལ། དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་མཁན་མེད་པའི་ཤིང་རྟ་ནི་འགྲོ་བའི་བྱ་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་

191 བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༡༥

ཡིན་པས། ཤིང་རྟ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་ཁ་ལོ་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད་མཁན་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འདོད།

མདོར་ན་སྔོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་དགེ་མི་དགེ་གསོག་པ་པོ་དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་པོ་ཞིག་མེད་ན། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆུད་ཟ་བར་འགྱུར་ལ། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་འཇིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་འགྱུར་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན།

འོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོས་ཐད་ཀར་བཀོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང་སྔོན་བཙུན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི། བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་འཇོག་དགོས་པས། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་གཙོ་བོར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་གཉིས་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་བཞིན། ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཅན་དུ་མེད་པར་ནང་གི་སྤྱོད་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མི་འཐད་ཅིང་། ཤེས་པ་སྔ་དང་ཕྱད་པར་ཡིད

ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེའི་ནང་ནས་ཀུང་ཡིད་ཤེས་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཡར་དེད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ཅིང་། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་འཛོག་མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ལའང་ཐོག་མ་འཛོག་མི་ནུས་པར་བཞེད།

བདག་ལ་མཐའ་མའི་མཐའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ནི། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། མུ་སྟེགས་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟ་བུས་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། རང་སྡེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པ་མཐའ་མ་མེད་པས་བདག་ལའང་མཐའ་མ་མེད་པར་བཞེད་དོ།།

༢ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་པའི་ཚུལ།

ཀ གྲངས་ཅན་པས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་འདོད་ཚུལ།

དེ་ལ་སེར་སྐྱ་པའམ་གྲངས་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་སྔོན་གྱི་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། གོང་དུ་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ནང་གསེས་བདག་ནི་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་སྟེ། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། བྱ་བྱེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་གང་ཡང་མིན་པ། གཏན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་རྟག་པ། སྤྱི་གཙོ་བོས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་པོ། གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྟག་དངོས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ལྟ་ན་བདག་དང་། སྐྱེས་བུ།

ཤེས་པ། རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

འདུས་པ་གཞན་དོན་ཕྱིར་ཡོན་ཏན།།
གསུམ་སོགས་ལྡོག་ཕྱིར་ལྷག་གནས་ཕྱིར།།
ཟ་བ་པོའི་ཕྱིར་གཅིག་པུའི་དོན།།
འཇུག་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན།།[192]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཚོས་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མལ་སྟན་བཞིན། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བས། མལ་སྟན་གྱིས་རང་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་ཤེས་བྱེད་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་རང་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་པར་འགྲུབ་ཅིང་། དོན་བྱེ་ཡུལ་དེ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པས་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པ་དང་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་སོགས་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་འགྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ། ། ༢ ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གསུམ་སོགས་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས་ནི་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་ཅན་དང་། ཡུལ་དང་། གསལ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ༣ ལུས་སེམ་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷག་གནས་སམ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོ་གཞན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་

192 གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༩

ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟ་ཁ་ལོ་བའི་དབང་གིས་ལས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ ཡང་མངར་སྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་རོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟ་བ་པོའམ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་གཞན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ༥ ཡང་གཟུགས་ཕུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། གཅིག་པུའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། ཐར་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲུ་རིགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིང་ལས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྔས་ནི་དངོས་བརྒྱད་ཅེ་རིགས་ཀྱིས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རིག་གི་བདག་གམ་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

སྐྱེ་དང་འཆི་བ་རྐྱེན་རྣམས་ནི། །སོ་སོར་ངེས་ཕྱིར་རིམ་འཇུག་ཕྱིར།།

ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་ལྡོག་ཕྱིར་ཡང་། །སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ།།[193]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ འཇིག་རྟེན་འདིར་ཀུན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་ས་ལས་རྩི་ཤིང་སྣ་ཚོགས་དང་། ནོར་གཤེར་ལས་འབུ་སྲིན་སྣ་ཚོགས། སྒོ་ང་ལས་བྱ་སྣ་ཚོགས། མངལ་ལས་མི་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་སྐྱེ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༢ ཡང་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་འཆི་བའི་དུས་སོགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༣ ཡང་མི་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་ཕུང་པོ་མི་འདྲ་ཞིང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡང་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་

193 དེབ། ཤློཀ ༡༥ ཤོག ༤

མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༤ ཡང་སྐྱེས་བུ་སོ་སོར་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་རང་རང་གི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༥ ཡང་ལྷ་ལ་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། མི་ལ་རྡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། དུད་འགྲོར་མུན་པའི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་ལྡོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། རིགས་པ་དེ་ལྔས་སྐྱེས་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

ཁ བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་བདག་གི་ངོ་བོ་འཇོག་པ་ན། བདག་ཅེས་པ་ལུས་དབང་བློ་གསུམ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྤྱི་ལ་ཁྱབ་པའི་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་ཡོད་དང་། བློ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། འབད་པ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་དགུའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ། ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་རང་ལ་འདུ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། སེམས་མ་ཡིན་པའི་བེམ་པོའི་ངོ་བོ། རྟག་པ། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ། དགེ་མི་དགེའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་གི་ཟ་བ་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "དེ་བདག་གི་རྫས་ཉིད་དང་རྟག་པ་ཉིད་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལྟར་ཤེས་པ་དགོས།"[194] ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི་བདག་ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། བློ་

194 མདོ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ་དང་པོ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ།

ལས་གཞན་པ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། སེམས་པ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ།"[195] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་བྱེ་རིག་གཉིས་ཀྱི་བདག་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཐད་དུ། "བདག་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། རྟག་པ། བྱེད་པ་པོ། ཟ་བ་པོ། ཁྱབ་པ། བྱ་བ་མེད་པའོ། །"[196] ཞེས་བདག་དེ་འདུས་མ་བྱས་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མི་འགྱུར་བས་རྟག་པ། ལས་དགེ་སྡིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་བྱེད་པ་པོ། དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཟ་བ་པོ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་པ། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་བྱ་བ་མེད་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་པར་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར་བདག་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དགུ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟར།

འདི་ལྟ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི། བློ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། འབད་པ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བའི་ཤུགས་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་བློ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པའོ། །བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ། །སྡུག་བསྔལ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །སྡང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་པ་ནི་དོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །གང་ལས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་འགྲུབ་པ་དེ་ནི་ཆོས་

195 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༣༤༨
196 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༤༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༠

སོ། །དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་འདུ་བྱ་བའི་ཤུགས་སོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་བདག་ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་དག་གིས་སྦྱར་བའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པས་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པར་གཅོད་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་ཐར་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཟ་བ་པོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྨྲའོ། །ཁ་ཅིག་དག་ནི་བསྐུམ་པ་དང་། བརྐྱང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ཏོ། །[197] ཞེས་སོ།།

བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ནི་བདག་ལ་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་དང་ལྡན་པར་ཡང་བཤད་དེ། ༡ རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་བློ་དང་། ༢ འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདེ་བ། ༣ མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༤ འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའི་འདོད་པ། ༥ མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་སྡང་བ། ༦ དོན་དེ་སྒྲུབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་འབད་པ། ༧ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པའི་ཆོས། ༨ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ། ༩ ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱ་བའི་ཤུགས་སམ་འདུ་བྱེད། ༡༠ གཅིག་བཅུ་སོགས་གྲངས་དང་། ༡༡ ཆེ་ཆུང་སོགས་ཚད། ༡༢ ཐ་དད་པའི་སོ་སོ་བ་ཉིད། ༡༣ ཕན་ཚུན་འཕྲད་པའི་འདུ་བ། ༡༤ ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བྲལ་

197 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཝ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༩༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༧༩

བ་སྐྱེ་བཅུ་བཞིའོ། །[198] དེ་དག་ལས་དང་པོ་དགུ་ནི་བདག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་ལྔ་ནི་བདག་གི་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་ལ། དེ་ལས་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་པོ་དྲུག་ནི་རང་སྤྱོད་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་པ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབད་པ་སྐྱེ་གསུམ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་བདག་དེ་ཡོད་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "༡ གྱེན་ཐུར་རྒྱུ་བའི་རླུང་དང་ ༢ འབྱེད་བཙུམ་ ༣ འཚོ་བ་ ༤ ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་ ༥ དབང་པོའི་རྣམ་འགྱུར་ ༦ བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་ ༧ འདོད་པ་སྡང་བ་རྩོལ་བ་བཅས་བདག་གི་རྟགས་སོ། །"[199] ཞེས་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདུན་བཀོད་པར་སྣང་། དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་འགོད་ན། ༡ ལུས་གྱེན་དང་ཐུར་དུ་འགྲོ་བ་ན་རླུང་ཡང་གྱེན་དང་ཐུར་དུ་གཡོ་བའི་རླུང་གི་གཡོ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རླུང་ལ་གཡོ་བ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༢ ཡང་རང་གི་ཁ་དང་མིག་སོགས་འབྱེད་པ་དང་བཙུམ་པའི་བྱ་བ་དུས་དང་ཚད་ངེས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བྱ་བ་དེ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༣ ཡང་རང་ཉིད་བཀྲེས་སྐོམ་གྱིས་གདུངས་པའི་ཚེ་བཟའ་བཏུང་གི་འཚོ་བ་འདོད་ནས་དེ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་ལ་འཇུག་པར་སྐུལ་བ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༤ ཡང་རང་གི་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་པོ་རྣམས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་འཕྲད་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར

198 པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ཤོག་གྲངས ༥༤

199 མདོ་ཚན། ༤ ཤོག ༡༩

འགྲུབ་པ་དང་། ༥ ཡང་དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོས་ཀུ་ཤུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཀུ་ཤུ་དེའི་རོ་ཞིམ་པོ་དྲན་ནས། ལྕེའི་དབང་པོས་མངར་སྐྱུར་སོགས་ཀྱི་རོ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༦ ཡང་རང་ཉིད་ལ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༧ ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་སྡང་བ་དང་། བདེ་སྡུག་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྩོལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་འདོད་པ་དང་སྡང་བ་དང་རྩོལ་བ་རྣམས་ལ་བྱེད་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་བཤད་དོ།།

དེ་ཡང་བདག་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རང་ལ་ཕན་འདོགས་པར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གནོད་པ་སྐྱེལ་བར་འཇུག་པ་ན་རང་གི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་པའི་རང་གི་བདག་དང་། རང་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཡང་ཕན་འདོགས་པར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གནོད་སྐྱེལ་བར་འཇུག་པ་ན་གཞན་གྱི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པའི་གཞན་གྱི་བདག་ཅིག་སྟེ། བདག་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དེ། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "རང་གི་བདག་ལ་འཇུག་ལྡོག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་ལས་གཞན་གྱི་བདག་ལའང་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་ནུས། "[200] ཞེས་སོ། །ཡང་བདག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཁོང་དུ་གནས་ཏེ་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དབང་པོ་དེ་དང་དེར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོ་དང་དང་འཛིན་པའི་རྒྱུ་

200 མདོ་ཚན། ༧༩ ལེའུ་དང་པོ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ།

ནང་གི་བདག་དང་། ལུས་དང་དབང་པོ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནང་གི་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིའི་བདག་གཉིས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།[201]

ག དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ།

དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། བདེ་སྡུག་སོ་སོའི་གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྡོག་ཀྱང་། སེམས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དུས་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། བློའི་ངོ་བོ་སེམས་པ་ཅན། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ། རྫས་ཡན་གར་བ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན། ལས་དགེ་སྡིག་གི་བྱེད་པ་པོ། དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་ཞིག་ལ་བདག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྦྲུལ་གཅིག་ཉིད་འཁྱིལ་བའི་གནས་སྐབས་ལོག་ནས་བརྐྱངས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ལྡོག་ན་ཡང་། གནས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་སྦྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ལོག་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལྟར། བདག་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ལྡོག་ན་ཡང་། བདག་ནི་དེ་དག་ལ་སེམས་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དང་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་ངོ་བོས་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ཡང་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་གྲངས་ཅན་པས་བློ་ཞེས་པོར་བྱས་ནས་བློ་དང་ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་ལུགས་ལ་བློ་དང་སེམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བདག་དེ་སེམས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག དེ་བཞིན་དུ་བདག་དེ་སངས་རྒྱས་པས་སྨྲས་པ་ལྟར་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་འཇིག་པའི་རང་

201 བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༠༨

བཞིན་ཅན་ཡིན་ན་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་འཇུག་ལ། ཡང་བདག་དེ་རིགས་པ་ཅན་པས་བཤད་པ་ལྟར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཡང་གནས་སྐབས་སོ་སོར་ལྡོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ་དང་མིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བས་མི་རིགས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་བདག་དེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་པ་དང་ཡང་ལྡན་པར་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོ་ནི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གནས་སྐབས་རྣམས་མིན་པར་བཞེད། ཚུལ་འདི་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས།

དེ་ཕྱིར་གཉི་གདོར་ནས་ནི། །ལྡོག་དང་རྗེས་འཇུག་བདག་ཉིད་ཅན།།

སྐྱེས་བུ་ཞིག་ནི་ཁས་བླང་བྱ། །འཁྲིལ་བ་སོགས་ལ་སྦྲུལ་བཞིན་ནོ།།[202]

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཡོད་པའི་ཚད་མའམ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་སྐྱེས་བུ་འདི། །ངོ་ཤེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།

རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །བདག་མེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནོད།།[203]

ཅེས་ངས་འདི་སྔར་ཤེས་སོ། །ངས་འདི་ད་ལྟ་ཡང་རིག་གོ །ཞེས་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་

202 ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ། བདག་གི་ལེའུ། ཤློཀ ༢༨ འདི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དྲངས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༣༠

203 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༧ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༩ འདི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ། བདག་གི་ལེའུ། ཤློཀ ༡༣༨ དང་དོན་མཐུན།

གིས་ཤེས་པ་པོ་དང་རིག་པ་པོ་ཞེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས། གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར་གྱི་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། སེམས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རྟག་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཟ་བ་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་འཁང་རབ་ཏུ་གནོད་པར་འདོད།

ལུགས་འདིས་གོང་དུ་སྨྲབ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པ་བཞིན། བདག་ནི་བློའམ་སེམས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཛོག་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་འདོད་པས། སེམས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་སེམས་ལས་གཏན་དུ་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པས། ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟ་ནའང་རིག་བྱེད་ནས་བཤད་པའི་ཚོག་དང་། མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ལས་ཐར་བའི་ཞི་བའི་གོ་འཕང་ཙམ་ཞིག་ནི་འཐོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

ང རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

དེ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ལ། ས་སོགས་འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ། ཤེས་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། རྟག་པ་དང་། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཐོག་མར་འབྱུང་སའི་གཞི་དང་། མཐའ་མར་འཐིམ་སའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་ཁྱབ་གཉིས་མེད་ཅིག ཚངས་པའམ་བདག་གི་ངོ་བོར་འཛོག་གོ །[204] ལུགས་འདིས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་ས་སོགས་སྣང་བ་འདི་འཛོག་

204 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༢༡

ཐུབ་ལ་མེད་ན་ས་སོགས་སྣང་བ་འཇོག་མི་ཐུབ་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་སོགས་ལོགས་སུ་མེད་པ་དང༌། སྣང་བ་རང་མཚན་པ་དང་སྣང་བ་སྤྱི་མཚན་པ་གཉིས་སོ་སོར་མི་འཇོག་པས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་སྨྲོ།།

བདག་དེས་སྣོད་བཅུད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "གང་མི་ལ་སོགས་པ་འདས་པར་གྱུར་པ་དང༌། ད་ལྟར་གྱུར་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་གཟུགས་དང༌། གང་ཕྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བུས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་གནས་པའམ། ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལ་འདིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། "[205] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཨ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་པ་ལྟར། བདག་གམ་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་ཀུན་གྱི་དང་པོ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་ཨ་ཡིག་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དོན་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ལྟར། ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་དང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་ཡང་བཞེད་དོ།།

བདག་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཚངས་པ་དང༌། བདག་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང༌། དབང་ཕྱུག་དང༌། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌། རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

བདག་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ ལས་ཉོན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བདག་དང༌། ༢ བཅིངས་པ་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་གཉིས་འདོད་ལ། དཔེར་ན། ས་ལས་བཟོས་པའི་བུམ་པ་དང་ཁམ་ཕོར་གཉིས་ལ་དབྱིབས་སོགས་

205 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཟ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༧༨

མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྲུང་གཉིས་ཀ་སའི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟར། ལས་ཉོན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བདག་དང་བཅིངས་པ་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་བདག་གཉིས་ལ་ཡན་ལག་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྲུང་གཉིས་ཀ་བདག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་རིག་བྱེད་གསང་བ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་རྣམས་རྫ་བུམ་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་བར་སྣང་ལྟ་བུར་བཤད་ཅིང་། བུམ་པ་རྣམས་ཞིག་ན་བར་སྣང་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་ཐ་དད་པར་རྟོག་པའི་བློ་ནི་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་ལྟར། རྫ་བའི་འཁྲུལ་གཞི་གཉིས་མེད་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཐ་དད་པའི་གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་སྐྱེ་བས། རྟག་པའི་བདག་དེ་ནི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ན་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པ་བཞིན། ནམ་ཞིག་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་འོད་གསལ་གྱི་བདག་དེ་ལས་མ་རིག་པས་བྱས་པར་རྟོགས་ན། གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་ལྡོག་སྟེ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ནས་མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པ་སོགས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་གནད་རྣམས་ལུགས་འདིའི་བདག་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས་འཇོག་གོ།

ཅ གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། མུ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་ཐ་མི་དད་པ་རྟག་པ་གཅིག་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བདག་ཅིག་འཛིན་སྟེ། དེ་ཡང་བདག་དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོ་རྟག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་མི་རྟག་པས་གནས་སྐབས་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། གནས་སྐབས་དེ་དང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་ནི་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་དང་བྲལ་བར་འདོད།[206]

ཡང་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དང་སྲོག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟག་པར་འདོད་ལ། སྲོག་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན། ལུས་ཇི་ཙམ་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་དུ་བདག་ཆེ་བ་དང་ལུས་ཇི་ཙམ་ཆུང་ངུར་སོང་བ་ན་བདག་ཀྱང་ཆུང་ངུར་སོང་བར་འདོད་དོ།།[207]

བདག་ལ་དབྱེ་བ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་ཚུལ་ནི། མདོ་དང་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅེས་པའི་གཅེར་བུ་པའི་གཞུང་ལས་བདག་ལ་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་འདི་ལྟར། "རྫས་ཀྱི་བདག་དང་། སྡིགས་མའི་བདག་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་བདག་དང་། ཐབས་བླུང་གི་བདག་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་དང་། བལྟ་བའི་བདག་དང་། སྤྱོད་པའི་བདག

206 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་པ། ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༨༣

207 ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༩

དང་། བརྟུལ་བའི་བདག་བཅས་བརྒྱད་འདོད།”[208] ཅེས་པ་ལྟར། བདག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་ནི་རྫས་ཀྱི་བདག་དང་ལྷག་མ་དེ་དག་མིང་རྣམ་གྲངས་པའི་བདག་ཏུ་བཤད་དོ།།

༣ སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།

ཀ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པའི་ཚུལ།

དེ་ལ་གོང་དུ་རིགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཆེས་ཐུ་ས་ནས་གྲགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སྟེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བར་གསུངས་པ་[209] ལྟ་བུས་མཚོན་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པས། སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་མཚུངས་སུ་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་མི་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་གནས་མའི་བུ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་རང་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་པས། སྐབས་འགར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་དེ་དག་ལ་བདག་ཁས་བླངས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་གཤམ་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པར་ཞལ་གཅིག་གྲག་ཏུ་སྨྲ་མོད། གང་མེད་རྒྱུའམ་

208 ཨཱ་ཙཱརྱ་ས་མྲཱཊ་ཤྲཱི་དེ་ཝེནྡྲ་མུ་ནི་ཇི་ཇཻན་དརྴན་ཞེས་པར་(ཤོག་གྲངས། ༦༥)ལུང་འདི་དྲངས།

209 ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཕ། ཤོག ༢༠༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༣༩

འགོག་རྒྱུའི་བདག་དེ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱུང་བས། འདིར་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ལ་ཐ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ༡ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པ་དང་། ༢ རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འགོག་པ་དང་། ༣ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་འགོག་པ་བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དེ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་འགོག་པའི་རིགས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཕལ་མོ་ཆེར་བྱུང་བ་ལས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་རྣམས་དང་། གསུམ་པ་དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་འདིར་གཞུང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པ་ལ། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྟག་པ་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་པས་དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་མི་སྐྱེད་པའི་བྱེད་ལས་གཉིས་ཡོད་མི་སྲིད་པ་དང་། བདག་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཡན་གར་བ་གཅིག་པུ་བ་ཞིག་གཟུང་དུ་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་ལྷ་བུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་ན། ཡང་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའམ། ཡང་ན་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ

དང་ལྡོས་མེད་ཀྱི་རང་དབང་བ་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ལྷ་བུས་མཚོན། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གིས་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རྟག་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

ཡང་མུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག་ལུས་ལ་སོགས་པས་མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན་དུ་བདག་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ་དེའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། རྟག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་གང་གིས་ཀྱང་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། རྒྱུ་གང་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་གང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི། དེའི་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མི་རུང་བས། ལུས་ལ་སོགས་པའང་བདག་རྟག་པ་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། རི་བོ་གངས་ཅན་དང་རི་བོ་འབིགས་བྱེད་གཉིས་ཕན་ཚུན་གང་གིའང་ཕན་འདོགས་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་དོ།།[210]

ཡང་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ན་ལས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཚུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ས་བོན་སོགས་ལ་རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ནའང་དེ་དག་ལས་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ནའང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་ཚུད་ཟོས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱིའི་ས་བོན་སོགས་ཀྱང་ལུས་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་རྟག་པའི་

210 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤོག ༢༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༣༥

བདག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་ཞེར་ན། ཇོོད་ཀྱིས་གསོན་པོའི་ལུས་ལ་བདག་མེད་ན་སྲོག་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བྱེད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཁྱབ་རྒྱང་པ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདོད་པའི་བྱིའི་བུམ་པ་སོགས་ལ་བདག་མེད་པས་ན་སྲོག་ཀྱང་མེད་པ་བཀོད་པ་དང་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགག་པ་མཛད།[211]

ཡང་ཨུ་སྙེགས་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་སྤྲུལ་འབྱིལ་བ་དང་བརྒྱངས་པའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ཡིན་ཡང་སྤྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་འདོད་ཞེར་བ་ལ། དཔེར་ན། སྤྲུལ་དེ་རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ། བདག་དེ་ཉིད་རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ནའང་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པས། གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཡིན་ན་རེས་པར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་འགོག་ལ།[212] དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་ན་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟག་པའི་བདག་དང་མི་རྟག་པའི་བདག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། དཔེར་ན། གོང་བུ་འདིའི་རང་བཞིན་ཧྲ་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་ལུག་ཡིན་ཞེར་བ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

བདག་ཆ་མེད་གཅིག་པུ་བ་འགོག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་

---

211 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༣ ཤོག ༨༦༩

212 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༣ ཤོག ༥༦༩

རྟོག་གེ་འབར་བར་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་ལུས་ལ་བདག་རེ་རེ་གནས་ཤིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆ་མེད་པས་ཕན་ཚུན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གྲོལ་ན་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་བཅིངས་ན་ཐམས་ཅད་བཅིངས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་གཅིག་གིས་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོས་པར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་དང་མཐུན་པར་བསྒྲུབས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མུན་པ་འཐིབས་པའི་གཞི་དེ་ག་རང་སྣང་བ་ཤར་བའི་གཞི་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཆར་བས་བརླན་པར་བྱས་པའི་གཞི་དེ་ག་རང་ཚ་བས་སྐམ་པའི་གཞི་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་སོ།།[213]

བདག་རང་དབང་བ་འགོག་པ་ནི། ཕུང་པོའི་ཆ་ཤས་སོགས་གང་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པའི་བདག་རང་དབང་བ་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བདག་ཡན་གར་བ་ཞིག་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདག་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་མ་བཟུང་བར་ཀ་བ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་དགོས་ན་དེ་འདྲ་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་གོ།[214]

213 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༦༩
214 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་པ། ཀློག ༩ ཤོག ༧༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༤༣

ཁ གནས་མའི་བུམ་འདོད་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དགག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་རང་རྒྱུ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པའམ། རྟག་མི་རྟག་དང་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་བཞེད་ཅིང་། དེའི་གནད་ནི་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་ཏུ་འཛོག་ན་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ལྟར་རྟག་དངོས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་མ་བཟུང་བར་ཡང་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་ན་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་དུ་མར་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་ཞིག་པ་ན་བདག་ཀྱང་འཇིག་པས་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལན་གང་ཡང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མ་ཟད། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དུའང་འདོད་ལ། ལས་དགེ་མི་དགེའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སོགས་ཡིན་པས་རྫས་ཡོད་དུའང་འདོད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་།

སུ་སྐྱེགས་ལྟ་བར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན།།
དུ་མ་སོགས་འགྱུར་ཕྱིར་དེ་ཉིད། །མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་བརྗོད་མེད་ལེགས།།[215]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གང་འགོག་རྒྱུའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་པ་ནི། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྱལ་དང་རྒྱུན་གང་ལའང་བཏགས་པ་མིན་པའི་གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་ལས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཀོད་པ་ནི། གནས་མ་བུ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དམ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་བདག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་སུ་སྐྱེགས་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྨྲས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ན་རང་ལུགས་དང་མཐུན་ནོ། །གལ་ཏེ་བདག་དེ་དེ་འདྲའི་རྫས་བཏགས་གང་ཡང་མིན་ལ། ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་དོན་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གོ་སྙམ་དུ་འདོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་འོ་མའི་ཚོགས་པའི་རྟུལ་རྫས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འོ་མར་འདོགས་ཤིང་། དེ་དག་ལས་འོ་མ་ལོགས་སུ་མེད་པ་བཞིན། ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ནའང་ཕུང་པོ་རྣམས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་མེད་

215 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཉིས་པ། ལེའུ ༢ ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༩

པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག[216]

ཡང་གནས་མ་བུ་པས་དེ་ལ་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་འདོད་ནས། ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ནི། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་འདོགས་མི་ནུས་པས། བུད་ཤིང་རྒྱུར་བྱས་ནས་མེར་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་ན་མེ་དང་བུད་ཤིང་གཉིས་ཀ་ཡང་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལྟར་གང་ཟག་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་སྐྱེ་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་ནི་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། མི་རྟག་པར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་དང་མེ་གཉིས་དུས་སྔ་ཕྱི་བའི་གཞན་ཡིན་པ་ལྟར་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱང་གཞན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་པའི་དོན་ཕུང་པོས་བདག་གི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་མེད་ན་མེ་མེད་པ་བཞིན་ཕུང་པོ་འདོར་བའི་ཚེ་བདག་འདོར་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་འགོག་པར་མཛད།[217]

ཡང་གནས་མ་བུ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དེ་ཉིད་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། གལ་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཤེས་ལ། བདག་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། གཟུགས་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་

216 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༢༢
217 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༨༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༢༨

ན། དེ་ལྟ་ན་བདག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འོ་མ་སོགས་ལའང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འོ་མ་ཤེས་ལ། འོ་མ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སུ་འང་བརྗོད་དུ་མེད། གཟུགས་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅེས་བཤད་ཚོག་པས། ཁྱེད་རང་གིས་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། ལྔ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཤེས་བྱ་ལ་བདག་ཁོ་ན་བཞག་པ་དང་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་སྒྲ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཟེར་བ་དང་འགལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་འདྲ་ལ། དབང་ཤེས་ལྔ་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་ཀྱང་གནོད་པར་གསུངས།[218]

ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་ན་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ། གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། བདག་ནི་ཆོས་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པས་མདོ་དེ་དང་མི་འགལ་ཟེར་བ་ལ། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་དེ་ཉིད་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་ལན་མཛད།[219]

ཡང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་པའི་མདོ་དང་

218 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ། བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༠
219 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ། བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༡

ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། དེ་ནི་བདག་ཏུ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་སོགས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་ན། འོན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲ་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ། ཕུང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཚུལ་གྱི་ལན་མཛད།[220]

གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་ན། མདོ་ལས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཁུར་དང་། ཁུར་འཁྱེར་བ་པོ་གང་ཟག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་སྔ་མ་ཁུར་དང་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཁུར་འཁྱེར་བ་པོར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ལན་མཛད་ལ།[221] དེས་མཚོན་གནས་མ་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ལ་བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྒྲུབས་སོ།།

གཞན་ཡང་། བདག་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པས་བརྗོད་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། དཔེར་ན། གནས་མ་བུ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ལས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པའི་བརྗོད་མེད་དུ་མི་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མེད་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱོད་རང་གིས་བུམ་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཡན་ལག་གཟུགས་སོགས་ལས་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་

220 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ། བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༡

221 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ། བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༩༠

མ་གྲུབ་ན་དངོས་པོར་མེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་མི་ལྡན་པས་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ་འགོག་པར་མཛད།

མདོར་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་བརྗོད་མེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། བརྗོད་མེད་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པ་དང་། བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་ཁྱད་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པས་དངོས་པོར་མི་འཐད་པར་གསུངས།[222]

ཡང་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ངེས་པར་དུ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས། དེ་གང་རུང་ཡིན་པ་ལས་གོ་སྐབས་གཞན་མེད་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀུང་ནང་ཕན་ཚུན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས།[223]

གོང་དུ་བཀྲངས་པའི་དགག་བྱའི་བདག་གི་རིམ་པ་གསུམ་པ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

222 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༨༦-༡༨༩ ཤོག ༢༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༨

223 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༣ ཤོག ༥༣༣

ག རང་རྒྱ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་
རིགས་པ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ།

སྤྱིར་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་འགོད་པར། རང་དབང་བའི་བདག་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རི་བོང་རྭ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་འདི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འོག་ཏུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ། བདག་དང་གཞན་སྨྲའི་དངོས་འདི་དག །ཅེས་སོགས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་མི་རྟག་ཅིང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་ན་རྟག་པ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྟགས་དེའི་ཟུར་གཉིས་པ་ཕུང་པོ་དང་རང་དབང་བའི་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རང་དབང་བ་དང་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེར་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་སུ་

རྟུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་ཕུང་གཉིས་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་འདོད་ན། གཟུགས་ལས་སེམས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ལྟར། བདག་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་དམིགས་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཛིན་མི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རིགས་པ་གཞན་ཞིག་ནི་འདི་ལྟར་ཏེ། ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་གིས་སྟོང་སྟེ། ཕྱིད་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་སྒོ་ནས་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་མཛད་ཅིང་། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཡིན་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ཡང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཕྱིའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་རྒྱ་བའི་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། བདག་གི་བར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱ་བའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུངས་ལ།[224] དེ་ལྟར་བདག་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་ངར་མི་འཛིན་པས་ང་ཡི་བ་གཅིག་པུ་བཀག་པ་དང་། ནང་ལ་ནི་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀར་འཛིན་པ་སྲིད་པས་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

224 མངོན་པ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༥༨

རང་དབང་བའམ་རང་རྒྱ་བའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ།།[225]

༩ བདག་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།

ཀ བདག་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་བདག་བཀག་པ་ལ། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་བདག་མེད་ན་དོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། བློས་ཡུལ་རིག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དོན་སྣམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་འཇོག་མི་ཐུབ་པ་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་འཇོག་ཏུ་མེད་པའི་སྐྱོན་འཕེན་ཚུལ་ལན་དང་བཅས་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ།[226] མདོར་ན་སློབ་དཔོན་དབུ་མའི་སེང་གེའི་ལྟ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་བྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "བྲམ་ཟེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་སྨྲས་པ། དེ་ལྟར་བདག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ན་ཕྱོད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཤི་བའི་ལུས་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་མེད་པ་ལྟར། བདག་མེད་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནམ་ཡང་གང་ལ་འགྱུར།"[227] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ན་ཤི་ཟིན་པའི་ལུས་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་མེད་པ་ལྟར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའི་གང་ཟག་གཏན་ནས་

225 ཉན་ས། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི། བམ་པོ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༡༤༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༩༦༥

226 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༨༤

227 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག༤༢༠

མེད་པར་འགྱུར་བས། ལས་འབྲས་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དང་། གོང་དུ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་དོ་ཞེས་སྟོན།

དེ་ལ་སྤྱི་ར་བདག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཡུལ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་དང་། དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་ལས། ང་འགྲོ། ང་འདུག ངས་བདེ་སྡུག་མྱོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ང་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་ཡིན་ལ། ཕུང་པོ་སོགས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་ང་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ཡི། སྤྱི་ར་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་དང་། འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པར་འདོད་པ་མིན་པས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་དང་དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཆེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་མེད་ཀྱང་། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་གང་ཟག་ཅིག་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པས། ལས་གསོག་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། མུ་སྟེགས་པ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་ནི་རྟག་མཐར་ལྷུང་བས། མུ་སྟེགས་པས་འདོད་པ་ལྟར་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་འདོད་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་འཇོག་ལ། དེ་ཉིད་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོར་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ་དང་རང་དབང་བ་སོགས

སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། གཏན་མེད་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཡན་ལག་འཕང་ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་ཀྱང་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ་དང་རང་དབང་བ་སོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་བརྟས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཁམས་དྲུག་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡིན་ལ། ཉེ་བར་བླང་བྱའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ལས་དང་། བདག་ནི་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གསུངས།[228]

མདོར་ན་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་ལས་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་འདོད་པར་མཚུངས་པས། བདག་མེད་ན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་བྱའི་བདག་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྩོད་སྤོང་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཁ ཐ་སྙད་དུ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ།

འོ་ན་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅེ་ན། སྤྱིར་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅིང་། ལྷས་སྦྱིན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ང་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ངའི་ཆ་དུ་མ་འཛོག་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། དགེ་སློང་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཆ་སོགས་སོ་སོར་དམིགས་ནས་

228 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༠༧- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༠༩

ངོ་སྣམ་པ་འབྱུང་བས། ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན། གང་ཟག་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འཇོག་དགོས། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དང་། དུད་འགྲོའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་འགྲོ། མི་ལའང་ཕོ་དང་མོ། ཆེན་པོ་དང་ཆུང་བ། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ་སོགས་གང་ཚོགས་རྒྱུའི་ཕུང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་སོ།།

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་འཇོག་མཚམས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཐལ་ཆེས་ན་རྟག་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ལ། དགག་ཕྱོགས་ཐལ་ཆེས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཆད་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བར་མཐོང་ནས། རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་འཇོག་མཚམས་རེ་རིགས་པ་དང་ལུང་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་འཇོག་པར་བྱེད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྟེན་སའི་ལུང་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར་ཟེག་དམན་གྱི་མདོ་དྲངས་པར།

ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ།།[229]

229 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༡༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༩༣ ཚིགས་བཅད་འདི་བོད་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༩ ལོར་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ནམ་ཤཱཀྱར་ཏྲི་པཱ་ཋི་དང་ལྷར་ཁ་མཐོ་སློབ་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་རྡོ་རྗེ་རབ་གླིང་གཉིས་ཀྱིས་པཱ་ལིའི་དཔེ་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་རྡོ་རྗེ་མོའི་མདོ་ཞེས་པར། (ལྷར་ཁ་དེབ་གཟུགས། རྡོ་རྗེ་མོའི་མདོ། ཤོག ༢༨༩)"ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཤིང་རྟ་མིང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་སེམས་ཅན་ལ། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །" ཞེས་ཚིག་རིས་ཅུང་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་ལ། འགྱུར་འདི་ལྟར་ན་ ཚིགས་བཅད་འདི་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་མ་རྡོ་རྗེ་མོས་བདུད་སྡིག་ཅན་ལ་སྨྲས་པ་དང་། བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་ཀྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་སུ་ཚིགས་བཅད་འདི་དགྲ་བཅོམ་མ་བྲག་གིས་བདུད་ལ་སྨྲས་པར་གསུངས་ཀྱང་དེ་གཉིས་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་ལས་གང་ཟག་ལོགས་པ་ནི་མིན་པར་སེམས།

ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། མདོ་འདིའི་ཚིག་གི་ཉུས་པ་འདོན་ལུགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་འཛོག་ཚུལ་ཡང་ཞེས་ཏེ། དོན་སྨྲ་བལ་ཆེར་གྱིས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཕུང་པོ་ནི་ཡ་གྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་བྱེད་ཅིང་། སྤྱི་ར་ཡ་གྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་པ་འཛོག་པས་ཕུང་པོའི་ཚོགས་ཙམ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་གོང་གི་ལུང་དེའི་དོན་དུ་འདོད་ལ་དེ་ཡང་། "ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ། །" ཞེས་པ་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་པར་སྣང་ངོ༎

རང་སྡེ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི། གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་གང་ཟག་རྟེན་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་རྟེན་རྒྱུ་མེད་པས་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་བཙལ་ན་རྟེན་དགོས་པ། "ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས" ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེའི་ནང་ནས་བཙལ་བའི་ཚེ་གཞན་རྣམས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། མདོ་ལས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་པར་གསུངས་པས། འཛོག་བྱེད་གཞན་ཞིག་དགོས་པ་ཤུགས་ལ་ཐོན་ཅིང་། དེ་ཡང་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་མི་ནུས་པས་ཡུལ་གྱི་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་གནོད་མེད་ཅིག་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་འཛོག་དགོས། འོན་ཀྱང་བློ་གནོད་མེད་དེ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་པ་ཞིག

དགོས་ཏེ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་མི་ལྟོས་ན་མིའི་ཕུང་སོགས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་གདགས་གཞིར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་མདོ་ལས"ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས"ཞེས་པ་དེ་ལ་དགག་ཕྱོགས་ནས་འཇོག་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི། ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་དང་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཤིང་རྟར་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་། གདགས་གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་མིང་ཙམ་ཞིག་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་རུང་བ་ལྟར། གང་ཟག་ཅེས་པ་ཡང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཞིག་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ལ། ཡང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་ཞིག་ནས་ཀྱང་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཞིག་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དང་རྟོག་པས་པར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ང་ཙམ་ཞིག་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་གོ།

དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དང་དེའི་མཚན་གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ཅིག་ཁས་ལེན་ལ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་འཛོག་པའི་ཚེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་མང་པོས་བཀུར་པ་ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་ཙམ་དང་། ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚར་དང་། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་པུ་དང་། ཁ་ཅིག་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དང་། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་། དབུ་མ་

རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། སེམས་ཙམ་པ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འདོད་དོ།།

ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་མི་ཟེར་བར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཁོར་བར་འཁོར་བ་པོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་གོ།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ང་ཙམ་བདག་ཏུ་འཇོག་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ང་ཙམ་ཞིག་ཐ་སྙད་དུ་བདག་ཏུ་བཞག་ དེ་ཡང་གང་ཟག་ཅེས་པ་སྡུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུའང་མེད་ལ། རང་སྡེ་འོག་མས་བཤད་པ་ལྟར་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་དོན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།[230]

འོན་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བྱ་ཞེ་ན། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཤིང་རྟར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་གདགས་གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་མིང་ཙམ་ཞིག་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རུང་བ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བ་ན་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཞིག་དེའི་

230 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། ནམ་པོ་ཞེ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༨༧༡

མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། བདག་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ང་འགྲོ་ང་བསྡད་ཅེས་པ་ལྟར་གྱི་བྱ་བྱེད་རྣམས་བསྐྱོན་མེད་དུ་འཇོག་ནུས་པས་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་དཔོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་ཞིག་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དོ།།

ག ཞར་བྱུང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ།

སྤྱིར་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་སྐྱེ་བ་དང་། ཚེ་འདིའི་ལུས་རྟེན་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཡོད་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་མཐུན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྒྱང་འཕེན་པས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ནས་འདི་དང་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ནི་ཚེ་འདིའི་འབྱུང་བ་ཙམ་ལས་བྱུང་བར་འདོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་མོ་ཆེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པར་མཚུངས་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པ་མང་ཞིང་། ལ་ལས་མི་ནས་མི་དང་ལྷ་ནས་ལྷར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ལས་ལྷ་མི་ཕན་ཚུན་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཙམ་ལས་སྔ་མ་མེད་པར་འདོད་པའང་ཡོད་པར་སྣང་།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་རྟག་པའམ་ཤེས་པ་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། རྟེན་གཟུགས་ཕུང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རང་རང་གི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སླར་ཡང་ལུས་རྟེན་གསར་པ་ཞིག་ལེན་པར་འདོད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ནི་ནང་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེ་ཞིང་། ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་གཞིར་བྱས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་མདོ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས། རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པར་ཚེ་འདིའི་ལུས་རྟེན་དོར་རྗེས་ཕྱི་མའི་ལུས་རྟེན་ལ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་དཔེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདིར་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་དུ་འགོད་པ་ལ། དེ་ཡང་མདོ་ལས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་དཔེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ༡ དཔེར་ན། དགེ་རྒན་གྱིས་ཡི་གེ་ངག་ཐོག་ནས་བསླབས་པ་དེ་སློབ་མས་བློ་ལ་བཟུང་ནས་ཡི་གེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པའི་ཚེ། དགེ་རྒན་གྱི་ངག་དེ། སློབ་མའི་ངག་གི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དགེ་རྒན་གྱིས་ཡང་བསྐྱར་ཡི་གེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྐྱོན་དང་། སློབ་མས་ཡི་གེ་སྨྲས་པ་དེ། དགེ་རྒན་གྱི་ངག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་

སྐབས། འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་འགྱུར་བར་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འགྱུར་བས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འགྲོ་བའི་སྐྱོན་དང་། སྐྱེ་བ་རྗེས་མའི་རྣམ་ཤེས་དེ་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། འབྱུང་ན་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དགེ་རྒན་གྱིས་ཡི་གེ་བསླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་མའི་ཡི་གེ་ཀློག་པའི་ངག་འབྱུང་བ་ལྟར། འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། །དཔེ་ལྷག་མ་བདུན་ནི། ༢ མར་མེ་སྤུ་མ་ལས་མར་མེ་ཕྱི་མ་དང་། ༣ མེ་ལོང་ལས་གཟུགས་བརྙན། ༤ ཐལ་ཅི་ལས་ཤོག་ངོས་སུ་ཐལ་ཅིའི་རི་མོ། ༥ མེ་ཤེལ་ལས་མེ། ༦ ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ། ༧ སྐྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་འགྲམ་ཆུ་ལྡང་བ་དང་། ༨ སྒྲ་གྲགས་པ་ལས་བྲག་ཅའི་སྒྲ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་བཞིན་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་མཚམས་སྦྱོར་བར་དཔེ་དོན་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་དགོས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་ཚེ་འཕོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ།།[231]

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་མོད་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། ཉེར་ལེན་སྔོན་སོང་དང་། རྒྱུ་རིགས་མཐུན་པ་སྔོན་སོང་། གོམས་པ་སྔོན་སོང་། སྦྱོང་བ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པའོ། །ཉེར་ལེན་སྔོན་སོང་གི་རིགས་པ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་རྒྱུ་ལ་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལ་ཉེར་ལེན་དང་

231 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས། ཤོག ༡༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༤༢༤

ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་རེ་ཡོད་དགོས་ཤིང་། རྫ་བུམ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རྫ་བུམ་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་རུང་གི་འཇིམ་པ་ནི་རྫ་བུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་དང་། རྫ་མཁན་དང་རྫ་བུམ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་རྫ་བུམ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཕ་མ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ལུས་འདི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་དཔྱད་པ་ན་རྫས་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལ་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཞིག་མེད་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་མིན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ནས་ཀྱི་སྨྱུ་གུའི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ།།

མདོར་ན་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་སྔ་མ་སོགས་ཡར་དེད་ན་གཟུགས་ཅན་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པ་བཞིན། ནང་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་དང་། དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་སོགས་ཡར་དེད་ན་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་རིགས་པ་དགོད་ན། བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཉེར་ལེན་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པ་རྒྱུ་རིགས་མཐུན་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་རང་གི་རིགས་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ས་བོན་ཆ་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཆ་བ་དང་ས་བོན་མངར་བ་ལས་འབྲས་བུ་མངར་བ་འབྱུང་བ་དང་། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་དང་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་གི་ཕན་ཚུན་ལྡོག་སྟེ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །རིགས་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་ན། གཟུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཤིག་གཟུགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་སྨྱོང་ཙམ་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་འགྲོ་དགོས་པས་རང་བཞིན་མཚུངས་པའི་རྫུལ་གྱི་རིགས་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་ལ། འགའ་ཞིག་མི་འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པས་གཟུགས་ཅན་ཀུན་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད།

སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གོམས་པ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱིས་པ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསལ་ཞིང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་ཆགས་སྡང་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྔོན་གྱི་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རང་ཉིད་གོམས་པ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་རང་གི་ངང་

གིས་ཆེས་གསལ་བར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེས་ན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སེམས་ལ་རབ་ཏུ་འབད་ཀྱང་ཤུགས་ཆུང་ལ་རྒྱུན་ཐུང་དུ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཆགས་སོགས་བཀག་ཀྱང་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་རང་གི་སྦྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་ཆགས་སོགས་གོམས་འདྲིས་ཆེ་བ་དང་། དགེ་སོགས་གོམས་འདྲིས་ཤིན་ཏུ་ཞན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྦྱོང་བ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་དྲན་ཏེ་གནས་དང་ཡོ་བྱད་གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་འཁྲུལ་མེད་དུ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་མཁན་གནའ་དུས་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེང་དུས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་མང་པོར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྫུན་སྨྲས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། སྨོངས་དད་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པའི་དཔྱོད་ཚུལ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ལ་བསྐྱོན་པ་ཡིན། དེས་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འཕོས་པ་ཞིག་མེད་ན་དེ་ལྟར་འཁྲུལ་མེད་དུ་དྲན་པ་རྣམས་ཡོང་མི་ཐུབ་པས། སྦྱོང་བའམ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ།།

དྲན་པའི་ཚུལ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་དྲན་པ་དང་། དང་པོ་མི་དྲན་ཡང་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་གནས་དང་ཡོ་བྱད་སོགས་མཐོང་བ་ན་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བློ་བུར་དུ་དྲན་པའང་ཡོད། བྱིས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཞིག་གིས་ལོ་ལྔ་དྲུག་ལ་སོན་ཚེ་རིམ་གྱིས་བརྗེད་འགྲོ་བ་ཡིན། རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་ཚུལ་དེ་ནི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུས་གང་ཟག་གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཏེ། དྲན་པ་སྐྱེས་པ་ན་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ད་ལྟ་གསོན་པོར་གནས་པའི་མི་གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་སྔར་མཐོང་ཐོས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པ་ལྟར་དྲན་པ་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སེམས་དེ་ཚེ་འདིའི་སེམས་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བ་བཞིན་དུ། འཆི་ཁ་མའི་སེམས་ཀྱང་སེམས་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མཐའ་འགྲུབ་པར་འདོད་ལ། རིགས་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁ་མའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་ཏེ། ཆགས་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།། །།

སྐབས་དྲུག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ།

གོང་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། སྤྱིར་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའམ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་མཉམ་དུ་བཀྲལ་བའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་གཟིགས་ནས། རང་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཅས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་དུ་བཀྲལ་བའི་སྲོལ་བཏོད་ཚུལ་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འདི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཞིན་ཏུ་གསལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་

བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་སོགས་མཛད།

དེ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དབུར་སྔོམ་གྱི་ཚུལ་དུ།

ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དེར་འཇུག་དང་།།
དེ་ཡི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་རབ་དབྱེ་བ་དང་།།
བསླབ་པ་གསུམ་དང་དེ་འབྲས་སྤངས་པ་དང་།།
ཡེ་ཤེས་ཐེག་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱད་པར་འཕགས།།[232]

ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་མ་བསྟན་པའི་དོན་གལ་ཆེ་བ་བཅུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། སློབ་དཔོན་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་། མཐར་ཐུག་གྲོལ་བའི་འབྲས་བུ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས། དེ་ཡང་དོན་བཅུ་ལས། དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ནི་ཀུན་གཞི་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའམ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་སྨོས་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞིས་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་། ས་བོན་གྱི་ཆ་དེ་སད་སྟོབས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་ཤིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ལ་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ནི། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་། དེ་ཉིད་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའམ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ

232 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥

དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་དང་། སྟོང་གཞི་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་དེས་སྟོང་ཙམ་གྱི་ཆ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

བཞི་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་ནི། སྦྱིན་སོགས་ཕ་རོལ་པ་རྣམས་རྒྱུ་དང་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་ལ་བྱ་ཞིང་། ལྔ་པ་དེའི་རབ་དབྱེ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིན་དྲུག་སྒོམ་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་ལ་བྱའོ། །དོན་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་བསླབ་པ་གསུམ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་མོ། །དགུ་པ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་། བཅུ་པ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཏེ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གོ།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཅུ་ལས་ལྷ་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བ་ནི་དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞི་དང་། གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་གསུམ་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྐྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་སོགས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐད་དུ་མདོར་བསྡུས་རེ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་འདོད་དོ།།

༢ ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ།

ཀ། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་དག་གཅིག་གམ་ཐ་དད་བརྟགས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ནི། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་ལུགས་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དབུས་མཐར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ལུགས་འདིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་འཛིན་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ། ལུགས་འདིས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཤེས་པ་གནད་ཆེ་བས། འདིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་རྣམ་གྲངས་དང་།།
དེ་ཡི་དོན་དང་དབྱེ་བ་དང་། །སྒྲུབ་པ་དག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། རྣམ་གྲངས་དེའི་དོན་དང་། དབྱེ་བ། དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

གཉིས་དངོས་མེད་དང་དངོས་མེད་པའི།།

དངོས་པོ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།

ཞེས་པ་ལྟར། ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོར་བཤད། དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་གོ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ།།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས།

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག །དེ་ནི་དྲི་བཅས་དྲི་མ་མེད། །[233]

ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲི་བཅས་དང་དྲི་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་དང་ཕྱིའི་ཆོས་སོགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ལའང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་ཚུལ་གོང་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་བྱམས་ཆོས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་ལས།

རྣམ་པར་དག་པ་བཞི་བརྟེན་ནས། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཡིན།།
དག་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་དང་། །དྲི་མ་མེད་དང་ལམ་དང་དམིགས།།[234]

233 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༥ ཤོག ༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༣
234 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤༦

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་བཞི་སྟེ། རང་བཞིན་དང་། དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ལམ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་གྲུབ་བསྟན། དང་པོ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྱིས་སྟོང་པས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བདེན་པའི་མཐར་ཐུག་པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློའི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང་། ཁྱོད་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོར་སྒྲིབ་གཉིས་སོགས་དྲི་མ་ཀུན་དང་མི་ལྡན་པས་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་ལམ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། བཞི་པ་ནི་ལམ་དེ་དག་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་གཉིས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ལ།[235] དང་པོ་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་མིན་ནོ།།

སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཞན་རྒྱས་པར་མ་བཤད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་

235 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༡༩

དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་སུ་འཛིན་པ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་རིགས་པ་དུ་མས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ།།

དེས་ན་ལུགས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། རྟོག་པའི་སྣང་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི་ཆོས་དེ་དང་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོན་པོ་དེ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ནི་མིང་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་སོང་བ་མ་གཏོགས། དེ་དག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་སྔོན་པོ་རང་གི་ངོས་ནས་སྒྲ་བློའི་ཡུལ་དུ་སོང་ན་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་བདག་དེ་ལ་ངོ་བོ་ལ་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་རེ་འཇོག

དེ་ལས་གཞན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་

ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་གཟུང་བྱའི་སྔོན་པོ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ནས་རྫུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དགག་བྱར་གྲུབ་དགོས་སོ།།

ཁ དགག་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།

དེ་ལ་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དེར་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ།[236] དེ་ཡང་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་རང་ཉིད་ཇོད་བྱེད་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའང་ཡིན་ཞིང་། གཞན་དབང་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྐུར་འདེབས་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའང་ཡིན་ནོ།།

གཞན་དབང་ལ་དེ་ལྟར་ལྟ་བ་སྒྲོ་སྐུར་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡོངས་གྲུབ་

236 བྱང་ས། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༤༢

ལའང་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐའ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །"ཞེས་དང་། "སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།"[237] ཞེས་པ་ལྟར། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་དེ་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ལྟ་བ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་འཛིན་པ་དང་སྨྲ་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ཞེས་པའང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་ལྟ་བ་དང་སྨྲ་བ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་སྨྲ་བ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་នོ།།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནར་ཡོད་པས་ཀུན་བཏགས་ཉིད་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ནི་གྲུབ་མཐར་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལའང་ཡོད་པས་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་གཟུགས་སོགས་ལྟ་བུ་ལ་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ཡོད་

237 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༧༠

པའི་ཚུལ་གསུངས་ཏེ།[238] དང་པོ་དྲི་ལན་གྱིས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲུབ་མཐར་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ན། གཟུགས་ཞེས་པ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན། གཟུགས་དེ་ཉིད་ནང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་ཞེས་ལན་མི་འདེབས་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གཟུགས་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་ལྟོགས་ཟས་ཀྱིས་མིག་བསླད་དེ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུར་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ཞེས་བརྗོད་སྦྱོར་བའི་དོན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དེ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན། ལྟོགས་ཟས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པའི་དབང་གིས་སྣང་ཞེས་མི་ཟེར་བར། མདུན་ན་ཡོད་པའི་རྟ་གླང་འདི་འོ་ཞེས་རྡེའུ་ཤིང་རང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ལན་འདེབས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། དེས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་འཚོལ་གྱི། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞིར་བཟུང་ནས་འཚོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་ལྟོགས་ཟས་ཀྱིས་བསླད་དེ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་འཚོལ་བ་ན་དེ་རྟ་གླང་ངོ་སྐམ་དུ་འཚོལ་གྱི། དེ་སྒྱུ་མས་སྤྲུལ་པའི་རྟ་གླང་

238 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༤༣

ངོ་སྣམ་དུ་མི་འཚོལ་བ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་དགའ་སྡུག་འདྲེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཡོད་དེ། དེས་གཟུགས་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བརྟགས་པའི་ཚེ་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས་རང་གིས་མཐོང་བའི་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དེ་ལས་རྟ་གླང་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ཞིང་། མིག་འཕྲུལ་ཙམ་རྟ་གླང་དུ་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།

བཞི་པ་བྲིས་པས་ཞེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐྱེས་བུ་ཕལ་པས་མིང་དང་བརྡ་གང་ལ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་དོན་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་མེད་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཡོད་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས། རྟེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་བཞིན་ནོ།།

ལྔ་པ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུར་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་མིག་

བསྟན་པ་ལས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨྲས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྔའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཞེན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་འཕེལ་ལ། དེ་ལས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྐྱེས་ཏེ་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་བྱང་ས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།[239]

ག གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་དེ་དག་འགོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཁེགས་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་སུ་མ་ཟད། གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་རྣམས་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པར་ཐེག་བསྡུས་དང་། བྱང་ས། བསྡུ་བ་སོགས་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་གཏན་ལ་ཕབ་བོ།།

དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་སྣང་བ་དང་། འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཐལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་

239 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༠

བློ་རྟོག་པས་སྣང་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན། དེ་ནི་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྲུབ་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་དུ་བརྟགས་པ་ན། སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་པ་དང་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོས་ནས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཞིག་ལ་འཛོག

གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་དང་། དེ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཛོག་ན། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དེ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག དང་པོ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་དང་། དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ། དེའི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག སྔ་མ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་པས་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མི་ཚང་བས། དེ་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་ཇི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན།

དེའི་ལན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་འདེབས་པ་ལ། ༡ དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་དང་། ༢ སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཚུལ། ༣ དེ་ལ་སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར། ༤ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ། ༥ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ། ༦ མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།

༡ དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་ཞིང་། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན། དེས་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་བ་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང་། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། མིང་བརྡས་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་རྟོག་བཏགས

འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་སོགས་དུ་མ་ཡོད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་སྣང་ཚུལ་དང་། བག་ཆགས་ལའང་ནང་གསེས་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་སོགས་ཡོད་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན།

༢ སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བར་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྣང་ཚེ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྣང་བས་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས། དེའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་ཤིང་། དེ་འདྲའི་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པའང་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ལ་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་མི་འཆར་བར། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་གཞིར་སོང་བར་འཆར་གྱི་ཡོད།

༣ སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་གྱི་དོན་དང་། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་དང་། སྔོན་པོའོ་སྙམ་

དུ་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞིར་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ནི། མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།།

༤ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། སྔ་མ་ནི་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་ཞིང་། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཀྱང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་ནས་གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ཞེན་པའི་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན།

༥ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་ལ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་སོང་བ་ལས་དངོས་དབང་གིས་དེར་མ་སོང་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན།

༦ མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་པོ་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཞིང་། དེས་དྲངས་པའི་རྟོག་པས་དེ་ལྟར

ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འདོད། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་དངོས་མེད་ཡིན་ཟེར་ཡང་བུམ་སོགས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད།

དེས་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་ནི། ཐེག་བསྡུས་དང་། བྱང་ས། བསྡུ་བ་གསུམ་ལས་རིགས་པ་གསུམ་གསུམ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བས་འདིར་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་འགོད་པ་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས། "མིང་གི་སྔ་རོལ་ན་བློ་མེད་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བ་དང་། མིང་མང་པོས་བདག་མང་པོར་འགལ་བ་དང་། མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །"[240] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ༡ བདག་ཉིད་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༢ བདག་མང་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༣ བདག་འདྲེས་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། འཇུག་གཞི་དེར་ལྟོ་ལྡིར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས། དེ་གྲུབ་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་དགོས།

240 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༩

དེ་ཡོད་ན་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡང་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་མ་སྦྱར་བར་ཡང་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད། འདིས་ནི་འོག་གི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྐབས་མིང་མང་པོ་དང་མིང་གཅིག་པ་གཉིས་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་འཛིན་ཅེས་པའི་བུ་གཅིག་ལ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་དུ་ཚེ་རིང་ཞེས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་རྗེས་བསྟན་འཛིན་ཅེས་པའི་མིང་གཉིས་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བུ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚེ་རིང་དང་བསྟན་འཛིན་སོགས་མིང་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་རིགས་ཉེར་སྦས་དང་། བྲམ་ཟེ་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུད་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རིགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན། སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་སྔོ་འཛིན་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་ན་སྔོན་པོ་དེ་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་གྲུབ་པས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བ་དང་བྱང་ས་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་སྤྱིའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་པར་རིགས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་ཚང་ངོ་།།

༣ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གོང་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། ཡང་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་དབང་མངོན་ལས་རྫས་ཐ་དད་དམ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དེ་གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་ཟིན་ནས། དའི་ཕྱི་མ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ཞེས་པ་བློ་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྫོམ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་སྔོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། དཔེར་ན། རགས་པའི་གཟུགས་ས་རྫི་ལྟ་བུ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་ཏེ་ཆར་ཕྱེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྡུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ད་དུང་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་

ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་ཆུ་ཐིགས་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་ཕྱེ་ནས་ནམ་ཡང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར། ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ལ་བློས་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས་རྩོམ་གཞི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད།

གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་པ། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་སུམ་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་འཇོག་དགོས། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུན་བརྟན་ཅིང་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་གནོད་པ་མ་བྱུས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དགག་བྱ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་བཤད་པ་ལ། ༡ ཐིག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༢ རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ། ༣ དམིགས་བརྟག་ཏུ་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༤ ཉེ་ཤུ་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་

འགོག་པའི་རིགས་པ། ༥ རྣམ་འགྲེལ་དུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༦ ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་ཡོད།

དང་པོ། ཐེག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། མི་དང་དུད་འགྲོ་སོགས་འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟན་གཡོར་ཡོར་བ་གང་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་བཞིན་དོན་ལ་ཡང་བརྟན་གཡོར་ཡོར་བ་གང་པོ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ནི། དཔེར་ན། ཆུ་ཀླུང་ལ་དུད་འགྲོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་གནས་ཀྱི་གློ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བཏུང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་ཆུ་ཀླུང་དེ་ཉིད་གནས་ཁང་དང་བཏུང་བ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།[241]

གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་ཕྱིན་རང་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན། དབང་མངོན་དེ་ལ་དོན་གཟུགས་སོགས་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། དེ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡང་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་དགོས་པས། དབང་མངོན་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་བལྟ་བྱའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་ཡང་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ལ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ན་བལྟ་བྱའི་དོན་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀར་གྲུབ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ཞེས་པ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་ན། མི་གཅིག་ལ་ཞིམ་པོ་ཡིན་པའི་ཟས་དེ། མི་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིམ་པོ་

241 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༦

ཡིན་དགོས་པ་དང་། མི་གཅིག་ལ་མི་ཞིམ་པ་ཡིན་ན་མི་གཞན་ལའང་མི་ཞིམ་པ་ཡིན་དགོས་པས། གཞི་གང་དུ་གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཅི་མཐོང་ཡང་མཐོང་ཚུལ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ།།

ཡང་ན་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ལ་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་བ་བཞིན་སྣང་གཞིའི་ཟས་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཞིམ་མི་ཞིམ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ཞེས་པ་གང་ཟག་སོ་སོའི་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་འཛོག་པ་མ་གཏོགས་བློའི་སྣང་ཚུལ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་པར་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ། ཐེག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་ནི། ཕྱོན་པོ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། འདས་མ་འོངས་དག་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་བློ་ལ་སྣང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཁང་མིག་ཆུང་ངུའི་ནང་དུ་གླང་པོ་ཆེའི་ཁྲུ་འཁྲིགས་པ་མེད་ཀྱང་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་ཀྱང་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དང་། ས་གཞིར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བ་མེད་ཀྱང་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཧིང་ངེ་འཛིན་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ།།[242]

གསུམ་པ། དམིགས་བརྟག་ལས་གསུངས་པའི་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

242 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢

ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཕྱི་དོན་རགས་པ་ཡང་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དབང་མངོན་གྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མིག་དབང་དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྡུལ་རགས་པའམ་འདུས་པ་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྡུལ་འདུས་པ་དེ་ཉིད་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་ཡིན་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག་པར་མཛད།[243] མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་གཟུང་དོན་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

བཞི་པ། ཉི་ཤུ་པ་ལས་གསུངས་པའི་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་གྱི་ཚུང་ཤོས་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཡང་བརྟགས་ན་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་བཅས་དྲུག་གིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་ཤར་ལ་བལྟས་པའི་ངོས་དེ་ལ་ལྷོ་ནུབ་སོགས་ལ་མ་བལྟས་པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཤར་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གོ་སར་ཕྱོགས་གཞན་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རྡུལ་ཕྲན་དྲུག་པོའི་གོ་ས་འདྲེས་པའི་སྐྱོན་དང་། གོ་ས་འདྲེས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲན་རི་ཙམ་བསགས་པའི་གོང་བུ་དག་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་དང་ཚད་མཉམ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ།།[244]

243 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༥༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༨༢༩

244 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློ་ཀ ༡༢-༡༣ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༩

ལྔ་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ལ་སེམས་ཙམ་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་བློ་གང་གིས་རིག་ཅེས་དྲིས་པའི་ཚེ། སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་ཅིང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རིག་ཅེས་ལན་བཏབ་པ་ལ། སྔོ་སེར་སོགས་རིག་པའི་བློ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་སླར་ཡང་དྲིས་པས། བློ་དེ་ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཕྱི་དོན་རིག་པར་འཇོག་ཅེས་སྨྲས། དེ་ལྟ་ན་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཟླ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པས་དབང་ཤེས་དེས་ཀྱང་ཟླ་གཉིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ།[245] སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། བློ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། ཕྱི་དོན་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ་ཞེས་པ་ལ། དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་མིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། འོ་ན་སྔོ་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བས། དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་བཀག་གོ།[246]

དྲུག་པ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་ཚུལ་ནི།

245 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༢༠ ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩
246 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༢༢ ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩

སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པའི་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་། དམིགས་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པ་སྟེ། མདོར་ན་དུས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ནམ་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡང་རང་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་ཁྱབ་ལ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་རིག་གིས་ནམ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྔོན་པོ་ཡང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དེས་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་དགོས་ལ། རྫས་ཐ་དད་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྔོ་སེར་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །[247] འདིས་ནི་ཡུལ་ཅན་མེད་ན་ཡུལ་མེད་དགོས་པར་བཤད་པས་ཡུལ་གྲུབ་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལས་རྒྱུ་འདྲས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྡུལ་ཆ་མེད་དངོས་སུ་འགོག་ཅིང་ཕྱི་དོན་བརྒྱུད་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་

247 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༨༧ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠

པའི་རིགས་པ། གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའོ།།

༩ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

ཀ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན།

དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཕྱི་དོན་རིགས་པ་དུ་མས་བཀག་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་སྨྲ་ལ། དེ་ཡང་ལུགས་འདི་ལྟར་ན་དཔེར་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང་། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིའི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་གང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཆོས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་བཞེད།

དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་

གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་ན། གང་ཟག་ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ལྟ་བའི་ཚེ། བལྟ་བྱའི་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ཀའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནམ། རེ་རེ་བའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བུམ་པ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་མ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་བུམ་པ་དེ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ། གཅིག་ལ་སྣང་བའི་ཆ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་བུམ་པ་ཙམ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བར་འཇོག་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་སྨྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཆ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་བརྗོད་པ་མིན་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་དེ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་གིས་བརྗོད་པར་འཇོག་པ་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཚིག་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཀྱང་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་རང་རང་གི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བུམ་པ་ནི་རང་རང་གི་མིག་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་མིག་ཤེས་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་བུམ་པའི་སྣང་བ་ཤར་བ་དེ། བུམ་པ་དངོས་མིན་པར་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།

བུམ་པ་དངོས་ནི་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་ལྟ་བུར་ཤར་བ་དེ་ག་ཡང་མིན་ཞིང་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་ནི་གང་དུ་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གླང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མིན་ལ། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྣང་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས། གལ་ཏེ་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་སེམས་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་སེམས་དེ་ཚད་མ་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དཔེར་ན། སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་སོགས་ནི་སྨྲ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ཉན་པ་པོའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པས་ན། ཉན་པ་པོས་སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ལས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་དཔོག་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས། ཉན་པ་པོས་སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་དངོས་སུ་མ་དམིགས་ཀྱང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཉན་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྣང་བ་ལས་ཕ་རོལ་སྨྲ་བ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་རྟོགས་པ་ཡིན་པས། རང་གཞན་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པར་འདོད།[248]

དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ༡ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་

248 རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ཤོག ༣༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༩༢༡

པ་དང་། ༢ རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྣང་བ་དང་། ༣ རི་མོ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་ཚེ་ན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆ་གཅིག་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཆ་གཅིག་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པར་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་རྣམས་རང་རང་སྣང་བྱེད་ཀྱི་བློ་དེ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་། དེའི་སྣང་བ་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱང་ཆད་དུ་མེད་པའམ་བློ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་བློ་དེའི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས།[249]

དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་ན་མིར་སྣང་བ་དེ་སེམས་མ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ལས་རྫས་གཞན་དུའང་མེད་པར་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་པ་མེ་ལོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ན་དེ་མེ་ལོང་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུའང་མ་གྲུབ་པས། མེ་ལོང་དུ་བྱད་བཞིན་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཤར་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེས་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་མམ་རྣམ་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་རིག་ཅེས་པ་གང་གིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་མི་གོ་བར་གང་རིག་པ་བློའི་སྣང་བ་ལ་གོ།།

དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་པ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱིས་གང་བཟོས་དང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་མི་འདོད་པ་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི། འགྲོ་བ་རང་རང་གི་བློ་ངོར་ན་བདེ་སྡུག་དང་བཟང་

249 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༥

ངན་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་འདི་དག་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའམ། སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལས། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མི་འདོད་པ་ལ་བྱེད།།

གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་ན་རང་ཉིད་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཅིག་ལ་ཐུག་དགོས་ཀྱང་། ཆ་མེད་བསགས་པས་གོང་བུ་འགྲུབ་ཐབས་མེད་པས། བུམ་པ་གྲུབ་ཚུལ་འཇོག་མི་ཐུབ། དེས་ན་བུམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལ་བུམ་པའི་སྣང་བ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་ཡིན་ལ། བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པ་མིན་པར། ནང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང་། མིག་ཤེས་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས། བུམ་པ་དེ་ནང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་དང་། ཤེས་པའམ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། ཐ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་གྱིས་ཡི་གེའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་སྔར་ལས་ཆེ་བར་མཐོང་བའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་རྣམས་ཚུར་ཕྱོགས་ཐ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་གྱི་ངོས་ལ་ཡོད་པར་མི་སྣང་བར་ཕར་ཕྱོགས་ཤོག་བུའི་ངོས་ནས་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་པར་སྣང་ཡང་། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བའི་ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཤོག་བུའི་ངོས་ནས་ཚུར་གཏད་པ་ཡིན་ན། ཆེ་ཤེལ་ཡོད་མེད་སུས་བལྟས་ཀྱང་ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲ་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་མཐོང་། དེས་ན་ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་ནི་ཆེ་ཤེལ་དང་རྒྱུད་ཆད་དུ་མེད་པར་ཆེ་ཤེལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཤེས་ཐུབ་པ་བཞིན་ནོ།།

གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ངེས་པར་རང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་མི་དགོས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ན། དེའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་

པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ཀུང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་ལ། དེ་དག་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཞིང་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་དགོས་ཀུང་། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཁ རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཡིན་པའི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱིར་ཡོད་མེད་ནི་ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ལ། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཏན་ནས་མེད་ན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འདི་ནི་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀུང་གཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བློ་འབྱུང་བ་ནི་རྨི་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀུང་རྟ་གླང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། དུས་ནམ་ཞིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་འགགས་ནས་མི་སྣང་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འདོད་མི་རིགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལན་འདེབས།

དེ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་མཐོང་བར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། གལ་ཏེ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ན། སྣང་བ་དེ་ཡུལ་

འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྱུང་བས་ཡུལ་ངེས་པ་དང་། དུས་ངེས་འགར་འབྱུང་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྱུང་བས་དུས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར། ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་དགོས་པས་ཡུལ་དང་དུས་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡང་དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་སྣང་ལ། རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་དངོས་གནས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ། མིག་ནད་མེད་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་རྨི་ལམ་དུ་སྣང་བའི་བཟའ་བཏུང་སོགས་ཀྱིས་ཟས་དང་སྐོམ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ། གཉིད་སད་པ་ལ་སྣང་བའི་བཟའ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཟས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ། གྲོང་ཁྱེར་དངོས་གནས་པས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ།[250]

དེའི་ལན་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་ལས་མ་ཡིན་ན་ཡང་། ཡུལ་ངེས་པ་དང་དུས་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་ཚད་མས་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ནང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྨི་ལམ་ལ་གྲོང་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་ལ་སོགས་པ་སྣང་ལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་བས་ཡུལ་དང་དུས་ངེས་པ་དང་འདྲའོ། །གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྣང་བའི་སེམས་ཀྱང་ངེས་པ་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མཚུངས་

250 ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༧༧ ཤོག ༡༣

པའི་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་གིས་ནི་ཆུ་ཀླུང་ལ་རྣག་གིས་གང་བར་མཐོང་བ་དང་། ལ་ལས་གཅིན་སོགས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་ལྟར་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སེམས་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མིག་ནད་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་བཅིང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། མིག་ནད་མེད་པ་ལ་སྣང་བའི་དེ་དག་གིས་བཅིང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་འཇོག་ནུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་དོན་བུད་མེད་དང་ཕྲད་པ་མེད་ཀྱང་ཕྲད་པ་ལྟར་སྣང་ནས་ཁུ་བ་ཕྱུང་བ་དང་། གཅན་གཟན་སྟག་གཟིག་སོགས་དང་ཕྲད་པ་མེད་ཀྱང་ཕྲད་པ་ལྟར་སྣང་སྟེ་སྐྲག་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྨྲོ།།[251]

ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁང་མིག་ཆུང་ངུར་གླང་པོའི་ཁྱུ་འཁྲིགས་པ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་སད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འདིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་ཀྱང་མ་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཕྱི་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྨི་ལམ་དང་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྨི་ལམ་དུ་གླང་པོ་སོགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པའི་དོན་མེད་པར་མ་སད་བར་དུ་ཤེས་མི་ནུས་པ་ལྟར། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས

251 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༣

འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་རྨི་ལམ་རྨི་མཁན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་། བག་ཆགས་ངན་པའི་གཉིད་ཀྱིས་སྨྲོས་པ་མ་སད་ཀྱི་བར་དུ་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། ནམ་ཞིག་བག་ཆགས་ངན་པ་དེའི་གཉེན་པོ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་བག་ཆགས་ངན་པའི་གཉིད་སད་པ་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པས་རྨི་ལམ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་ལན་སྨྲོས།།[252]

ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་གཉིད་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ན། གཉིད་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཆེ་ཆུང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདྲ། ཡང་གཉིད་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡང་ཆེ་ཆུང་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཡུལ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་འདྲ་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལེགས་པ་དང་མི་ལེགས་པ་གཉིས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། ཀུན་སློང་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ཀྱིས་བྱས་ལ། གཉིད་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལེགས་པ་དང་མི་ལེགས་པ་གཉིས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་ཞིང་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ཀྱིས་མ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་བཟང་ངན་གཉིས་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་བཟང་ངན་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་ཆུང་མི་མཚུངས་ཞེས་ལན་སྨྲོས།།

252 ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༣

ག རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ།

དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་འཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གལ་ཏེ་སྟོད་བཙུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་བརྗོད་པ་ལ་གང་ཟག་གཞན་སྤྲོ་ར་བར་བྱེད་ཅེ་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་གང་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་ ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ༢ ལྟ་བ་དང་ངོ་སྐལ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༣ འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་སྟེ་གཞིའི་དངོས་པོ་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་འབྱུང་བར་བྱུང་ས་ལས་གསུངས་ལ།[253] དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ལས། ༡ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༢ བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༣ རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ལ། ༤ བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༥ བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ངོ་སྐལ་པའི་ང་རྒྱལ་ལས་གཞན་པའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞིང་། ༦ སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༧ མི་སྡུག་པར་རྣམ་

253 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༧༣ ཤོག ༥༩༠

པར་རྟོག་པ་དང་། ༦ དེ་གཉིས་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་གཞི་བྱེད་ཅིང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་རྣམས་ཀྱི་གཞི་བྱེད་ལ། ཆགས་སོགས་གསུམ་པོས་རང་རང་གི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་བྱེད་པས་གཞི་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཚུལ་ཤེས་ནུས་པར་འདོད།[254]

རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་མདོར་བསྡུས་ནི། ༡ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། ༢ བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༣ རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། ཆོས་མང་པོ་གཞི་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་ཆོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་། ༤ བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༥ བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། རིམ་བཞིན་རང་གི་རྒྱུད་ཕུང་པོ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་། ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུའམ་བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་། ༦ སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མཛེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༧ མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མི་མཛེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་

254 བྱང་ས། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༡

ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༤ སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མཛེས་མི་མཛེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་གང་དུ་ཡང་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་བར་མར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཞིག་གོ།

སྤྱིའི་ཆ་ནས་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བསྟན་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་གཞི་བྱེད་པས། གཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོག་མ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ་བར་དང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་མར་བསྟན་པར་སྣང་ངོ་།།

དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློར་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཞི་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་ཤིང་། ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཞི་ལས། ༡ མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་པར་མངོན་པར་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པས་

ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཆོལ་བ་དང་། ༢ དོན་ཡོངས་སུ་འཆོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་དེར་ལྟོ་ལྡིར་བའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཆོལ་བ་དང་། ༣ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཆོལ་ཚུལ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་མིང་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཆོལ་བ་དང་། ༤ ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཆོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་འདི་སྐྱེའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་མིང་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཆོལ་བའོ། །འཆོལ་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་དཔྱོད། ཚད་མ། བཅད་ཤེས་བཅས་གསུམ་རེ་ཡོད།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལས། ༡ མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། མིང་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བས་ཇི་ལྟར་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ་སྟེ། འཆོལ་བ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་རང་གི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཙམ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱོད་ཡུལ་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་མིང་བཏགས་པ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱོད་ཡུལ་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་

སུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཚོལ་བ་བཞི་དང་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་ལོག་ཤེས་སུ་ཤེས་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་མཐུན་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་རྣམ་རྟོག་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཀག་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་རགས་ལས་གྲོལ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

སྐབས་བདུན་པ། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

ད་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་བཞིན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ངེས་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གནས་པར་གཟིགས་ཤིང་། བདེན་དངོས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕྱུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་དང་། གཞན་སྡེས་བདག་དང་དུས་སོགས་བདེན་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའི་སྒོ་ནས་བཀག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ཟབ་ཤེས་རབ་དང་

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་བསྒྲུབས་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ནི་ནང་གི་ཀུན་སློང་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་དེ་དག་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཚུལ་མིན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ནི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པ་ནི། མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ་སོགས་ཏེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཆགས་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། ནམ་ཞིག་མི་དེ་དང་མ་མཐུན་པའི་དབང་གིས་དགྲར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྔར་གྱི་ཆགས་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགྲ་དང་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མི་དེ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་འགྱུར་བ་སོང་མེད་ཀྱང་། མི་དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་ཚད་ལས་བརྒལ་བར་བཟང་ངན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེས་ཏེ། ལས་སྣ་ཚོགས་བསགས་པའི་དབང་གིས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡང་ཐོག་མར་དགྲ་གཉེན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག

ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གང་ལའང་ལྟོས་མེད་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྣང་། དེ་ནས་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་བཟུང་ནས་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་སྐྱེས། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་དེའི་དབང་གིས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་བསྒྲིབས་ཏེ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་བདེན་པའི་བཟང་པོ་ཞིག་དང་། བདེན་པའི་ངན་པ་ཞིག་ཏུ་ཞེན་པའི་དབང་གིས་བཟང་ངན་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེས་ཏེ་ལས་སྣ་ཚོགས་གསོག་པ་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་དེའི་འཛིན་ཚུལ་དང་འགལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པའི་བློ་ལ་གོམས་འདྲིས་བསྐྱེད་ཏེ་གོམས་པ་འཕེལ་བ་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་པ་དེ་དག་འགག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་ཏེ་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཟད་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཞི་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་། ཡལ་ག་ཕྲ་འུ་ཐམས་ཅད་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །"[255] ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

255 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཀ ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༥༣༩

ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི།།
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར།།[256]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པའི་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུས་ཞེ་སྡང་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། འདོད་ཆགས་ཀྱང་གནས་སྐབས་མནོ་གནོན་པ་ཙམ་ལས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོར་གསུངས་པའི་བྱམས་པ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། ཞེ་སྡང་ཡང་གནས་སྐབས་མནོ་གནོན་པ་ཙམ་ལས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། དེས་ང་རྒྱལ་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེ། དེས་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ཡིན་ལ། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ཟད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་བཅོམ་པས་འགག་པར་འགྱུར་བར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་སོ།།[257]

256 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨
257 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། ཤོག ༡༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༥༠

ཁ མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཅིང་། དེར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབུར་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་འགག་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེའི་གནད་ནི་རང་ཅག་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཕན་གནོད་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་སའི་གཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཆེ་ཞིང་། འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རིགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཆུང་བས་ན། བདེན་དངོས་བཞེད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནན་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་སླ་བར་དགོངས་ནས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་བཀག་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་།

བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན།།
དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།[258]

ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་མཐའ་བཞི་སྟེ། བདག་དང་། གཞན་དང་། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་

258 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་མཛད། གཞུང་དེས་རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་གསུངས།

ཕྱི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། རྒྱུ་ཡོད་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིན་མཐའ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་ལ། མཐའ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་གནད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་འདང་། འབྲས་བུ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་དང་། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ན་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་ཐོག་མར་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཀོད་པའི་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་བདག་འགོག་པ་ལ་བསྟུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་དེ་གོ་བདེའི་སྒྲོ་ར་བར་བཀོད་ན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། མཐའ་བཞི་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ

བྱུང་། །གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་གཟེགས་མ་སྟེ་ཆ་ཤས་རེ་རེས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ཕལ་བ་སོགས་འཇོམས་ནུས་པ་ལྟར། གཏན་ཚིགས་འདིའི་རྟགས་ཟུར་བཞི་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་རེ་རེ་ནས་འགོག་ནུས་པས་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

མཐའ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོ་སོར་བཀོད་ན། ༡ ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། ༢ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། ༣ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། ༤ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའོ།།

བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོ་སོ་ནས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བདག་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི་གཞན་སྡེ་གྲངས་ཅན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བདག་སྐྱེ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ཕན་ཚུན་སོ་སོ་བ་དད་པ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་མི་རུང་བས། རྒྱུ་ནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཡང་། རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་སྨུག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པས་མྱུ་གུ་མྱུ་གུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། མྱུ་གུ་ནི་ས་བོན་དང་དེའི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་ན། རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་མྱུ་གུ་མི་གསལ་བ་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་ནི།།
ཚོགས་ལ་གཟུང་དུ་ཡོད་རིགས་ན།།ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་གཟུང་དུ་མེད།།[259]

ཅེས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། གཟུང་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ལ་སྣམ་བུ

259 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧

གཟུང་དུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

གཞན་ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་ལས་ཏེ་རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ན་དེ་ཐོབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་སྐྱེ་ན་དགོས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་སྐྱེ་དགོས་པ་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བས་འགོག་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམ་ཡང་སླར་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་པས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ནུས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྐྱེད་དགོས་པ་དང་། གསལ་ཟིན་ནས་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་ཐལ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། གསལ་བ་སྔར་ནས་ཡོད་ན་དེར་བསྐྱེད་མི་དགོས་ལ་སྔར་ནས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་ཤིང་གསལ་བ་སྔར་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྔར་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ།།

སྒྲོར་བ་ནི། རང་རྒྱུའི་དུས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མངོན་པར་གསལ་ཟིན་གྱི་མྱུ་གུ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་

སྣང་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུས་འགོག་གོ།[260]

སྐྱོན་གཞན་ཡང་། འབྲས་བུ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་དང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་དོ།།

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། དེ་དག་གིས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་ཚུལ་ནི་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་ཤིང་། དེ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་མེད་པར་རིགས་ན། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ནི་གཞན་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ།།

དེ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་

260 དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩༥༡

ཅན་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[261] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་འགོག་ནུས་ལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་རྒྱུ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བས། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན། ས་མྱུག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་མི་འབྱུང་བའམ། ཡང་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་སེལ་བྱེད་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་བསལ་བྱ་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པ་མི་རུང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་གོ།

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་མཁན་ནི་གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག་དང་གཅེར་བུ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ཚུལ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པས་འབྲས་བུ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། གཅེར་བུ་པས་འཛིམ་པའི་གོང་བུ་དང་དབྱུ་གུ་དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐུད་པ་དང་ཆུ་དང་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་བུམ་པ་སྐྱེ་བ་ན། རྫ་བུམ་འཛིམ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བས་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རྫ་མཁན་གྱི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་

261 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༥༡

བས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། བདག་གཞན་རེ་རེ་བོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར།

དེ་འགོག་པ་ལ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་རེ་རེ་བ་ལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫ་བུམ་འཛིམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་ལ། རྫ་མཁན་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཉི་གའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[262] ཞེས་གསུངས།

རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

བཞི་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་མཁན་ནི་རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ན་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་ཡང་ན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་དགོས་པས་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་བདག་གིས་ནི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པས་ཕྱོགས་གསུམ་ག་ལ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་པདྨའི་ཡུ་བ་དང་དེའི་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩུབ་པ་དང་འཇམ་པ་དག་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། དེའི་འདབ་མ་དང་ཟེའུ་འབྲུ་དང་ལྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་དག་ཀྱང་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ངོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་

262 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༥༡

ཆོས་རྣམས་བཞིན་དུ་རྨ་བྱ་དང་བྱ་གག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དག་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འབད་པས་བཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་པ་མ་མཐོང་བས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་ལ། འདོད་ཚུལ་འདི་དག་སྔར་རྒྱང་འཕེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་འང་བཤད་ཟིན།

དེ་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་མིན་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བྱ་རོག་ལ་ཡང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་པ་དང་། རྨ་བྱ་ལ་ཡང་མདངས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནེ་ཙོའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྟོན་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་སྟེ། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[263] ཞེས་པ་ལྟར་ལ། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་ན་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བའམ་ཡང་ན་གཏན་ནས་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་ཚུལ་གཞུང་མང་པོར་འབྱུང་ངོ་། །

དེ་ལྟར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དང་གཞན་སོགས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་

263 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༥༡

པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་གནོད་པར་བཞེད་ལ། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས་ཀྱང་། "དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་པས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་ནོ། །"[264] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཕལ་ཆེ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་དངོས་སུ་བཀག་ཅིང་། བརྒྱུད་ནས་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

264 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༥༡

ག རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨོས་པའི་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སུ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་གསུངས་ཤིང་། འདིར་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་ལ་དཔྱད་དེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མཚོན་ཙམ་རེ་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གོང་དུ་བཀོད་ཟིན་པའི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རྩ་ཤེའི་རྐྱེན་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་དུ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་དང་། བདག་རྐྱེན་བཅས་ལ་བརྟགས་ཏེ། དེ་དག་ཐུན་མོང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། སོ་སོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བའང་འགོད་པར་མཛད།

ཐོག་མར་རྐྱེན་རྣམས་ ཐུན་མོང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་སྐབས། ཁ་ཅིག་གིས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམས་རྐྱེན་ལས་དངོས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ནི་མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་མིན་པར། མིག་སོགས་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། བྱ་བ་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་ཁས་བླངས་པས

ཚོགས་གོ་ཟེར་བ་ལ། མིག་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ཤེས་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་ཟིན་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་མི་དགོས་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་པའི་ཚེ་བྱ་བ་དེའི་བྱེད་པ་པོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ལའང་བྱ་བ་དེ་མེད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་དེ་ཡོད་པར་འདོད་ནའང་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་འགོ་བརྩམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་རྫོགས་པ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་པའང་མ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་མ་བརྩམས་པའི་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མིན་པས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བྱ་བ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་ཤེས་དེའི་ཆ་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ལ་འགའ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བས་ཕྱེད་ཀ་སྐྱེས་ལ་ཕྱེད་ཀ་མ་སྐྱེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་མེད་དོ། །སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པར་འདོད་ན་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བཞིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་ཀའང་སྐྱེ་བཞིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

ཡང་རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བ་ཡང་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་

ཕྱིར། ཡང་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྐྱེན་མིག་སོགས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། མིག་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་མི་འཐད་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་འོན་ཏེ་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་པོ་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་པོ་ནའོ། །ཞེས་འགོག་གོ།[265]

གཞན་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་དངོས་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་སོ་སོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལས། རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་འདོད་པ་ལ། དེ་འགོག་ཚུལ་ནི། གང་གི་ཚེ་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་དཔྱད་ན་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དོ། །རིགས་པ་འདིའི་གནད་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་མྱུ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི་རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པར་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་ལ་རི་བོང་རྭ་མི་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དུས་གཅིག་ལ་མེད་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་

265 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༤ ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༨ ཤོག ༩

མེད་དགོས་པས། འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ཡང་། གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་གིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཟེར་བ་ལ། དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར་རམ། དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་པས་དམིགས་རྐྱེན་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་འདི་ནི་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པ་པོ་ན་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་རང་འདོད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཙམ་མོ། །ཅི་སྟེ་དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཤེས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དམིགས་བྱ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་དམིགས་བྱེད་མེད་ལ། དམིགས་བྱེད་ཡོད་པའི་དུས་སུ་དམིགས་བྱ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ལ།[266] རིགས་པ་འདིའི་གནད་ནི། དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་མི་དགོས་ཀྱང་། འདིར་དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། གནས་ལུགས་ནི་རང་ཉིད་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་ནམ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་

266 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༧ ཤོག ༨

འབྲེལ་བས་ཡུལ་དུས་ཀུན་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་པ་འབྲས་བུའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལ། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་རྣམས་སྐྱེས་པའི་སྔ་ལོགས་སུ་ས་བོན་འགགས་པ་མི་འཐད་པས་ས་བོན་འགགས་མ་ཐག་པ་མྱུ་གུའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་མྱུ་གུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ས་བོན་འགགས་ན་མྱུ་གུའི་དངོས་རྒྱུ་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མྱུ་གུ་འགགས་པས་ཆོད་པས་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་དངོས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འགོག་ལ།[267] རང་གི་ལུགས་ནི་རྣམ་ཤེས་འགག་ཁ་མ་ལྟ་བུ་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ཡང་། རྣམ་ཤེས་འགགས་ཟིན་པ་དེའི་རྒྱུར་མི་འདོད་དོ།།

བདག་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུ་གང་ཞིག་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དེའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལ། རྒྱུ་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་ན་འབྲས་བུ་འདི་རང་དབང་དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འགོག་པར་མཛད།[268]

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་བརྟགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ནི་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གོ་བདེའི་

267 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༧ ཤོག ༥
268 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༧ ཤོག ༥

སྒྲོར་བའི་ཚུལ་དུ་འགོད་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོས་སམ་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པའང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རིགས་པ་འདིའི་གནད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པར་མཚུངས་པས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་མི་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་དེ་ལ་འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུའོ། །འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་གོང་གི་སྐྱོན་གཉིས་ཀྱང་འཇུག་པས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་འགོག་གོ།[269]

ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་གཙོ་བོར་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་མཛད་པས། རིགས་པའི་ཚུལ་དེ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་དམིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པས་རྒྱས་པར་གཞམ་དུ་འཆད་པར་འདོད་ལ། འདིར་མདོ་ཙམ་སྨྲས་ན། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་གོང་འོག་དུ་མར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བརྟག་པའི་སྟེང་ནས་ཆོས་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་།[270]

269 སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཀློག ༡༣ ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༦༥
270 རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་དེ་རབ་བྱེད་གཞན། ༢/༡༨ དང་། ༦/༣ དང་། ༡༠/༡-༢ དང་། ༢༡/༡༠ དང་། ༢༢/༢ དང་། ༢༤/༡༥-༡༦ བཅས་པར་བྱུང་།

ལྷག་པར་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཐད་དུ།

གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན།།
སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།།
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན།།
ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར།།[271]

ཞེས་བདག་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཅི་སྟེ་བདག་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བས། བདག་ཅེས་པ་དེ་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་དོན་གཞན་གང་དུའང་མེད་པར་བསྒྲུབས། སྦྱོར་བ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རིགས་པ་འདིས་ནི་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་དེ་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། བརྒྱུད་ནས་བདག་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེར་བར་བྱེད་དོ།།

རིགས་པ་འདིས་ནི་གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཅན་ཡིན་པ་ལྟར་བདག་དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་

271 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༨

འགྱུར་བ་དང་། ངོ་སྐམ་པ་གང་ལ་སྐྱེ་བའི་གཞི་བདག་དེ་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོ་དང་ཡང་ལྡོག་ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པའི་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཚུལ་གསུངས་ལ། གལ་ཏེ་བདག་དེ་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་བྱེད་ན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བདག་རྣམས་འབྲེལ་མེད་སོ་སོ་བར་འགྱུར་བས་ངས་སྔོན་འདི་དང་འདི་བྱས་སོ་ཞེས་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། གལ་ཏེ་བདག་དེ་ཕུང་པོ་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན་བདག་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་མེད་པར་ཚེ་འདིར་གསར་དུ་བྱུང་བ་དང་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དང་། ཕུང་པོ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན། རྟ་ལ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་དང་ལྐོག་ཤལ་མེད་པ་ལྟར། བདག་དེ་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པར་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པའོ།།

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པར་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ནས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རབ་བྱེད་བརྒྱད་པར་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ཐོག་མར་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་སོ་སོ་ལ་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་། དེ་

རྗེས་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་འགྲོ་འོང་བརྟག་པ་དཔེར་བཀོད་དེ་བཤད་ན། སྤྱིར་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཆེ་ན་བྱེད་པ་པོ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་པོ་གཅིག་དང་། དེ་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཅིག་དང་། དེ་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་བཅས་གསུམ་ལས། ལམ་ལ་ནི་སོང་ཟིན་པའི་ལམ་དང་། འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་བརྩམས་པའི་མ་སོང་བའི་ལམ་བཅས་གསུམ་ཡོད་ལ། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འགྲོ་བཞིན་པའི་བྱ་བ་རིགས་པས་འགོག་པ་ན། སོང་ཟིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། མ་སོང་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པས་མེད་ལ། དེས་ན་ད་ལྟ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འཛོག་དགོས་པས་ན། སོང་མ་སོང་གི་ལམ་གཉིས་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་འགོག་ལ། འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མི་འགོག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

རེ་ཞིག་སོང་ལ་མི་འགྲོ་སྟེ། །མ་སོང་བ་ལའང་འགྲོ་བ་མིན།།
སོང་དང་མ་སོང་མ་གཏོགས་པར། །བགོམ་པ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།[272]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགགས་པའི་སོང་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་མ་སོང་བའི་ལམ་ལའང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ནའང་མི་འཐད་དེ། བགོམ་བཞིན་པའམ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་ཞིག་བཙལ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྐང་པས་སོང་ཟིན་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གི་བྱ་བ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། དེས་མ་

272 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློཀ ༧ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥

སོང་བའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པ་ལས་གཞན་པའི་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་ཞིག་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཚད་མས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀང་པ་ལ་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཀང་པའི་སོར་མོའི་རྒྱབ་ཀྱིས་མནན་པའི་ཆ་རྣམས་སོང་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ལ། རྟིང་པས་མནན་པའི་མདུན་གྱི་ཕྱོགས་ནི་མ་སོང་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཀང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པས་ནོན་པའི་ལམ་དེ་ཀང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པ་རང་རང་ལ་ལྟོས་ནས་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཀང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པའི་རྡུལ་ལའང་མདུན་རྒྱབ་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པས་དེ་ལའང་ཀང་པ་ལ་དཔྱད་པ་བཞིན་དུ་དཔྱད་ན་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་ཞིག་མི་རྙེད་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་འདི་དག་གིས་སོང་མ་སོང་གང་ཡང་མིན་པའི་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ནས་དེ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་འགོག་པ་མིན་ལ། ཡང་ཀང་པའི་ཆ་རྣམས་ཀང་པ་མིན་ལ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་ནའང་ཀང་པ་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་རིགས་པས་ནི་ཀང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཀང་པ་ཡོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ།།

ཡང་འགྲོ་བ་པོ་དང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་ལྷ་བུ་གོམ་པ་སྤོ་བ་མཐོང་བས་དེ་འགྲོ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འགྲོ་བ་པོ་དང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ལ། ལྷས་བྱིན་གོམ་པ་སྤོ་བའི་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་གོམ་པ་སྤོ་མཁན་གྱི་ལྷས་བྱིན་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དེ་དང་འགྲོ་བ་པོ་

གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཞེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཡིན་པར་གྱུར་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། འདི་ནི་བྱ་བ་དང་འདི་ནི་བྱེད་པོའོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་འགྲོ་བ་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ན་འགྲོ་བ་པོ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་འགྲོ་བ་པོ་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གང་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ན་དེ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུས་འགོག་གོ།[273]

༣ དབུ་མ་པའི་བདེན་དངོས་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་བཀོད་པ།

ཀ སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་དུ་མར་བྱུང་བའི་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་ཚུལ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་

273 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༨-༢༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦

རགས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ནས། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་འབྲང་དབུ་མ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་འགོད་པ་ལ། སྤྱིར་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་སུ་བྱུང་བའི་རིགས་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་ཀུང་རང་ལུགས་སུ་བཞེད་མོད། སློབ་དཔོན་སོ་སོས་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་མཛད་མ་མཛད་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་དེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

ས་ནི་སྲ་བའི་ངོ་བོ་མིན། །འབྱུང་བ་ཉིད་ཕྱིར་རླུང་བཞིན་ནོ། །[274] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དེའི་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་ཀྱང་།" དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཉེ་བར་གཞག་པས་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །"[275] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་སྦྱོར་ངག་ཏུ་བཀོད་ན། ས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རླུང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྣ་བའི་དབང་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་སོགས་འབྱུང་བཞི་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ས་སྲ་བ་དང་རླུ་སོགས་མི་སྲ་བའི་ཁྱད་པར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ས་སྲ་བའི་

274 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༢ ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༧༠
275 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤོག ༢༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༩༥

ངོ་བོར་གྲུབ་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་སྨྲ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ཡང་སྨྲ་བ་ཡིན་དགོས་པ་མགོ་སྙོམས་བྱས་ཏེ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་དབང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་གཞན་སུ་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན། དུ་བ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེ་ན་ཡང་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་། ཡང་ན་མེ་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་གིས་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བལྟ་དགོས། དེ་ལྟར་ན་རང་ལའང་ལྟ་དགོས་ལ། རྣ་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་དེ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་ལ་སོགས་པ་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་དང་། གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པའི་ལུང་ལས་འདི་སྐད་ཅེས། ཀྱེ་བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གོ །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའོ། །ཞེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གསུངས་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཆོས་དེ་དག་འགོག་པ་ནང་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་མེད་ལ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་དབྱིབས་དང་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ཞིང་

འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་བཞིན་དུ་དེ་འགོག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་དག་གི་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤོང་བར་སྐྱོན་བརྗོད།[276]

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་གསུམ་ཀའི་གང་ཡང་མེད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ས་སྒྲ་བ་ཡིན་པ་ཙམ་འགོག་པ་མིན་པར། དོན་དམ་པར་སྒྲ་བ་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱེད་ཅག་གིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དང་པོ་མི་འཇུག་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་དེ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་ལྟུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་མཐོང་བའི་ནུས་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཡོད་པས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

སྐྱོན་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པལ་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་ནུས་པ་མེད་ལ། སྐབས་འདིར་ནི་དོན་དམ་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་དོ།།[277]

དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་མི་

276 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༦༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༠
277 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༦༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༡

ལྟོས་པ་དང་། ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡན་གར་བར་གནས་པར་འདོད་དགོས་ཀྱང་། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་ནི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡན་གར་བར་གནས་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གཅིག་མེད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡན་གར་བར་གནས་མི་ནུས་ལ། དངོས་པོ་ཀུན་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དང་བྲལ་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་ནས་མི་རུང་བས། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་།།

ཁ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟག་པ་ན་གཅིག་དང་དུ་མར་བརྟགས་ཏེ་དཔྱད་པ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུའང་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་གཞུང་དང་།[278] སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ། གཞན་ཡང་ནང་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་དུའང་འབྱུང་མོད།[279] སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དང་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་

278 དཔེར་ན་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། (སྡེ་དགེ དབུ་མ། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༡༥) དངོས་པོ་གང་གང་ཡོངས་བརྟགས་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད། །གང་གིས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་མིན་པ། །དེས་ན་དུ་མ་དག་ཀྱང་མེད། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

279 དཔེར་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༣-ན།) གང་གིས་དངོས་པོ་རྣམ་དཔྱད་ན། །དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད། །ཅེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་སུ་རིགས་པ་འདི་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་རྒྱས་པར་བཀོད་པས། འདིར་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་རིགས་པ་འདི་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

མེ་ལོང་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་གཟུགས། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་སྤངས་པ།།
སྣང་སྟེ་དེ་ནི་མེད་པའང་མིན། །སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་ནོ།།[280]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ།

བདག་དང་གཞན་སྨྲའི་དངོས་འདི་དག།
ཡང་དག་ཏུ་ན་གཅིག་པ་དང་།།
དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར།།
རང་བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན།།[281]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་བདག་དང་ཤེས་རིག་དང་རྡུལ་ཆ་མེད་སོགས་རྟག་དངོས་འགོག་པ་ན། ཆོས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་བཀག་ཅིང་། གཅིག་མི་དམིགས་པས་དེ་བསགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མའང་མི་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱིས་འགོག་ལ། དེ་ཡང་གོ་བདེའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་འགོད་ན། རང་དང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་སྨྲས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཏན་ཚིགས་འདི་ལ། ༡ དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། ༢ ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། ༣

280 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༨༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༦༥༣
281 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༡ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༩༥

བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པའི་གནད། ༩ བདེན་པའི་དུ་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་དེ་གནད་བཞི་ཚང་།

རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདུས་བྱས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་ཤིང་། འདུས་མ་བྱས་ལའང་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དེས་ཡོད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆ་དང་བཅས་པས་གཞི་གྲུབ་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་བོ།།

ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ལས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པའི་རྟགས་ལས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ཡིན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་མིན་དགོས་པ་ཡང་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མིན་པའི་ཤེས་བྱ་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་དབུ་མའི་རྒྱུན་དུ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་དང་། མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་བཅས་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཞིང་། དང་པོ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་ལའང་ནང་གསེས་རྟག་དངོས་གཅིག་

བདེན་དང་། གང་ཟག་གཅིག་བདེན་དགག་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་ལའང་། ཕྱི་དོན་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གཉིས་དགག་པ་དང་། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་དང་ཕྱི་རོལ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ་བཅས་སོ་སོར་མཛད་ཅིང་། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི་བདེན་པའི་གཅིག་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ་བསྒྲུབས། རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ།།

དེ་དག་ལས་ཐོག་མར་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་དགག་པའི་ནང་ཚན་གཞན་སྡེས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། རྟག་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུའི་བདག་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་ལ་ཕན་པ་སྔ་ཕྱི་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ཟེར་ན། རྟག་པའི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བའི་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ།

རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དུ་མ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བའི་ཆ་དུ་མ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པས་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་ན་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བའི་ཆ་དུ་མ་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པས་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ན་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཅན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོད་འདུས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།།

མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་

དང་། ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ་བྱེ་སྨྲ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱི་དོན་རགས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ཀུང་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྒྲིབས་པ་དང་མ་བསྒྲིབས་པ་ལྟ་བུའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་དང་། གཡོ་བ་དང་མི་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ། ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་མ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།།

ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལས་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་ལ་གོ་ས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་དང་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་རགས་པ་རྒྱས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁས་ལེན་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ནུབ་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་དེ་ཤར་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་འདོད་ན། ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུ་ཆ་ཤས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ནུབ་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་ནང་ཚན་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་དང་།

ཕྱི་དོན་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས་ལས། རྣམ་མེད་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཐོག་མར་རང་རིག་བསྒྲུབས་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་ཆ་གཉིས་དང་ལྡན་པར་འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་འགྲོ་བས། དེའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རིག་འཐད་པར་ཐལ། ཤིང་ རྟ་སོགས་བེམ་པོ་རྣམས་མི་གསལ་བ་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་སོགས་སུ་དགོས་ཀྱང་། དཔེར་ན། མར་མེ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་གསལ་བ་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱང་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས་བཟློག་པ་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་འདིའི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རྣམ་བཅས་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ལ་རྣམ་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུགས་འདིར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་མང་པོར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཤེས་པ་

བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་པོ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་གཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་དུ་མར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྲ་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁྲ་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རྫས་དུ་མར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པས་འགོག་གོ །མདོར་ན་ཆ་ཅན་ཤེས་པ་གཅིག་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་རྣམ་པ་དུ་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པའམ་སྣ་ཚོགས་རིམ་འབྱུང་བའི་ལུགས་འགོག་ཚུལ་ནི། སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པ་ན་རེ། ཁ་བོ་ཅག་ལ་གོང་དུ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་སྟེ། ཚོན་མདོག་སྣ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་ནི་དུས་ཅིག་ཅར་མ་ཡིན་པར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་དཔེར་ན། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་ཕྲ་ཕྱི་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་མགྱོགས་པོར་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ལྟར། ཞེས་པ་

དེ་དག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་ལྷན་པོ་དག་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བོ་སྣམ་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་བཏབ་ལ། དེ་འགོག་པ་ལ། འཇུག་པ་སྦྱར་བ་ཅིག་ཅར་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་རིགས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྕུག་མའི་སྐད་དོད་ལ་ཏ་ཞེས་པ་དང་། ཤིང་ཏ་ལའི་མིང་ཏ་ལ་ཞེས་པ་གཉིས་མཚུངས་པར་བརྗོད་པའི་ཚེ་དེ་དག་ཐོས་པའི་བློ་ཉན་ཤེས་རྣམས་ཀུང་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བར་འབྲེལ་བ་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་དག་ཐོས་པའི་བློ་ཉན་ཤེས་རྣམས་རབ་ཏུ་མཚུངས་པོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་འདི་དག་གིས་དོན་སོ་སོར་མི་གོ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཆེས་སྦྱར་བས་ན། ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་འབྲེལ་བ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་གོ།

རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། ལུགས་འདིར་ཡུལ་ཁྲ་བོས་ཀུང་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་གཏད་ལ་ཤེས་པའང་ཡུལ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ། ཁྲ་བོའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའམ་ཁྱད་པར་སྣ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་གཅིག་ལའང་ཐོག་མ་དང་དབུས་དང་མཐའ་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་ལའང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་

གཅིག་ཁོ་ན་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་ཐམས་ཅད་དུ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་གོ།

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་ཚུལ་ནི། རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ལས་རྣམ་བདེན་པ་ལའང་རྣམ་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་གསུམ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ། འོན་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པས་རྣམ་པ་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་སེམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་འདོད་པ་ཙམ་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ལ་རྣམ་བདེན་པ་སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ། རྣམ་པ་རྣམས་དུ་མར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཁྲ་བོ་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། སྤྱར་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཆ་མེད་ལ་གནོད་པ་དང་འདྲ་བར་འདི་ལའང་གནོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ །ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་འདི་ལའང་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བཅུས་བསྐོར་བའི་ཚེ་དབུས་རྡུལ་དེ་ཆ་མེད་ཡིན་ནམ། ཆ་བཅས་ཡིན། ཆ་མེད་ཡིན་ན་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་དང་དབུས་རྡུལ་བཅས་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་གོ་ས་འདྲེས་པས་རྣམ

པ་གཅིག་མ་གཏོགས་འཆར་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་རྟུལ་ཕྲ་ཙམ་སྣང་ཀྱང་ཆ་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཆ་བཅས་ཡིན་ན་འང་དབུས་རྟུལ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྟུལ་ལ་བལྟན་པའི་ངོས་བཅུ་ཡོད་དགོས་པ་བཞིན་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་བཅུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ།།

སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་འགོག་པ་ལ། ལུགས་འདིར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཕུང་པོ་བཞིན། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་ན། སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་། བསྒྲིབས་པ་དང་མ་བསྒྲིབས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་སྣང་བ་འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་འགོག་གོ །འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་ཙམ་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་པས་འགོག་པ་མིན་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། རྣམ་རྫུན་པ་ན་རེ། རྣམ་པ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་དང་དོན་དམ་པར་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་རྣམས་ཁོ་བོ་ལ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དང་པོ་ནས་ཤེལ་སྒོང་

དགག་པ་ལྷ་བྱུ་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྣམ་ཤེས་དེའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན། འཁྲུལ་བའི་དབང་གིས་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་ལྷ་བྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད། རྣམ་རྫུན་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་མཆོན་ཙམ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་ནི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་དངོས་པོར་མེད་ན། འོ་ན། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟའི་རང་ཅག་གི་ཉམས་སྐྱོང་འདི་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་སྐྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རི་བོང་རྭའི་དབྱིབས་མིག་གིས་ཉམས་སུ་སྐྱོང་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་ལ། གཞན་ཡང་རིགས་པ་དུ་མས་བཀག་གོ།

རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་བསགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཤིང་མེད་ན་ནགས་ཚལ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་མེད་དགོས་པར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

མདོར་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་འདིའི་གནད་འགག་མཐར་ཐུག་པ་

ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་ཧེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཁས་བླངས་པ་ལའང་དུས་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པའམ། རགས་པ་དང་ཕྲ་བའམ། ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོགས་ཆ་དུ་མ་མེད་པའི་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས། ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་ན། ཆོས་གཅིག་ཆ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་དོན་ལ་མི་འགལ་མོད། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ན་ཆ་ཅན་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆ་ཤས་རྣམས་དུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཆ་ཅན་ཡང་དུ་མར་འགྱུར་བའི་གནོད་པ་བསྟན་ནས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ལྔའི་གྲངས་འདྲེན་མཛད་པ་གྲགས་ཆེ་བས། དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་ཙམ་ནི། དང་པོ་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གོང་དུ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ནི། གོང་དུ་ཙ་ཤེའི་གཞུང་བཀོད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐོ་ནས་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་དེའོ།།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་རྒྱུས་བསྐྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་དུས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དུས་ཐམས་

ཅན་དུ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་གཏན་ནས་མེད་པ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བཞི་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུ་མས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ཀྱང་། གཞན་གསུམ་ལ་རྒྱུ་གཅིག་པོ་ན་ཞེས་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་ཞེས་པོ་ནའི་སྒྲ་སྦྱར་བས་ཆོག་པས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་སྐྱེད་པ་ཡང་མེད། འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པ་ན་ཡང་དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆའམ་དུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ས་བོན་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་སྐྱེ་བའང་ཡོད་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་སྐྱེད་པའང་ཡོད་དེ། ས་བོན་ནས་འབྲུ་གཅིག་གིས་མྱུ་གུ་དང་ལོ་མ་དང་སྡོང་མ་སོགས་དུ་མ་དང་། ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ས་བོན་དང་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་གཅིག་སྐྱེད་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་རུང་ཡང་། དོན་དམ་པར་དུ་མས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་མིག་ཤེས་ལ་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་དང་ལྡན་ལ། ཆོས་གཅིག་ཆ

དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་དོན་ལ་མི་འགལ་ཡང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྔ་པ་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

ག སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་རྒྱ་ཤེ་ལས་བྱུང་བའི་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅུ་པ་དང་ཉེར་གཉིས་པར་བྱུང་བའི་རྣམ་ལྔའི་རིགས་པ་སྟེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན།།
དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེ་དེར་མེད།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན།།[282]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ། ༡ གཅིག་དང་། ༢ ཐ་དད། ༣ བདག་ལ་ཕུང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ༤ ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཡོད་པ་དང་།

282 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༣༡

༥ བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར། ༦ ཕུང་པོའི་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་དང་། ༧ ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་བདུན་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་རྒྱལ་འདྲེན་མཛད་ཅིང་། རིགས་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་དང་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཐབས་སུ་ཡང་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

རྣམ་བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་ཇི་ལྟ་བུར།།
ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྙེད།།
དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་འཇུག་འགྱུར་བས།།
འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ།།[283]

ཞེས་ཤིང་རྟ་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པས་བཙལ་བ་ན་མི་རྙེད་པ་དེ་ལྟར་ན། ཤིང་རྟ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་མི་རྙེད་ལ། ཚུལ་དེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཉམས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་དབུ་མ་པའི་སྐབས་འདིར་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་བཀོད་ན། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་དང་། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཕུང་པོའི་རྟེན་དུ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་གང་དུའང་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཁྱོད་

283 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༦༠ ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༧

ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དུ་དང་། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་སུའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡན་པ་དང་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གཉིས་དང་ཚོགས་ཙམ་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཏེ་བདུན་དུ་བཙལ་ན་མི་རྙེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདག་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕུང་པོའི་རྟེན་དུ་དང་། བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་འགོག་པ་ན་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་འགོག་ཅིང་། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། བདག་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དུ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་སུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན། དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་སྤྱིར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

མཐའ་བདུན་རེ་རེ་ནས་འགོག་པ་ལ། བདག་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན། ཕུང་པོ་ལ་ལྔ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བདག་ལ་ཡང་ལྔ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ང་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད། གལ་ཏེ་སེམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའམ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་ཕྱོག་ཆ་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་ཤེས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་འགོག་པ་ནི། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཐ་དད་དུ་སོང་བས་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ། ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ང་ལ་མི་གནོད་པ་དང་ང་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལ་མི་གནོད་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། གནོད་བྱེད་གཞན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་འགོག་ཚུལ་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།

འདི་ནི་མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་འཕེན་དུ་མི་རུང་བས་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕེན་པའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ཙམ་ཡིན་པ་རྒྱན་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་། བདག་ཕུང་གཉིས་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རིགས་པས་འཕུལ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བདག་མང་པོ་དང་ཕུང་པོ་ལྟ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕེན་ནོ།།

ཕུང་པོ་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མིང་གིས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ལ་རྟེན་བརྟེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་ཚུགས་ཐུབ་ལ་ཆུ་སྣོད་ཆུའི་གདགས་གཞིར་མི་རུང་བ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཡང་བདག་གི་གདགས་གཞིར་མི་རུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་བས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་རུང་ཞིང་། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་སྣོད་དང་དེའི་ནང་གི་ཞོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མཐོང་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་ནི། འདི་ལྟར་གང་ཟག་ལྷ་སྦྱིན་བ་ལང་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྦྱོར་ལ། ལྷ་སྦྱིན་རྣ་བ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་དད་མིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་པས་བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། བདག་ལ་ཕུང་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་ན་ལྷ་སྦྱིན་བ་ལང་དང་ལྡན་པ་བཞིན་བ་ལང་གཞན་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་ལྷ་སྦྱིན་འཛོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཛོག་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བདག་ལ་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས་པས་དེ་ལྟ་ན་བདག་ཕུང་དབྱེར་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ལྡན་བྱ་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་ནི། ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན་པས་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་ནས་འབྱུང་འགྱུར་སྔོན་པོ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པས་རྒྱུ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འགལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་བས་ཤིང་རྟ་བཤིག་པའི་ཡན་ལག་སིལ་བུར་གནས་པའི་ཚོགས་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

ཕུང་སོགས་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་བདག་ཏུ་འཛོག་པ་མི་འཐད་དེ། དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ཁྱོད་ལྟར་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་བདག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་ནི་བདག་ཏུ་འཛོག་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགོག་པར་བྱེད།

ཡང་ཕྱུང་བོའི་དབྱིབས་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ན་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བའི་དབྱིབས་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟགས་ན་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་མི་འཐད་པ་ལྟར། ཕྱུང་པོ་རེ་རེ་བའི་དབྱིབས་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་བརྟགས་ཀྱང་ཕྱུང་བོའི་དབྱིབས་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མདོར་ན་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་མིང་གིས་ཕར་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན། ཤིང་རྟའི་གདགས་གཞིའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཤིང་རྟ་ཡོད་དགོས་ལ། དེར་མ་ཟད་ཤིང་རྟའི་ཚོགས་པའི་རྡུལ་རེ་རེའི་སྟེང་ནའང་ཤིང་རྟ་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འདོད་ན་ཡན་ལག་གི་རྡུལ་རེའི་སྟེང་ན་ཤིང་རྟ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་དགོས་ཀྱང་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། །ཡང་ཡན་ལག་རེ་རེ་ཚོགས་པ་ན་ཤིང་རྟ་ཆ་ཚང་རེ་ཡོད་པར་འདོད་ན། མ་བསྒྲིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལའང་ཤིང་རྟ་ཡོད་དགོས་ཏེ། བསྒྲིགས་པ་དང་མ་བསྒྲིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་ན། ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་རྙེད་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་དང་ཆེ་ཆུང་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ནམ། འཁོར་ལོ་ལས་ཆེ་བ་ཡིན་པར་འདོད། གལ་ཏེ་འཁོར་ལོ་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པར་འདོད་ན། ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་དང་དེའི་ཡན་ལག་འཁོར་ལོ་གཉིས་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་འཁོར་ལོའི་སྟེང་ནས་རྙེད་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་དང་ཚད་མི་མཚུངས་པར་དེ་ལས་ཆེ་བར་འདོད་

ན། གདགས་གཞིའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཤིང་རྟ་རྙེད་ཐེར་བ་དེ་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་ལ། གདགས་གཞི་འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ན། འཁོར་ལོ་རྐྱང་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཤིང་རྟ་རྗོགས་པར་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་ཤིང་རྟའི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་ཉེ་བར་ལྡང་བྱ་དང་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་དེ་དག་ལེན་པ་པོ་ཡིན་པས་ལྡང་བྱ་དང་ལེན་པ་པོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལྡངས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། བདག་ཀྱང་རང་གི་གདགས་གཞིའི་སྟེང་དུ་བཙལ་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན་ཤིང་རྟ་ལ་དཔྱད་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་དེ་དག་འབྱུང་བས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་නོ།།

ང རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས།

ཕྱི་ནང་གི་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་ན་མི་རྙེད་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་གཞུང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ཉིད་ལ་གཏུགས་ནས་འགོག་པས་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། འདི་ལ་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པའི་རྟེན་པའི་དོན་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་རྟག་མཐའ་དང་། འབྱུང་བའི་དོན་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཆད་མཐའ་དངོས་སུ་སེལ་བ་ནི་གཏན

ཚིགས་འདིའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས།།
རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ།།
དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི།།
ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། །[284] ཅེས་གསུངས།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་སྦྱོར་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་འགལ་ཏེ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ཆོས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།
ཆོས་ནི་རྒྱུ་བཅས་རྐྱེན་བཅས་རབ་ཏུ་ཤེས།།
རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་དེ་མ་སྐྱེས།།
དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད།།
རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་ཡིན་སྟོང་པར་གསུངས།།
སྟོང་ཉིད་གང་ཤེས་དེ་ནི་བག་ཡོད་པའོ།།[285]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ནུས་པས་མེད་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཤེས་དགོས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐོར་

284 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༡༥ ཤོག ༢༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢
285 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཕ། ཤོག ༢༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༨

ཞིབ་པར་གཤམ་དུ་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

༣ སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གང་ཡིན་བརྟག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཙོ་བོ་རྣམས་བརྗོད་ཟིན་ནས། ད་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་འགོག་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་གང་ཡིན། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་དེ་ཡོད་ན་སྐྱོན་གང་དག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་རྣམས་ཤེས་པ་དབུ་མ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་རིགས་པས་གང་འགོག་མི་འགོག་གི་དགག་བྱའི་ས་མཚམས་ངེས་པའམ་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐོག་མར་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཚུལ་དེ་ཙུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། གནས་དེར་ཆུ་མི་འདུག་སྙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མེད་རྒྱུའི་ཆུ་དེ་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ལྟར། ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ལའང་སྔོན་དུ་མེད་རྒྱུའི་བདག་དང་རང་བཞིན་དེ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་དགོས་ཏེ། དགག་པར་བྱ་བའི་དོན་སྤྱི་ལེགས་པར་མ་ཤར་ན་དེ་བཀག་པའང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།།[286]

ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དགག་བྱའི་སྤྱི་བློ་ལ་ལེགས་པར་མ་ཤར་བར་

286 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༩ ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༣༩

དགག་བྱ་དེ་བཀག་པ་བློས་ལེགས་པར་འཛིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི་མཐའ་ཡས་ཀྱང་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩ་བ་ནས་ངོས་བཟུང་སྟེ་འགོག་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དགག་བྱའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དགག་བྱའི་གནད་ཕྲ་མོ་ཚུན་ཆད་ནས་མ་ལུས་པར་མ་ཁེགས་པར་དགག་བྱའི་ལྷག་མ་ལུས་ན་ཡོད་པའི་མཐར་ལྟུང་ཞིང་། ཡང་དགག་པར་བྱ་བའི་ཚོད་མ་ཟིན་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་བཀག་ན་ནི། རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིམ་པ་འཛོག་མི་ནུས་པས་ཆད་པའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་ལེགས་པར་འཇོག་མ་ཤེས་པར་དེ་དག་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་མེད་པར་བཟུང་ནས། ཚིག་གི་སྒྲོན་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་བ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཚུལ་ཡང་། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "ཁོ་བོ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་ལ། ཚིག་གི་སྒྲོན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྨྲའི།"[287] ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་གཏན་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའང་ཆད་པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟོག་ན་དེའི་ཚེ་འདི་ལོག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ།"[288] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་དགག་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པ་ལ་དགག་བྱར་བྱས་པ་དང་།

287 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད། ཤོག ༢༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥༣

288 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༥༥

དེས་བ་བཟུང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལ་དགག་བྱར་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་། གཉིས་པ་ནི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ། བཞི་བརྒྱ་པར།

ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི།།
སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།།[289]

ཞེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་སྲིད་པའི་ས་བོན་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་འགག་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར། སྐབས་འདིར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པ་ལ་དེས་བ་བཟུང་བའི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐོག་མར་དགག་དགོས་པས། ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཉིས་ལས། དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཡོད་ན་རྟགས་ཀྱིས་དགག་མི་ནུས་པས་དགག་བྱ་འདི་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།

མེད་ན་དགག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་ན་གཞི་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན་ནའང་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེ་བས་དགག་དགོས་པ་ལ། འགོག་ཚུལ་ཡང་ཐོ་བས་བུམ་པ་བཤིག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ངོ་ཤེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞི་དེ་མེད་པར་ངེས་པ་སྐྱེས་ན་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ཤེས་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའང་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་ལྟར་ཕྱར་མེད་པ་ཞིག་གསར་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་མིན་གྱི། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་

289 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ། ཤློ་ཀ ༢༥ ཤོག ༡༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༡༥

ཆོས་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྱིར་བདེན་པ་དང་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་ཅེས་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་འགོག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་འཇོག་པས། བདེན་པ་དང་རང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས། འོན་འདིར་འགོག་རྒྱུའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། ནང་གི་བློ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ནི་སྐབས་འདིའི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་མིག་སྣ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[290] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའམ་བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང་། བློས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང་།

290 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༠ ཤོག ༡༣༤༡

རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ནི་ལུགས་འདིའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དགག་བྱའི་གྲུབ་ཚད་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་རང་མཚན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ན་ལ་རང་མཚན་དང་། མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བར་གསུངས།[291]

ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེའི་ཕྱིར་གང་དག་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྒྲིགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །"[292] ཞེས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡུལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟེན་པ་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡུལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྟེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་སྔོན་ནས་གོམས་པའི་དབང་གིས་འདི་ནི་སྔོན་པོའོ། །འདི་ནི་སེར་པོའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་རང་དགའ་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེས་བཏགས་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྲུན་པ་ཙུང་ཟད་བབ་པའི་ཚེ་ཐག་པ་ཁྲ

291 དཔེར་ན་རྗ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་(རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༩-ན།)གསལ་བ་ལྟ་བུ།
292 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༩༤

བོ་འཁྲུལ་ལུགས་སྒྱུལ་དང་འདྲ་བ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ན་འདི་སྒྱུལ་ལོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ། བློ་དེའི་ཡུལ་གྱི་སྒྱུལ་ནི་གཞི་ཐག་པའི་སྟེང་དུ་སྣང་ཙམ་མམ་ཐག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཐག་པའི་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ཡང་དེ་མིན་ཞིང་དེ་ལས་ལོགས་སུ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟའོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ། བློ་དེའི་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ནི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་གི་སྟེང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་མམ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གཞི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་སོགས་གང་ཡང་ཤིང་རྟ་མིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ལོགས་སུའང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི་ཐག་པའི་སྒྱུལ་དང་འདྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཐག་པ་ལ་སྒྱུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་ཡང་། དེ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་སྟེ། འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་དོན་མཐུན་ཡིན་མིན་མི་མཚུངས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གཞི་དེ་ཉིད་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་མིན་ཡང་མི་མཚུངས་ལ། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་བརྡ་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་མིང་བརྡ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་མི་གཅོད་ཅིང་། ཡོད་ཀྱང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའང་མ་ཡིན་གྱི་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་གཅོད་དོ།།

༩ དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ།

དེ་ལ་གོང་དུ་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མྱུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཐའ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནན་གྱིས་འགོག་པར་མཛད་པ་ལ། འོ་ན་དབུ་མ་པས་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཙམ་ལས་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དམ་ཞེ་ན། དོགས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། དབུ་མ་རྗ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་དེ་ལྟར་ན་བདེན་བཞི་དང་སྐྱབས་གསུམ་སོགས་མི་འཐད་པས་དབུ་མའི་ལུགས་དེ་ཆད་མཐར་འགྱུར་བའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་བྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་གྱིས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་དག །རྣམས་ལ་ཕྱོགས་མེད་རྩོད་པ་མེད།།

གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད།།[293]

ཅེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་ཟིན་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའང་ཡོད་ལ། གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ཀྱི་

293 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༥༧ ཤོ ༢༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༩༥

མཁས་པ་འགས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ལ་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་བདེན་དངོས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མ་ཟད། རང་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། གལ་ཏེ་རང་ཕྱོགས་ཡོད་ན། དབུ་མ་པ་དེ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དེའི་ལུགས་ལ་སྒྲུབ་ངག་གམ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་འགོད་རྒྱུ་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲོ།།

འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་གི་བཞེད་ཚུལ་ནི། གོང་གི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་ཕྱིས་དེ་ཞིག་པར་ཁས་བླངས་ན་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བར་གསུངས་པ་མིན་པར་འདོད། དེས་མཚོན་ཏེ་ཚིག་ཟིན་ལ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྤྱིར་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་པར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། “དབུ་མ་པ་ནི་མེད་པ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་རྩོལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་དག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་

བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །"[294] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རེ་ཤིག་ལྟ་བ་འདིའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མེད་དེ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་དག་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་པ་ཉིད་དོ། །"[295] ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ནས་ཆད་ལྟ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ལན་དུ། མེད་པ་བ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པས་སྐྱོན་ཡོད་ལ། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་ལན་མ་བཏབ་ལ། ཡང་མེད་པ་བས་མེད་པར་སྨྲས་ལ། དབུ་མ་པས་མེད་ཅེས་མི་སྨྲ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་ལན་མ་བཏབ་པར། དབུ་མ་པས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པས་ཆད་ལྟ་བ་དང་མི་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་འདིས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་གསལ་བར་བཤད་ལ། །འདིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེས་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་ནའང་ཆད་ལྟ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

དེས་ན་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རིགས་པ་མང་པོས་འགོག་ཀྱང་། རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་

294 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༡༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༨༢

295 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༨༨

ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བ་ཧྥ་བུ་ནི་བཏགས་དོན་མ་བཅལ་བར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ནས་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་ནོ།།

༥ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་གནས་ཚུལ།

དེ་ཡང་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྐབས་ཅུང་ཟད་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མཛད་སྐབས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་རེ་རེ་ནས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཀག་པས་མཚོན་ཐལ་འགྱུར་མང་པོ་བཀོད་ནས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་དག་མི་འཇུག་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་ལྡན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སུན་ཕྱུང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་སོགས་དང་དངོས་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་དབུ་མའི་བཤད་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ། ལེགས་ལྡན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་བཅས་བྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་དེ་གཉིས་འཛིན་པ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་འདོགས་པའི་སྲོལ་བྱུང་།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏར་གྲངས་ཅན་གྱིས་འདོད་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ན་རེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་སྐྱོན་དུ་མ་འཇུག་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་མི་ནུས་ལ། ལེགས་ལྡན་རང་ལུགས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སམ་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག་དགོས་པས། མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཞབས་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་གང་ཡིན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་ཏེ། དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ་མིག་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། དེ་དག་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ཕྱི་རྒོལ་སྨྲ་སྐྱེགས་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེའང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་ཏེ། མིག་སོགས་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཚེ་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྨྲ་སྐྱེགས་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་འགོག་དགོས་པ་ཡིན་པས། ཕྱི་རྒོལ་སྨྲ་སྐྱེགས་པ་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་འགོག

འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་སོ་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དཔེར་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པར་རྒྱུ་ས་བོན་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགོག

ཡང་གལ་ཏེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་དགོས་ཟེར་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་པ་རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས། དབུ་མ་པ་རང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅེས་འགོག

ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་པའི་དཔེ་བཀོད་པ་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ན་རེ། དཔེར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ན་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་གཟུང་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་པས་སྨྲ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་ཕ་རོལ་པོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ

ལ་མ་གྲུབ་པས། འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་བཟུང་ན་ཆོག་པ་བཞིན་དུ། སྐབས་འདིར་ཡང་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཆོག་པས། གོང་དུ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་དབུ་མ་པ་རང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྦྱར་མི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་དེད་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཞབས་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཁྱེད་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་དེ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ན་ཆོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་རྙེད་པ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བར་འགྱུར་བས། ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་བརྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཟེར་བ་མི་འཐད་ཅིང་། ཡང་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྫུན་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས། སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རྫུན་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་གཟུགས

སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འཛོག་པ་མི་འཐད་ཅིང་། རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་གཟུགས་དང་མིག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་གང་གིའང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་མི་འདྲའོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་ལ། ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་དེ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གྲུབ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པས། གཟུགས་ལྟ་བུ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་རིགས་པའི་སྐྱོན་ག་ལ་འཇུག་སྙམ་དུ་དགོངས་ལ།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པར་ཡོད་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་པས། གལ་ཏེ་གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་ན་གཟུགས་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དང་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལའང་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་སོང་ན་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བས། བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་མེད་ཅེས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་

འཛིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁག་ཅིག་གིས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད་ལ།[296] དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་མེད་པར་གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་གཞན་ལུགས་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལུགས་དེ་གཉིས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་གནད་དེ་ལ་ཐུག་ཅིང་། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་དུ་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བཞེད།[297]

དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་གནོད་མེད་ཅིག་ལ་བྱེད། ཐལ་

296 བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པར་སྣང་ལ། ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་སྔ་འགྱུར་རྙིང་མ་པའི་མཁས་པ་འཇུ་མི་ཕམ་པ་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མི་བཞེད་མོད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞེད་མི་བཞེད་དང་། ཚད་མ་བཞེད་མི་བཞེད་དང་། རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་སྣང་།

297 ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༡༠

འགྱུར་བས་དེ་འདྲའི་བློ་གནོད་མེད་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཇྲུལ་ཡང་ཡུལ་དེ་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་པས་ཚོས་རྣམས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་མི་དགོས་པར་སྒྲི་ར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློ་ཙམ་ལ་བྱེད། དེས་ན་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློས་གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མི་བཞེད་དོ།།[298] དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འཇོག་མི་ནུས་ལ། གནོད་མེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་སོགས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དཔྱད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་སྟེ། སྨྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེའམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་འཚོལ་བ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འཇོག་ལ། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གང་ནས་འོངས་གང་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་དང་ནང་གང་ན་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་རྣམས་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་མི་འཇོག་པར། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

298 བྱང་རྫེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་(རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་དཔར་མ། ཤོག ༧༣-བ།) གསལ།

དེ་ལྟར་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བའི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ།།

འོ་ན་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན། ཐོ་ཡོར་གྱི་མི་དང་མི་དངོས་གནས་པ་གཉིས་རང་ངོས་ནས་མི་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ཚུལ་མཚུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་མི་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐོ་ཡོར་གྱི་མི་དང་མི་དངོས་གཉིས་རྟོག་པས་མིའོ་སྙམ་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པ་དང་། གདགས་གཞི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་མིར་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང་། མི་ཡིན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོན་ནི། སྔ་མ་ཐོ་ཡོར་གྱི་མི་དེ་མི་ཡིན་པ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་ལ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་མི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་ཅིང་། མི་དངོས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་མི་འཇུག་པས་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་བཞེད་དོ།།

༦ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་གྲུབ་པ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདི་དང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་དང་འདི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་འཐད་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་འཐད་པར་རིགས་པ་མང་པོས་བསྒྲུབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བར་མཛད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱིར་རྟེན་འབྱུང་དེ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད་པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་མིན་པར་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་གཞག་པ་མཐུན་མོད། མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་ལ་རིམ་པ་ཕྲ་རགས་སུ་ཕྱེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ། སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པའམ་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བར་འཇོག་གོ །དེ་ལྟ་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་དེ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་འདིར་དེའི་གོ་དོན་རགས་རིམ་ནས་ཕྲ་མོའི་བར་གྱི་བཤད་པ་དང་། མཐར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་

སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་སོགས་འཆད་དོ།།

ཁ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དང་གོ་དོན།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྐད་དོད་ནི་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ས་མུཏྤཱ་ད་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ནི་ཕྲད་པ་དང་ལྟོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་ཀ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ས་མུཏྤཱ་ད་འབྱུང་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་ཡོད་པའམ་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་ལ།[299] རྟེན་ཅིང་ཞེས་པས་དངོས་པོ་འདི་དག་ལ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཡོད་ལ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དེ་ལས་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདུས་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་ཚོགས་པ་ལས་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ།

འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཕྲད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕྲད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་དང་། ས་བོན་འགག་བཞིན་པའི་བྱ་བ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་ཕྲད་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་དང་ཕྲད་ནས་གྲུབ་པ་ལ་འཇོག

འབྱུང་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་སོགས་འདུས་བྱས་ལ་སྦྱར་བ་དངོས་སྒྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པ་ཡང་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བ་དབུ་མ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པའོ། །

299 དབུ་མ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥

ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་པོ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་ལས་བྱེད་པོའི་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་དེ་དག་ཕན་ཚུན་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ་།།

ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བའི་ལས་སམ་ཡུལ་ཏེ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛོག་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱུ་དེ་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་ཞིག་མེད་ན་རང་ཉིད་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་མི་རུང་ཞིང་། འབྲས་བུ་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ནི་རང་གི་བསྲེག་བྱའི་བུད་ཤིང་གི་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཐ་སྙད་ཙམ་མ་ཟད་དོན་ཡང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་མ་ཟད་རྒྱུ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་འདི་པའི་ལུགས་ལ་འཛོག་ཅིང་། རྒྱུ་དེ་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་རྒྱུ་དེའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཤིང་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམས་ནས་རྒྱུར་བཏགས་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པར་འཛོག་གོ།

རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ཐད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཐད་པའི་དོན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་ཐད་པ་དང་། འབྱུང་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱས་ནས་རྟེན་འབྱུང་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད།

ག ཀྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་རིམ་པ་དང་པོ་ཀྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ། འདུས་བྱས་རྣམས་རང་ཉིད་འབྱུང་བ་རང་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཀྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཀྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཀྱུ་རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་ཀྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་རང་རང་གི་དུས་སུ་རང་གི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་གི་ཀྱུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་ལ། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཀྱུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་རྟག་པ་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་སྐྱེད་མི་ནུས་པས་ཀྱུ་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན། ཀྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཀྱུ་དང་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། ཀྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཀྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་སོགས། མདོར་ན་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་ཀྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱུ་ཆེར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

ང བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་གཞན་ཞིག་ནི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་དོན་དུ་བྱ་ལ། དེ་ལའང་ནང་གསེས་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཅས་གཉིས་སུ་འབྱེད་དགོས། དེ་ལས་དང་པོ་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དེ་རེ་གོ་དགོས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ལྟ་བུའི་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད། གོ་དོན་འདི་ལྟར་ན་འདུས་བྱས་ཙམ་མིན་པར་གཞི་གྲུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཁྱབ་པར་འཇོག་ནུས་ཏེ། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་སོའི་གདགས་གཞི་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆ་དང་བཅས་པ་དགོས་པས་དངོས་པོ་ལ་ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལའང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཤར་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཁས་བླང་དགོས་ཤིང་། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཅན་དང་། ཆ་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན། ཆ་དང་ཆ་ཅན། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་མ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་མི་སྲིད་དོ།།

མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་པ་ནི། མིང་དང་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ལ་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཤུལ་ན་ཐ་སྙད་དུ་མིང་ཙམ་དང་། བརྡ་ཙམ་སྟེ་རྟེན་འབྲེལ་ཕྲ་མོའི་སྟེང་ནས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་དུ་འཇོག་ནུས་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནས་འདོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན། དེ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཤེས་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་མིང་གིས་བཏགས་

པ་ཙམ་དང་། ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་མི་རྙེད་པ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས།

བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་རྙེད་ཚུལ་དཔྱད་པ་ལ། བཏགས་དོན་བཙལ་ཅེས་པའི་བཏགས་དོན་གང་ཡིན། དེ་འཚོལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བཏགས་དོན་ཞེས་པ་ནི། མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་ལ་བྱ་ཞིང་། མིང་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་རང་གི་སྤྱོད་ལུགས་སམ་ཡིན་ལུགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་དཔྱད་ཙམ་ཉིད་ནས་བཏགས་དོན་འཚོལ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན། དཔེར་ན། གང་ཟག་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཅེས་པའི་མིང་དང་གང་ཟག་གོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བཏགས་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། བཏགས་དོན་འཚོལ་རྒྱུ་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཡང་དེ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་དེ་ཡོད་མེད་འཚོལ་བ་མིན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བློས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དོན་སྟེང་ནས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་འཚོལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཙལ་བའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཡིན་པར་མི་རྙེད་ལ། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུའང་གང་ཟག་མི་རྙེད་དོ། །གང་མ་རྙེད་པ་དེ་ནི་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་གི་གཏན་ནས་མེད་པའི་དོན་དུ་མ་སོང་ངོ་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བཙལ་ཚེ་རྙེད་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། འདི་ནི་དཔེར་མཚོན་ན། གལ་ཏེ་སྨིག་རྒྱུ་ཆུ་ཡིན་ན་ཉེ་བར་སོང་ཚེ་དམིགས་དགོས་ཀྱང་། སྨིག་རྒྱུ་སྨིག་རྒྱུར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།[300]

300 རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ གཏམ་གྱི་ཚོགས། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥༡ ཤོག ༡༠༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༢༩༣

དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་འཛོག་ལུགས་འདིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་གནད་བསྡུས་ཤིག་འགོད་ན། ཤེས་བྱ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་འདུས་བྱས་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་ཀྱང་བསྡུ་ན་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་འདི་ཉིད་ལ་མཚོན་ན། ཡན་ལག་ལྔ་ཚང་གི་ལུས་སྤྱི་ཙམ་འདི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན། ཡན་ལག་ལྔ་པོ་འདི་རྣམས་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་བཙལ་ན་གཏན་ནས་མི་རྙེད་པས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྟེང་དུ་ཐར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་སྟེ་ལག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་དབྱུང་པ་ནས་སོར་རྩེའི་བར་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་སྟེང་ནས་བཙལ་ན་མི་རྙེད། ལག་པ་ལྟ་བུ་ཡང་སོར་མོ་ལྔ། སོར་མོ་དག་ཀྱང་རང་གི་ཚིགས་གསུམ། ཚིགས་གཅིག་ཀྱང་རང་གི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ་དྲུག ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ལྟ་བུ་ཡང་། རང་གི་ཕྱོགས་དྲུག་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར་གང་ཡང་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པས་རང་གི་གཟུགས་ཕུང་ཡོངས་རྫོགས་འདི་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་བ་སྤུའི་བུ་ག་ཚུན་ཆད་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ཚུལ་མེད་དོ།།

གཞན་ཡང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་གདགས་གཞི་ཤིང་ཕྲེང་ཕྲེང་པོ་འདི་ལ་ཀ་བ་ཞེས་ཐར་མིང་གིས་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་གདགས་གཞི་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཀ་བ་ཡིན་པར་ཚུར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། གདགས་གཞི་ཤིང་འདི་ལ་སྔར་ར་བའི་ནང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ལྡན་པའི་དུས་ནས་ཀྱང་། ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་བཅད་དེ་ར་བ་ན་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡང་འདི་སྔོང་དུམ་མོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གདུང་འདེགས་པའི་ཆེ་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བས། གདུང་བཏེགས་ཕྱིན་ཆད་ཀ་བར་འཛོག་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། སླར་ཡང་དེ་བཙོས་ཏེ་ཤིང་ཏེང་ཏེང་གཞན་གྱིས་བཏེགས་པ་ན་གདུང་མའོ་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ། ཡང་དེ་གདུང་མའི་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ་ལྟུམ་བྱས་པ་ན་ལྟུམ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཀ་གདུང་གང་གི་ཡང་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྔ་དྲོ་ཉིན་གུང་ཕྱི་དྲོའི་ཆ་གསུམ་དང་། སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ལ་ཡང་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དང་། བར་གྱི་ཤེས་པ་ལའང་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་གྱི་ཆ་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དང་། རྒྱུན་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར། ཤེས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ལ་མིང་གིས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་དོ།།

གསུམ་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ། དུས་ལྟ་བུ་ལ་དཔྱད་ན། བསྐལ་པ་སོགས་ལུན་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་པའི་དུས་རྣམས་རང་རང་གི་ཆ་ལ་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་ཅིང་། དཔེར་ན། ལོ་ཞེས་པ་ཟླ་བ་དང་ཞག་རྣམས་ཚོགས་པ་ལ་ཕར་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་དག་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས། གཅིག་ཡིན་ན་གདགས་གཞི་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བཏགས་ཆོས་ལོ་ཡང་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ན་ལོ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གདགས་གཞི་དེ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཞག་དང་ཟླ་བ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་འོག་ཏུ་ལོ་གཞག་ཏུ་ཡོད་

དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟག་པ་དང་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་གང་སྐྱེ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་སྐྱེ་བ་དང་དེའི་འཇིག་པ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

གཉིས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་ཕར་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དེ་གྲུབ་ན་ཐོགས་པ་དང་རེག་པ་བཀག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ནམ་མཁའ་འཇོག་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁང་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཁང་པའི་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ལ་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པས་སོ།།

མདོར་བསྡུས་ན་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འདིར་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་ཐམས་ཅད་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་ངང་ནས་བཞག་ན་འགྲིག་ཀྱང་། བརྟགས་ཤིང་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། གང་མ་རྙེད་པ་དེ་མེད་པའི་དོན་མིན་ལ། ཡོད་པར་ནི་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་ལུགས་དེ་ཡང་ལྟོས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པའམ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ལས། ངོ་སྟེང་ནས་མ་གྲུབ་པར་སོང་བ་ཡིན།

ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོགས་བྱེད་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའམ་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཚེ། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་ངའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར

འཇོག་རྒྱུ་མེད་པས། ངདེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་ཐག་ཁྲའི་སྦྲུལ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་དང་མིང་གིས་བཞག་པ་དོན་འདྲ་བས་མིང་གིས་བཞག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། བཀོད་དབྱིབས་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པའི་ཁང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་ཞིག་བརྒྱབ་རྗེས། ཁང་མིག་གསུམ་ནས་གཅིག་ལ་སྒྲོམ་ཁང་དང་། གཅིག་ལ་ཉལ་ཁང་། གཅིག་ལ་རྟུང་ཁང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ན་སྒྲོམ་ཁང་སོགས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་མིང་མ་བཏགས་གོང་ནས་དེར་མ་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་རྟོག་བློས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།

ཅ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ།

རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་གདགས་གཞི་སོགས་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། ཆོས་གང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཡིན་ལ། ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེས། བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པ་ནི། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཤར་བའི་དོན་དང་། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་བློ་དེས་བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་གང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ངང་ནས། དུས་ཕྱིས་ཆོས་གང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པར་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དྲན་

པ་ན། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཤུགས་ཀྱིས་ངེས་པ་སྐྱེད་ནུས་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་བ་ལང་གི་ཆོས་སུ་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་གང་ཟག་གིས་དུས་ཕྱིས་ཁྱད་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་མཐོང་བ་ན་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་དང་གིས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནམ་ཤར་བ་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྡང་གིས་འཆར་བ་ནི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་ལམ་མེར་འཆར་བ་ནི་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །སྣང་བས་མེད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་མོད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཆར་ཞེས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྒྱུར་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་མིན་གྱི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཐད་པའི་ཤེས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྟེན་འབྱུང་གི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར།།

གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར།།[301]

ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་གསུངས་སོ།།

301 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༢༩ ཤོག ༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༨

མདོར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྐྱེལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་མ་ཟད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་པ་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེར་འགྲོ་བས་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། དེས་ན་སྟོང་པས་སྣང་ཙམ་གྲུབ། སྣང་ཙམ་ཡིན་པ་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པས་སྣང་སྟོང་འགལ་མེད་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་དང་། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཚད་མས་གྲུབ་ལུགས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དུའང་རང་མཚན་མི་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་འབབ་ཞིག་ཏུ་གནས་སོ།། །།

སྐབས་བརྒྱད་པ། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

ཚད་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་ཞེས་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཞིག་ཡིན་ལ། མིང་གཞན་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དེ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡུལ་དང་། འཇལ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་དང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་དང་། བློས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཇལ་བའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཞིབ་མོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་རིག་པའི་གནས་ཤིག་ལ་ཟེར། གཞུང་ལུགས་འདི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་དར་ལ། སྤྱིར་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ངེས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ཚད་མ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱད་ཆོས་གང་དག་ཚང་དགོས་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་གང་ཡོད། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག བློས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ། ཡུལ་རིག་པའི་བློ་ལའང་ནང་གསེས་ཅི་ཡོད་སོགས་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་མང་པོས་དཔྱད་པ་མཛད་དེ་སོ་སོའི་རང་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ།

དེང་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་གི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་མཁས་པ་ཙ་ར་ཀ་ཟེར་བས་བརྩམས་པའི་སྨན་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལེ་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་ཞེ་

བཞི་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། དེའི་ནང་བྱེ་བྲག་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འབྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱིར་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རང་གཞུང་དམ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཐོག་མ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སོང་གཽ་ཏམ་གྱིས་བརྩམས་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། རིགས་པའི་མདོ་ལས། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ། ཐེ་ཚོམ། དགོས་པ། དཔེ། གྲུབ་པའི་མཐའ། ཆ་ཤས། རྟོག་གེ གཏན་ལ་དབབ་པ། རྩོད་པ། བརྗོད་པ། སུན་འབྱིན་དུ་རྒོལ་བ། རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ། ཚིག་དོར་བ། ལྟག་ཆོད། ཆད་པའི་གནས་བཅས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་།[302] ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ཏུ་རེ་རེ་ནས་བཀག་ཡོད་པས། རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས། རིགས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་ཅན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག ལུང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་བཅས་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འཛོག་ཚུལ་སོགས་བྱུང་།

ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པ་ནི། དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་དྲུག་ཅུ་པ། གསེར་བདུན་ཅུ་པ། གཞུང་ལུགས་སུམ་ཅུ་པ། མཚན་ཉིད་ལྔ་བཅུ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས།[303] དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དམ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མཐོང་དང་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་ཚིག།
ཚད་མ་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཉིད་ཕྱིར།།

---

302 ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་གོ་དོན་རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་གསལ།

303 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༧༨

ཚད་མ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད།།
གཞལ་བྱ་ཚད་མ་ཉིད་ལས་གྲུབ།།[304]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཚད་མ་སོ་སོའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་དང་། རང་ཡུལ་ཚད་མས་འགྲུབ་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས།

བྱེ་བྲག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ནང་རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུ། འབྲེལ་པ་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང་། འགལ་བ་རྣམས་རྟགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད། དཔྱོད་པ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཛེ་མི་ནིས་བརྩམས་པའི་དཔྱོད་པ་བའི་མདོ་ཞེས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ལ། ཁྱད་པར་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷ་ཊྚ་སྟེ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་(དུས་རབས་བདུན་པ།)ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ། དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱས་སོ། །གཅེར་བུ་པའམ་དེང་སང་ཇཻན་དུ་གྲགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་བཟང་ལག་གིས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་རྣམ་པར་དུས་སྨྲུང་བ་བཅུའི་མདོ་དང་། ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་གྲུབ་སྡེ་ཉིན་མོས་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་སིདྡྷ་སེ་ན་སྡེ་གྲུབ་པའི་སྡེ་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་པར་སྣང་།

ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་ཕྱོགས་གླང་གི་དུས་ནས་དར་བར་འཛུག་མེད། དེའི་སྔོན་དུའང་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་པ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩོད་བཟློག

304 དེབ། ཤོག ༧ ཤློཀ ༩

རྒྱ་འགྲེལ་དང་། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སོགས་ལས་ཤེས་ནུས། གཞན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ལ་སྒྲ་ངན་མེད་ཀྱི་སྐུ་དུས་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་པ་མཛད་པའི་སྐབས་བསྒྲིགས་ཤིང་། དེང་སང་པླ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀ་ཐཱ་བཏྠུ་སྟེ་གཏམ་གྱི་གཞི་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོགས་སུའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏན་ཚིགས་མང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སའི་དངོས་གཞིར་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་རྣམས་མཚོན་པའི་དཔེ་དང་། ཉན་སར་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འབེལ་གཏམ་བརྟག་པའི་ལེ་ཚུའི་ནང་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ་བཅས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད། ལྷག་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེད་དུ་མཛད་སྣང་སྟེ། དེས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། རྩོད་པའི་སྙིང་པོ་སོགས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

ནང་པའི་ཕྱོགས་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ནི་རིགས་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་རྣམས་ལ་ཞིབ་མོར་བརྟགས་ནས། རང་ལུགས་ལ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དུ་མཛད་དེ། ༡ རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་ཡང་དག་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་ཡང་དག་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཐབས་སུ་ ༣ མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང་། ༤ རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་གཉིས་བཅས་བཞི་དང་། རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཐབས་སུ་ ༥ གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྟེ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ༦ སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་གོལ་ས། ༧ སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་

དང་། ༡ སུན་འབྱིན་ལྷུར་སྣང་བཅས་བཞི་སྟེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྒྱད་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཚད་མ་མདོའམ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལེའུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་རྩ་འགྲེལ་སོགས་བརྩམས་ཏེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རྗེས་སུ་ཨུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད་(དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྟོད་ཙམ་)དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུདྡྱོ་ཏ་ཀ་ར་དང་། དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་(དུས་རབས་བདུན་པ་)དང་། གཅེར་བུ་བའི་སློབ་དཔོན་མ་ལ་བ་དིན་བཅས་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚད་མ་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་བྱུང་ལ། དེ་བཞི་ཀས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པའི་གནད་མང་པོ་ཆེད་དུ་བཀག་ཅིང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ། འཕགས་ཡུལ་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོ་རུ་བཏང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དངོས་སློབ་དབང་ཕྱུག་སྡེས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལ་འགྲེལ་བཤད་མཛད་པར་སྣང་ནའང་དེང་དུས་དཔེ་མཇལ་དུ་མེད།

སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེའི་སློབ་མ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་(དུས་རབས་བདུན་པ།)ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྲིད་མཛད་རྗེས་ཆེས་ཆེ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མཛད་དེ། རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་

དང་། འབྲིང་དུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་རྣམ་ངེས། ཞིབ་ཏུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་བཅས་གསུམ་ནི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཚང་བར་སྟོན་པས་ན་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྟོན་པ་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་བཅས་བརྩམས། དེ་དག་ལས་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས་ནི་རྟོགས་དཀའ་བ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུ་ལས་འཕྲོས་ལ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་རྩ་འགྲེལ་ནི། རང་དོན་ལེའུར་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་ཉིད་ལས་འཕྲོས་ཤིང་། གཞུང་དེས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར་གཟུགས་སོགས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ལ་སྣང་བ་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། སྒྲུབ་ངག་འགོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱུད་གཞན་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེས་སྨྲ་བའི་ཀླན་ཀ་བསལ་ཏེ། སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མེད་ཀྱང་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ལས་རྒྱུད་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་འཐད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །རྩོད་པའི་རིགས་པ་ནི། གཞན་དོན་ལེའུ་ལས་འཕྲོས་ཤིང་། སྒྲུབ་ངག་དང་། སྒྲུབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོར་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྔ་རྒོལ་དང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་དག་གིས་རྩོད་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། རྩོད་པའི་ངོ་བོ་སུན་འབྱིན་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། དེའི་གོལ་ས་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གཞུང་

ལུགས་ཞིབ་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལམ་སྲོལ་རྣམས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གསལ་བར་མ་གསུངས་པ་དང་། གསུངས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པ་དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ནའང་། དེའི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དགོས་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་ནའང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་པ་དེར་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། རྟགས་ཡང་དག་ལའང་ནང་གསེས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ་སོགས་ཚད་མ་རིག་པའི་དཀའ་གནད་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་སུ་སྐེགས་པའི་སློབ་དཔོན་བྲ་ཤཀྟ་པྣད་དང་། ཨུདྡྱོ་ཏ་ཀ་ར། གཞོན་ནུ་མ་ལེན། མ་ལ་བ་དིན་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་ལན་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པ་ཞིབ་ཏུ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པར་མཛད།

སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་(དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད།)ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་ཐོག་མ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་མཛད་ཅིང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་(དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད།)རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ་དང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་

སྤྲས་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ། སློབ་དཔོན་ཛ་མ་རི། སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཅི་རིགས་ལ་འགྲེལ་པ་མཛད། ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་སྙེ་ཚད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་བཅས་མཛད་ཅིང་། གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དུ་མ་ཟད་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་བཞེད་ཚུལ་ཁ་ཤས་ལ་སྨུ་སྐྱེགས་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་འགའ་ཞིག་གིས་དགག་པ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་ལན་འདེབས་དང་། ཁྱད་པར་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་ལེ་ཨུ་ལོགས་སུ་བྱས་ཏེ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཀལ་ལན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་དགའ་བས་(དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ།)རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཨུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་། འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ། སེལ་བ་གྲུབ་པ་བཅས་བརྩམས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིས་(དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྟོད།)བྱིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེ་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཏན་ལ་དབབ་པ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་སོགས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མཛད་པ་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཚད་མའི་སྡེ་ཚན་དུ་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་ནུས།

༢ ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་པ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད་རགས་ཙམ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྨྲས་ཟིན་ནས། ད་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། འཕགས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་གཞུང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལྔ་བྱུའི་གཞུང་དོན་འགྲེལ་བ་ན། ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་རྣམས་སུ་བསྡུས་པ་ནི་སྔོམ་ཆེན་པོར་སྣང་བས། འདིར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། "ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསལ་བས་མ་ནོར་བར་ཤེས་པར་བྱེད་དོ། །ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །"[305] ཞེས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ། སྤྱོད་ཡུལ། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཞི་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་དཔྱད་པ་ལ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞན་སྡེའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་ཚད་མ་ལ་གྲངས་གཅིག་ཁོ་ན་འདོད་པ་དང་། གསུམ་དང་། བཞི་དང་། ལྔ་དང་། དྲུག་སོགས་སུ་འདོད་པ་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་

305 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢

གནས་སྐབས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས་བཤད།[306]

དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་རྒྱུང་འཕེན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བས་སོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་ཟད་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་བསྣན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང་། འོད་བྱེད་པས་དེ་བཞིའི་སྟེང་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་དེ་ལྔའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་བསྣན་ལ། ཅ་ར་ཀ་པས་དེ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་རིགས་པའི་ཚད་མ། མི་དམིགས་པའི་ཚད་མ། སྲིད་པའི་ཚད་མ། ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ། སྙམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་བཅས་བསྣན་ནས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་ཚད་མར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བཤད་པའི་ཐད་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་འདོད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློལ་འབྱེད་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ནི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལའང་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། གཞན་སྡེ་རྒྱང་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་སྒྲ་བྱུང་དང་། དཔེ་ཉེར་

306 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༣༢

འཇལ། དོན་གྱིས་གོ་བ་སོགས་ཚད་མ་ཕྱུང་སྲུམ་པ་བཤད་པ་རྣམས་ཀུང་ཚད་མས་ཁེགས་པར་གསུངས་སོ།།

འོ་ན་ཚད་མའི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་པྲ་ཞེས་པ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀུང་། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་པྲ་ཞེས་པ་དང་པོ་དང་། མ་ཎ་ཞེས་པ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས། སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་དང་པོར་ཏེ་གསར་དུ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ཚད་མ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟན་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོའོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་ཞེས་སྨོས་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མི་བསླུ་བ་ཞེས་པས་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་མི་སླུ་བ་ལ། ཤེས་པ་མི་སླུ་བ་དང་། མི་སླུ་བའི་སྒྲ། མི་སླུ་བའི་སྐྱེས་བུ། མི་སླུ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་འཇོག་རུང་ངོ་། །རིག་པ་ཞེས་པས་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་པར་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་གསུངས།

༣ མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ནས། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོ་སོར་བཤད་པ་ལས། དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་

དུ་གསལ་བ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། གྲངས་ཅན་པས་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་རྣམས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ནི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་རྫས་ཤིག་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རང་ཡུལ་ལ་ཞེན་ཅིང་རྟོག་པའི་བློ་ཞིག་དང་། དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི་རང་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་དབང་པོ་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དང་པོར་དོན་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་སོགས་ཡོད།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རང་ལུགས་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།
མིང་དང་རུས་སོགས་སུ་སྦྱོར་བའི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།།[307]

ཞེས་མིང་དང་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དང་རྫས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་བློ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་འཛོག་ཅིང་། དེའི་སྟེང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མ་འཁྲུལ་བ་བསྣན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་དགོས་མོད་ཀྱང་། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་འཁྲུལ་པ་ཞེས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ལྷག་པོ་ཇི་ལྟར་ཡོད་སྙམ་ན། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ན་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ལ། ཡང་རང་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་

307 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣

འགྱུར་བས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཁ མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་དང་སྒྲ་སྤྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་བཀག་སྟེ་གྲུབ་དོན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་ལ། དེ་ནས་གཞན་གྱིས་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཅས་ཡིན་དགོས་པས་གཟུགས་འཛིན་ལ་སྒྲོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དྲན་པ་ལ་སྒྲོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་འདས་པ་དྲན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་མཚན་མཐོང་བའི་བློ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བཀོད་དེ་ལེགས་པར་བཀག་ཡོད་པས། དོན་གནད་དེ་དག་ཞིབ་པར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་དག་ལས་ཤེས་དགོས། འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི།།
མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།

ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མིང་རྟེན་ཅན།།
སོ་སོ་རང་གིས་རིག་བྱ་ཡིན།།[308]

ཞེས་སྤྱི་རྒྱ་ཡན་ལག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རང་སྤྱོད་པའི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་མིང་དམ་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་ལ། དབང་ཤེས་ལྔ་བུའི་མངོན་སུམ་ཀུན་གྱིས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་དགོས་པས། རྟོག་པ་དང་མངོན་སུམ་དེ་དག་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སོ་སོ་རང་གི་སྤྱོད་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བསྒྲུབས།

དབང་མངོན་རྟོག་བྲལ་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། །གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་མི་འགྱུར།།
དེ་ལས་སྤྱི་གཞན་ཐ་དད་པ། །ཡོད་མིན་ཐ་དད་བློ་མེད་ཕྱིར།།[309]

ཞེས་པ་ནས།

དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །གཞན་དག་ཙམ་གྱིས་སྣང་མེད་ཕྱིར།།
འབྲེལ་བ་མ་བྱས་ཅན་མིན་ཏེ། །རང་ཉིད་ཤེས་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ།།[310]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དང་བརྡ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ནི་མི་འཐད་ཅིང་། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་

308 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༢༣ ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠
309 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༢༨་ཤོག ༡༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧
310 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༣༢ ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༧

པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་རང་མཚན་རྣམས་ལ་ནི་སྒྲ་དོན་དབང་གིས་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རིགས་པས་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱིར་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འཇོག འཁྲུལ་ཚུལ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་སམ་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་མ་ཟད་འཇུག་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་སམ་བཟུང་བ་ལྟར་མི་གནས་པས་འཇུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ལ་བློ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་འཁྲུལ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ཅི་རིགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གཉིས་ལས། ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ་ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་རྣམས་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མི་གནས་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་བྱེད། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་ནི་དབང་ཤེས་དང་རྟོག་མེད་ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ལ། མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་མངོན་སུམ་རྣམས་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞི་ལྟ་བུས་མ་བསླད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བར་རང་

ཡུལ་ཐོབ་པར་འཇོག འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་བློ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མདོར་ན་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བ་དང་། ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟག་འཛིན་སོགས་དང་། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟེན་དང་། ཡུལ་དང་། གནས་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསླད་པའི་བློ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་གོ།

ག མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ། ༡ དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ༢ ཡིད་ཀྱི་མངོན། ༣ རང་རིག་མངོན་སུམ། ༤ རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཅས་མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ལས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་བཤད་པ་ལས། ཐོག་མར་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། ཐལ་འགྱུར་བ་བཅས་ཀྱིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་པ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས་བཤད་ཟིན་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་གནད་ནི། སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གྲུབ་

པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཛལ་བྱེད་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་སྔོན་པོ་འཛལ་བྱེད་འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་གཅོད་མི་ནུས་པ་དང་། སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་རེག་མི་ནུས་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ལུས་ཀྱི་རྩལ་ཅི་ཙམ་ལེགས་པར་བསླབས་ཀྱང་རང་གི་ཕྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་ནུས་པ་དང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་སྲེག་མི་ནུས་པ་དང་། མིག་གིས་རང་ཉིད་ལ་མི་ལྟ་བ་བཞིན། ཤེས་པས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་འཛིན་པར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པ་སོགས་ལའང་ཁུངས་གཏུགས།

དེ་ལ་རང་རིག་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་སྒྲོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཞན་སྒྲོང་བཀག་པ་ན། རང་གིས་རང་སྒྲོང་བ་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། ཤེས་པས་རིག་པ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གསལ་བ་ཙམ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གིས་རང་སྒྲོང་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་སྒྲོང་བ་ཙམ་མི་ལྡོག་གོ །གལ་ཏེ་མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མུན་པས་རང་གིས་རང་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་མུན་ཁུང་དུ་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། མུན་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད།[311]

འོ་ན་རང་རིག་མེད་ན་སྔར་སྒྲོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

311 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༡༢ ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡

གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།

གཞན་མྱོང་བ་ན་འབྲེལ་པ་ལས། །དྲན་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་བཞིན་ནོ།།[312]

ཞེས་རང་རིག་མེད་ན་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། ཡུལ་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ན། ཤེས་པ་སྔངས་ནས་དྲན་པ་མིན་གྱི། སྔར་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་ནས་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་སོ་བཏབ་པ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་སོ་བཏབ་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་མྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་ཏེ་དུག་གི་ནུས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་སྔར་བྱི་བས་སོ་བཏབ་པའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་ཡང་། སྔར་གྱི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱི་བས་སོ་བཏབ་པ་ནི་སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །སོ་བཏབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བ་ནི། སོ་བཏབ་པའི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །ཕྱིས་སོ་བཏབ་པ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་མྱོང་བ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་མྱོང་ཡང་དྲན་པ་ནི། སོ་བཏབ་པ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་སྔར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་མྱོང་ཡང་དྲན་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས།

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། གཅད་པར་བྱ་བའི་ཤིང་དང་། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་དོ། །མདོར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་

312 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློ་ཀ ༢༣ ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༩

ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡང་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པར་མ་ཟད། དོན་ཡང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་སྔོ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ནི་འདོད་དགོས་པས། སྔོ་འཛིན་དེ་རང་གིས་རང་ཡོད་པར་ཤེས་ན་རང་རིག་ཁས་བླང་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་པས། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་ཚུལ་དཔེར་བླངས་ཏེ་བཤད་ན། དེ་ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཟུར་པ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུས་ཡུལ་སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཛལ་བྱེད་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་སྔོན་པོ་འཛལ་བྱེད་འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱུད་མི་དགོས་པར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་བཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དངོས་སུ་འདྲེན་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་བཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དྲན་ཤེས་དེས་སྔོན་པོ་དྲན་པ་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་བློ་ཡུལ་དུ་སྐྱངས་ནས་དྲན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པ་ཡིན་པས། དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་ག་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མ་རྟོགས་ཀྱང་། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་འདྲེན་པས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འགྲུབ་ཅེས་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ་རང་རིག་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ལ་རང་
རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་ར་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་
གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ཚད་མ་འཇོག་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། ཚད་མ་འཇོག་པ་འཛིན་རྣམ་
རང་རིག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་འདྲའི་འཛིན་རྣམ་དེ་རང་
གིས་རང་གྲུབ་ཅིང་དེ་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་གཞན་མི་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་
བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་ནས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་མཛད་
ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། འོ་ན་ཡུལ་
སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་སྔོ་འཛིན་གྱིས་གྲུབ་ན། སྔོ་འཛིན་དེ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་
སྙམ་པ་ལ། སྔོན་འཛིན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པ་མིན་ཞིང་། རང་དང་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པ་མིན་པས། སྔོ་འཛིན་སྒྲོང་བྱེད་ཀྱི་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་འགྲུབ་དགོས་པ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་
ཅིང་། རང་རིག་དེ་ནི་ཁ་ནང་ཕྱོགས་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་
རྣམ་ཡན་གར་བ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་སྒྲོང་གསལ་རིག་
གི་ཆ་ནི་སྒྲོང་བྱེད་དང་། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་རྣམ་ནི་སྒྲོང་བྱ་ཡིན་ལ། རང་
སྒྲོང་གི་ཆ་དེ་ལ་རང་རིག་ཅེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ
སྐྱེ་བ་ལ་མཚོན་ན། ཕྱི་རོལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ཞིག་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་
སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྐྱེ་བས། སྔ་མ་གཟུང་རྣམ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་རྣམ་
དང་རང་རིག་ཏུ་འདོད། དེ་ནི་དཔེར་ན། ཤེལ་གོང་གཡའ་དག་པ་ཞིག་རས་སྔོན་
པོའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེའི་ཚེ་ན། སྔོན་པོས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཆ་གཅིག་དང་། ཤེལ་
གོང་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དྭངས་པའི་ཆ་གཅིག་སྟེ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་བཞིན་
ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་རིག་འདོད་པའི་རང་སྡེའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། ༡ བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ༢ དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ། ༣ དམིགས་སྐྱོང་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རིགས་པ། ༤ གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་བཅས་ཡོད།

དང་པོ་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཡུལ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་སྟེ་བློ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལས་རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ནི། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་སྐྱོང་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བདེ་སོགས་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྔིར་ཤེས་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ན། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ཞིག་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྐྱེ་བས། སྔ་མ་གཟུང་རྣམ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་རྣམ་དུ་འདོད། དེ་ནི་དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་སྦར་བའི་ཚེ་རང་ཉིད་དང་གཞན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རིམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་ནི། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་དང་། དེ་ལ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱང་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་ཤིང་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་སྐྱོང་བ་བཀག་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་རྣམ་དེ་སྐྱོང་བར་གྲུབ་པ་ན་གཟུང་རྣམ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱོང་བྱེད་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་བོ།།

གཉིས་པ་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་ཆོས་ཅན། སྐྱོང་བྱེད་ཡོད་དེ། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཡང་ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་ཚེ། དྲན་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྔོན་པོ་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཆ་དང་། ངས་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པར་ཕྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། སྔར་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པར་ཕྱིས་ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བས། ཡུལ་དྲན་པའི་ཚེ་ན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་ཡུལ་མྱོང་བའི་ཚེ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་མྱོང་བར་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར། འདིས་ནི་སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་དེ་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་ཕྱིས་དེ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་ལ་རང་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་བསྒྲུབས་ན་ནི། གཞན་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་ལ། སྔོ་འཛིན་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་ནི། དེའི་མྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཚེ་མྱོང་བའི་ཁྱབ་བྱེད་ཁེགས་པ་ན། མྱོང་བ་ཙམ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལེགས་ཤོས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

སྔོ་འཛིན་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་ན་གནོད་བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི། སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། དེ་ལ་དེ་འཛལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་གཞན་མི་དགོས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཡང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དགོས་ན་དེ་ལའང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐུག་མེད་དུ་སོང་ན་ནི་སྔོ་འཛིན་དང་པོ་ལ་མྱོང་བ་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད། གཉིས་པ་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་བ་ནི། ཤེས་

པ་སྔ་མ་ཕྱི་མས་གཙོད་ན་ནི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གཞན་མི་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་ཡོངས་སུ་གཙོད་ན། ཞེས་པ་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་དེ་སྐྱེ་དགོས་པས། ནང་གི་ཉེ་བའི་གཟུང་དོན་པོར་ནས། རིང་བའི་ཕྱི་རོལ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་དམིགས་སྤྱོད་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དམིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དམིགས་བྱའི་དོན་དང་འདྲ་བས་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། རང་ཉིད་རང་གི་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པར་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

བཞི་པ་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་ནི། གསལ་བ་དབང་ཤེས་དེའང་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་གི་སྤྱོད་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མར་མེ་ཅིག་ཅར་རང་དང་གཞན་གཉིས་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལ་གསལ་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་ལ། རིམ་གྱིས་གསལ་བ་མིན་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་ཡུལ་དང་རང་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི་དེ་ལ་གསལ་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་ལ། ཤེལ་སྒོང་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་ཕྲད་པའི་ཚེ་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་རང་ཉིད་དྭངས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་རང་ཉིད་གསལ་ཙམ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེའི་གནད་ནི། ཤེས་པ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་

མིན་ན། ཡུལ་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ། ནང་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། སྐྱེས་བུ་ཐལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་བསྒོམས་ན། རང་གི་བསྒོམ་བྱ་དེ་ཉིད་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་བློའི་ངོ་བོར་འགྱུར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་བརྟན་ཅིང་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྟེན་བརྟན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྟེན་བརྟན་པ་ཡིན་པ་ནི། དེ་དག་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྟེན་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་ཡ་མཐའ་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། སེམས་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། གོམས་པར་བྱས་ན་བློའི་རིགས་འདྲ་སྔ་ཅིག་རེ་རེ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྩོལ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་བ་གཅིག་ལས་ཀྱང་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་དུ་མ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་ཐལ་བར་མ་སོང་གི་བར་དུ་མེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངུལ་ཆུ་དང་གསེར་སོགས་འདུལ་སྦྱོང་ལེགས་པར་བྱས་ན་ཕྱི་མར་གཡའ་དང་བྲལ་བའི་རིགས་འདྲ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རྟེན་བརྟན་པ་དང་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆོས་གཉིས་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བརྩེ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་རུང་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། བརྩེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བློ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། གོམས་པར་གྱུར་ན་ཚད་ཅན་དུ་གནས་པ་མེད་དེ། རིགས་མཐུན་སྔ་མའི་ས་བོན་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དཔེར་ན་སྣང་བ་ཇེ་གསལ་དུ་སོང་བ་ན་མུན་པ་ཇེ་སངས་སུ་འགྲོ་བ་བཞིན། བློ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་གོམས་འདྲིས་ཤུགས་ཆེར་སོང་ན་སྐྱོན་གྱི་ཕྱོགས་དེ་དག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགགས་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། བརྩེ་སོགས་ཇི་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་གོམས་པའི་ནུས་ཤུགས་འཕེལ་བ་དེ་ཉིད་རྟེན་བརྟན་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། དེ་གོམས་འདྲིས་ཀྱིས་འཕེལ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པ་བསྒྲིངས་ན། གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་འོང་ཞིང་། སྐྱོན་གྱི་རིགས་དེ་དག་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་མི་ལྡན་པས་རིམ་གྱིས་ནུས་པ་ཇེ་ཆུང་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་མཐར་གཏན་དུ་ཟད་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ང ཞར་བྱུང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ།

མངོན་སུམ་ཡང་དག་རྣམས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་སམ་གོལ་སར་གྱུར་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །"[313] ཞེས་སོགས་

313 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༥

ཀྱིས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་དང༌། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བཅས་བསྟན་པ་ལས། དང་པོ་དྲུག་ནི། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལྟ་བུ་འཇུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང༌། རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང༌། རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དང༌། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་སྟེ་དྲུག་གོ །རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ནི་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་དབང་པོ་བསླད་པའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། "མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི། །"[314] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང༌། རྟོག་པ་ཕྱི་མ་བཞི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོག་པར་བསྡུས་ནས་རྟོག་པ་རིགས་གསུམ་དང༌། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བཅས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཞིར་བསྡུས་ནས་གསུངས། ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པས་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

314 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༡༡ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འདྲེན་པ་ལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་བརྡ་རྗེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། སྨིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དག་དང་ཡུལ་དུས་ཉེ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་དེ་དག་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་གསུངས།[315]

ཡང་ཀློག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་སོགས་ཕྱི་མ་བཞི་བསྟན་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀློལ་བས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་དབང་ཤེས་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི། བརྡ་རྗེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།

རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཏུ་ཟད་མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་དབང་པོ་ལ་ཉེ་བར་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་རབ་རིབ་ཅན་གཅིག་པུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ།།

འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་སོགས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་པོ་དེ་དག

315 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༩༠ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༥༥༣

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལས། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྣྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། མཐུན་དཔེ་སྟེ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་བསྡུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞི་དང་། ལྷག་མ་བཞི་དེའི་མཐུན་དཔེར་རིགས་གཅིག་པས་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།།

མངོན་སུམ་ཡང་དག་གི་གོལ་ས་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་རྣམ་གཞག་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༩ རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ།

དེ་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་རྗེས་དཔག་ཁས་ལེན་ཡང་། དེའི་ངོ་བོ་དང་རྟེན་གཏན་ཚིགས་སོགས་འདོད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་མང་ཙམ་ཞིག་ཡོད། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཐོག་མར་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ལ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཞེན་རིག་གོ །དེ་ལྟ་བུའི་ཞེན་རིག་ལ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་མཐོང་ཞིང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་སྐབས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་ངེས་པའི་རྟགས་འཛིན་པའི་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ལས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སམ། དེ་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཐོག་མར་གཞི་ཆོས་ཅན་མཛལ་བའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཅིང་། མཐའ་མ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་རིགས་ཤིག་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་པར་འདོད། དེ་ལྟ་ན་རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་གམ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་གནས་སྐབས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཞེན་རིག་ལྟ་བུ་དེ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན།

རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འདྲ་བ་དང་། གང་དུ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱའི་གནས་སམ་རྟོགས་དཀའ་སླའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་གསུམ་ལས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཁྱད་གཞི་སྒྲ་དེ་ཉིད། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ལས། འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ།།

གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུ། ཚད་མ་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལའང་རིམ་བཞིན་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྒྱུད་པའི་མིང་གིས་དེ་ལྟར་བརྗོད།

ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཙོ་བོ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཚིག་རྣམས་དོན་དེ་དག་ལ་མི་སླུ་བར་ངེས་པ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ལྐོག་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ།།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མིན། དེས་

ན་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་འདི་གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་ལྷག་ཆད་མེད་པའི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེའི་སྒྲ་དོན་ནི། སྦྱོར་ངག་སྨྲ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་སྨོས་ལ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་སྟེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན། འབྲས་བུའི་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི་སྦྱོར་ངག་འདི་ལ་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུའོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་སོ།།

རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༥ ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་རགས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཕྱིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་

དང་། ཚད་མ་ཞེས་པའང་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་བདེན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་རྣམ་གཞག་བྱ་དགོས་པར་བཞེད་པ་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཚད་མའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སྟེ། ལས་སམ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དང་། བྱེད་པ་པོ་ཚད་མ། བྱ་བའམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཇི་ལྟར་འཛོག་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། ཁྱད་པར་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་འཛོག་མིན་དེ་ཡིན། གཞན་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། རང་སྡེའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད། དེ་ཡང་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དགོངས་པའི་གཏད་སོ་ནི། ཚད་མ་ཞེས་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་པར་བསམས་ཏེ་དེས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་སྙམ་པ་འདི་ལ་ཐུག་པར་སྣང་།

གཞན་སྡེ་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ཚད་མ་དང་། དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པས། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཤད། བྱེ་བྲག་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྫས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བཤད་པས། རིགས་པ་ཅན་པ་བཞིན་དུ་ཚད་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད། སྤྱོད་དཔྱོད་པ་བ་ནི། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་ཞིང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བློ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པར་ཞེན་པ་ནི་འབྲས་བུར་བཤད་ཅིང་།

གཞན་ཡང་ཞེན་པའི་བློ་ནི་ཚད་མ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྲས་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཚད་མ་དང་། ཡུལ་ཐོབ་པ་འབྲས་བུ་དང་། ཡང་ཡུལ་ཐོབ་པ་ཚད་མ་དང་། འདོད་བྱ་གྲུབ་པ་འབྲས་བུར་ཡང་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ལའང་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གང་བསྒྲུབས་པ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གྲགས་པས་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཡང་ཚད་མ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནར་འཇོག་དགོས་ཞེས་སྨྲའོ།།

རང་སྡེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་དབང་ཤེས་རྣམ་མེད་དུ་བཞེད་ལ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚད་མ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པས། ཚད་འབྲས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཕྱི་བའི་དོན་གཞན་དུ་འཇོག་པར་སྣང་། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སྟེ། དུས་ཕྱིས་སུ་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་ནུས།

དེ་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འཇལ་བྱེད་ལ།།
ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་[316]མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།[317]

ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སྟོན། དེ་ཡང་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུར་འཇོག་ལ། དཔེར་ན་འབྲས་

316 རྒྱ་བར་དབྱེ་བ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་རང་འགྲེལ་དང་བསྡུན་ན་བྱ་བ་ཞེས་པ་དག་པར་སྣང་།

317 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨

བུ་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་དེས་རང་གི་རྒྱུའི་གཟུགས་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན། ཚད་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བ་མེད་མོད། རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་བྱ་བ་འཇོག་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། རང་ལུགས་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡུལ་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མར་འཇོག་པར་གསུངས།

དེ་ལ་སྤྱིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་གསུངས་ལ། ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པའང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས། འཇུག་ལྡོག་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པས་འཕྲལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་འདོད་དོན་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཚད་མ་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་བརྒྱུད་དགོས་པས་ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཞིང་ལས་ལྟ་བུར་འཇུག་པ་ལ། བྱ་བ་དེར་མ་ཞུགས་པའི་སྔོན་དུ་ཞིང་ཟོག་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཞིང་ལས་གཉེར་ན། ཡོང་འབབ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་མིན་བརྟག་དཔྱད་བྱས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དེ་ནས་ཞིང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་གྱི་བླང་དོར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་ཕྱིས་སུ་ཡོང་འབབ་སོགས་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྐྱིད་སོགས་སྒྲུབ་པ་ནི། མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཚད་མའི་རྒྱུན་གོམས་པའི་བློ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་མའི་མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ལའང་ཚད་མ་རང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཚད་མས་དངོས་སུ་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་མིག་གིས་མཐོང་བ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་འདི་ནི་མེ་ཏོག་གོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ལམ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ལ་རྒྱུ་དང་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་དངོས་གནས་པ་མིན། འདི་རྣམ་པར་གཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་། ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་སེར་པོ་རྟོགས་པ་དང་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནི་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེས་ན་འདིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མཚོན་པར་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཚད་མ་ནི་མཚོན་པར་བྱེད་པ་པོ་མཚན་ཉིད་དང་། གཞལ་བྱ་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ལས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་དག་གིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དཔྱད་ནས་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་སྐབས་ཚད་མའི་མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཞིག

ཡིན་དགོས་པས། ༡ རེ་ཞིག་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཆད་འབྲས་དང་། ༢ ཡང་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། ༣ ཡང་དོན་སྨྲ་བས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱེད་ནའང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་ཁས་བླང་དགོས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུམ་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད།[318]

འབྲས་རྟོག་དང་པོའི་ཚད་འབྲས་ནི། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ནི་སྔོན་པོ་དང་། དེ་ལ་ཚད་མས་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་ཡུལ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའོ། །འབྲས་རྟོག་དང་པོ་འདི་ནི་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་

318 སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པར་ཚད་འབྲས་དང་པོ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་མོད། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ནོ།།

འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་ཚད་འབྲས་ལ། གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ལས།[319] གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ནི། དོན་རྟོགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ལ། ཆོས་གསུམ་ནི་དཔེར་ན་སྐྱ་རེས་ཤིང་གཅོད་པའི་ཚེ་སྐྱེས་བུའི་ལག་པས་བཟུང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྐྱ་རེ་སྟེང་དུ་འཕར་ཞིང་འོག་ཏུ་འབབ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཤིང་དུམ་བུར་ཆད་པ་ལྟ་བུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལའང་རང་ཉིད་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་རང་ཉིད་སྐྱོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཚང་ལ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་པས་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཚང་བ་དང་། རང་ཡུལ་ལ་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པས་ན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡང་ཚང་ངོ་།།

319 སྤྱིར་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་འཇོག་ཚུལ་ལ་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མང་མོད། འདིར་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་ནང་གསེས་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཚུལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་ནང་གསེས་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་ངེས་པ་གསར་དུ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །འདིའི་ཐད་དུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་གཟུང་འཛིན་སྐྱོང་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། གཟུང་བ་གཞལ་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། སྐྱོང་བ་རང་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས།[320]

འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ།།

གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པས་ན། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་འཇོག་པ་ནི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཚད་མ་དེ་ལ་ཅི་འདྲ་ཞིག་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་མི་འདོད་མི་མཐུན་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ཚད་འབྲས་འཇོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས་རང་ལུགས་འཇོག་སྐབས། རེ་ཞིག་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་དང་མཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་བསྟན་ལ། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པས་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་བཞེད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། རང་རིག་

320 ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣

དང་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལྟ་བ་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པས་ནི་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་རང་ལྡོག་ནས་མ་བསྟན་པར་གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་འཇོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་གཞག་དགོས་སོ་ཞེས་རྣམ་རིག་པས་བཞེད་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་འཐད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་མི་འཇོག་པར་ངོ་བོ་གཅིག་སྟེ། ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་ཞེས་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ལ་མི་བྱ་བར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་བློ་ཉིད་ཚད་མ་དང་། དེས་ཡུལ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པས། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་དོན་ལ་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཇོག་པས་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ནི། ཚད་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་ཐད་དུ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་གཞལ་བྱར་གྱུར་པ་ལས། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་ནི་གཞལ་བྱར་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་པས། མཐར་གཏུགས་ན་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་དགོངས་སོ།།

༦ ཞར་བྱུང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ནི། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཙུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། ལུང་གི་གནོད་སྒྲུབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སོགས་ཕྲ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བས། སྤྱར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་རགས་པ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་སོགས་འགའ་ཞིག་ཆེ་ལོང་ཙམ་བརྗོད་པར་འདོད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་ཚུལ་གཅིག་པུ་ཙན་སོགས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཙམ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པར་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་དང་། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲུབ་ངག་རེ་རེས་ཁྱབ་པ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་པར་གཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་བརྗོད་ནུས་ཤིང་། ཚད་མས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པ་ན་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་

མི་དགོས་པར་ཚད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་སུ་རྟོགས་ཐུབ་ལ། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མེ་དང་དུ་བའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དེའི་གནད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་དུ་ངེས་པར་རིགས་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་སོ།།

ཁ ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ།

དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཐུན་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ཉིད་ལ་མེད་པའོ།།[321]

ཞེས་པས་སྤྱིར་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན། ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་རྣམ་པར་གཅད་བྱའི་ཕྱོགས་ཆོས་གཅིག་པུ་ཅན་སོགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

ཚུལ་རེ་རེ་དང་གཉིས་གཉིས་པ། །རྟགས་དོན་མིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས།།
སྒྲ་རྟག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཅན། །ཕྱིར་དང་གཞལ་བྱ་མིན་ཕྱིར་རོ།།
ལུས་ཅན་མིན་ཕྱིར་མཉན་བྱའི་ཕྱིར། །མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཕྱིར་མི་རྟག།[322]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་འགྲོ་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་གཞིར་བྱས་པ་ལ། སྒྲ་

321 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡
322 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡

ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་ཁས་ལེན་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་ཅན་ཏེ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་དྲུག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་པས། འདིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་དུ་བསྟན་ཏོ།།

ཚུལ་དྲུག་འདོད་པ་རྣམས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་སྨྲས་པ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཛིག་ཟེར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ལ་དམ་བཅའ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐྱེས་ཟིན་པར་འདོད་དགོས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་

དག་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། ཡང་དེ་འདྲའི་ཡུལ་ཅན་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཇོག་ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ནམ་གྲུབ་པ་ན། སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་དམ་བཅའ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཟིན་པས་ཕྱོགས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་ཚུལ་དེ་སྨོས་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་ཡོད།

ཡང་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ཡང་། ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་གྲངས་གཅིག་པ་ལ་འཇོག་ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་འཐད་དཀའ་བ་དང་། ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་གྲངས་གཅིག་པ་དེ་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བས་ངེས་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ལ་འཇོག་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ངེས་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་སྐྱེས་ཟིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས། ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་པ་ཡང་། སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་འཇོག

ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་སྒྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་ཐག་ནས་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་སྐྱེས་ཟིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཚུལ་དེ་དག་ཤེས་པའང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ལྷག་མ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

ག རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར། དེ་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པ་ལ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ན། དཔེར་ན། རང་གིས་སྤྱར་ཟིན་པའི་ཤིང་ཏོག་རོ་མངར་པོ་ཅན་འདི་དང་ཤིང་ཏོག་གི་སྡོང་པོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཤིང་ཏོག་གི་སྡོང་པོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་ན་ཡང་རང་གིས་སྤྱར་ཟ་མ་མྱོང་

བའི་ཤེང་ཧོག་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་རོ་མངར་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་སོད། དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་ཅིང་། རྟགས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ནི་དཔེར་ན། དུ་བ་མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ནི། དུ་ཡོད་དང་མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་ནུས་པས། མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་རེ་རེ་ནས་ངེས་མི་དགོས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རྟགས་དུ་བ་ལྟ་བུ་མེ་མེད་མཐའ་དག་ལ་མེད་པ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་ནུས་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ།།

རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་དང་། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་གཉིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བས། འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པར་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ཆོས་མེ་ལྟ་བུ་ལོག་པས་རྟགས་དུ་བ་ལྟ་བུ་ལྡོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མི་རྙེད་ལ། དེ་ནི་དཔེར་ན་མི་ཕ་རོལ་པོ་ལ་རྟ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་གནག་ལུགས་འབྲི་གཡག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་བྱས་པའམ་དུ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པས། གཞན་ཆོས་མི་རྟག་པའམ་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན་མི་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་གནག་ལུགས་འབྲི་གཡག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་རྟ་ཡང་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ།།

ཡང་འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྟགས་

ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྒྱུ་མེ་མེད་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤིང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དུ་བ་མེད་པ་དང་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་སོགས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་གསུངས།[323]

མདོར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཐ་དད་མི་རྟག་པ་བཀག་ན་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ཞིང་། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་ཤར་བའི་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། མི་རྟག་པ་བཀག་ན་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ནི། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པས། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ང རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཤ་པ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤ་པ་ཤིང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དུ་

323 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༥༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥ ཤོག ༩༢༣

བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལར་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་པོ་ནར་ངེས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་དུ་བ་མེ་དང་ཐ་དད། མེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལྡོག་དགོས་པས་དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བར་ནི་འགྲུབ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ར་མེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལྡོག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན་ཡང་། གཞི་མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་དུ་བ་ལོག་མ་ལོག་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ཏེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ཚེ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་པ་དང་། ཡང་མེ་དུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་མོད། འོན་ཀྱང་གཞི་དུ་ལྡན་ལ་ལྟ་བུར་མེ་ཡོད་མེད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བྱུང་བ་ན། འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས། ཡང་དཔེར་ན་ཤ་པ་ཤིང་དང་ཐ་དད། ཤིང་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤ་པ་ལྡོག་དགོས་པས་ཤ་པ་ཤིང་དང་འབྲེལ་བར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་གཞི་ཤིང་གིས་དབེན་པའི་བྲག་རྫོང་དུ་ཤ་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ན། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འགོད་དགོས་ཤིང་། ཡང་གཞི་ཤ་པ་དང་ལྡན་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཤིང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཚེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས། དེས་ན་རྟགས་དེ་དག་ལས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་དགག་རྟགས་སུ་འདུ་བས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་ཚུལ་དེས་མཚོན་ནུས་སོ།།

ཡང་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལར་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པས་རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཡང་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་

སྒྲུབ་པ་ལྷ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། རྟགས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པས། རྟགས་དེ་ལྷ་བུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ཡང་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ནོན་པའི་ཤར་གྱི་གཞིར་གྲང་འབྲས་སྤྱི་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྷ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། རྒྱུ་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་འབྲས་བུ་ཆོས་ལོག་གྲང་འབྲས་སྤྱི་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པས་། རྟགས་དེ་ལྷ་བུ་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཡང་ཤིང་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཤིང་གིས་དབེན་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྷ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། རྟགས་ལོག་ཤིང་དང་ཆོས་ལོག་ཤ་པ་གཉིས་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། རྟགས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པས། རྟགས་དེ་ལྷ་བུ་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདིས་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འགྲུབ་བོ།།

དེ་ལྟར་སྤྱི་ར་སྤྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཡང་དག་འཇོག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

གསུམ་དུ་ངེས་པའི་རིགས་པའི་གནད་འདི་ལ་དགོངས་ནས། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་ར་སྤྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་དགོས་པ་དང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ཅི་རིགས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་འཇོག་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས། བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་དགག་རྟགས་ཡང་དག་འཇོག་པར་དོན་གྱིས་གསུངས།[324]

སྤྱི་ར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སོགས་དབྱེ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། ནང་གསེས་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་སོགས་ལ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡོད་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ཁུངས་དང་བཅས་ཙུང་ཞིབ་པར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།

༧ ཞར་བྱུང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐོར།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཚད་མར་འདོད་པའི་བློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་འཇུག་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་

324 ཚད་མ་རྣམ་ངེས། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༣- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༥༧

པར་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་ཞལ་མ་ཐུབ་པར་སྣང་། འོན་ཀྱང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མའི་འཇོག་ཚུལ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐད་ཆེག་གསལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དམིགས་ཕྱུག་པའི་དགག་པ་མཛད་པ་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་། "རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །" ཞེས་བྱུང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། འགྲེལ་བྱེད་ཁག་ཅིག་གིས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཚོད་ཀྱི་དབང་ལས་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་མི་འཇོག་པར་འདོད། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས། འདིར་ནི་ལུགས་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་རགས་ཙམ་ཞིག་སྤྲོ།།

དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།" ཞེས་སོགས་དང་། "དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་

པ་མ་ཡིན་ནོ། །[325] ཞེས་པ་ལྟར། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལྟར་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱིས་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་དེ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། གཞལ་བྱ་ཡོད་ནའང་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ནི། ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་མ་ཎ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་འཇལ་བྱེད་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཚད་མའི་དོན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ལྟར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དང་། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་མི་དགོས་པར་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ཏེ་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་བདེན་པ་འཇོག་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་ནའང་། ཡུལ་རྫུན་པ་འཇོག་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་པས་འཇོག་ནུས་པ་དང་། ཕྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་སྐྱེ་བའང་སྔར་ཡུལ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཅན་རིག་པའི་བློ་འཛིན་རྣམ་ཞེས་པ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་མིན་པར། ཕྱིས་ཡུལ་དྲན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་འདྲེས་ནས་དྲན་པ་སོགས་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་འཇོག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་པ་དང་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་མཚན་མི་བཞེད་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་།།

325 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨

ཁ ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

ལུགས་འདིར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཇོག རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པས་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྷ་བྱིའི་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་དེ། དེ་དག་གིས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རྟོགས་པས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཡང་། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་རྟོགས་པས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་མིན་པ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་ནོ།།

ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ཡུལ་མངོན་གྱུར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དང་། རྟོགས་ཟིན་པའི་དཔེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དེ་དཔེ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པའི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། ཚད་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བས། སྤྱིར་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་ཅིང་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་འཁྲུལ་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ། དབང་མངོན་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་ཚད་མ་ནས་རེག་བྱ

འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཚད་མའི་བར་ལྔ་ཡོད། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཡིད་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིས་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀ་འཇོག་པས་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སྤྱི་དང་མི་འདྲ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཡོད་ཀྱང་ཚད་མ་པ་ལྟར་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་མི་འདོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ལ་ནང་གསེས་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ནང་གི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན། དུས་རིང་བ་འདས་པ་དྲན་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་སོགས་ཡོད། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་། ༡ དབང་ཤེས་ལྔས་དྲངས་པའི་ཡུལ་ལྔའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། ༢ བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། ༣ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་ནི། སད་པའི་སྐབས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། ༤ དུས་རིང་བ་འདས་པ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ནི། དུས་རིང་པོར་སོང་བའི་སྐྱེ་བ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ནི། ཚིག་གསལ་ལས་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་

ཚད་མ་ཞེས་བཤད་པ་ཡང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཅི་རིགས་སུ་བྱ་དགོས་ལ། ལུགས་འདིས་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ག ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར།

དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པར་འདོད། ཐེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་ན་སྔར་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་དེའི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པ་དང་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་མ་ཟད་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཁྲུལ་བར་སོང་ན་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྙེད་པར་འཇོག་མི་ནུས་པར་འདོད།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བཞེད་པས་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མཐུན་པར་འདི་ནི་བུམ་པའོ། །འདི་ནི་ཀ་བའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པ་ཞིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་གཏན་ནས་མི་བཞེད་ལ། དངོས་པོར་

སྣ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ན་དེ་དག་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས། ཡུལ་ལྷུའི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ན་ཡུལ་ལྷུ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་ས་མེད་ལ། ཡུལ་ལྷུ་ལ་ཚད་མར་སོང་ནའང་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་བ་ངེས་པར་འཆར་དགོས་ཤིང་། གང་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་དཀར་པོ་དེ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་ལ། དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་དཀར་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དངོས་གནས་པ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་ལ། རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་བ་དེ་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྦྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པས་སྣང་བ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་དགོས། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྣང་བ་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚད་མ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་དང་། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྣང་བ་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་

འབྲེན་པས། དེ་གཉིས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བདག་འཛིན་གཉིས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་ལོག་ཤེས་རྣམས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་ར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། སྤྱི་ར་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱིས་འཇོག་པ་ལས། རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་ར་ཚད་མ་ཡིན་པར་མི་འཇོག དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཇོག་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་ལོག་ཤེས་སུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ།།

རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཡང་རང་གི་སྣང་བ་ཙམ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྣང་ཡུལ་ཁོ་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན་དཀར་པོར་སྣང་བ་ཙམ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་དཀར་པོར་སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དཀར་པོ་དེ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཚུལ་འདིས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཙམ་དང་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། །དེ་གཉིས་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་མ་སོང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྒྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གཉིས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ།།

མདོར་ན་ལུགས་འདི་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཇོག་ལ། ཚད་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དགོས་པར་མི་བཞེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཚད་མ་ལ་

གསར་རྟོགས་དགོས་པར་འདོད་ན་དོན་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་བཏགས་དོན་བཅལ་ནས་སྐྱེད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ།།

གཞན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱ་རྡོ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྡོའི་མེ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར། འདི་པའི་ལུགས་ལ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དཀར་པོ་མངོན་སུམ་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་སྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞེད་ཅིང་། བཅད་ཤེས་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྟོག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡང་ཡོད་དོ།།

གཞན་ཡང་སྤྱི ར་ཚད་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་དགོས་པར་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་འདི་པའི་ལུགས་ལ་འཇིག་རྟེན་རང་གཱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་ཅིང་། མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་དགོས་པར་ཁས་བླངས་ཕྱིན་ཆད་མངོན་སུམ་བཏགས་དོན་བཅལ་ནས་བཞག་པར་སོང་བར་བཞེད་པས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་བཞེད།

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དཔེར་ན་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་དཀར་པོ་མངོན་སུམ་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་། དཀར་པོ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཇོག་དགོས་པས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེས་དྲངས་པའི་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དཀར་པོ་གསལ་བར་མཐོང་མ་མཐོང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།

དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འདོད་

པའི་ཚད་མ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ཡུལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་འཐད་ཟེར་བ་ལ། ལུགས་དེ་དག་གིས་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་འདིར་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་གི་ལུགས་བཞིན་འཇོག་ན་རང་སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཕུང་སུམ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མེད་ན་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། རྟོག་གེ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཚད་མ་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་མེད་ལ། དོན་དམ་པར་དེ་བས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་གོ།

ཡང་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོར་འཇོག་མི་ཐུབ་སྟེ། ལུགས་འདིར་ཡིད་མངོན་རྟོག་བཅས་འདོད་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཡིད་མངོན་དེ་དག་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་སུམ་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུགས་འདིར་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་སྤྱད་ནའང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གནས་པ་མི་འཐད་པས། ཚད་མའི་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་ནར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏེ་གཞལ་

བྱིའི་གནས་གསུམ་དང་། དཔེ་དོན་འབྲེལ་བའི་ཕྱོག་ཁྲུར་ཧེ་གཞལ་བྱའི་ཁྱད་པར་བཞིའི་དབང་གིས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག ལུང་གི་ཚད་མ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་སྟེ་དབྱེ་བ་བཞི་བྱས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་མི་འཇོག་གི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་བཟུང་ཡང་། དོན་ལ་ནི་ལུགས་འདིས་ནང་པའི་ཚད་མ་བ་སྤྱི་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་བཞེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེ་དག་གི་བཞེད་སྲོལ་བཀག་པ་ནི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་གྱི་ཚད་འགོག་གི་གཞུང་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ལྟ་ནའང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ལྟ་བུས་ནི། གཞིའི་ལྟ་བ་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་ལུགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཚུལ་དེ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་མོད། འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་སྐོར་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་བས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྲིད་དུའང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཅིང་ཆེས་ཆེར་སྤེལ་བའང་བྱུང་ཡོད་པ་ཤེས་ནུས་སོ།། །།

སྐབས་དགུ་པ། སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ སྤྱིར་བཤད་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། སྤྱིར་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་གྲུབ་ཁྲོད་སྒྲ་དོན་སྐོར་ལ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། གཅིག་ནས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དྲུག་སྟེ། གྲངས་ཅན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དེ་དག་གིས་རང་གི་བརྗོད་དོན་ཇི་ལྟར་སྟོན་ཚུལ་ལ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་རྟོག་དཔྱོད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྒྲ་པཱ་ཎི་ནི་སོགས་ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་ངག་དང་བརྗོད་པའི་ཆ་ཤས་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་སྐོར་དང་། ཐད་དང་རྣམ་དབྱེ་དང་རྐྱེན་སོགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་དང་། དེ་དག་མིང་ཚིག་དང་སྦྱར་ནས་དོན་སྟོན་ཚུལ་སོགས་ལ་སྒྲ་རིག་པའི་བཤད་པ་མི་རབས་མང་པོའི་རིང་སྤེལ་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཡིན་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་གྲགས་ཅན་པཱ་ཎི་ནི་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་ལ། གཞུང་དེར་སྔོན་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་པ་བྱཱ་ཌི་ཞེས་བྱ་བས། དཔེར་ན་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བ་ལང་ཞེས་པས་བ་ལང་གི་གསལ་བའམ་བ་ལང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་སྟོན་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བརྡ་སྤྲོད་པ་བཱ་ཛ་པྱཱ་ན་ཞེས་བྱ་བས་ནི། བ་ལང་ཞེས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་བ་ལང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་

མི་བརྗོད་ཀྱི་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་བ་ལང་གི་རིགས་བརྗོད་པར་བཤད་པའི་འདོད་པ་བཀོད་དེ་བརྟག་པ་མཛད་ཡོད་པར་བཤད།[326]

གཞན་ཡང་བཟ་སྦྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་རང་གི་དོན་གོ་བའི་ཚུལ་ལ། ནྲ་ཧྲི་ཏ་རིས་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པ།)དཔེར་ན། བ་ལང་དཀར་པོས་ཆུ་འཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་དོན་སྟོན་ཚུལ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་དེའི་ཆ་ཤས་མིང་ཚིག་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་དོན་སྟོན་ནུས་མེད། དངོས་སུ་ནི་བརྗོད་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཚིགས་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆ་ཤས་ཡན་གར་བ་སོ་སོས་སྟོན་མི་ནུས་པར་བཤད།[327]

འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ལྟ་བུའི་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་གནས་པའི་གཞི་ནི་བརྗོད་པའི་སྟེང་ནས་མི་འཛོག་པར། མིང་ཚིག་དང་ཐད་སོགས་འབྲེལ་བའི་སྟེང་ནས་འཛོག་དགོས་པར་བཤད། དེ་དག་གི་ལྟར་ན། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བ་ལང་ཁྲིད་དེ་འོངས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷས་སྦྱིན་དང་། བ་ལང་། ཁྲིད་དེ་འོངས་ཞེས་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རང་གི་དོན་མི་འདྲ་བ་རེ་སྟོན་ནུས་མེད། མིང་ཚིག་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་ཐད་རྣམས་གོ་རིམ་སྒྲིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གི་དབང་གིས། བརྗོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་པ་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བ་ལང་ཁྲིད་དེ་འོངས་པ་སྟོན་ནུས་པར་བཤད།

326 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༥ ཤོག ༨

327 འདིར་ནྲཧྲི་ཏ་རིའི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་སློས་པ་འདི་རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༥ ཤོག ༡༢༣ ཐད། བསྟན་བཅོས་བརྒྱ་པ་དི་ཡ། ལེའུ་དང་པོ། ཚན་པ། ༡༣ པའི་སྙིང་དོན་བཀོད་པ་གཞིར་བྱས།

ཡང་འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི་པྲ་བྷཱ་ཀ་ར་སྨྲེ་གསལ་བྱེད་པའི་ལུགས་ཏེ། དེས་ནི་ལུགས་དང་པོ་གཉིས་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ལ་བརྗོད་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་མིང་ཚིག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་བརྗོད་པ་དེའི་ནང་གི་མིང་ཚིག་གཞན་རྣམས་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་དགོས་པས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་གནས་པའི་གཞི་ནི། བརྗོད་པའི་ནང་གི་མིང་ཚིག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་རིམ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་འཛིན། དེས་ན་ལུགས་འདིར་བརྗོད་པ་ངག་གི་དོན་ནི་དེ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚིག་སོ་སོའི་དོན་རྣམས་བསྡོམས་པའི་སྟེང་ནས་འཛིན་དགོས་མོད། རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚིག་བྱེ་བྲག་པ་སོ་སོས་བརྗོད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གནས་ཏེ་དོན་སྟོན་པ་ལས་རང་རྐྱ་བར་དོན་མི་སྟོན་པར་བཤད།[328]

སྤྱིར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་བརྟག་པ་ནི་རྒྱ་གར་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཏེ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་ལ། དུས་རབས་དེ་དག་གི་ནང་མཛད་རྗེས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡང་བརྡ་སྤྲོད་པ་པཱ་ཎི་ནི་རྩོམ་པ་པོ་དང་། སྔོན་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་པ་བྱཱ་ཌི། གཞན་ཡང་ནཱར་ཏྟིཀ་ཀཱ་ར་རྩོམ་པ་པོ་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ན་དང་། ལྷག་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་དུས་རབས་གཅིག་པའི་སློབ་དཔོན་བྷ་ཏྲི་ཧ་རི་ཞེས་པ་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་གྲགས་ཆེན་བཀྲཱ་པ་དཱི་ཡ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོམ་པ་པོ་དེ་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲ་ཙནྡྲ་པ་མཛད་པ་པོ་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མི་དང་། གཅེར་བུ་པའི་སྒྲ་ལ་མཁས་པ་ཛྱེ་ནྡྲ་པཱ་ད་དང་ཨ་བྷི་ན་བ་ཤཱ་ཀ་ཊཱ་ཡ་ན་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཏེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པར་བྱས་ཡོད། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་རྣམ་

328 འདོད་ཚུལ་དེ་གསུམ་གྱི་བཤད་པ་རྣམས་ཕྱི་གླིང་པ་མཀ་སི་དེ་རིས་ཀྱི་དཔྱད་དེབ་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་རིག་པ། ཤོག ༣༥-༣༧ བར་བྱུང་བ་ལྟར་བཀོད།

གཞག་དེ་ཡིན་ལ། བརྗ་སྦྱོད་དང་སྒྲ་རིག་པའི་སྐོར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཞེས་པ་ལ་གལ་ཆེ་བས་མགོ་སྨོས་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

༢ སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དགོད་པ།

དེ་ཡང་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལ་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་མོད། སྤྱིའི་ཆ་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རང་གི་དོན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཧེ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། དེ་ལ་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་མངོན་རྗེས་ལས་ལོགས་སུ་ཚད་མ་རང་མཚན་པ་འཛོག་པའང་། གཅིག་ནས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བ་དང་། གཉིས་ནས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རང་གི་དོན་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིན་ངེས།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་སྤྱི་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པས། བ་ལང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དེས་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཙོ་བོ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དེས་བརྗོད་པར་འདོད་ཅིང་། དཔེར་ན་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་གཅིག་བརྗ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་ནས་འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་དེ་ལ་བ་ལང་གི་བརྗ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཞིང་། བརྗ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་དེས་བ་ལང་དཀར་ཟལ་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ནག་སྐྱུར་

གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བ་ལང་ནག་སྐྱུར་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་དཀར་ཟལ་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བ་ལང་གི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྐྱུར་མཐོང་བ་ན་ཡང་བ་ལང་གི་བརྡ་གསར་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་འདི་ཡང་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་གོ་བ་ཡིན་ཟེར་རོ།།

དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི་རིགས་སམ་སྤྱི་དོན་གཞན་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེ་རྗོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་མིང་སོགས་ཀུང་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྟག་པ་ཡིན་ལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རང་གི་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པར་རམ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། གཞན་ཡང་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་འདིར་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚད་མར་འདོད་པས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལ་ལྟོས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཡང་འདོད།

བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་ལྟ་བ་མཐུན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་སྟེ། རྫས་དང་། ཡོན་ཏན། ལས། སྤྱི། བྱེ་བྲག འདུ་བ་རྣམས་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་ཚིག་གི་དོན་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དྲང་སྲོང་རྐང་མིག་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས། གསལ་བ་དང་། རྣམ་པ་དང་། རིགས་རྣམས་ཚིག་གི་དོན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་ལ། དེ་དག་ལས་གསལ་བའི་སྒྲས་རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་། ལས་རྣམས་བརྗོད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་བཤད།[329] དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་

329 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། ལེའུ་གཉིས་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ། མདོ་གྲངས། ༤༩ མདོ་ཚིག་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་(སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༣༠)དྲངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ནི་སྤྱི་བརྗོད་པར་འདོད་ལ། མཚུངས་པའམ་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལ་རིགས་སུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ནི་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་ནས་བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་ན། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྲུར་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ལ་བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བར་འདོད་ལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལ་ཡོད་པའི་བ་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ནག་སྐྲུར་ལའང་ཡོད་ལ། བ་ལང་ནག་སྐྲུར་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ཀྱང་དཀར་ཟལ་ལ་ཡོད་ཅིང་། བ་ལང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། སྔར་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་གཅིག་བརྡ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བས། ཕྱིས་ནག་སྐྲུར་ལྟ་བུའི་རིགས་མཐུན་གཞན་མཐོང་བ་ནའང་བ་ལང་གི་བརྡ་གསར་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་བ་ལང་དུ་གོ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ལུགས་འདིས་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་། སྤྱི་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་གི་གསལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད། གཉིས་པ་ནི་བ་ལང་ཉིད་དང་ཤིང་ཉིད་ལྟ་བུ་སྟེ། རིམ་བཞིན་རང་གི་གསལ་བ་བ་ལང་རྣམས་ལ་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང་། རང་གི་གསལ་བ་ཤིང་རྣམས་ལ་ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། བ་ལང་ཉིད་ནི་བ་ལང་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་ལ། ཤིང་ཉིད་ནི་ཤིང་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་བ་ལང་གི་ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་བ་ལང་ཉིད་ནི། བ་ལང་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པས་བ་ལང་མ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག

པའི་རྒྱུ་དང་། དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་ཅིང་། གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་གསལ་བ་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལའང་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི་རིགས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་འདོད་དེ། མགོ་བོ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པས་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་མཚོན་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཚིག་དོན་དྲུག་དངོས་དབང་གིས་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཉིན་རེའི་བྱ་བའི་ཁྲིད་རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཇོག་པར་དཀའ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པ་ནི་རྫས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ལ། དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཁ་དོག་སྟེ་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་སྐོར་རོ་ཞེས་པ་ནི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་། ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་། བ་ལང་དང་། རྟ་དང་། གླང་པོ་ཞེས་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་། སྣལ་མ་འདི་དག་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྫས་ལ་སོགས་པ་མེད་ན་དབྱུག་པ་ཅན་དང་རྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རིགས་མཐུན་པའི་སྒྲ་བློའི་ཡུལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲའོ། །[330]

མདོར་བསྡུས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་གསལ་བ་དང་རྣམ་པ་སྒྲའི་

330 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་བཀོད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༡༠༢ཤོག ༤༠༩

དོན་དུ་འདོད་པས། ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། རིགས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། འདུ་བ་བཅས་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲས་པས་རིགས་དང་ལྡན་པའང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༣ སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ།

ཀ གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་དགག་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ནི། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། རིགས་སམ་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའམ་འདུ་བ་དང་། སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་རེ་རེ་ནས་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཕྱོགས་སྨྲ་བའི་གཞན་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་སེལ་འཇུག་ཕྱོགས་སྨྲ་བའི་སྲོལ་བཏོད། དེང་དུས་མཐའ་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་རྒྱས་ཤོས་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་སུ་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་ལེ་ཚན་ལོགས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་ལས་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས།

དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་བརྟག་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་པ་མངོན་རྗེས་གང་དུའང་མ་འདུས་པའི་ཚད་མ་རང་མཚན་པར་བཞག་པ་བཀག་སྟེ། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་རྗེས་དཔག་གི་ཁོངས་སུ་འདུ་བར་བསྒྲུབས་པ་ལས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཕྲོས

པ་ཡིན་ལ། འཕྲོས་ཚུལ་ཡང་དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན། རྟགས་བྱས་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལས་ལྡོག་པའི་དོན་གཞན་རྟག་པ་ལ་མེད་པར་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་བཞིན་དུ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པས། ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་ཚུལ་དང་། སྒྲས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཚུངས་པས། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ནི་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་དོན་སྟོན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་བོ།།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འདིས་གཞན་སྡེ་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་འགོག་པ་ན། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་རིམ་པ་བཞིན། ༡ གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། ༢ སྤྱི་རྐྱང་པ་དང་། ༣ སྤྱི་གསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། ༤ སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་སྒྲའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་བཀོད་པ་ལས། དང་པོ་གསལ་བ་རང་མཚན་སྒྲའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉིས་བཀོད་དེ། དང་པོ་ནི། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་རིགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་མི་རིགས་ཏེ། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། དོན་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ནི་དོན་དེ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི། རྫས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ལའང་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པས། སྒྲ་དེ་རྫས་ལ་འཇུག་པ་འཁྲུལ་

པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་དེས་རྟས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱི་རིགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རིགས་པ་གཞན་ཡང་གསུངས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྗོད་བྱ་གང་ལ་བརྡར་བཏགས་པའི་དོན་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་བརྡ་དེ་གསལ་བ་རང་མཚན་ཞིག་ལ་སྦྱར་བ་ཡིན་ན། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་བརྡ་དེའི་དོན་གོ་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བརྡ་དུས་ཀྱི་གསལ་བ་རང་མཚན་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་འགགས་ནས་མེད་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འགོག་གོ།

གཉིས་པ་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་སྤྱི་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་དགག་པ་ནི། རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་ན་ཡོད་པའི་རྟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དོན་མཐུན་ཡོད་ཅིང་། གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དོན་མཐུན་ལ་ནི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་ན་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དེའི་ཆ་ཤས་ཡོད་པ་ཞེས་པ་དེ་བྱེ་བྲག་བུམ་པ་ལའང་འཇུག་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། རིགས་སྒྲ་དེས་སྤྱི་རྐྱང་པ་བརྗོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གནོད་པ་སྟོན་ནོ།།

དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་སྤྱི་རྐྱང་པ་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་སྟོན་པ་ནི། འདི་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུས་བ་གླང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ནི་རང་གི་འདོད་དོན་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྤྱི་འམ་རིགས་དོན་གཞན་གྱིས་ནི་བཞོན་པ་དང་འོ་མ་བཞོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་དོན་གང་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་པས། རིགས་དོན་གཞན་དེ་ལ་འདི་ལྟ་ན་བ་གླང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་

སྒྲ་སྦྱོར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་པར་མཛད།

གསུམ་པ་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་དགག་པ་ནི། ཡང་གལ་ཏེ་རིགས་སམ་སྤྱི་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་རང་དབང་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་པ་ནི་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་དགོས་ཀྱི། རང་དབང་དུ་བརྗོད་མི་ནུས་ལ། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་བས་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་སྒྲས་སྤྱི་གསལ་གྱི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པའོ།།

བཞི་པ་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དཔེར་ན། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ནི། རིགས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་རིགས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་དེ། རིགས་ཡོད་པ་དང་གསལ་བ་བུམ་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བར་སྣ་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་སྒྲས་ནི་རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་རིགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་རང་གི་དོན་རིགས་ཡོད་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནའང་། རང་དབང་གིས་མིན་པར་སྒྲ་གཞན་བུམ་པ་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་བའམ་ལྟོས་ནས་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་གོ །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྤྱིར་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཉན་པ་

པོའི་བློ་ངོར་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་མི་འཆར་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་དགོངས།

རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཕ་རོལ་པོས་གནོད་བྱེད་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རང་གི་དོན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བརྗོད་ཅིང་། དེ་བརྒྱུད་ནས་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་བུམ་པ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་ན། དེ་ལྟ་ན་བྲན་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས་པ་བཞིན། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བཏགས་ནས་འཇུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་བ་དེ་རྟོགས་པ་འཛོ་བས་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཡོན་ཏན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་འདྲ་བ་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་རྟོགས་པ་འཛོ་བས་འདྲ་བ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་ཀུ་སུ་ཏ་དང་དུང་དཀར་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཁ་དོག་དཀར་པོའི་བློ་དེ་ཀུ་སུ་ཏ་དང་དུང་ལ་རིམ་གྱིས་འཛོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ལ། ཡོད་པ་དང་བུམ་པ་གཉིས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་འཛོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཡོན་ཏན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་དམར་པོ་རྟོགས་པ་ན་ཤེལ་དེའི་མདོག་སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་དེ་སྔོན་ནས་བློ་ལ་མ་ཤར་ནའང་ཤེལ་དམར་པོ་དེ་བློ་ལ་འཆར་ནུས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་སྔོན་ལ་ཡོད་པའི་དོན་མ་གོ་ན་ཡང་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་ཆ་ཤས་

ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ལས་ཡོད་པའི་བུམ་པ་གོ་ནུས་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ཡོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་པས། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་སྔོན་དུ་ཡོད་པ་གོ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་གང་ལ་ལྡན་པའི་བུམ་པ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ།།

ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡང་། སྤྱི་རྗོད་པའི་སྒྲ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་ན། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། རང་གི་དོན་ལ་བཏགས་ནས་སམ་དོན་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་ནས་གོ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོན་གྱིས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་སྔོན་པོའི་སྣམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་བཞིན་རང་གིས་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་གོ །དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞན་སེལ་བརྟག་པར་གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། སྤྱི་རྐྱང་པ། སྤྱི་དང་གསལ་བའི་འབྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དང་། སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བཅས་གཞན་གྱིས་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་བཀག་སྟེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

ཁ རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། སྤྱིར་ཤིང་ཤ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་དེའི་ཁྱད་པར་མེ་ཏོག་ཅན་དང་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་ཤ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་ལས་རྟོགས་ནུས་པ

མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དེ་ལས་ནི་རང་གི་དོན་ཤ་པ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དཔེར་ན་ཤ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པས། ཤ་པ་སྤྱི་ཙམ་གོ་བ་ཡིན་གྱི་ཤ་པའི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་གོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བློས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་དངོས་ཡུལ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀུང་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ན། བསལ་བྱའི་གཞན་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་བྱ། སྙམ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དེ་སེལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

ཤིང་ཉིད་ས་ལས་འགྱུར་རྫས་ཡོད།།
ཤེས་བྱ་གོ་རིམ་བཟློག་པ་ལས།།
བཞི[331]གསུམ་གཉིས་དང་གཅིག་ཐེ་ཚོམ།།
གཞན་དུ་ངེས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན།།[332]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་ལྡོག་པ་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པ་དང་། རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་ཆེའང་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་། ཡོད་པ་སྟེ་དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་སྟེ་དོན་བཞི་དང་། རྫས་

331 དང་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་གཞི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཞ་མའི་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།
332 སྨར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། གློག ༣༥ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠

དང་། ས་ལས་གྲུར་པ་དང་། ཤིང་སྟེ་དོན་གསུམ་དང་། ས་ལས་གྲུར་པ་དང་། ཤིང་སྟེ་གཉིས་དང་། ཤིང་གཅིག་པུ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལས་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་སྒྲ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྲུར་པ་སྟེ་དོན་བཞི་ལ་ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ས་ལས་གྲུར་པ་ཞེས་པ་དོན་གསུམ་དང་། རྫས་ཞེས་པ་དོན་གཉིས་དང་། དངོས་པོ་ཞེས་པ་དོན་ཤེས་བྱ་གཅིག་པུ་ལ་ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ།།

མདོར་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་རྗོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། སྒྲ་རྣམས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་རང་མ་ཡིན་པ་གཞན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པར་བཞེད་དོ།།

འོ་ན་ཁྱེད་ཅག་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་པོར་གནས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས། དེ་ལྟ་ན་སྨྲ་བ་པོས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གིས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྨྲས་པའི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དེས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་མ་འཁྲུལ་བར་ཇི་ལྟར་སྟོན་ནུས་ཤེ་ན། སྤྱིར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་དོན་བརྗོད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒྲ་དེས་མི་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རིགས་མཐུན་པ་ལའང་ནང་གསེས་ཐམས་ཅད་མི་བརྗོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་སྨྲས་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱོགས་ནི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་བཞིན་མཐའ་ཡས་མོད། སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲ་དེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མི་འཇུག་པར་ངེས་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་ར་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་མོད། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྷ་བུ་རང་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇུག་པས། བརྗོད་བྱ་ཤིང་དེ་ཉིད་རང་གི་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལ་མེད་པར་གོ་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་དེས་རང་གི་དོན་ཤིང་ལྷ་བུ་ཤིང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་གྲུབ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་རང་གི་དོན་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་གོ་ནུས་པར་བཞེད་དོ།།

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ལུགས་ལ་ནི། བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་མདུན་ན་ཡོད་པ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་སྟེ། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེར། འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྡ་བྱས་པས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྒྲུར་མཐོང་བའི་ཚེ། འདི་ཡང་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པ་ལྟར་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྲུར་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་ཅིང་དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མིན་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་སྨྲས་པ་བཞིན་དུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་བ་ལང་གཉིས་ལ་དངོས་དབང་གིས་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་པར། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་སྔར་བརྡ་བྱས་པའི་སྐབས་བཞིན་དུ་ནག་སྒྲུར་གྱི་སྟེང་དུ་དོན་གཞན་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་སེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བཞེད། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་སྔར་དཀར་ཟལ་ལ་བརྡ་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་མོད། རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་སྣང་བ་བ་ལང་རང་མཚན་པ་དང་། བཏགས་པ་བ་ལང་གི་སྒྲ་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་སྣང་ཞིང་། སྒྲ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དེ་ལ་ཞེན་

ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །[333] དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐོག་མར་དཀར་ཟལ་ལ་བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་ན། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ལག་བརྡ་ལྟ་བུ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་འབྲེལ་བར་བྱས་པ་ལས་སྒྲ་དེ་ལས་དོན་བ་ལང་ངེས་ཀྱི། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཁོ་ན་ལས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས།

༩ དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསར་གཏོད་གནང་བའི་རྗེས་སུ། རྣམ་གཞག་འདི་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་དུ་གཞན་སེལ་གྱི་དཔྱད་པ་རྣམས་གང་ལས་འཕྲོས་ཚུལ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ལ། གཞན་གྱིས་དེ་ལྟ་ན་བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མེད་པས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དེ་ཉིད་རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད་པ་ལས་

333 ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༠༨ ཤོག ༦༣༩

འཕྲོས།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འདིས་ཀྱང་སྤྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་། སྒྲ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་མ་གཏོགས་གསལ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཞིག་གི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པ་དང་། རིགས་སྒྲས་གཞན་སེལ་དང་མ་འབྲེལ་བར་གསལ་བ་རང་མཚན་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་པ་སོགས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་གཙོ་བོར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཞིར་བཟུང་ལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ཀ་དང་ཁྱད་པར་དུ་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་། དེས་ན་འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྐོར་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ལས་གནད་ཆེ་བ་རེ་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེ་ཨུར་རང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པའི་གཞུང་ཤློ་ཀ་གསུམ་བྱུང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་འདིར་འགོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར།།
མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།།

དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི།།
རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་ཕྱེད།།
དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ།།
དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས།།[334]

ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་ནི། སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་དང་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་མཐུན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རིགས་མི་མཐུན་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུའང་མ་བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པའི་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལྡོག་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་གཉིས་པས་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ལྡོག་གཞི་ཐ་དད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བློས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དག་འཇོག་རིགས་པར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་གསུམ་པས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལྡོག་གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི། རང་རང་གོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱིས་གོ་བར་ནུས་ཀྱི། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གོ་བའི་སྒྲས་ཅིག་ཤོས་མི་རྟག་པ་གོ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། བྱས་མི་

334 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༤༠-༤༢ ཤོག ༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣

རྟག་གཉིས་བློ་ངོར་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་བསྟན།

དེ་ལ་གཞན་སེལ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།"[335] ཞེས་བྱུང་བ་འདིས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བུམ་པ་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བུམ་པའི་ཆོས་ཀུན་མི་སྟོན་པ་དང་མི་རྟོགས་པ་ནི། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཕྱིས་དེ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་དེ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པར་སྟོན་པ་ན། སློབ་དཔོན་འདིས་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བར། གལ་ཏེ་སྒྲ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་མངོན་སུམ་བཞིན་དུ་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་ན། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་པའི་ཆོས་མ་མཐོང་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པས་མ་བཟུང་བ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའང་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། འོ་ན་མངོན་སུམ་ལའང་མཚུངས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་མ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པས་རྟོག་པས་སྒྲའི་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་བཟུང་ན་ངེས་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལའང་ཡུལ་གང་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་

335 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༣༢

དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་ནུས་ཞེས། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་དང་དེས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས། ཡུལ་གང་ལ་གོམས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ངེས་པའི་རྐྱེན་ཚང་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་དཔེར་ཡང་། བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དང་ཐོག་སློབ་པའི་དགེ་རྒན་གཉིས་ཀ་ཡིན་མོད། དེ་འོང་བར་མཐོང་བ་ན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཕ་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཀྱི་དགེ་རྒན་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་མི་བསམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས།[336]

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་སྒྲིར་འཛོག་ཅེ་ན། སྒྲི་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་བཏབ་ཅིང་། སྤྱི་ཞེས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བློ་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུས་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་དག་ཀྱང་བསྲེ་ཞིང་དེ་དག་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡང་དཔེར་ན་ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་ལྟ་བུ་ཤིང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གནས་མོད། རང་ཉིད་ཤིང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དེ་མི་སྣང་ཞིང་། དེ་དག་ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་བསྲེས་ནས་སྣང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤ་ཤུག་གཉིས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ནི་རྟོག་པའི་དབང་གིས་སྤྱིར་འཛོག་གི ཤ་ཤུག་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་རང་མཚན་པ་མིན་པར་བཞེད།

ཤིང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཤིང་དུ་འདྲ་བར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། རིགས་མཐུན་པའི་དོན་ཡང་

336 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༧༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༠༡

འབྲས་བུ་འདྲ་བར་འཛིན་པའི་བློ་དོན་མ་ཐུན་མཚུངས་པར་སྐྱེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཤིང་གི་གསལ་བ་མཐའ་དག་གིས་ཤིང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་གཅིག་མཚུངས་སུ་གནས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། འདི་ཤིང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤིང་འཛིན་གྱི་བློ་མཚུངས་པར་སྐྱེད་ནུས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་། དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དང་། བར་གྱི་སྣང་བ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞིག་མེད་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ཆོས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འབྲས་བུ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།[337]

སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་དཔེར་ན། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཤིང་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་ཅིང་། ཤིང་གསལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཤིང་དུ་རིགས་གཅིག་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་དུ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཁྲུལ་བའི་བློ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་འཁྲུལ་ཞེས་སུ་འཇོག་མོད། ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པས་ན་རང་གི་ཡུལ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པས་དེ་དང་འབྲེལ་ཅིང་། ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་ནི་ཤིང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པས་ཤིང་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། འདིས་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་ཤེས་ནུས་སོ།།

337 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༧༣ ཤོག ༩༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༨

སྤྱི་ར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྤྱི་དེ་ལ། ༡ བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ༢ རི་བོང་རྭ་མེད་པའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ༣ ཤེས་བྱའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་སྟེ་རིགས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མཐོང་བ་དང་དངོས་པོར་མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་དེ་གཉིས་ཀར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟོག་བློ་ལ་སྣང་བར་གསུངས།[338]

སྒྲས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འདིས་སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་མིན་པ་དང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་གཞན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་ཀྱི། སྒྲུབ་པའམ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ལ་མི་འཇུག་པ་སོགས་རང་ལུགས་སུ་མཛད། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་བརྡ་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་མི་འདོད་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཡོད་པའི་རང་མཚན་གྱི་བ་ལང་ཞིག་དངོས་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་མོད། བ་ལང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བ་ལང་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དེ་བརྒྱུད་ནས་བ་ལང་དངོས་ཐོབ་སྟེ་རང་གི་འདོད་དོན་འོ་མ་བཞོ་བ་སོགས་སྒྲུབ་ནུས་པར་བཞེད།

མདོར་ན་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་

338 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༢༠༥ ཤོག ༡༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༩༧ རྣམ་ངེས་གཞན་དོན་ལེའུར་ཡང་གསལ།

བློས་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། མདུན་ན་ཡོད་པའི་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེ་ཉིད་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པར་གོ་ཐུབ་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་གཉིས་ལ་སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ནའང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བ་ལང་གི་དོན་བྱེད་པར་མཚུངས་པས། བ་ལང་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་བློ་ངོར་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་མཚུངས་པར་སྐྱེད་ནུས་ལ། བློ་དེས་མདུན་ན་ཡོད་པ་དེ་གཞན་རིགས་མི་མཐུན་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་བཞེད་པས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་མི་འདྲ་བར་སློབ་དཔོན་འདིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་གཞན་ནམ་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་ཚུལ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བཤད་པ་འདོན་མཛད་པའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་།

དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྐྱེད་པས་ན། རྟོག་པས་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། དོན་ལ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བཤད་པ་དེ། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཙོ་བོར་མཛད་པར་སྣང་ངོ་།།

གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྤེལ་བར་མཛད་དེ། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པའི་རིགས་སམ་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་དགོས་པར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་རང་མ་ཡིན་སེལ་

བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་སྒྲ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་བློའི་འཇུག་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་འཇོག་ནུས་པར་བསྒྲུབས་པ་ནི། བྱེ་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་རྒྱ་བ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་ཚབས་ཆེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་ཅིང་། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་ནུས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་ནུས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་བརྗོད་ཅིང་རང་གི་དོན་འཁྲུལ་མེད་དུ་བརྗོད་ནུས་པར་བསྒྲུབས་པ་སོགས་ནི། དཔྱོད་པ་བས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཚད་མ་དང་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྒྲར་འདོད་ཅིང་། སྤྱིར་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སོང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ནང་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་མཁན་བྱུང་བ་ལས། གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུདྱོ་ཏ་ཀ་ར་སྟེ་འོད་བྱེད་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ཏེ་ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷ་ཊྚ་གཉིས་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་བཀོད་པའི་གནོད་བྱེད་གཙོ་བོ་རྣམས་མདོ་ཙམ་རེ་དང་། དེ་དག་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་འགྲེལ་དང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པར་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་རྣམས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྣང་ཆར་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་

དང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ་རགས་པ་ཙམ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ལ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པས་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད། དེའི་རྗེས་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་དཔྱོད་པ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དེ་གཉིས་ལ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་དེ་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། བྱེ་རིགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཀོད་དེ། སེལ་བ་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེའི་རྗེས་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་ཝྱོ་མ་ཤི་ཝ་ཞེས་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད། དེ་ནས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དེ་མཛད་ཅིང་།[339] བསྟན་བཅོས་དེའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་ནང་གོང་གི་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱིས་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་

339 ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེའི་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་ཐད། ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚ་དང་། མིག་གསུམ་པ། ངག་གི་བདག་པོ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མི་འབྱུང་བས། སློབ་དཔོན་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཞི་འཚོའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བར་དཔོག་ནུས། དཀའ་འགྲེལ་དེར་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པ་དང་། གཞོན་ནུ་མ་ལེན། ཤཾ་ཀར་སྭ་མིན་ཏེ་བདེ་བྱེད་བདག་པོ། ཨ་བིདྡྷ་ཀརྞ་སྟེ་རྣ་ཕུག་པ། ཝྱོ་མ་ཤི་ཝ་ཞེས་ཆེན། པྲ་ཤ་ཀ་ར་སྟེ་གསལ་བྱེད་པ། གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་སུ་མ་ཏི་སྟེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་ཁག་འགའ་ཞིག་གི་རྩ་བའི་མདོ་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གསལ་ལོ།།

ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་སློབ་དཔོན་དེ་གསུམ་སོ་སོའི་གཞུང་དངོས་སུ་བཀོད་དེ་རེ་རེ་ནས་བཀལ་བརྟག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཞིབ་མོར་མཛད།

དེ་ལ་སྤྱིར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་བརྩམས་ཏེ་འོད་བྱེད་པ་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་རྩོད་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་ལན་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་། སྒྲ་དང་དོན་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འབྲེལ་པ་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་། ལྷག་པར་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུའི་སྐད་དུ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་རྟག་པ་ཚད་མར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚས་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་སྙེ་མ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ། འོད་བྱེད་པ་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔར་གྱི་གཞན་སེལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་། དེ་དག་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཇི་ལྟར་བཏབ་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་མང་པོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་རྩ་བར་བཟུང་སྟེ་དཔྱད་པ་བྱས། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཏྲི་ལོ་ཙ་ན་སྟེ་མིག་གསུམ་པ་ཞེས་པས་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་བླ་ཚ་ཡ་ནའི་རིགས་པའི་མདོའི་བཤད་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེའི་འགྲེལ་པ་བརྩམས་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་པའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་ནས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་ལན་མཛད་པར་གྲགས། དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དེའི་སློབ་མ་བ་ཙཱསྤ་ཏི་མི་ཤྲ་སྟེ་ངག་གི་བདག་པོས་སློབ་དཔོན་མིག་གསུམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་སྔར་ཡང་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་དགག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པའི་རང་ལུགས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད། རིགས་

པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲས་དགག་པ་མཛད་ཅིང་།[340] སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་འདོད་པ་རྣམས་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རཏྣ་ཀཱིརྟི་སྟེ་རིན་ཆེན་གྲགས་པས་སྤྱིལ་བར་མཛད་ཅིང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུ་ད་ཡ་ནས་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་མཛད།[341] ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་ཝཱ་ཙསྤ་སཱ་ར་ཋི་མི་ཤྲ་ཞེས་པ་དང་། བྷཊྚ་ཕུ་ཏ་ཛ་ཡ་མི་ཤྲ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ནས་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལུགས་བཀག གཞན་ཡང་གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་ལླ་བ་དིན་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ།)གྱིས་ཀྱང་གཞན་སེལ་སྨྲ་བ་ལ་དགག་པ་མཛད་པར་གྲགས་པ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཕེབས་ནས་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲ་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱིད་ལེན་རེས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སྲོལ་ངོ་མཚར་ཅན་བྱུང་།

340 ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲའི་བསྟན་བཅོས་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ནང་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མིག་གསུམ་པ་དང་དགག་གི་བདག་པོ་གཉིས་ཀའི་མཚན་དངོས་སུ་སྨོས་ཏེ་དགག་པ་མཛད།

341 ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ་དང་། རིན་ཆེན་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་གཞུང་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་མོད། དེང་དུས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་མཐལ་དུ་ཡོད།

༥ ཕྱིས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་སེལ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

ད་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བཤད་སྟོན་མ་མཛད་པ་ལས་གལ་ཆེ་བ་རེ་གཉིས་ཙམ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། ཐོག་མར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དངོས་སློབ་ལྷ་དབང་བློའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་བའི་དགོངས་པ་བླངས་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་རིགས་གསུམ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ། ༡ གཞན་སེལ་བའི་གཞི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་དང་། ༢ གཞན་བསལ་བའི་ཆའམ་རང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༣ གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ལྟ་བུ་བཅས་གསུམ་དུ་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟེན་དུ་འཇོག་མོད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རང་མ་ཡིན་བསལ་བའམ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་པས་མེད་དགག་དང་། གསུམ་པ་ནི་རྟོག་པའི་བློའི་སྣང་བའི་སྟེང་ནས་འཇོག་ལ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཞེད་པར་གསུངས།[342] དེ་ལྟ་ནའང་འགྲེལ་བཤད་རང་དུ་གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་

342 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ཤོག ༣༠༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥-ཤོག ༡༨༣༥

རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བློའི་གཞན་སེལ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་མཛད།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཞན་སེལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་སྙོར་ལ་དཔྱད་པ་ཞིབ་ཏུ་མཛད་མཁན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ལ། སློབ་དཔོན་དེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་དང་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད་པར་མ་ཟད། རང་རྐང་གི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་གཞན་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་མང་དག་ཅིག་ལ་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་རང་ལུགས་ལ་སྒྲ་དོན་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་རྟོག་པའི་སྣང་བ་སྒྲོ་བཏགས་པ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དོན་རང་མཚན་གྱི་སེལ་བ་དེ་དང་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པར་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པའི་བློའི་སྣང་བ་དེར་འཇོག་ཅིང་། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཉིད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་ངོས་འཛིན་མཛད། རྟོག་པ་ལ་མེད་པའི་དོན་སྣང་བའང་སྲིད་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་བཞེད།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་ཁྲིད་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་སྙོར་ལ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་པོ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་བསྡུས་པར་ཤཱཀྱ་བློས་གཞན་སེལ་ལ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར།

འདི་ལྟར་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པ་འོ།།
མ་ཡིན་དགག་པའང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །བློ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ།།[343]

ཞེས་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་བརྗོད་པའི་གནོད་བྱེད་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པས་ལན་པར་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ། རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་ལ་སྤྱིར་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་དང་། དང་པོ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལའང་ནང་གསེས་ལ་བློའི་གཞན་སེལ་དང་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གསལ་བར་གསུངས།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ལ་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ༡ ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཆོས་གཞན་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དང་མ་འདྲེས་པར་སྣང་བ་དང་། ༢ ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ ཤིང་གསལ་མ་འདྲེས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་སྣང་བའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་དང་། ༤ ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་པོས་ཤིང་དུ་འཁྲུལ་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པར་གསུངས་སོ།།[344]

343 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༩ ཤོག ༣༧-བ། ཤོག ༡༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༥

344 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༠༦ ཡང་། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༧༥

དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་ལས་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གྱིས་གོ་བས་དེ་གཉིས་ལའང་སྒྲའི་དོན་ཞེས་བཏགས་ནས་འཇོག་རུང་བར་གསུངས།[345]

གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་བློས་རྟོགས་ཚུལ་ཡང་། བུམ་པའི་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ནི་བུམ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ལ། བུམ་པའི་བློའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་། བུམ་པའི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ནི་བུམ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་གསུངས་སོ།།[346]

ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་ཁྲོད་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བརྟག་པ་མཛད་པའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་དེང་དུས་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཤཾ་ཀར་སྭ་མིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་དམ་སྨད་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲའི་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་སློབ་མ་རཏྣ་ཀཱིརྟི་སྟེ་རིན་ཆེན་གྲགས་པའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཡིན་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་སེལ་བ་གྲུབ་པར་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་མཆོག་གིས་བཀྲལ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་སྣང་ལ། སྐབས་ལ་ལར་དཔེར་

345 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༧༧

346 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༩༣

ན་ཆོས་མཆོག་གི་གཞུང་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་གཞན་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀར་བྱུང་བའི་ཚིག་དངོས་སུ་དྲངས་པའང་ཡོད། ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་དང་རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་གཞན་སེལ་གྱི་གཞུང་གཉིས་ནི། གོང་དུ་སྨོས་པ་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་མོད་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་བཞུགས་པར་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་གཞན་སེལ་བཤད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་གཙོ་བོར་ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་མོད། རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བས་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ཆོས་མཆོག་དང་མི་འདྲ་ཞིང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལ་མེད་དགག་གཙོ་བོར་མཛད་པར་ཆོས་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་དངོས་སུ་བཀག་སྟེ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་བའི་ཚེ་སྐབས་སྐོབས་ཀྱིས་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་ཅི་རིགས་དགོས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཡང་བྱུང་།[347] སློབ་དཔོན་རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་ནི་རང་གི་སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་གཞི་མཛད་ཅིང་། སེལ་བ་སྒྲུབ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་གསལ་བར་བྱུང་སྣང་། སློབ་དཔོན་འདིས་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་པ་ནི། གཞན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཉིད་སྒྲའི་དོན་དུ་བཤད། དེ་ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ལ་གཙོ་ཕལ་ལམ་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལས་དོན་གོ་བའི་ཚེ་ན། དངོས་སུ་སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་གོ་ནུས་ལ་

347 སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ལེགས་སྦྱར་དཔེ། ཤོག ༣༠༥ ཡིག་ཕྲེང་། ༡༨ ལ་གསལ། སློབ་དཔོན་འདིའི་ཚད་མའི་གཞུང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་བྱ་བ་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས།

དེ་ཡང་དོན་བ་ལང་དེ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་སེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བས། ཤུགས་ལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའང་གོ་བར་འདོད། འདོད་ཚུལ་འདི་ཞི་བ་འཚོ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། ཞི་བ་འཚོས་ནི་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་དོན་བ་ལང་གི་སྣང་བ་དངོས་སུ་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའང་གོ་བས། དུས་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ལ། རིན་ཆེན་གྲགས་པས་ནི་དོན་གཙོ་ཕལ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ལ་གོ་བ་ལས་སྔ་ཕྱིའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་བཤད།[348]

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པར་ནང་པའི་ཚད་མ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ར་གཞན་སེལ་འདོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྐབས་དེའི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཤཱཀྱ་བློས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་བླངས་ཏེ་གཞན་སེལ་ལ། གཞན་སེལ་བའི་གཞི་དང་། སེལ་བྱེད་དང་། བསལ་བའི་ཆ་བཅས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དེ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱེད་ཅིང་། སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཐོག་མར་གཞི་དེ་བ་ལང་དུ་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་མིན་ལས་ལྡོག་པར་ཕྱིས་གོ་བར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་ཐོག་མར་གཞི་དེ་བ་མིན་ལས་ལྡོག་པར་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་ལང་དུ་གོ་བར་འདོད་པའི་ལྡོག་པ་གཙོ་བོར་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི། འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་གོ་བ་ན་དེ་ཉིད་བ་མིན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་གོ་བ་ཡིན་པས་ན། གོང་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་བ་ལང་

348 སེལ་བ་གྲུབ་པ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ། ཤོག ༡-༩ གཞུང་འདི་པེ་ཊེཀྐ་མཁ་ཨཱལླི་སྟེར་གྱི་«རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ། ལེགས་སྦྱར་དང་ཨིན་འགྱུར་དང་དཔྱད་པ་བཅས་»ཞེས་པའི་དེབ་ནང་བཞུགས།

རྟོགས་པ་ཉིད་སེལ་བ་རྟོགས་པར་འཇོག་གོ།[349]

བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ལ་རགས་བཤད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལུགས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་དབྱེ་རུང་སྟེ། སྔ་མ་རྔོག་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་དང་ཕྱྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེངྒེ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། བར་པ་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རིགས་གཏེར་གྱི་ལུགས་དང་།[350] ཕྱི་མ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་བཅས་བྱུང་ལ། དེ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་ནང་ཐན་ཚུན་བཞེད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བར་སྣང་མོད། འདིར་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ཚུལ་གཙོ་བོར་འགོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གསུང་ཚུལ་རྣམས་མཁས་པ་སོ་སོས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།།

མདོར་ན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དང་། སྒྲ་སྤྱི་འཇུག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་ཚུལ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་རྗེས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ནས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་བཏབ་སྟེ་གཞན་སེལ་གྱི་རིགས་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་རྗེ་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན།

349 རྟོག་གེའི་སྐད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༩༡-༩༩༣

350 འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་རིགས་གཏེར་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། གཞུང་དེའི་རབ་བྱེད་བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། རབ་བྱེད་ལྔ་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པ་བཅས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། རིགས་གཏེར་ལྟར་ན་གཞན་སེལ་གསུམ་ལས་བློའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་གཞན་སེལ་དངོས་དང་། སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་དངོས་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་བཞེད་ལ། རིགས་གཏེར་གྱི་རང་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་བ་དང་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལ་གཙོ་བོར་བསྟུན་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ཆོས་མཆོག་དང་། ཞི་བ་འཚོ། ཁྱད་པར་རྙ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར་སྣང་།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ནང་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། སྒྲའི་དོན་ནམ་བརྗོད་བྱ་གང་ཡིན་མིན། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་དོན་ཇི་ལྟར་གོ་བའི་ཚུལ། སྤྱི་བློ་འཇུག་པའི་རྟེན། སྤྱི་བློའི་བྱེད་ལས། ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ལྷག་པར་དེ་གཉིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡོད། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཆེས་མི་འདྲ་ནའང་དེ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་ཚུལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའང་མཐར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རང་མཚན་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་ཚུལ་སོགས། ཚད་མ་རིག་པའི་དཀའ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་དུས་རབས་མང་པོར་རིགས་ལམ་ཕྲ་སོས་དཔྱད་པ་མཛད་དེ་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་སྟེར་རེས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་བྱས་ཡོད་པ་མཁས་པ་སོ་སོའི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་དཔོག་ནུས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཁྱད་པར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་གི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་གོ་རིམ་དམིགས་བསལ་ཅན་དུ་བསྒྲིགས་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་བྱ་བའི་བོད་འབྲིང་བ་ལས་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐོར་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

༨ སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་བ།

དེ་ཡང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་ལྗོངས་སུ་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ལ་སྔ་བ་སློབ་དཔོན་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་ཙཱ་བ་ནམ་མཁའ་སྐྱོང་གི་བར་ཞལ་གྲངས་ ༥༥ དང་། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ནས་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བར་ཞལ་གྲངས་ ༡༣༧ བཅས་ཁྲོན་བསྡོམས་ལོ་ཙཱ་བ་ ༡༤༢ ཀྱི་མཚན་བྱང་ཐོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ་དངོས་སུ་སྨོས་ཤིང་། དེར་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་ཆོས་འབྱུང་དང་། ཀློང་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱི་བསྟན་རྩིས་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་སོགས་ཅི་རིགས་པར་མཚན་སྨོས་པ་ ༡༩༠ ལྷག་བཅས་བསྟན་པ་སྔ་དར་དང་ཕྱི་དར་གྱི་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་ཁྲོན་བསྡོམས་ཞལ་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་བརྒལ་བ་སྔ་ཕྱིར་བྱོན་པར་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་དུ་མ་ནས་བོད་གངས་ཅན་པའི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས། དེང་དུས་བོད་ཡིག་ཐོག་རང་རེས་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་བཀའ་འགྱུར་གཞུང་ཚན་ ༡༥༠༠ ལྷག་དང་། བསྟན་འགྱུར་གཞུང་ཚན་ ༣༥༠༠ ལྷག་ཙམ་བཅས་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚན་ལྔ་སྟོང་ལྷག་བཞུགས་པ་རྣམས་ནི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཁུངས་བཅོལ་སའི་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཆེན་དེ་དག་ནི་དེང་གི་དུས་སུའང་ས་སྟེང་གི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྣང་དོར་འབྱེད་པའི་མིག་ལྟ་བུར་བཞུགས་པས། མི་ལོ་

སྟོང་ཕྲག་གི་རིང་སྔ་ཕྱིར་བྱོན་པའི་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ནི་ནམ་ཡང་གཞལ་ཐབས་བྲལ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་དག་གི་ཉིང་བཅུད་དུ་གྱུར་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་འདི་ཉིད་ནི། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་གསར་དུ་ཕྱེ་བ་ལས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཁག་དེང་དུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་བོ་དོན་གཉེར་ཅན་ཐུན་མོང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ནང་གི་བློའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེང་དུས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྟོང་ཆ་སྐོང་བ་སོགས་༸མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་དུས་རབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་པའི་དགོངས་བཞེད་དང་ལམ་སྟོན་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ། གལ་གནད་རྣམས་འདུས་ཤིང་བློ་ལ་འཇུག་བདེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་གསོར་འདོན་གྱིས་ཉུང་ཟད་ཞིབ་ཚགས་པའི་བཤད་པ་བཀྲིས་ཐོག་གོ་རིམ་དང་ལྡན་པར་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་དང་རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་ལས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེན་པོ་ལྔར་

ཕྱེ་སྟེ། ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཚན་རིག་གམ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་སྟེང་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་རྗེས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་པའི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ལས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དེང་དུས་ལ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ཁ་དང་འཚམ་པར་ཚིག་སྦྱོར་གྱི་ཤོམ་ར་དང་། ས་བཅད་འཁྲིམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིས་པ་རྣམས་བསྐྲུངས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ཐོག སྔ་ཕྱིར་གདན་ས་ཁག་གི་མཁས་པ་མང་པོ་དང་ཡང་ཡང་གོ་བསྡུར་བགྱིས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་《གོང་ས་》མཆོག་གི་སྐུའི་གསུང་སྒྲུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ་མཆོག་ནས་གླེགས་བམ་འདི་དག་གི་སྒྲོམ་གཞི་དག་སྒྲིག་དང་། དོན་ཚན་སོ་སོའི་ཐད་སྟོན་འཕྲི་སྣོ་གསུམ་གང་དགོས་གནང་བར་མ་ཟད། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྨད་ཆའི་ནང་གི་སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་ས་བོན་དགེ་བཤེས་ཉིད་ནས་སྒྲིག་པར་མཛད་པས་མཚན་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་སློབ་སྟོན་དཔེ་མེད་གནང་ཞིང་། མཇུག་མཐར་ཧྲ་ས་བཞུགས་སྒར་རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དུ་《གོང་ས་》སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྔར་མཐའ་མའི་རགས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་སྔ་རྗེས་སུ་

སྟོན་སྒྲོན་ཞུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཞིབ་རྒྱས་གཞིར་བཟུང་ཐོག ཅི་ནུས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རིམ་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་ཐུབ་པ་བྱུང་།

གཞུང་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་དེང་དུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་དོན་གཉེར་ཅན་ཐུན་མོང་གི་སྐལ་བར་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྩོད་གྲྭའི་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་གི་འཁྲི་བ་གཅོད་པའི་ཞིབ་ཆ་ལྟ་བུས་མཚོན་ཧ་ཅང་ཞིབ་ཚགས་པོའི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་མི་དགོས་པར་བྱས་ཤིང་། ལྷག་པར་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་སོ་སོའི་གཞུང་དུ་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའང་མང་དག་ཅིག་འབྱུང་ཡང་གཙོ་བོར་གོ་བདེ་བ་དང་ཐུན་མོང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་བརྗོད་དེ། དོན་གཉེར་ཅན་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཚད་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པ་པོད་བཞི་དང་། འབྲིང་བ་པོད་གཉིས། བསྡུས་པ་པོད་གཅིག་བཅས་བསྒྲོམས་པས་པོད་བདུན་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་ལས་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཁུངས་དང་བཅས་པར་ཞིབ་ཏུ་སྦྱོང་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པ་པོད་བཞི་གཞི་སློབ་དེབ་ཏུ་བྱེད་པའམ། དེ་ཙམ་རྒྱས་པར་མི་ལྕོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲིང་བ་པོད་གཉིས་དང་། བསྡུས་པ་པོད་གཅིག་བཅས་ཅི་རིགས་པ་དང་། ཡང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་ནང་གི་སྡེ་ཚན་ནམ་སྐབས་རེ་རེར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཆོག

གྲུས་པ་ཅག་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལྷག་གི་རིང་འདི་ལྟ་བུའི་སློབ་དེབ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གསར་སྒྲུན་བགྱིད་པའི་ལས་རིམ་ཁྲིད་༧དགོངས་ས་༧སྐྱབས་

མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་གླེགས་བམ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྩོམ་སྒྲིག་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཕེབས་པ་ནས་མཇུག་མ་བསྒྲིལ་བའི་བར་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཡང་ཡང་ཕེབས་པ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་དང་། ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་ལགས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་སྤྱི་ ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་བཅས་ནས་ཀུང་གྲུ་ནང་བསམ་པ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ལྷོད་མེད་གནང་བ་དང་། གོང་སློས་ལྟར་སྐུའི་གསུང་སྒྲུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྨྲི་ན་པ་མཆོག་ནས་གང་ཅིའི་སློབ་སྟོན་མི་དམན་པ་དུས་ནས་དུས་སུ་གནང་བ་དང་། གདན་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གསེར་གྱི་རི་བོ་དང་འདྲ་བ་དུ་མས་གླེགས་བམ་འདི་དག་གི་ཐོག་མའི་ལུང་ཁུངས་ས་བོན་འཚོལ་སྡུད་དང་རགས་ཟིན་སྤྱི་ཁྱི་ཁག་ལ་ ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་དཔྱད་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་དང་འབྲེལ་བགྲོ་གླེང་རིམ་པ་དུ་མར་མཉམ་ཞུགས་གནང་བ་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་དང་འབྲེལ་བའི་སྨྲིའི་འགྲོ་གྲོན་གང་དགོས་ཕངས་མེད་དུ་སྒྲོ་ར་བར་མཛད་པ་དང་། སྐུ་བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལོ་དུ་མའི་རིང་ངེད་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡོད་ཤག་དང་ལས་ཁུངས་འཚོ་ཆས་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་གང་ལེགས་སྒྲོ་ར་བར་མཛད་པ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པས་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་མི་དམན་པ་གནང་བ་ནི་གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས། རྣམ་པར་དཀར་བའི་ལས་རིམ་འདིར་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང

མཁན་ཡོངས་ལ་བཀའ་དྲིན་དང་ཐུགས་རྗེ་བླ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་། གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་དོན་གྱི་ཆ་ལ་ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་གྱི་ཉེས་པའི་རིགས་མཆིས་ཆེ་གྲུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནུས་པས་མ་ལྕོགས་པ་ལས་བྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ་བས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ལ་ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ་ཞིང་། བློ་གྲོས་དང་ལྷག་བསམ་གྱི་ནོར་ཅན་དུ་མའི་རམ་འདེགས་འོག་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལྷག་རིང་འབད་པས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བགྱི་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་འཛམ་གླིང་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་ཐབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་གེགས་མེད་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གནང་བའི་རིག་གཞུང་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཉེར་འཚོའི་གསོས་སུ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀྱིས་གཏུགས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཟབ་མོས་ཕྱུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་སྨོན་འདུན་ཤུགས་དྲག་དང་བཅས། གུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ། འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག་བཅས་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཚན་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༥ ལ་མཇུག་གྲུབ་པར་བགྱིས་པའོ།། །།

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབ་ཀླུང་།།
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
པར་དུ་བསྒྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡུའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྲོན་ལ་འཆི་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲུལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྒྲུན་དང་བསྒྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཚིག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སླབ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

༄༅། །ནམཿསམནྟབུདྡྷཱནཾ། ཨཙིནྟྱཱདྦྷུཏརཱུཔིཎེཧཱུཾ། ཨོཾཏྲཱུརེསྭཱཧཱ །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོམ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་
མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།
རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

རྩོམ་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ།
གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྨིན་པ།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།
སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།
རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།
བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དབྱུང་ཆེན་སྨྲུལ་སྐྱུ།
སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།